

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

TYTTI OKSANEN
VAPAAEHTOISET PALOKUNNAT ONNETTOMUUKSIEN
EHKÄISYTYÖSSÄ

Diplomityö

Tarkastaja: Professori Jouni Kivistö-Rahnasto
Tarkastaja ja aihe hyväksytty
Ympäristö- ja energiatekniikan tiedekunta-
neuvoston kokouksessa 6. lokakuuta 2010

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Ympäristö- ja energiatekniikan koulutusohjelma

OKSANEN, TYTTI: Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

Diplomityö, 100 sivua, 21 liitesivua

Lokakuu 2010

Pääaine: Turvallisuustekniikka

Tarkastaja: Professori Jouni Kivistö-Rahnasto

Avainsanat: Vapaaehtoispalokunta, onnettomuuksien ehkäisytyö

Vapaaehtoispalokunnat vastaavat maamme turvallisuudesta yhdessä muiden tahojen kanssa. Vapaaehtoispalokunnat tekevät operatiivisen toiminnan lisäksi onnettomuuksien ehkäisytyötä. Diplomityön tarkoituksena on selvittää kuinka paljon ja minkälaista onnettomuuksien ehkäisytyötä vapaaehtoispalokunnat ovat tehneet. Tiedot kerätään vuosilta 2008 ja 2009 pelastustoimen alueittain.

Diplomityön teoriaosassa esitellään erilaisia onnettomuusmalleja. Onnettomuusmalleja suhteutetaan PRONTO (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto) -järjestelmään, jotta saadaan selville edustaako PRONTO menetelmänä jotakin tiettyä onnettomuusmallia. Teoriaosassa esitellään myös käyttäytymismalleja, joiden avulla voidaan ennakoida yksilön käyttäytymistä tai selvittää, miten yksilön käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa. Tässä osassa on myös diplomityöhön läheisesti liittyvää lainsäädäntöä ja muuta aineistoa, sekä Sisäisen turvallisuuden ohjelman sekä vapaaehtoispalokuntatoiminnan esittelyä.

Aineistona käytetään PRONTOa, johon on raportoitu kaikki suoritteet paloasemittain. PRONTOsta saadaan tilastoituja tietoja vapaaehtoispalokuntien tekemästä onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Palokunnille tehdään myös kysely, jonka avulla pyritään varmistamaan PRONTOsta saatujen tietojen paikkansapitävyyttä ja selvittämään vapaaehtoispalokuntalaisten mielipiteitä PRONTOsta sekä onnettomuuksien ehkäisytyöstä.

Diplomityön tuloksissa esitellään vapaaehtoispalokuntien järjestämien onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien tapahtumien määriä, tapahtumiin käytettyjä resursseja, tapahtumiin osallistuneiden lukumääriä sekä erilaisia suhdelukuja. Tuloksissa selviää vapaaehtoisten tekemän onnettomuuksien ehkäisytyön osuudeksi koko Suomen alueella 6 %. Tästä työstä suurin osa on pelastustoimen esittelyä.

Vapaaehtoisten tekemä onnettomuuksien ehkäisytyö on koko Suomen alueella erittäin merkittävää. Pelastustoimen alueesta riippuen onnettomuuksien ehkäisytyö vaihtelee määrällisesti ja laadullisesti. Alueilla on myös eri määrä vapaaehtoispalokuntia, joten sekin vaikuttaa kullakin pelastustoimen alueella tehtyyn työn määrään.

ABSTRACT

TAMPERE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

Master's Degree Programme in Environmental and Energy Technology

OKSANEN, TYTTI: Preventing accidents by voluntary fire brigades

Master of Science Thesis, 100 pages, 21 appendix pages

October 2010

Major: Occupational Safety Engineering

Examiner: Professor Jouni Kivistö-Rahnasto

Keywords: Voluntary fire brigade, accidents preventing

Voluntary fire brigades are responsible for security with other organizations in Finland. They are involved in operative action but also accident prevention. This Master's thesis examines the type and amount of preventative work voluntary fire brigades carried out in 2008 and 2009.

The theoretical section of the thesis introduces different models of accidents. The models are compared to PRONTO (Resource and Accident Statistic Systems of Rescue Work) in order to find out whether PRONTO represents one of these accident models. The theory section also introduces behaviour models, relevant legislation, the Internal Security Programme, as well as operations of voluntary fire brigades. Behaviour models help to predict the behaviour of an individual and to find ways to affect his/her behaviour.

The method in this master's thesis is PRONTO which contains records of all actions executed at every fire station. PRONTO also gives information of preventative work carried out by voluntary fire brigades. The thesis includes also a survey to fire stations. The purpose of the survey is to validate the accuracy of information in PRONTO concerning accident prevention, and to collect opinions of voluntary fire brigades about PRONTO and accident prevention.

The results section of this Master's thesis presents statistics about accidents prevention activities by voluntary fire brigades: number of events, resources used, number of participants, and various ratios. The results reveal that voluntary fire brigades account for 6% of the accident prevention carried out in Finland. Most of this work is presentation of rescue work.

Accidents prevention carried out by volunteers is very significant for Finland as a whole. The amount and quality of accident prevention varies between rescue work areas. Different rescue work areas have a different number of voluntary fire brigades. This affects also the amount of accident prevention activities per area.

ALKUSANAT

Suuri kiitos työn ohjaamisesta ja sen toteuttamisen kannalta arvokkaista huomioista kuuluu Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön järjestämälle ohjausryhmälle. Siihen kuului SPEKin toimitusjohtaja Kimmo Kohvakka, SPEKin palokuntajohtaja Petri Jaatinen, SPEKin erikoistutkija Teija Mankkinen, Suomen Palopäällystiiton kehittämispäällikkö Sami Häkkinen sekä Varsinais-Suomen aluepelastuslaitoksen pelastuspäällikkö Juha Virto. Ilman heidän jatkuvaa apuaan, työ ei olisi edennyt niin joutuisasti. Kiitos myös Tampereen teknillisen yliopiston Turvallisuuden johtaminen ja suunnittelu –yksikön professorille Jouni Kivistö-Rahnastolle diplomityön tarkastamisesta sekä sen työstämisen aikana tarvittavista neuvoista.

Henkisestä tuesta sekä käytännön asioiden erinomaisesta järjestelemisestä diplomityön tekemisen aikana haluan kiittää erityisesti esimiestäni SPEKin järjestöpäällikköä Sirpa Suomalaista. Kiitos lukuisista henkisistä kannustushetkistä, joiden avulla jaksoi jatkaa taas työn puurtamista.

Diplomityön valmistumisen kannalta tärkeää oli myös oman pienen perheeni suuri tautatuki. Haluankin kiittää rakasta aviomiestäni Juhania kärsivällisyydestä, jota hän on osoittanut työni aikana, sekä innokkaasta lapsenvahittimisesta niinä monina päivinä ja iltoina, kun minulla ei ole ollut siihen aikaa. Suuri kiitos myös pienelle pojanvesselilleni Jeehulle, joka työni tekemisen rankimpina aikoina oli ainoa henkilö, joka sai äidin nauamaan. Kiitos myös kärsivällisyydestäsi niinä hetkinä, kun äiti ei ole ollut lähelläsi.

Haluan osoittaa myös mitä suurinta kiitollisuutta omalle äidilleni, jonka luona vietin lukemattomia päiviä diplomityötäni tehden. Hän jaksoi kärsivällisesti hoitaa Jeehua niinäkin kiireisinä iltoina, kun itse en siihen pystynyt.

20.12.2010

Tytti Oksanen

SISÄLLYS

TERMIT JA NIIDEN MÄÄRITELMÄT	VII
1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimuksen taustaa	1
1.2. Tavoitteet ja rajaukset.....	2
1.3. Tutkimusaineisto ja -menetelmät.....	3
2. TEOREETTINEN TAUSTA.....	4
2.1. Onnettomuusmalleja.....	4
2.1.1. Energiamalli ja Haddonin strategia.....	4
2.1.2. Heinrichin dominomalli.....	4
2.1.3. Reasonin reikäjuustomalli.....	6
2.1.4. Jäävuori- eli pyramidimalli.....	7
2.1.5. Resilienssi.....	8
2.1.6. PRONTO:n arviointi onnettomuusmallien pohjalta.....	9
2.2. Onnettomuuksien ehkäisy	12
2.2.1. Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoria	12
2.2.2. BBS (Behavior-based Safety) -malli	15
2.2.3. KAP (Knowledge, Attitude, Practice) -malli	16
2.2.4. Onnettomuuksien ehkäisytyö vapaaehtoispalokuntien kannalta.....	17
2.3. Keskeinen lainsäädäntö	18
2.3.1. Yleistä	18
2.3.2. Pelastuslaki (468/2003) ja pelastustoimiasetus (787/2003).....	19
2.3.3. Uudistuva pelastuslaki	22
2.4. Sisäisen turvallisuuden ohjelma	24
2.5. Aiemmat tutkimukset	25
2.5.1. Sopimuspalokuntien kustannuskartoituksen yhteenveto	25
2.5.2. Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan taloudellinen merkitys.....	26
2.5.3. Pelastuslaitoksen valistustyön suunnittelu	26
2.5.4. Building safety and human behaviour in fire.....	27
2.5.5. Survey of primary school educators regarding burn-risk behaviors and fire-safety education	27
2.6. Vapaaehtoiset palokunnat Suomessa	28
2.6.1. Yleistä	28
2.6.2. Vapaapalokunnan toimintamuodot ja koulutus	29
2.7. Onnettomuuksien ehkäisytyö pelastustoimessa.....	30
2.7.1. Onnettomuuksien ehkäisytyöstä yleisesti.....	30
2.7.2. Suuren yleisön ohjaaminen.....	31
2.7.3. Ryhmien ohjaaminen.....	33

2.7.4. Henkilökohtainen ohjaaminen	33
3. AINEISTO JA MENETELMÄT	35
3.1. Tietolähteet	35
3.1.1. Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto (PRONTO).....	35
3.1.2. Webropol-kysely.....	35
3.2. Työn eteneminen.....	36
3.3. Muita määritelmiä ja menetelmiä.....	38
3.3.1. Koulutettavatunti	38
3.3.2. Pivot	38
3.3.3. StatFin-tietokanta	39
3.3.4. Aihealuejako	39
3.3.5. Kuntaliitokset.....	39
3.3.6. Verrokkiryhmittely.....	41
4. TULOKSET	43
4.1. Onnettomuuksien ehkäisytyö - toiminta	43
4.1.1. Aihealueet.....	43
4.1.2. Tapahtumien lukumäärä.....	52
4.2. Onnettomuuksien ehkäisytyön toteutus	53
4.2.1. Kouluttajaorganisaatiot.....	53
4.2.2. Tuntimäärät	55
4.2.3. Väkiluvun vaikutus tunteihin.....	63
4.2.4. Työntekijöiden määrän vaikutus tunteihin	64
4.3. Onnettomuuksien ehkäisytyön vaikuttavuus.....	66
4.3.1. Tapahtumiin osallistuneiden lukumäärä.....	66
4.3.2. Onnettomuuksien ehkäisy -tapahtumiin osallistujat.....	69
4.4. Onnettomuuksien ehkäisytyön ja PRONTO:n kartoittaminen	73
4.4.1. Kyselyyn vastanneet	73
4.4.2. Mielipide PRONTO:n käyttämisestä	73
4.4.3. Onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytetyt resurssit	76
4.4.4. Onnettomuuksien ehkäisytyön tavoitteet vuodelle 2011	77
4.4.5. Mielipiteitä onnettomuuksien ehkäisytyöstä.....	78
4.4.6. Vastaajien hyväksi havaitsemia käytäntöjä onnettomuuksien ehkäisytyössä	
84	
5. TULOSTEN TARKASTELU	87
5.1. Virhelähteiden arviointi.....	87
5.1.1. PRONTO	87
5.1.2. Webropol-kysely.....	88
5.2. PRONTO:n pätevyys onnettomuuksien ehkäisytyöhön.....	89
5.3. Tulosten yleistettävyys.....	90
5.4. Käyttäytymismallit onnettomuuksien ehkäisytyössä	91
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	92
6.1. Onnettomuuksien ehkäisy vapaaehtoispalokunnissa	92
6.2. PRONTO:n kehittäminen	93

6.3. Jatkotutkimustarpeet..... 94

TERMIT JA NIIDEN MÄÄRITELMÄT

Aluepelastuslaitos	Verkosto, jonka muodostavat pää- ja sivutoimiset palokunnat alueen pelastustoimessa
Koulutettavapäivä	Koulutettavapäivällä tarkoitetaan yhden henkilön yhtä koulutuspäivää
Koulutettavatunti	Koulutettavatunnilla tarkoitetaan yhden henkilön yhtä koulutustuntia
Omatoiminen varautuminen	Yksityisten ihmisten ja yhteisöiden hätätilanteisiin varautumista
Onnettomuuksien ehkäisy	Onnettomuuksien tapahtumisten estämistä ja vahinkojen minimoimista etukäteen
Onnettomuus	Yllättävä tapahtuma, joka aiheuttaa omaisuus- tai ympäristövahingon, vamman, terveyden heikentymisen tai kuoleman
Paloasema	Palokunnalle tai vapaaehtoiselle palokunnalle tarkoitettu tuki-kohta
Palokunta	Yhteisö, joka on pelastustoimen tehtäviä varten varustettu järjestettyä apua antava toimielin
Palokuntalainen	Aikuinen jäsen vapaaehtoisessa palokunnassa
Palokuntasopimus	Vapaaehtoisen palokunnan tai työpaikkapalokunnan ja alueen pelastustoimen välinen sopimus, jossa sovitaan säädösten mukaisten tehtävien hoitamisesta
Palotarkastus	Tarkastus, jossa kohteen henkilö- ja paloturvallisuuteen vaikuttavia seikkoja tarkistetaan

Palvelutasopäätös	Päätöksessä selvitetään pelastustoimen alueella esiintyvät uhat, käytettävät voimavarat sekä määritellään pelastustoimen palvelutaso ja suunnitelma palvelutason kehittämiseksi
Pelastusajoneuvo	Ajoneuvo, joka on pelastustoimen käytössä
Pelastusjohtaja	Pelastusviranomainen, joka johtaa alueen pelastustoimea
Pelastusopisto	Valtakunnallinen pelastustoimen ammatillinen oppilaitos ja koulutuskeskus, joka on Sisäasiainministeriön alainen
Pelastustoimen alue	Valtioneuvoston määräämä alue, jonka sisällä olevien kuntien tulee sopia pelastustoimen yhteistoiminnan järjestämisestä.
Pelastustoimi	Pelastustoimella tarkoitetaan järjestelmää, jonka tehtävänä on huolehtia pelastustoiminnasta, väestönsuojelusta sekä onnettomuuksien ehkäisystä.
Pelastustoiminta	Onnettomuuden satuttua toteutettavaa toimintaa, jolla pyritään estämään tilanteen paheneminen ja pitämään vahingot mahdollisimman pieninä
Pelastusviranomainen	Viranomaisvaltuudet lain nojalla saanut henkilö tai yhteisö
PRONTO	Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto
Päätoiminen palokunta	ks. Palokunta
Riski	Menetyksen, tappion tai vahingon uhka
Sivutoiminen palokunta	Osittain sivutoimista henkilökuntaa sisältävä palokunta
SM	Sisäasiainministeriö
Sopimuspalokunta	Palokunta, joka on tehnyt sopimuksen alueen pelastustoimen kanssa pelastustoimeen kuuluvien tehtävien hoitamisesta
Suomen Palopäällystöliitto	Aatteellinen yhdistys, joka muodostuu pelastusalalla johtavassa asemassa toimivista henkilöistä
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry, SPEK	

Valtakunnallinen keskusjärjestö, joka toimii palo-, pelastus- ja väestönsuojelualalla

Vapaaehtoispalokunta Yhdistys, joka on perustettu palokuntatoimintaa varten

VPK ks. Vapaaehtoispalokunta

YETTS Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategia

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen taustaa

Ennakoiva turvallisuustyö on tärkeää, koska sen avulla voidaan välttää monia onnettomuuksia ja vahinkoja. Ennakoivaa turvallisuustyötä kutsutaan pelastustoimen alalla onnettomuuksien ehkäisytyöksi. Se sisältää sekä käytännöllisiä harjoituksia että luentoja, koulutuksia ja pelastustoimen esittelyä.

Onnettomuuksien ehkäisytyö on merkittävä tällä hetkellä, sillä Valtioneuvoston vuonna 2008 laatimassa Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa painotetaan turvallisuuden parantamista Suomessa niin, että se on Euroopan turvallisimma maa vuonna 2015. Järjestöt ja elinkeinoelämä kuuluvat ohjelman mukaan sen toimeenpanoryhmään. Pelastusopiston Pelastustoimen tutkimusohjelma (PETU) 2010-2014 mainitsee yhdeksi ohjelmansa perustaksi juuri Sisäisen turvallisuuden ohjelman. Pelastustoimen tutkimusohjelman yhdeksi teemaksi on valittu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisy. SPEK-ryhmän toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2011-2015 mainitaan molempien ohjelmien tavoitteet myös SPEKin tavoitteina.

Onnettomuuksien ehkäisytyö koskee Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry:tä (SPEK), sillä yhtenä SPEKin tavoitteena on laajentaa vapaaehtoispalokuntien toimintaa kohti paikallista turvallisuuskulttuurin kehitystä. Tätä kautta toivotaan onnettomuuksien vähenevän sekä onnettomuuksista aiheutuvien vahinkojen pienenevän. Lisäksi SPEK kehittää opetusmateriaalia ja –menetelmiä palokuntalaisten osaamisen kehittämiseksi. (SPEK 2010).

Onnettomuuksien ehkäisytyöhön vapaaehtoisten palokuntalaisten parissa liittyy kuitenkin ongelma, joka johtuu siitä, ettei tarkalleen tiedetä, kuinka paljon ja minkälaisia onnettomuuksien ehkäisytyötä vapaaehtoispalokunnissa on tehty. Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastoon (PRONTO) (Pelastusopisto 2010) on kerätty tietoja tehdystä onnettomuuksien ehkäisytyöstä, mutta ongelmana on, ettei tiedetä, kuinka aktiivisesti PRONTOa käytetään onnettomuuksien ehkäisytyön raportoinnissa.

Aikaisemmin asiaa on tutkittu Suomessa eri näkökulmasta kuin tässä työssä. Taloudellisesta puolesta on esimerkiksi julkaistu tutkimukset: Sopimuspalokuntien kustannuskartoituksen yhteenveto sekä Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan taloudellinen merkitys. Valistustyön suunnitteluun liittyy Sisäasiainministeriön toteuttama Pelastuslaitoksen valistustyön suunnittelu. Ulkomailla tehtyjä tutkimuksia onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyen ovat esimerkiksi rakennusturvallisuuteen liittyvä Building safety and human behaviour in fire ja ala-asteen opettajien suhtautumisesta paloturvallisuuskoulutukseen liittyvä Survey of primary school educators regarding burn-risk behaviors

and fire-safety education. Tässä diplomityössä tutustutaan ainoastaan edellä mainittuihin pelastusalan tutkimuksiin, vaikka muidenkin alojen tutkimuksista voisi olla hyötyä pelastusalan onnettomuuksien ehkäisytyön kannalta. (MicroMedia 2003; Jaatinen Petri 2002; Sisäasiainministeriö 2003; Fire Safety Journal 2010; Original Research Article Burns 2007).

1.2. Tavoitteet ja rajaukset

Tämän tutkimustyön tavoitteena on selvittää, mitä onnettomuuksien ehkäisytyötä vapaaehtoiset palokunnat ovat tehneet, sekä miten he ovat tilastoineet tekemäänsä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Vapaaehtoispalokuntien (VPK) tarkasteluajanjakson tilastointia selvitetään Pelastusopiston ylläpitämän PRONTO:n avulla. Työssä tehdään myös vapaaehtoispalokunnille suunnattu kysely, jonka avulla selvitetään syvällisemmin, mitä ja miten onnettomuuksien ehkäisytyötä on kyseisillä tahoilla tehty tarkasteluajanjakson aikana.

Tehdyn onnettomuuksien ehkäisytyön määrällinen ja laadullinen tunteminen on tärkeää, jotta tulevaisuudessa työtä voidaan kehittää ja viedä alueellisesti eteenpäin. Tämän työn avulla pyritään myös tuomaan esiin vapaaehtoispalokuntalaisten merkitys onnettomuuksien ehkäisytyössä. Esiin tulevista asioista voidaan saada uusia ajatuksia ja niiden pohjalta kehittää toimintatapoja tulevaisuuden onnettomuuksien ehkäisytyöhön.

Diplomityö on osa SPEKin ”Palokunnasta turvallisuustietokeskukseksi” – kehityshanketta (2010 – 2013). Hankkeen tavoitteet perustuvat Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteisiin. Diplomityön tavoitteet perustuvat myös Pelastustoimen strategian 2015, Pelastustoimen tutkimusohjelman (PETU) sekä SPEK-ryhmän toiminta- ja taloussuunnitelman 2009 – 2013 strategiaan tavoitteisiin.

Tutkimustyö rajataan otsikon ”Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä” avulla. Vapaaehtoisiin palokuntiin rajataan tässä työssä kuuluvaksi ainoastaan yhdistyspohjaiset vapaapalokunnat. Sivutoimisten palokuntien tekemää onnettomuuksien ehkäisytyötä seurataan muutamien tietojen osalta. Tehdas- laitos- ja sotilaspalokunnat jätetään tässä työssä huomiotta niiden erilaisuuden vuoksi. Onnettomuuksien ehkäisytyöllä tarkoitetaan sellaista toimintaa, jonka avulla pyritään etukäteen onnettomuuksien tapahtumisen estämiseen ja vahinkojen minimoimiseen. Vapaaehtoisten tekemänä onnettomuuksien ehkäisytyönä nähdään tässä tapauksessa vain yhdistysten tekemä ehkäisytyö, ei niinkään vapaaehtoispalokuntalaisten henkilökohtainen neuvonta ja avunanto naapurustossa ja ystävien keskuudessa.

Tutkimustyö rajataan ajallisesti vuosiin 2008 ja 2009, mikä mahdollistaa syvällisemmän paneutumisen tiettyyn ajanjaksoon. Näin ollen tieto on myös ajantasaista, ja sitä voidaankin hyvin soveltaa tähän hetkeen.

1.3. Tutkimusaineisto ja -menetelmät

Diplomityössä käytetään aineistona työturvallisuuteen liittyvää kirjallisuutta, artikkeleja ja standardeja. Tärkeänä tutkimuskohteena on myös Pelastusopiston ylläpitämä PRONTO-tietokanta. Tietokannan ylläpitämisen tarkoitus on seurata ja kehittää pelastustoimea sekä selvittää onnettomuuksia. Tutkimus suoritetaan olemassa oleviin tilastoihin perustuen, joten jotain oleellista saattaa jäädä huomioimatta mikäli kaikkia tietoja ei ole tilastoitu. Tutkimuksen aineistona käytetään myös vapaaehtoispalokuntien ja sivutoimisten palokuntien jäsenille tehtävää kyselyä liittyen onnettomuuksien ehkäisytyöhön. (Pelastusopisto 2010).

Diplomityö aloitetaan tutustumalla artikkeleihin, kirjallisuuteen, aiheeseen liittyviin tutkimuksiin sekä opettelemalla PRONTO:n käyttöä. Tarkoituksena on alussa saada selville, mitä tietoa ja tutkimuksia on olemassa, yhtä hyvin kuin se, miten ja mitä tietoa on tilastoitu onnettomuuksien ehkäisytyöstä.

Tutkimuksessa selvitetään tilastoitujen tietojen perusteella, mitä ja miten vapaaehtoisten palokuntien tekemää onnettomuuksien ehkäisytyötä on tilastoitu PRONTOon vuosien 2008 ja 2009 ajalta. Samalla saadaan selville, mitä erilaisia onnettomuuksien ehkäisykeinoja on tällä hetkellä käytössä.

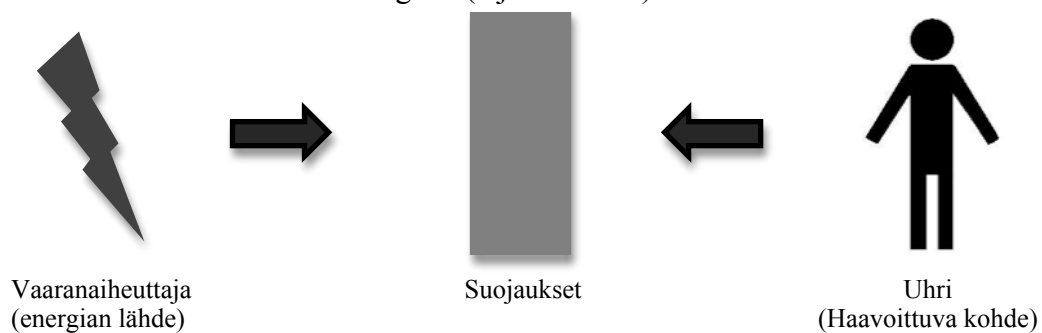
Seuraavaksi selvitetään onnettomuuksien ehkäisytyötä vapaaehtois- ja sivutoimississa palokunnissa tutkimuksen ja kyselyn avulla. Palokunnille suunnatulla kyselyllä selvitetään eroja ja yhtäläisyyksiä PRONTO:n avulla saatuihin tietoihin. Tärkeintä on selvittää, mitä todellisuudessa on tehty yhdistyksen puitteissa.

2. TEOREETTINEN TAUSTA

2.1. Onnettomuusmalleja

2.1.1. Energiamalli ja Haddonin strategia

Energiamallissa vahinkojen ajatellaan muodostuvan vahingoittavasta energiasta (vaaranaiheuttaja), joka pääsee altistamaan kohdetta. Kohteen ja energialähteen välissä on suojuuksia, joiden tarkoituksena on estää energian pääsy kohteen luokse, ja näin ollen suojata kohde altistukselta. Haddonin strategia koostuu kymmenestä menetelmästä, joiden avulla tapaturma olisi mahdollista estää. Strategiat kertovat kuinka voidaan vaikuttaa energialähteeseen, suojuuksiin tai kohteeseen onnettomuuden välttämiseksi. Kuvassa 2.1. on kuvattu Haddonin strategiaa. (Kjellen 2000).

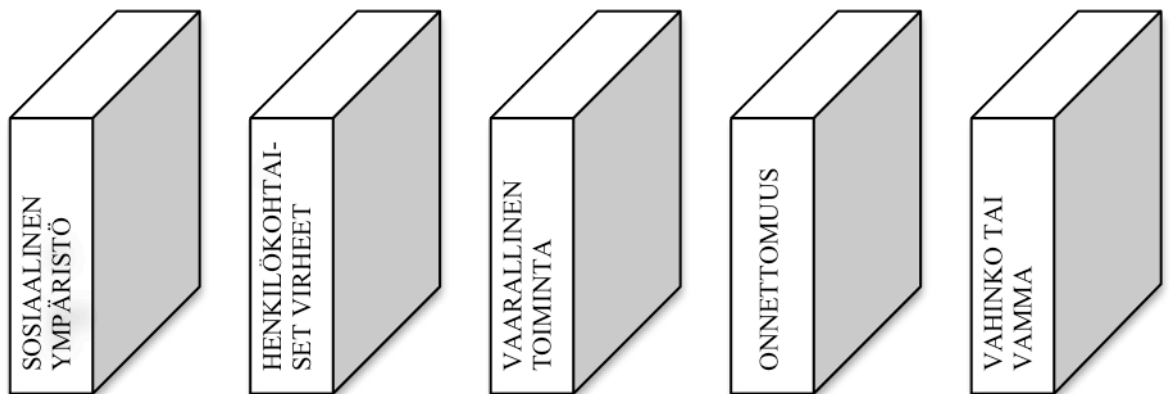
Vaaranaiheuttajaan liittyvät strategiat:	Suojauksiin liittyvät strategiat:	Kohteeseen liittyvät strategiat:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Estä energian syntyminen 2. Muuta energian laatua 3. Rajoita energian määrää 4. Estä energian hallitsematon vapautuminen 5. Lievennä vapautuvan energian määrää ja levittäytymistä 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Erotta vaaranaiheuttaja ja kohde toisistaan ajallisesti tai paikallisesti 7. Erotta vaaranaiheuttaja ja kohde toisistaan fyysisillä suojuuksilla 	<ol style="list-style-type: none"> 8. Tee kohde vastustuskykyisemmäksi energiavirran vaaralle 9. Rajoita vahingon suurenemista kohteessa 10. Korjaa kohteeseen aiheutuneet vahingot

Kuva 2.1. Haddonin kymmenen onnettomuuksien ehkäisystrategiaa. (Haddon 1980, Kjellenin 2000 mukaan).

2.1.2. Heinrichin dominomalli

Heinrichin dominomallia kutsutaan myös nimellä tapahtumaketjumalli. Tässä mallissa onnettomuus kuvataan olosuhteiden ketjuksi, jossa tapahtumat päättyvät vammaan tai vahinkoon. Dominomallissa ajatellaan, että onnettomuuksia voidaan ehkäistä vaarallis-

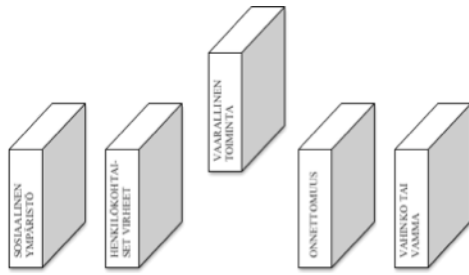
ten toimintojen ja olosuhteiden vähentämisellä. Kuvissa 2.2., 2.3. ja 2.4 kuvataan dominomallin toimintaa. (Kjellen 2000).

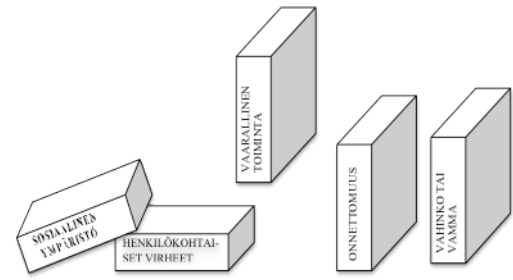
Kuva 2.2. Heinrichin Dominomalli (Heinrich et al 1980).

Kuvassa 2.2. on kuvattu domino-palikoiden tavoin kaikki dominomallin eri tekijät, jotka ovat sosiaalinen ympäristö, henkilökohtaiset virheet, vaarallinen toiminta, onnettomuus ja vahinko/vamma. *Sosiaalisella ympäristöllä* tarkoitetaan sekä perimänä saatuja luonteenpiirteitä että ympäristön vaikutuksia näihin luonteenpiirteisiin. Tässä tekijässä huolestuttavia luonteenpiirteitä voivat olla esimerkiksi yleinen huolimattomuus, itsepäisyys tai ahneus. Tietynlaiset luonteenpiirteet voivat helpommin synnyttää *henkilökohtaisia virheitä*. Virheisiin liittyy siten sekä opittuja toimintatapoja että periytyviä asioita. Henkilökohtaiset virheet/puutteet luovat pohjan *vaarallisen teon* tekemiselle. Vaarallisella teolla tarkoitetaan esimerkiksi kuorman alla seisomista tai koneiston käynnistämistä ilman varoitusta. Näillä teoilla on suora yhteys *onnettomuuden* tapahtumiseen. *Vahinkoja ja vammoja* syntyy onnettomuuden seurauksena, useimmiten vammat ovat murtumien tai ruhjeiden luokkaa. (Heinrich et al 1980).

Dominomallissa onnettomuus on yksi viidestä peräkkäisestä osatekijästä, jotka johtavat vammaan tai vahinkoon. Tärkeä ja ratkaiseva osatekijä on keskimäinen domino-palikoista eli vaarallinen toiminta. Kuvassa 2.3 on nostettu vaarallisen toiminnan tekijä muita ylemmäs, jolloin domino-palikoiden sarja katkaistaan siihen. Kuva 2.4 kuvaa tilannetta, jossa muut osatekijät ennen vaarallista toimintaa toteutuvat, mutta vaarallista toimintaa ei tapahdu. Näin ollen tapahtumien ketju ei pääse jatkumaan onnettomuuteen asti, vaan tapahtumasarja päättyy ennen vaarallista toimintaa. (Heinrich et al 1980).

Kuva 2.3. Vaarallinen toiminta on keskeinen tekijä onnettomuustapahtumalle. (Heinrich et al 1980).

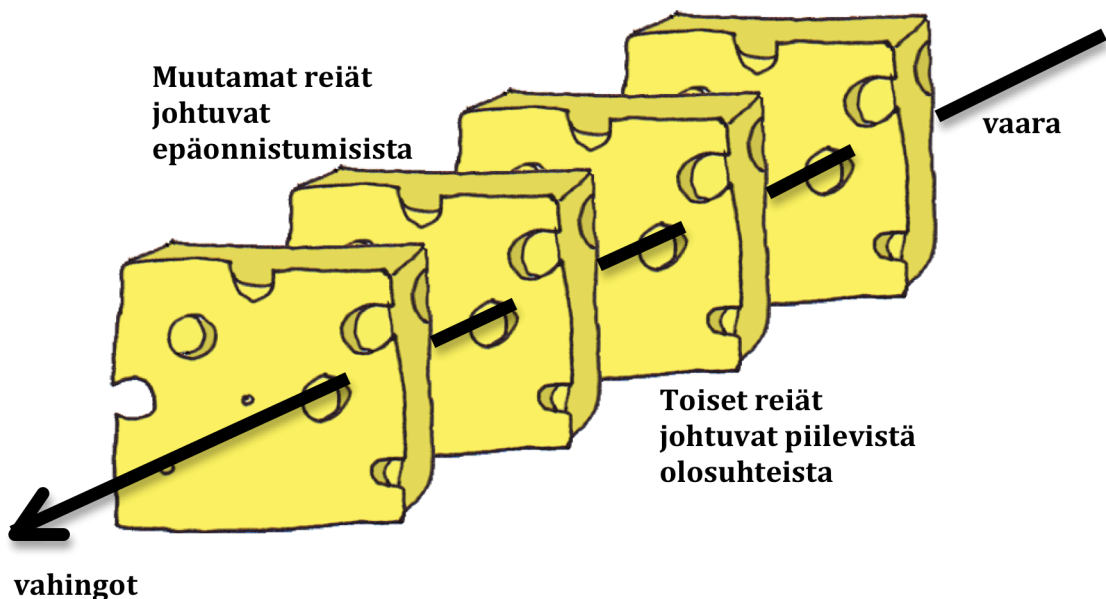
Kuva 2.4. Keskimmäisen tekijän poistaminen tekee aiemmat tapahtumat tehottomiksi. (Heinrich et al 1980).

Dominomallissa osatekijät ovat riippuvaisia toisistaan ja tapahtumaketjussa tilanne seuraa edeltäjänsä. Ensimmäisen domino-palikan horjahdus voi kaataa koko domino-palikoiden rivin. Sarja voidaan katkaista ottamalla yksi osatekijä pois, jolloin vamma/vahinko ei mahdollisesti pääsekään tapahtumaan kuten kuvissa 2.3. ja 2.4. on tehtykin. (Heinrich et al 1980).

2.1.3. Reasonin reikäjuustomalli

Reasonin kehittelemää reikäjuustomallia on käytetty onnettomuusmallina 1980-luvulta lähtien monilla eri aloilla. Mallia on kehitetty alkuperäisestä versiosta useammassa vaiheessa. Tällä hetkellä käytössä oleva malli on peräisin vuodelta 1997. (Reason 2008).

Mallissa on viipaleita, joissa on juustosiivujen tapaan reikiä. Reiät eivät kuitenkaan ole juustoreikien tyyliin paikallaan, vaan ne voivat liikkua kohdasta toiseen tai avautua ja sulkeutua ajallaan. Vahinko voi tapahtua vain, jos viipaleiden reiät ovat kohdakkain ja näin ollen vaara pääsee läpäisemään esteet. Viipaleiden reiät aiheutuvat epäonnistumisista, eli yksilön virheistä, tai piilevistä olosuhteista. Kuvassa 2.5. on Reasonin kehittelemän reikäjuustomallin toimintaperiaate. (Reason 2008).

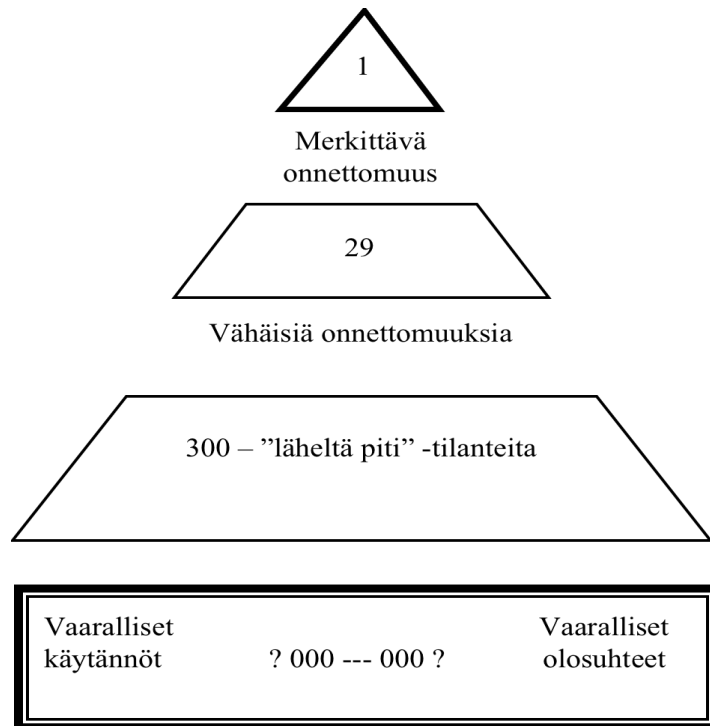

Kuva 2.5. Reasonin reikäjuustomalli. (Reason 2008).

Kuvassa 2.5. mainittavia piileviä olosuhteita ilmenee eri tilanteissa, sillä suunnittelijat, rakentajat, johtajat ja operaattorit eivät kykene ennustamaan kaikkia mahdollisia onnettomuusriskejä etukäteen. Nämä riskit ovat paljon pitkäkestoisempia kuin odotetussa olevat epäonnistumiset, ja riskit esiintyvät ennen kuin vaarallisia tapahtumia esiintyy. (Reason 2008).

2.1.4. Jäävuori- eli pyramidimalli

Heinrichin esittelemä jäävuori- eli pyramidimalli on onnettomuusmalli, jossa kiinnitetään huomio merkittävien onnettomuuksien määrään suhteessa vähäisempiin onnettomuuksiin ja ”läheltä piti” –tilanteisiin. Heinrich suunnitteli pyramidimallin tutkimusten perusteella. Mallissa todetaan 330 onnettomuuden sisältävän 300 ”läheltä piti” -tilannetta, 29 vähäistä onnettomuutta ja yhden merkittävän onnettomuuden. Ajatuksena pyramidimallissa on, että estämällä ”läheltä piti” –tilanteita tapahtumasta, voidaan vähentää merkittävien onnettomuuksien esiintymistä. Kuvassa 2.6. on kuva pyramidimallista. (Heinrich et al. 1980).

Kuva 2.6. Pyramidimalli (mukailtu lähteestä Heinrich et al 1980).

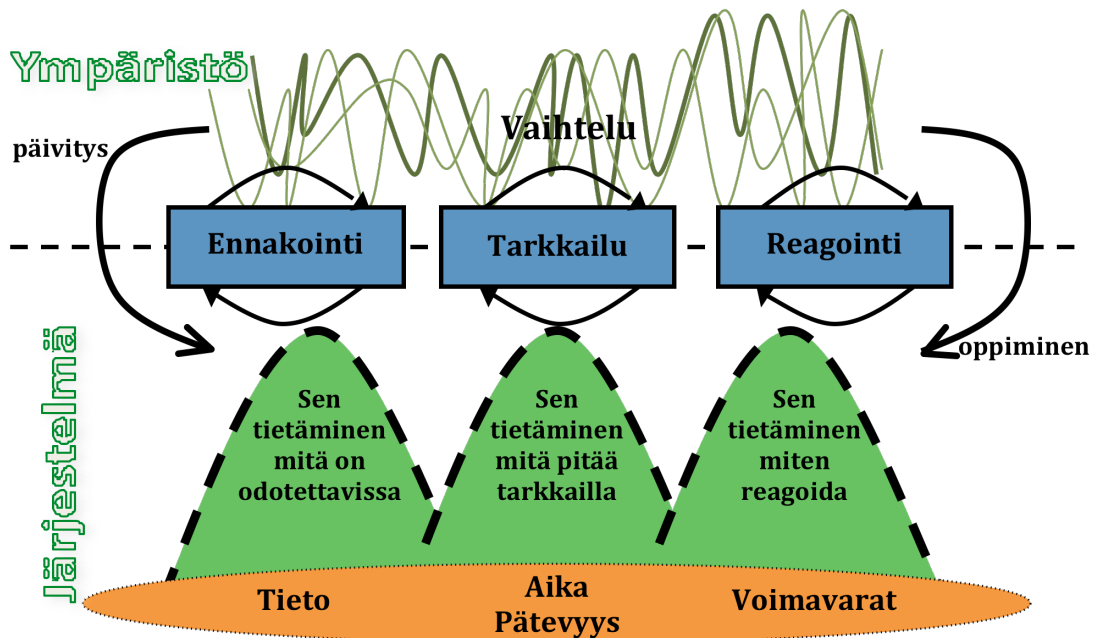
Pyramidimallissa (kuva 2.6.) alimpana ovat vaaralliset käytännöt ja olosuhteet, joiden lukumäärää ei mallissa arvioida. Toisena pyramidissa on ”läheltä piti” –tilanteet, joita on mallin mukaan 300 kappaletta. Seuraavana pyramidia ylöspäin mentäessä on 29 kappaletta vähäisiä onnettomuuksia ja ylimpänä yksi merkittävä onnettomuus.

2.1.5. Resilienssi

Resilienssi tulee englanninkielisestä sanasta ”resilience”, jolla tässä tapauksessa tarkoitetaan sisällöllisesti ”säädön/ohjauksen dynamiikkaa, jonka avulla kyetään ennakoivasti estämään onnettomuudet hallitsemalla niin teknistä kuin inhimillistä vaihtelua” (Uusitalo et al. 2009). Resilientissä toiminnassa tärkeää on ennakoiva toiminta turvallisuuden vuoksi. (Uusitalo et al. 2009).

Perinteisessä turvallisuuden johtamisessa korostetaan virheiden määrää ja vahinkojen todennäköisyyttä. Resilientissä turvallisuuden johtamistavassa pyrkimys on laajentaa organisaatioiden kykyä luoda kestäviä, mutta joustavia prosesseja. Resilienssimallin näkökulmasta tärkeää on riskimallien arvioiminen ja uudistaminen sekä resurssien käyttäminen häiriötilanteissa ennakoivasti. Onnistumista voidaan ajatella muuttuvan riskin ennakoitukyvyksi, vikaantumista taas tilapäiseksi tai pysyväksi ennakoitukyvyyn puutteeksi. Resilientin turvallisuustyön heikkoutena on käytännön työvälineiden puuttuminen. Työvälineitä tarvittaisiin, jotta syntyisi konkreettisia turvallisuustoiminnan parannuksia kyseisen toimintatavan avulla. (Uusitalo et al. 2009).

Resilientin organisaation ominaisuuksiksi ajatellaan seuraavanlaisia kykyjä: kyky ennakoida häiriöitä, paineita tai niiden seurauksia, kyky tarkkailla joustavasti niin omaa toimintaa kuin ympäristön toimintaa ja sopeuttaa toimintansa niiden mukaan, kyky reagoida erilaisiin häiriöihin ja uhkiin, niin säännöllisiin kuin epäsäännöllisiin, sekä kyky oppia kokemuksestaan. Kuvassa 2.7. on resilientin järjestelmän ominaisuuksia. (Uusitalo et al. 2009).

Järjestelmä = yksilö, ryhmä, organisaatio

Kuva 2.7. Resilientin järjestelmän ominaisuudet (Uusitalo et al. 2009).

Resilientin järjestelmän tulee sisältää jatkuvasti ennakointia, tarkkailua sekä reagointia, kuten kuvasta 2.7. voi huomata. Ennakoinnilla tarkoitetaan tietoa odotettavissa

olevista asioista, eli mahdollisista uhkista ja häiriöistä. Tarkkailulla tarkoitetaan jatkuvaa ja kehittyvää riskien tarkkailua. Varautuminen ja reagointi kuvaa kykyä vastata tavanomaisiin sekä yllättäviin uhkiin tehokkaasti ja joustavasti. Järjestelmän tulee olla valmis reagoimaan koko ajan. Tietojen, osaamisen ja resurssien päivittäminen kuuluu myös resilientin järjestelmän vaatimuksiin. Sen tulee oppia sekä onnistumisistaan että epäonnistumisistaan. Resilientin järjestelmän tulee olla koko ajan varuillaan ja suhtautua realistisesti omiin kykyihinsä. (Uusitalo et al. 2009).

2.1.6. PRONTO:n arviointi onnettomuusmallien pohjalta

Pelastusopiston ylläpitämän PRONTO:n eli Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilaston avulla seurataan ja kehitetään pelastustoimea sekä selvitetään onnettomuuksia. PRONTO-järjestelmä on perustettu Suomeen vuonna 1996. Tilastosta löytyy aineistoa liittyen onnettomuuksiin, resursseihin, riskialueisiin, pohjavesialueisiin, kuntien väkilukuihin, rakennusten arvotietoihin ja taustakarttoihin. PRONTO-tietokanta on Internetissä toimiva suojattu järjestelmä. Pelastusopiston kautta tietokantaan on mahdollista saada tunnuksat. Tiedot ovat kuitenkin salassapidon alaisia. Tietokantaa käyttää noin 3600 henkilöä, jotka voivat olla esimerkiksi pelastusviranomaisia, muita viranomaisia tai tutkijoita. Tarkoituksena on, että jokaisesta resurssista, pelastusviranomaisen suorittamasta operaatiosta sekä neuvonnasta ja valistuksesta raportoidaan PRONTOon. Siten tiedot tulevat tilastoihin, ja niitä voidaan selvittää PRONTO:n kautta. (Pelastusopisto 2010).

PRONTO-tietokanta sisältää paljon tietoa onnettomuuksien ehkäisyyn liittyen. Alle on koottu taulukko 2.1., josta selviää mitä tietoja PRONTOsta saa selville onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyen. Tiedot on lajiteltu perustietoihin, kouluttajaorganisaatioon, kohderyhmään ja aihealueeseen.

Taulukko 2.1. PRONTOssa kerättävät tiedot onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyen.

Perustiedot	Kouluttajaorganisaatio	Kohderyhmä	Aihealue
Pelastustoimen alue	Päätoiminen henkilöstö	Alle kouluikäiset	112-päivä
Kunta	Sivutoiminen henkilöstö	Peruskoulun 1-6 -luokat	Alkusammutuskoulutus
Asemapaikka	Vapaaehtoinen palokunta	Peruskoulun 7-9 (10) -luokat	Asiantuntijakoulutus
Asemapaikan numero	Laitos- tai tehdaspalokunta	Lukio ja ammatilliset perustutkinnot	Avoimet ovet
Päivämäärä	Kohteen turvallisuusvastaava	Työpaikan/yrityksen/laitoksen työntekijät	Ensiapukoulutus
Kesto	Pelastuskoulu (Helsinki)	Ikäihmiset	Hätäilmoitus
Paikka	Pelastusopisto (Kuopio)	Suuri yleisö	Messut
Osallistujamäärä	SPEK	Talon asukkaat	Muu valistus, neuvonta tai koulutus
	Alueellinen pelastusliitto	Virkamiehet ja luottamusmiehet	Nou Hätä!
	Palopäälystöliitto	Johto- ja erityishenkilöstö (varatut henkilöt)	Omatoiminen varautuminen
	Maanpuolustuskoulutusyhdistys	Muut väestönsuojeluorganisaatioon kuuluvat	Onnettomuuksien ehkäisy
	Muu järjestö	Muu ryhmä	Pelastustoimen esittely
	Muu	Pelastussuunnitelman laatijat (pl. 9§)	Poistumisharjoitus
		1. Asuinrakennukset	Tapaturmapäivä
		2. Sairaalat, vanhainkodit, hoitolaitokset jne.	Toiminta onnettomuustilanteessa
		3. Hotellit, asuntolat, lomakylät	Tulityökoulutus
		4. Kokoon-tumis- ja liiketilat	Varautumiskoulutus
		5. Tuotanto-, varasto- ja maataloustuotantotilat	
		6. Palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käsittely	
		7. Tilat, joissa autom. Sammutuslaitteisto tai paloilmoin	
		8. Yritykset ja laitokset	
		9. Liiketoiminnan harjoittajan järjestämät tapahtumat	

Taulukon 2.1. tiedoista voi huomata, että pääasiassa kerättävät tiedot koskevat kouluttajaorganisaatiota, kohderyhmää ja aihealuetta. Perustietojen osalta kerätään lähinnä pidetyn tapahtuman kesto, osallistujamäärää ja tapahtuman paikkaa koskevia tietoja. PRONTOssa kerättäviä onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä tietoja edellä esitettyihin onnettomuusmalleihin verraten voidaan tutkia, liittyykö PRONTO johonkin onnettomuusmalliin läheisesti. Edellä mainituissa onnettomuusmalleissa lähestymistavat ja näkökulmat ovat toisistaan hieman eroavia. Malleja lähestytään PRONTOon kautta ja pohditaan yhteneväisyyttä suhteessa siihen.

Haddonin strategiassa ja energiamallissa onnettomuuksien ehkäisytyön aihepiiriä lähestytään toiminnan näkökulmasta. Haddon on kehittänyt 10 strategiaa, jolla voidaan varjella kohdetta. Strategiat liittyvät vaaranaiheuttajaan, suojauksiin tai kohteeseen liittyviin asioihin. Taulukosta 2.1. voidaan huomata, että Haddonin strategiat liittyvät moneen eri aihealueeseen. Vaaranaiheuttajaan liittyvää ehkäisytyötä ovat alkusammutuskoulutukset, hätäilmoitus, onnettomuuksien ehkäisy –tapahtumat ja tulityökoulutus. Suojauksiin liittyvää onnettomuuksien ehkäisytyötä ovat poistumisharjoitukset sekä toiminta onnettomuustilanteessa – koulutus. Kohteeseen liittyvää ehkäisytyötä on ensiapukoulutus. Kohteeseen liittyvää neuvontaa annetaan myös hätäilmoituksen tekemisen ohjeistamisessa sekä 112-päivässä ja Nou Hätä! –tapahtumissa. Haddonin strategia liittyy hyvin moneen, melkein jokaiseen aihealueeseen, joista PRONTOon kerätään

tietoa. Toisaalta PRONTOssa olisi hyvä tulla esille vielä enemmän asioita, jotka liittyvät Haddonin strategian mallin. Esimerkiksi vaaranaiheuttajaan liittyen on strategiassa viisi eri kohtaa, mutta niihin ei mikään aihealue täsmällisesti viittaa. Tosin alkusammutuskoulutus sisältää tähän liittyen hyvin paljon tietoa kokonaisuutena.

Heinrichin dominomallissa tapahtumat kuvataan olosuhteiden ketjuksi. Ketjun muodostavat sosiaalinen ympäristö, henkilökohtaiset virheet, vaarallinen toiminta, onnettomuus ja vahinko/vamma. Lähtökohtana mallissa on, että eri toiminnot voidaan nostaa erikseen esiin. Näin niitä voidaan myös tutkia erikseen. Malli kuitenkin myös samanarvoistaa eri elementit tapahtumaketjussa. Kaikissa onnettomuustilanteissa tapahtumat eivät kuitenkaan ole samanarvoisessa asemassa toisiinsa nähden. Sosiaaliseen ympäristöön liittyen PRONTOsta löytyy kahdenlaista tietoa. Ensinnäkin kouluttajaorganisaatiossa on yhtenä kohtana vapaaehtoinen palokunta, johon halukkaita henkilöitä otetaan mukaan. Tämän toiminnan avulla pyritään sosiaalisen ympäristön laajentamiseen. Toisekseen PRONTOon kirjattuun onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvät kampanjapäivät, kuten 112-päivä ja Nou Hätä!, sekä pelastustoimen esittely ja avoimet ovet vaikuttavat sosiaaliseen ympäristöön turvallisuustietoisuuden lisäämisellä. Henkilökohtaisiin virheisiin liittyvät monet samat asiat kuin sosiaaliseen ympäristöön. Kun henkilön turvallisuustietous lisääntyy, hän osaa myös ajatella käyttäytymistään ja toimintaansa eri tavalla. Lisäksi henkilökohtaisiin virheisiin puututaan onnettomuuksien ehkäisyllä yleisesti sekä tapaturmapäivän avulla. Vaarallinen toiminta liittyy myös hyvin läheisesti edellä mainittuihin asioihin, nämähän kulkevat hyvin tiiviisti ketjussa. Onnettomuuksiin liittyen PRONTOon syötetään tietoja tapahtumista, joissa kerrotaan toiminnasta onnettomuustilanteesta. Tämä sekä alkusammutuskoulutus ja poistumisharjoitus liittyvät läheisesti onnettomuuksien vähentämiseen. Ensiapukoulutuksen merkitys huomataan useimmiten vasta sitten, kun vahinko/vamma pääsee tapahtumaan.

Reasonin reikäjuustomallissa onnettomuuksien katsotaan johtuvan piilevistä olosuhteista ja yksilön aktiivisista virheistä. PRONTOon kerättävistä tiedoista voidaan huomata, että piileviin olosuhteisiin ei puututa kovinkaan paljon. Pelastussuunnitelman laatijoille pidettävissä koulutuksissa varmasti pyritään selvittämään pelastussuunnitelman tavoitetta ja merkitystä. Pelastussuunnitelman avulla saattaa löytyä organisaatiosta tiloja/toimintaperiaatteita/käytäntöjä, jotka ovat vaarallisia ja piileviä olosuhteita, mutta niitä ei ole aiemmin huomattu tarkasteluissa. Sinänsä PRONTOon tiedoista löytyy jotain myös piileviin olosuhteisiin, vaikka suoraan se ei tulekaan ilmi. Yksilön tekemiin virheisiin puututaan PRONTOon tietojen perusteella monessakin kohdassa. Yksilön virheisiin puuttuminen ja niiden välttäminen tulee esille useamman aihealueen tapahtumassa, joita vapaaehtoispalokunnat järjestävät. Esimerkiksi Nou Hätä! –tapahtumissa pyritään opastamaan käytännön turvallisuustaitoihin, ja pelastustoimen esittelyssä tavoitteena on usein myös arjen turvallisuuden esiin tuominen. PRONTO ei nykyisellään vastaa täysin Reasonin reikäjuustomallin piileviin olosuhteisiin, mutta yksilön virheisiin, PRONTOon kerättävien tietojen perusteella, pelastustoimessa puututaan.

Pyramidimallissa nostetaan ”läheltä piti” –tilanteet tarkkailuun. Niiden avulla ennustetaan onnettomuuksien määrää. Pyramidimallin mukaan tärkein lähtökohta on-

nettomuuksien ennaltaehkäisytyössä on ”läheltä piti” –tilanteiden vähentäminen, ja sitä kautta myös onnettomuuksien vähentäminen. PRONTOon syötettyjen tietojen aihealueista mikään ei sinänsä koske juuri ”läheltä piti” –tilanteita. Toki onnettomuuksien ehkäisytyöllä pyritään turvallisuuskulttuurin parantamiseen kaikin puolin, mutta painotus ei sinänsä ole ”läheltä piti” –tilanteissa.

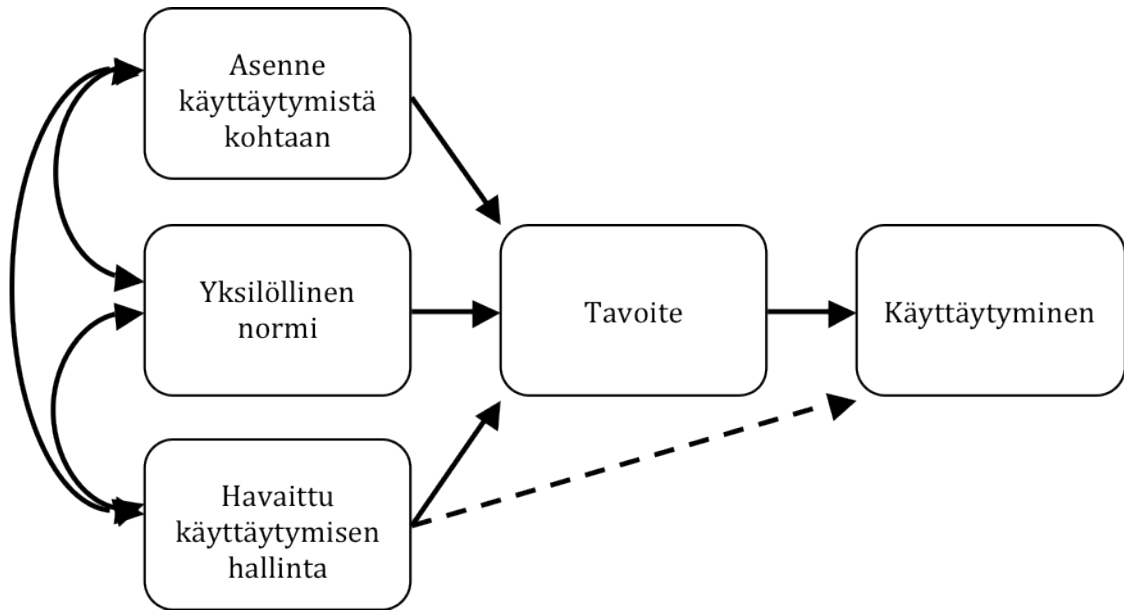
Resilientin järjestelmän perusajatus on hyvin erilainen kuin aiemmin esiteltyjen onnettomuusmallien idea. Siinä huomio on ennakoivassa toiminnassa, jossa resursseja tulisi käyttää ennakoivasti ehkäisevään toimintaan. PRONTOon ei syötetä tietoja järjestelmän ennakoinnista, tarkkailusta ja reagoinnista, jotka ovat resilientissä järjestelmässä merkityksellisimpiä onnettomuuksien ehkäisyn keinoja. PRONTOon kerättävät tiedot koskevat lähinnä onnettomuuden välttämistä, tapahtuvan onnettomuuden pienentämistä tai pelastustoimen esittelyä.

PRONTOon kerättävien tietojen perusteella pelastustoimen johtama onnettomuuksien ehkäisytyö painottuu teoreettisesti näistä viidestä esille otetusta onnettomuusmallista eniten Haddonin strategiaan ja energiamalliin. Heinrichin dominomallissa asiat menevät ketjussa eteenpäin ja edellinen vaikuttaa seuraavaan tapahtumaan hyvin merkittävästi. PRONTOon kerätyt tiedot eivät edusta näin selkeästi kaikkia ketjussa olevia tapahtumatyyppejä. PRONTOssa esitetyt aihealueet tulevat Haddonin strategiasa kohtalaisen hyvin esille, mutta lähestyttäessä PRONTOa Haddonin mallin kautta, tilanne ei ole yhtä selkeä. Haddonin strategia nostaa esille vaaranaiheuttajaan, suojauksiin ja kohteeseen liittyvät asiat, mutta PRONTOon tiedoista ne eivät löydy niin selkeästi eriteltynä. Näin ollen mikään näistä onnettomuusmalleista ei teoreettisesti täsmää pelastustoimen painottamien aihealueiden kanssa erityisen hyvin. Haddonin strategia on kuitenkin lähimpänä PRONTOon syötettävien tietojen luonnetta.

2.2. Onnettomuuksien ehkäisy

2.2.1. Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoria

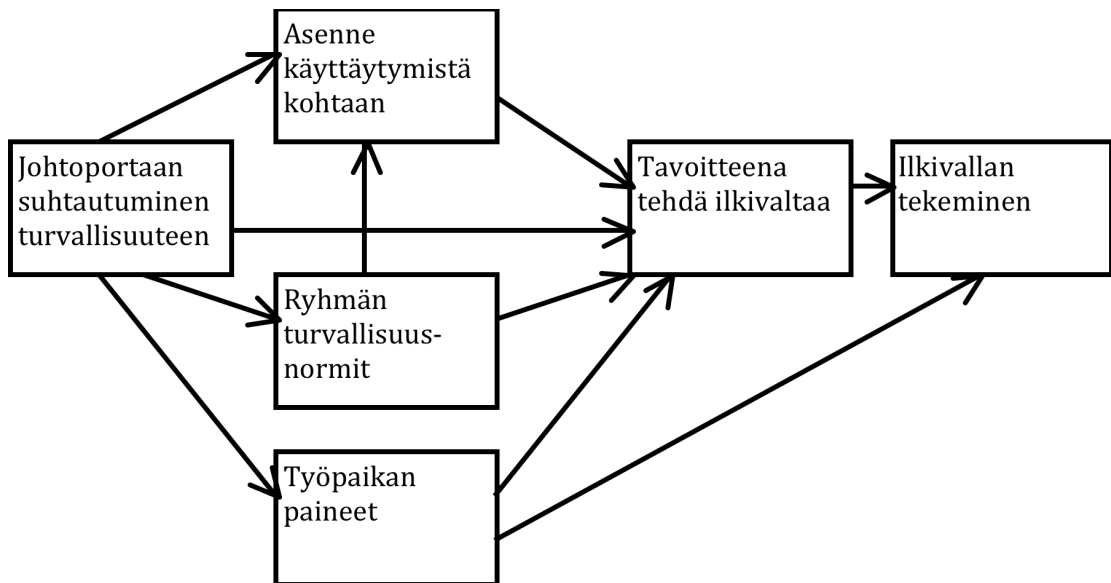
Ajzenin kehittämän suunnitellun käyttäytymisen teorian taustalla on ajatus ihmisten käyttäytymisestä järkevällä tavalla. Ihmiset miettivät saamaansa tietoa ja ajattelevat toimiansa vaikutuksia ympäristöön. Ajzenin luomassa teoriassa ihmisen tavoitteet ja käyttäytyminen ovat kolmen tekijän summa. Yksi tekijöistä liittyy ihmisen yksilölliseen luonteeseen, toinen sosiaalisiin vaikutuksiin ja viimeinen kontrollin esiintymiseen. Yksilöllinen tekijä on *asenne käyttäytymistä kohtaan*, jolla tarkoitetaan yksilön arvostelua ja asennetta tietyn mielenkiinnon kohteen käyttäytymisessä. Sosiaalisiin vaikutuksiin liittyvänä tekijänä on *yksilöllinen normi*. Sosiaalisen paineen esiintyminen tai esiintymättömyys yksilön harkinnassa kuuluu yksilöllisen normin alueeseen. Kontrolli sisältää yksilön tietoisuuden kykeneväisyydestään ja osaamisestaan. Tätä kutsutaan *havaitun käyttäytymisen hallinnaksi*. Kuvassa 2.8. on Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoria, jossa nämä kolme edellä mainittua tekijää muodostavat yhdessä yksilön tavoitteen ja sitä kautta vaikuttavat käyttäytymiseen. (Ajzen 2005).

Kuva 2.8. Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoria. (Ajzen 2005).

Kuvasta 2.8. saa sellaisen käsityksen, että kaikki tekijät vaikuttavat tavoitteisiin yhtä suurelta osin, mutta teoria olettaa, että asenne, yksilön normi ja havaittu käyttäytymisen hallinta ovat osittain riippuvaisia tavoitteista. Toisten tavoitteiden kohdalla on tärkeämpää arvioida asennetta kuin normia, ja toisissa taas käyttäytymiskontrolli on tärkeimpänä tekijänä. Osassa tapauksista riittää yhden tai kahden tekijän tarkastelu tavoitteiden selvittämiseksi, toisissa taas kaikki kolme tekijää ovat hyvin merkittäviä. Näiden kolmen tekijän painotukset voivat vaihdella yksilöstä riippuen, yhtä hyvin kuin kansakunnasta riippuen. Kuvassa 2.8. oleva katkoviivalla tehty nuoli havaitun käyttäytymishallinnan ja käyttäytymisen välillä kuvaa yksilön kykyä ennustaa käyttäytymistä suoraan ilman tavoitteiden pohtimista. (Ajzen 2005).

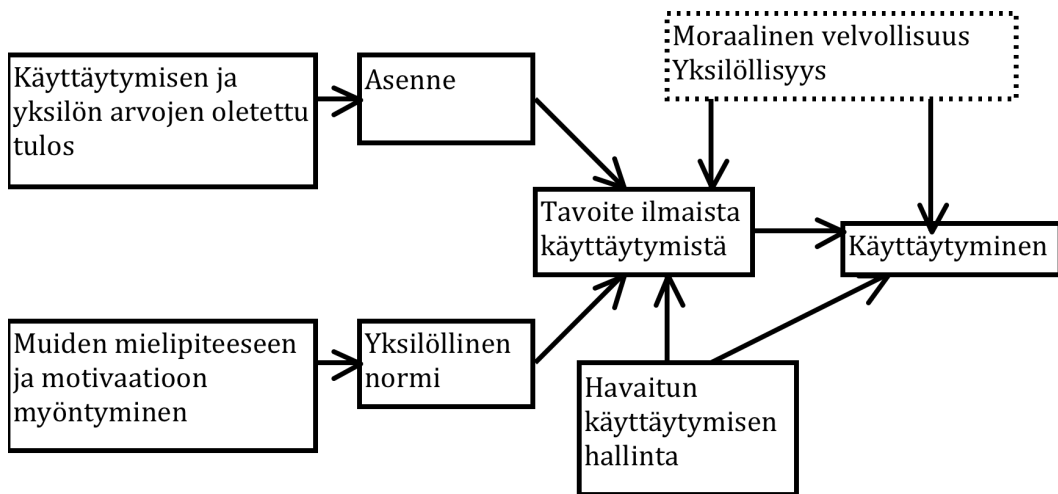
Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teorian käytettävyyttä on tutkittu eri aloilla. Eräässä ilmailualalla tehdyssä tutkimuksessa keskityttiin näkökohtaan, että Ajzenin esittelemässä teoriassa ei painoteta ollenkaan vaikutuksia johtoportaan suhtautumisella turvallisuuteen. Tämä vaikuttaa kuitenkin tutkimuksen mukaan yksilön omiin asenteisiin, normiin ja kontrolliin. Tutkimuksen tulosten perusteella tehtiin turvallisen käyttäytymisen malli, joka pohjautuu suunnitellun käyttäytymisen teoriaan. Kuvassa 2.9. on kyseisen mallin kaavio. (Accident Analysis & Prevention 2010).

Kuva 2.9. Turvallisen käyttäytymisen malli, joka pohjautuu suunnitellun käyttäytymisen teoriaan. (Accident Analysis & Prevention 2010).

Kuvan 2.9. turvallisen käyttäytymisen mallissa pyrkimyksenä on huomioida myös johtoportaan asennetta ja suhtautumista turvallisuuteen. Kuten kuvasta voidaan huomata, johtajien asenne vaikuttaa kaikkiin muuttujiin mallissa joko suoraan tai epäsuoraan. Johtajien asenteella on suora vaikutus yksilön omiin asenteisiin ja ryhmän turvallisuusnormeihin. Johtajien asenteella on myös vaikutuksensa työpaikan paineeseen, mutta se ei ilmene yhtä selvästi kuin muihin tekijöihin. Johtajien painottamat asiat vaikuttavat alaisten paineeseen, esimerkiksi laatu vastaan tuotto, työturvallisuus vastaan työskentelyn nopeus sekä johtajien asenne virheisiin ja ilkivaltaan. Ryhmän normit ovat myös tärkeässä asemassa, sillä niillä on vahvat vaikutukset yksilön asenteisiin, ilkivallan tavoitteluun ja lopulta ilkivaltaan. Tutkimuksessa selvisi, että suora yhteys työpaikan paineista ilkivallan tekoon pitäisi jättää pois, sillä tulosten perusteella yhteys on heikko ja epäsuora. Suunnitellun käyttäytymisen teorian mukaan se kuitenkin tulisi olla mallissa mukana. Tutkimus on tehty ilmailualalla, mutta sitä voidaan hyödyntää myös pelastusalalla sisäisesti sekä ulkoisesti onnettomuuksien ehkäisytyötä tehtäessä huomioimalla johtoportaan omat asenteet turvallisuutta kohtaan. Sisäisesti johtoportaan tulee kiinnittää huomiota omiin asenteisiin. Onnettomuuksien ehkäisytyötä tehtäessä tulee tapahtuman järjestäjien myös itse sisäistää opettamiaan asioita. (Accident Analysis & Prevention 2010).

Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoriaa on testattu myös Iso-Britannian kansallisessa terveystaloudessa. Tutkimus tehtiin kolmen erilaisen ryhmän parissa: ammatillisesti epäpätevät, ammatilliset harjoittelijat ja ammatillisesti pätevät. Tutkimuksessa saatiin selville, että asenne ja yksilöllinen normi ennustavat käyttäytymisen tavoitetta. Muutama todiste löytyi myös havaitun käyttäytymiskontrollin toimimisesta ennusteena tavoitteisiin. Asenne oli vahvin käyttäytymisen tavoitteen ennustaja koulutettujen vastaajien keskuudessa. Tutkimuksen perusteella tehtiin laajennettu suunnitellun käyttäytymisen teorian malli, joka on kuvassa 2.10. (Journal of Vocational Behavior 2006).

Kuva 2.10. Laajennettu suunnittelun käyttäytymisen teorian malli. (Journal of Vocational Behavior 2006).

Kuvaan 2.10. on lisätty kaksi tutkimuksessa keskustelua herättänyttä näkökulmaa, vaikka tutkimuksen raportissa painotettiin, ettei ole ilmennyt mitään välttämätöntä tarvetta laajentaa mallia. Ensimmäinen näkökulma on moraalinen velvollisuus, sillä muutamat käyttäytymiset pohjautuvat siihen, minkä yksilö uskoo oikeaksi, yhtä hyvin kuin mikä on miellyttävää ja toteuttamiskelpoista. Toinen laajennettuun malliin mukaan otettu näkökulma on yksilöllisyys. Suunnittelun käyttäytymisen teorian tutkimuksissa, sekä sen ulkopuolella, on todistettu, että yksilöllinen tunne on tavallaan yksilön käyttäytymisen ohjaaja. Sen vuoksi yksilöllisyys huomioitiin tässä mallissa. Laajennettuun malliin on myös otettu tavoite laajennettuna versiona, eli yksilön tavoite ilmaista haluamaansa käyttäytymistä. Tätä tutkimusta ei ole tehty pelastusalalla, mutta sitä voidaan hyödyntää pelastusalalla sisäisesti vapaaehtoispalokunnissa sekä myös ulkoisesti heidän tekemässään onnettomuuksien ehkäisytyössä. Sisäisesti pelastusalalla tulee huomioida yksilön käyttäytymisen takana myös yksilön moraaliset velvollisuudet sekä yksilöllisyys, vaikka nämä varmasti ovatkin piilevästi ilmeneviä yksilön ominaisuuksia. (Journal of Vocational Behavior 2006).

2.2.2. BBS (Behavior-based Safety) -malli

BBS-mallilla tarkoitetaan käyttäytymispohjaista turvallisuusmallia, jonka tarkoituksena on ennakoivasti lähestyä turvallisuus- ja terveysjohtamista sekä vahinkojen ennaltaehkäisyä. BBS-mallissa keskitytään riskialttiiseen käyttäytymiseen, joka voi johtaa vahinkoihin, sekä turvalliseen käyttäytymiseen, joka voi edistää vahinkojen ennaltaehkäisyä. BBS-malli on myös vahinkojen ennaltaehkäisyprosessi. (USMRA 2010).

Käyttäytymispohjaisessa turvallisuusmallissa on neljä vaihetta: tavoitteiden tunnistaminen, mittausjärjestelmän muodostaminen, prosessin osien kehittäminen sekä prosessin jatkuva kehittäminen. Tavoitteiden tunnistamisessa tärkeää on, että ne olisivat havaittavia ja huomioitavia käyttäytymistapoja, jotta tavoite olisi tehokas. Mittausjärjes-

telmän luomisessa on oleellista tietojen kerääminen kaikilta osapuolilta, tietojen kerääminen anonyymisti ja virheettömästi sekä mahdollisen turvallisen käyttäytymisen esteen selvittäminen. Prosessin osia ovat palaute, vahvistaminen ja ongelmanselvittäminen. Hyvässä mittausmenetelmässä tarvitaan sekä sanallista että havainnollista palautetta, työntekijän positiivista vahvistusta turvallisen käyttäytymisen edistämiseksi sekä ongelmanratkaisua riskialtista käyttäytymistä tai tilannetta varten. Prosessin jatkuva kehittäminen vaatii aikaa, ponnistelua ja asiantuntemusta. (Austin 2006).

Käyttäytymispohjaisen turvallisuusmallin ajatuksena on, että havaittuun käyttäytymiseen puututaan, jolloin sitä voidaan vahvistaa tai muokata. Käyttäytymisen ymmärtämiseksi etsitään ulkoisia tekijöitä, jotka siihen vaikuttavat. Tavoitteiden saavuttamiseksi mallissa keskitytään käyttäytymisen motivoinnin suhteen positiivisiin seurauksiin. (USMRA 2010).

2.2.3. KAP (Knowledge, Attitude, Practice) –malli

KAP-mallin lyhenteessä olevilla sanoilla tarkoitetaan tietoa (K), asennetta (A) ja käytäntöä (P). KAP-mallilla pyritään selittämään henkilön käyttäytymisen omaksumista. Mallin ajatuksena on, että henkilöllä oleva tieto ei yksin johda henkilön käyttäytymiseen. Tiedon hankkiminen täydennetään asenteen muutosta tukevien menetelmien avulla ennen kuin henkilö omaksuu käytäntöjä. (Green & Tones 2004).

KAP-malli selvittää mitä ihminen tietää tietyistä asioista, kuinka hän tuntee asian ja kuinka hän käyttäytyy tilanteessa. Yhteisö, johon henkilö kuuluu tai jossa hän on, ohjaa henkilön ymmärtämistä tietyistä asiasta. Asennetta ohjaa tunteet, joita tunnetaan tätä tiettyä asiaa kohtaan. Käytännön ohjaajana ovat menetelmät, joissa näkyvät ihmisen tiedot ja asenteet. (KAP 2008).

KAP-malli sisältää seuraavia peruselementtejä:

1. Toimialueen tunnistamisessa pyritään selvittämään, millaisella alueella liikutaan.
2. Tavoiteyleisön määrittäminen on tärkeää, sillä erilaisilla ryhmittymillä on erilainen koulutuksellinen, kulttuurillinen ja sosioekonominen tausta.
3. Näytteenottomenetelmän ratkaiseminen. KAP-mallissa käytetään näytteenottomenetelmänä yleensä kyselylomaketta (henkilökohtaisesti, puhelimitse tai sähköpostitse).
4. Analysointi ja raportointi. Tietojen keräämisen jälkeen saadut tiedot analysoidaan. KAP-raportissa esitetään tilastot jokaisesta osasta (tieto, asenteet, käytännöt) erikseen.

Peruselementtien avulla KAP-mallia käytetään tutkimuksen suunnitteluun, hallintaan ja analysointiin. (KAP 2008).

Launilan tutkimuksessa on selvitetty KAP-menetelmän antamia tietoja yksilön tiedoista, asenteista ja käytännöistä. Tutkimus on tehty Malawissa malariaa sairastavien raskaana olevien naisten parissa, mutta tutkimuksen tuloksia voidaan soveltaa pelastusalaan KAP-menetelmän yleistettävyyden vuoksi. Tutkimuksessa selvitetään tiedon keräämisen tilannetta, johon liittyy hyvin läheisesti kysyttävä aihe ja vastaajien sosiologinen tilanne. Tutkimuksessa todetaan, että rajoitettu huomion kohdistaminen tietynlai-

seen tarkkaan tietoon voi vaikuttaa siihen kenen tiedot ylipäätään arvioidaan. Asenteiden arvioinnissa vaikeinta on asenteiden mittaaminen, sillä yksilöltä kysyttäessä hänen asenteistaan, yksilöllä on taipumus antaa vastauksia, jotka hän kuvittelee olevan oikein tai yleisesti hyväksytyjä ja arvostettuja. Kyselyn toteuttamispaikka, ympärillä mahdollisesti olevat ihmiset tai vastausten antamistapa (numeerisena/sanallisena) saattavat myös vaikuttaa yksilön vastauksiin. Yksi keino parantaa asennemittausten paikkansapitävyyttä on tehdä tietystä kysymyksestä jossain toisessa osassa kyselyä väite. Kysymyksen vastausta ja väitteeseen reagointia voidaan verrata, onko niissä jotain eroavaisuutta toistensa kanssa. Käytäntöjen osalta KAP-menetelmää on kritisoitu, että se aiheuttaa vain kuvailevaa tietoa, joka laiminlyö perustelun siitä, miksi ja milloin välttämättömät käytännöt valitaan. Toisin sanoin menetelmä laiminlyö perustelun logiikasta yksilön käyttäytymisen taustalla. KAP-menetelmää käytetään etenkin monissa terveystieteiden tutkimuksissa. (Anthropology Matters 2009).

2.2.4. Onnettomuuksien ehkäisytyö vapaaehtoispalokuntien kannalta

Lähestyttäessä vapaaehtoisten tekemää onnettomuuksien ehkäisytyötä edellä kuvattujen käyttäytymismallien kautta, voidaan selvittää, miten vapaaehtoispalokunnat voisivat edistää onnettomuuksien ehkäisytyötä. Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoria keskittyy ihmisen käyttäytymisen ennakointiin, BBS-malli ja KAP-malli pyrkivät taas vaikuttamaan ihmisen käyttäytymiseen eri tavoin.

Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teorian avulla onnettomuuksia voidaan välttää, kun kaikki kolme tekijää ovat henkilön elämässä kunnossa ja tasapainossa. Asenne käyttäytymistä kohtaan tulee olla positiivinen, hänen tulee arvostaa oikeanlaista käyttäytymistä ja haluta sitä kautta käyttäytyä oikein ja välttää näin onnettomuuksia. Yksilöllinen normi antaa henkilölle pohjan toteuttaa haluamaansa käyttäytymistä. Mikäli asenne käyttäytymistä kohtaan on oikea, eikä sosiaalinen paine väärin tekoihin saa vaikuttaa yksilön päätäntään liikaa, onnettomuuksiin ei jouduta niin helposti kuin tilanteessa, jossa sosiaalinen paine väärään toimintaan on kova. Lisäksi henkilön kontrolli itseään kohtaan on käyttäytymisenhallinnassa ratkaisevassa merkityksessä. Onnettomuuksien ehkäisy yksilön henkilökohtaisessa elämässä riippuu paljon Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teorian kolmen tekijän yhteisvaikutuksesta.

Vapaaehtoispalokunnat voivat vaikuttaa näihin kaikkiin kolmeen tekijään. Yksilön asennetta käyttäytymistä kohtaan voidaan muokata vapaaehtoispalokuntalaisen omalla käyttäytymisellä, jolloin henkilö voi saada positiivisia vaikutteita kyseisestä käyttäytymisestä. Myöskin erilaiset valistustilaisuudet painottavat oman käyttäytymisen merkitystä ja sitä kautta asennetta käyttäytymistä kohtaan. Yksilölliseen normiin voidaan vaikuttaa vapaaehtoisten toimesta tarjoamalla ja antamalla esimerkkiä sosiaalisesta ympäristöstä, jossa tavoitteena ei ole vaarojen kokoaikainen uhmaaminen, vaan niiden torjuminen. Monet valistustapahtumat ja -tuokiot etenkin kouluissa sivuavat myös kaveripiiriin painostusta. Yksilön käyttäytymisenhallintaa ohjaa paljon asenne erilaista käyttäytymistä kohtaan ja yksilöllinen normi. Jos nämä asiat puoltavat onnettomuuksia ehkäisevää käyttäytymistä, yksilö kykenee kontrolloimaan itseään. Ajzenin

suunnitellun käyttäytymisen teoriaa voidaan vapaaehtoispalokunnassa edistää parhaiten toiminnassa mukana olevien parissa. Ajzenin teorian osa-alueet tulevat parhaiten esille toiminnassa itsessään, eivät niinkään onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvissä tapahtumissa.

BBS-mallissa yksilön käyttäytymiseen pyritään vaikuttamaan joko vahvistamalla oikeanlaista käyttäytymistä tai puuttamalla vääränlaiseen käyttäytymiseen. Onnettomuuksien ehkäisytyössä BBS-malli toimii hyvin, mikäli vääränlainen käyttäytyminen ei ole päässyt jo liian pitkälle. Silloinkin siihen voidaan puuttua tulevaisuutta ajatellen. Lapsen ja nuoren elämässä BBS-mallin ajatus tavallaan toimiikin koko ajan. Koulussa, ja luultavasti kotonakin, lapselle ja nuorelle opetetaan käyttäytymistapoja oikeiden ja väärin käyttäytymismallien kautta. Näin pyritään vahvistamaan lapsen/nuoren toivottunlaista käyttäytymistä yleisesti elämää varten, mutta erityisesti myös onnettomuuksia välttävää elämäntapaa ajatellen.

Vapaaehtoispalokuntalaiset eivät tavallisesti pysty käyttämään BBS-mallia onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien tapahtumien kautta. Käyttäytymispohjaista turvallisuusmallia kyetään hyödyntämään vapaaehtoispalokunnan sisällä, sen jäsenten parissa. Jokainen vapaaehtoispalokuntalainen voi kuitenkin henkilökohtaisesti käyttää mallia kohdatessaan erilaisia tilanteita ja erilaisia ihmisiä.

KAP-malli auttaa onnettomuuksien ehkäisytyössä merkittävästi. Tiedon omaksuminen oikeanlaisesta toiminnasta auttaa ymmärtämään onnettomuuksien ehkäisytyön merkityksen. Tiedon omaksumisen lisäksi pyritään muokkaamaan yksilön asennetta, jotta tämä haluaisi toimia onnettomuuksia ehkäisevästi. Käytäntö tulee näiden kahden seurauksena.

Vapaaehtoispalokuntalaiset voivat hyödyntää BBS-mallia etenkin tiedon osalta. Vapaaehtoispalokuntalaisten järjestämissä onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvissä tapahtumissa on luonnollisesti saatavilla paljon tietoa erilaisista onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä teemoista. Kampanjapäivien avulla voidaan tuoda erilaisia teemoja esiin, ja kouluille tehtävät vierailut voidaan suunnata juuri oikealle ikäryhmälle valitsemalla sille sopivat asiasisällöt. Asenteeseen ei vapaaehtoispalokuntalaisten toiminnan kautta välttämättä pystytä selkeästi vaikuttamaan. Heidän oma toimintansa voi kuitenkin olla muillekin esimerkkinä, ja sitä kautta vaikuttaa asenteisiin, sekä edelleen käytäntöihin yksilöiden elämässä.

2.3. Keskeinen lainsäädäntö

2.3.1. Yleistä

Pelastustoimintaan liittyy pääasiassa pelastuslaki (468/2003). Pelastuslakia ollaan parhaillaan uudistamassa ja uusi pelastuslaki astunee voimaan 1.1.2011. Tässä työssä käsitellään kuitenkin nykyisen pelastuslain aikana tapahtuneita asioita, joten pääpaino on nykyisessä pelastuslaissa. Lisäksi käsitellään pelastustoimiasetusta (787/2003), jossa säädetään pelastustoimen alueitten jaottelu ja pelastustoimen alueilla olevista tehtävistä.

Lain ja asetuksen osalta huomio kiinnitetään vapaaehtoispalokuntien sekä onnettomuuksien ehkäisytyön kannalta oleellisimpiin asioihin. Uudistuvassa laissa pyritään myöskin huomioimaan vapaaehtoispalokuntiin ja onnettomuuksien ehkäisytyöhön kohdistuvia muutoksia.

2.3.2. Pelastuslaki (468/2003) ja pelastustoimiasetus (787/2003)

Pelastuslakia (468/2003) sovelletaan tulipalojen sekä muiden onnettomuuksien ehkäisyyn, pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun. Näiden muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pelastustoimeksi, jonka hoitaminen kuuluu pelastuslain (§2) mukaan useammalle taholle. Sisäasiainministeriön vastuulla on pelastustoimen johtaminen ja valvominen, palvelujen tarjoaminen ja tason huolehtiminen, pelastustoimen valtakunnallisten asioiden huolehtiminen ja järjesteleminen sekä eri ministeriöiden toiminnan järjesteleminen pelastustoimessa. Sisäasiainministeriön apuna suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa on pelastustoimen neuvottelukunta. Aluehallintovirasto hoitaa edellä mainittuja tehtäviä omalla toimialueellaan.

Valtioneuvoston määrittämien alueiden sisällä kunnat vastaavat yhteistoiminnassa alueen pelastustoimesta. Alueen pelastustoimen tulee pelastuslain (468/2003) 3§:n perusteella:

1. ylläpitää pelastustoimen järjestelmää
2. huolehtia heille kuuluvasta neuvonnasta ja valistuksesta sekä toimia tarvittaessa asiantuntijana
3. huolehtia heille kuuluvasta onnettomuuksien ehkäisytyöstä, palotarkastuksista sekä vahinkojen rajoittamisesta
4. huolehtia pelastustoiminnan tehtävistä
5. huolehtia väestönsuojeluun liittyvistä tehtävistä ja ylläpitää siihen liittyvää valmiutta
6. sovittaa yhteen eri tahojen yhteistoimintaa pelastustoimessa
7. huolehtia pelastustoimessa mukana olevan henkilöstön kouluttamisesta.

Valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta säädetään tarkemmin alueen pelastustoimen tehtävistä. Asetuksessa (787/2003) sanotaan, että alueen pelastustoimen vastuulle kuuluu:

1. laatia yhteistyössä alueen kuntien ja muiden osapuolten kanssa väestön suojaamista koskevat suunnitelmat sekä suunnitelmat väestön tai sen osan siirtämiseksi pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamiseksi turvalliselle alueelle
2. huolehtia oman organisaationsa valmiudesta väestönsuojelutehtäviin ja pelastuslain 8 §:ssä tarkoitetun omatoimisen varautumisen organisoimisesta poikkeusolojen varalle sekä väestönsuojelussa tarvittavasta yhteistoiminnasta mainitun lain 6 §:ssä tarkoitettujen tahojen kanssa
3. huolehtia, että alueella on väestön varoittamiseen tarvittava hälytysjärjestelmä
4. huolehtia pelastustoiminnasta vesialueilla ottaen lisäksi huomioon, mitä meripelastuslaissa (1145/2001) säädetään meripelastustoimesta

5. sen mukaan kuin erikseen säädetään, huolehtia öljyvahinkojen torjunnasta ja vaarallisten aineiden valvonnasta, osallistua meripelastustoimen tehtäviin sekä antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua muille viranomaisille
6. toimia asiantuntijana maankäytön suunnittelussa sekä rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa sen mukaan kuin siitä kunnan kanssa sovitaan
7. tuottaa sairaankuljetus-, ensihoito- ja ensivastepalveluja, jos terveydenhuoltoviranomaisten kanssa siitä on sovittu
8. järjestää väestönsuojelu- ja suuronnettomuusharjoituksia

Alueen pelastustoimi voi halutessaan huolehtia myös muista tehtävistä, jotka soveltuvat toimialalle. Nämä eivät kuitenkaan saa aiheuttaa haittaa pelastuslaissa määriteltyjen tehtävien hoitamiselle, kuten asetuksessa (787/2003) ilmaistaan.

Pelastustoimen alueella tulee pelastuslain (468/2003) 5§:n mukaan olla päätoiminen pelastuslaitos ja tarvittaessa sivutoiminen pelastuslaitos. Lisäksi järjestelmään saattaa kuulua sopimuksista riippuen vapaaehtoisia palokuntia sekä laitos- ja tehdaspalokuntia.

Pelastuslaissa (468/2003) säädetään omassa pykälässään (§7) vapaaehtoistoiminnasta. Pelastusviranomaiset voivat antaa koulutus-, neuvonta- ja valistustehtäviä pelastustoimen alalla toimiville järjestöille. Pelastustoimeen liittyvissä tehtävissä voidaan käyttää sopimuspalokuntien lisäksi apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä. Heitä ei kuitenkaan saa käyttää tehtävissä, joihin liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Valtio huolehtii pelastuslain (468/2003) mukaan pelastustoimen ammatillisesta koulutuksesta (§15). Palokunnan sivutoimisen henkilöstön ja sopimuspalokunnan henkilöstön koulutuksesta vastaa alueen pelastustoimi (§16). Heillä tulee olla riittävä koulutus tehtäviin. Pelastusopisto vahvistaa sivutoimiselle ja vapaaehtoiselle henkilöstölle tarkoitettujen kurssien opetussuunnitelmat 17§:n mukaan. Pelastustoimiasetuksessa (787/2003) 7§:ssä säädetään vapaaehtoisten pelastustoimen yksiköiden toimimisesta pelastustoimen tehtävissä, jotka on sovittu ja suunniteltu pelastusviranomaisen kanssa. Asetuksessa määritetään (§13) pelastustoimintaan osallistuvien sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön suorittamista kursseista. Sammutustyökurssi tulee olla suoritettuna mikäli osallistuu sammutus- ja pelastustöihin. Palokunnan päälliköllä tulee olla suoritettuna sopimuspalokunnan päällikkökurssi, sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssi tai päätoimiselle henkilöstölle suunnattu päällikkökurssi. Muiden päällystään ja alipäällystään kuuluvien tulee suorittaa yksikönjohtajakurssi tai pelastusalan ammatillinen tutkinto. Savusukelluskurssi tulee olla suoritettuna mikäli osallistuu savusukellustehtäviin.

Pelastuslaissa (468/2003) 19§:ssä kerrotaan, että onnettomuuksien ehkäisyyn kuuluu yleinen onnettomuuksien ehkäisy viranomaisyhteistöineen, rakennusten turvallinen käyttö, viranomaisvalvonta, valistus ja neuvonta sekä tulen ja palovaarallisten laitteiden ja aineiden turvallinen käsittely. Pelastusviranomaiset tarkkailevat (§20) yleisesti onnettomuusuhkia ja onnettomuuksien määriä ja tekevät niiden perusteella johtopäätöksiä onnettomuuksien ehkäisyydestä. Valistuksen ja neuvonnan tavoitteena on, että ihmiset

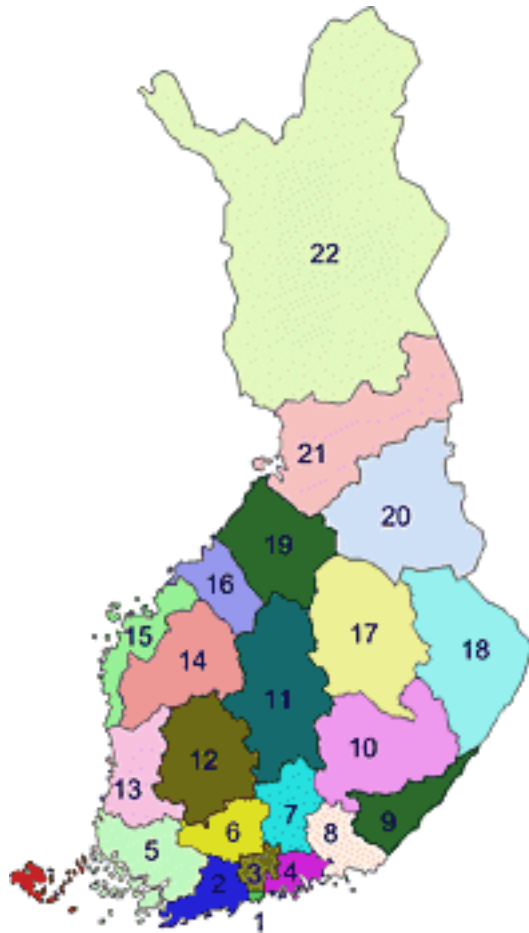
tunnistavat erilaisia vaaran aiheuttajia, osaavat ehkäistä onnettomuuksia ja toimia onnettomuustilanteissa, sekä osaavat varautua poikkeusoloihin. Pelastusviranomaiset tekevät yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi muiden viranomaisten, alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Pelastuslaissa (468/2003) määrätään seuraavista onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä tehtävistä: palotarkastukset (luku 7) ja nuohous (luku 8), jotka eivät kuitenkaan lain mukaan kuulu vapaaehtoispalokuntien toimintaan. Palotarkastuksia tekee ainoastaan alueen pelastusviranomainen (§36) ja nuohous kuuluu nuohoojan ammatin harjoittajalle (§40).

Pelastuslain (468/2003) perusteella pelastustoimen kustannukset ovat sen vastuulla, jonka velvollisuus on huolehtia kyseisen toimenpiteen suorittamisesta tai siitä huolehtimisesta (§73), ellei toisin laissa säädetä. Valtio voi avustaa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen hankkimalla erityiskalustoa tai rahoittamalla toimintaa, jonka maksaminen valtion varoista on erityisen tarkoituksenmukaista (§74).

Sopimuspalokuntalaisia koskee pelastuslain (468/2003) mukaan valtion varoista suoritettu korvaus tapaturman tai saadun ammattitaudin korvaamiseksi, mikäli heillä ei ole oikeutta tapaturmavakuutuslain nojalla saataviin korvauksiin (§80). Sopimuspalokuntalainen saa korvauksen myös, mikäli tapaturma on sattunut palokunnan koulutuksessa, kaluston tai kiinteistön hoidossa tai sairaankuljetuksessa.

Pelastuslaissa (468/2003) viitataan (§3) alueen pelastustoimen tehtävissä lakiin pelastustoimen alueiden muodostamisesta (1214/2001). Kyseisessä laissa (§3) todetaan valtioneuvoston olevan vastuussa maan jakamisesta pelastustoimen alueisiin. Valtioneuvoston päätöksessä pelastustoimen alueista (174/2002) määritetään aluejako, joka on tullut voimaan vuonna 2004. Pelastustoimen alueet näkyvät kuvasta 2.11.

Kuva 2.11. Pelastustoimen alueet. Ahvenanmaa ei kuulu aluejakoon pelastustoimen alueiden muodostamislain perusteella. (Pelastustoimi 2010).

Kuvassa 2.11. näkyvät pelastustoimen alueet ovat: 1. Helsinki, 2. Länsi-Uusimaa, 3. Keski-Uusimaa, 4. Itä-Uusimaa, 5. Varsinais-Suomi, 6. Kanta-Häme, 7. Päijät-Häme, 8. Kymenlaakso, 9. Etelä-Karjala, 10. Etelä-Savo, 11. Keski-Suomi, 12. Pirkanmaa, 13. Satakunta, 14. Etelä-Pohjanmaa, 15. Pohjanmaa, 16. Keski-Pohjanmaa, 17. Pohjois-Savo, 18. Pohjois-Karjala, 19. Jokilaaksot, 20. Kainuu, 21. Oulu-Koillismaa, 22. Lappi. (174/2002). Laissa pelastustoimen alueiden muodostamisesta (1214/2001) säädetään ettei lakia sovelleta ollenkaan Ahvenanmaan maakunnassa. Sen vuoksi Ahvenanmaan maakunta on kartassa ilman aluenumeroa.

2.3.3. Uudistuva pelastuslaki

Uuden lain tavoitteena on etenkin onnettomuuksien ehkäisyyn, väestönsuojelujärjestelmään sekä pelastustoimintaan liittyvien säännösten tarkistaminen. Pelastuslakia sovelletaan ihmisten, yritysten, yhteisöjen sekä oikeushenkilöiden velvollisuuksien määrittämiseen. Lain perusteella velvollisuuksia ovat: tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, onnettomuuksiin ja onnettomuuksien sattuessa liittyvään toimintaan varautuminen, onnettomuuksien seurauksien rajoittaminen, väestönsuojien rakentaminen ja ylläpitäminen sekä pelastustoiminnan tehtäviin ja väestönsuojelukoulutukseen osallistuminen. Laissa säädetään myös pelastustoimen viranomaisten tehtävistä. (Sisäasiainministeriö 2010).

Uudistuvassa pelastuslaissa painotetaan onnettomuuksien ehkäisytyötä kohtalaisen paljon. Siltikään monet laissa olevat onnettomuuksien ehkäisytimenpiteet eivät liity niinkään tähän tutkimukseen, sillä laissa puhutaan lähinnä jokaisen kansalaisen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä velvollisuuksista. Tutkimuksessa pääpainohan on nimenomaan yhdistysten tekemässä onnettomuuksien ehkäisytyössä.

Onnettomuuksien ehkäisytyön hyväksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi pelastuslaitoksen tulee tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten ja alueella olevien yhteisöjen sekä asukkaiden kanssa. Pelastuslaitoksen tulee myös olla mukana alueen turvallisuus- suunnittelutyössä. Yhteistyössä mukana olevien tahojen tulee tehdä selvitys käytettävissä olevista voimavaroista pelastuslaitokselle. Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu seurata onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän sekä syiden kehitystä. Seurannan johdopäätösten perusteella tulisi ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja varautumiseksi. Tarvittaessa tulee ottaa yhteyttä myös muihin viranomaisiin. (Sisäasiainministeriö 2010).

Uudistuvassa pelastuslaissa on oma lukunsa (luku 7) vapaaehtoistoiminnasta, mutta siihen ei lueta mukaan aiemmin määriteltyjä sopimuspalokuntia. Vapaaehtoistoiminnalla tarkoitetaan lain mukaan toimintaa, jossa osallistujat ovat oma-aloitteisesti vapaasta tahdosta mukana. Kyseisestä toiminnasta ei makseta palkkaa, mutta toimintaan osallistumisesta aiheutuneita kuluja voidaan korvata sopimuksen mukaan. Vapaaehtoistoimijoita olisi esimerkiksi sellaiset meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköt, joita käytetään lain mukaisessa pelastustoiminnassa, vapaaehtoisen pelastuspalvelun organisaatiot sekä vapaaehtoiset palokunnat, jotka eivät ole laissa aikaisemmin määriteltyjä sopimuspalokuntia. (Sisäasiainministeriö 2010).

Sopimuspalokunnista määritellään, että ne eivät saa suorittaa tehtäviä, joissa julkisen vallan käyttö on suuressa osassa. Sama rajausta koskee myös vapaaehtoistoimintaa. Rajauksella tarkoitetaan esimerkiksi pelastustoimen valvontatehtäviä. (Sisäasiainministeriö 2010).

Laissa säädetään myös vapaaehtoistoiminnan edistämisestä, joka tarkoittaa pelastustoimen tehtävissä toimivien vapaaehtoisten organisaatioiden merkityksen korostamista koko pelastustoimelle ja sen toimivuuden kannalta. Toimintaedellytysten edistämällä tarkoitetaan taloudellista sekä koulutuksellista tukea, yhtä hyvin kuin yhteistyötä eri vapaaehtoisorganisaatioiden kanssa. Laissa ei säädetä mitään yksityiskohtaisia säännöksiä pelastustoimen viranomaisorganisaatioille, vaan tavoitteena on velvoittaa vapaaehtoistoiminnan edistämisen huomioiminen. (Sisäasiainministeriö 2010).

Laissa huomioidaan myös sopimuspalokuntalaisen työterveyshuolto. Työn vaarallisuus ja laatu ovat senkaltaiset, että on perusteltua järjestää sopimuspalokuntalaiselle työterveyshuolto, vaikka työterveyshuoltolain perusteella kaikki ehdot eivät toteutuisikaan. Lain säännöksen tarkoituksena ei sinänsä ole osoittaa sopimuspalokuntalaisen työnantajaa, vaan säättää ainoastaan, että työterveyshuolto on järjestettävä myös sopimuspalokuntalaisille. (Sisäasiainministeriö 2010).

Sopimuspalokuntalaisen ja vapaaehtoisen työturvallisuudesta säädetään uudistuvassa pelastuslaissa. Sopimuspalokuntalaisen, joka osallistuu pelastustoimintaan, työ-

turvallisuus tulee hoitaa työturvallisuuslain säännösten mukaan. Pelastuslain lisäksi asiasta säädetään työturvallisuuslaissa (738/2002). Vapaaehtoisen työturvallisuudesta tulee huolehtia työturvallisuuslain pykälän 55 mukaan: ”Työnantajan on soveltuvin osin huolehdittava siitä, että kyseisen henkilön turvallisuudelle tai terveydelle ei aiheudu haittaa tai vaaraa hänen työpaikalla ollessaan. Vastaavasti hänen on noudatettava työtä ja työpaikkaa koskevia turvallisuusohjeita sekä käytettävä hänen käyttöönsä annettuja henkilönsuojaimia ja apuvälineitä.” (738/2002). (Sisäasiainministeriö 2010)

Pelastuslain perusteella sopimuspalokuntien henkilökisteriin saa kerätä seuraavia tietoja: nimi, syntymäaika ja henkilötunnus, pelastusalan koulutus, osoite sekä muut yhteystiedot. Henkilökisterin tiedot tulee tarkistaa vähintään viiden vuoden välein. (Sisäasiainministeriö 2010).

2.4. Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Sisäisen turvallisuuden ohjelma on vuonna 2008 valmistunut Sisäasiainministeriön johdama ohjelma, jonka tavoitteena on, että Suomi on turvallisin maa Euroopassa vuonna 2015. Tärkeimpänä ajatuksena Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on arjen turvallisuuden parantaminen. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on 74 toimenpidettä tavoitteen saavuttamiseksi, mutta ennen kaikkea turvallisuuden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi. Toimenpiteet koskevat muun muassa seuraavia aihealueita:

- turvallisuuden parantaminen kodissa, vapaa-ajalla ja liikkuesssa
- turvallisuuden parantaminen maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen keskuudessa
- väkivallan vähentäminen
- yritystoiminnan turvallisuuden parantaminen ja sitä kautta kilpailukyvyyn lisääminen
- ympäristötuhojen ja suuronnettomuuksien ehkäiseminen
- rajaturvallisuus, laittomien maahantulojen estäminen, ihmiskaupan estäminen
- järjestäytyneen rikollisuuden torjuminen, tietoverkkorikollisuuden torjuminen, terrorismin torjuminen, ääriliikkeiden laittoman toiminnan ehkäiseminen

Ohjelmassa on myös toimenpiteitä, joiden avulla voidaan lisätä edellytyksiä sisäisen turvallisuuden parantamiseen. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa määritellään, että sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan: ”sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta”. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa käydään läpi keskeisiä haasteita, jotka ovat syrjäytyminen, tapaturmien määrä, väestöryhmien väliset suhteet, väkivalta, suuronnettomuudet, yhteiskunnan haavoittuvuus, rajat ylittävä rikollisuus, tietoverkkorikollisuus, terrorismi ja väkivaltainen radikalisoituminen. Näihin haasteisiin on pohdittu toimenpi-

teitä sisäisen turvallisuuden parantamiseksi. Alla käydään läpi haasteita ja toimenpiteitä, joihin voidaan vaikuttaa vapaaehtoispalokuntatoiminnan avulla. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Arjen turvallisuuden parantamiseen liittyy läheisesti syrjäytymisen ehkäiseminen. Siihen liittyen vapaaehtoispalokunnat voivat olla lisäämässä harvaan asutuilla alueilla yhteisöllisyyttä. Vapaaehtoispalokunta voi olla paikka, johon jokainen lapsi ja nuori on tervetullut, perhetaustastaan huolimatta. Palokuntatoiminta voi olla harrastus monelle lapselle, jonka perheellä ei ole varaa kalliisiin harrastuksiin. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Tapaturmien, väkivallan ja suuronnettomuuksien määrän vähentämiseksi koulutus ja osaaminen ovat hyviä lähtökohtia. Vapaaehtoispalokunnat voivat olla mukana kouluilla pitämässä turva-kasvatusta eri aiheista, jotta tietoa saadaan eteenpäin. Tapaturmien ja suuronnettomuuksien vähentäminen vaatii ennaltaehkäisevää tietoa. Väkivallan määrän vähentämiseen tarvitaan tietoa sekä kiusaajille, että he ymmärtäisivät lopettaa ajoissa, sekä uhrille, jotta hän uskaltaisi hakea ajoissa apua tilanteeseen. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Kuntien turvallisuussuunnittelun käytännön toteuttamisessa voidaan tarvita vapaaehtoispalokuntien apua, jotka tietävät alueen riskejä ja vaaranpaikkoja kokemusten ja käytäntöjen perusteella. Vapaaehtoispalokunnat voivat olla myös auttamassa sisäisen turvallisuuden vahvistamisessa paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Etenkin harvaan asutuilla alueilla vapaaehtoispalokuntien merkitys korostuu. Paloasemista pyritään saamaan tulevaisuudessa yhä toimivimpia turvallisuuskeskuksia, joista saisi alkusammutus-, tulityö- ja muuta sisäiseen turvallisuuteen liittyvää koulusta. Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantaminen kuuluu Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan, jonka mukaan asiaan tulisi kiinnittää huomiota uudistettaessa pelastuslakia. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

Vapaaehtoispalokunnat voivat olla, ja ovatkin, monella paikkakunnalla aktiivisesti mukana palokuolemien vähentämisessä parantamalla asukkaiden omia valmiuksia ennalta ehkäisyyn. Myös muiden koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vähentämisessä vapaaehtoispalokunnat voivat koulun, päiväkodin, työpaikkojen tai muiden tahojen kautta olla auttamassa. Apuna voidaan käyttää pelastuslaitosten kokoamia tapaturmatietoja paikallistasolla. (Turvallinen elämä jokaiselle 2008).

2.5. Aiemmat tutkimukset

2.5.1. Sopimuspalokuntien kustannuskartoituksen yhteenveto

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto, Kuntaliitto, Suomen Palopäällystöliitto sekä Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö teettivät vuonna 2003 sopimuspalokuntien kustannuskartoituksen. Tutkimuksen pääasiallisena tarkoituksena oli selvittää kunnan ja sopimuspalokuntien välistä kustannusten jakaantumista. Tutkimus tehtiin selvittämään tilannetta ennen siirtymistä pelastustoimen alueisiin. (MicroMedia 2003).

Kyselyssä selvitettiin kunnan yleistietojen lisäksi sopimuspalokuntien taustatietoja ja resurssien hoitoa. Taustatiedoissa kerättiin esimerkiksi ensimmäisen yksikön lähtöaikoja, hälytysosaston henkilömäärää, hälytystehtäviin ja harjoituksiin osallistuneiden määrää sekä hälytystehtävien määrää. Resurssien hoitoon liittyi esimerkiksi kysymyksiä erilaisten autojen ja muiden kulkuneuvojen lukumäärästä sekä kustannusten jakautumisesta, henkilökohtaisten varusteiden ja niiden huoltamisen kustannusten jakautumisesta, ajoneuvokaluston määräaikaishuoltojen ja korjausten kustannusten jakautumisesta, polttoaineen kustannusten jakautumisesta, ajoneuvoverojen kustannusten jakautumisesta, paloasemakiinteistön ja sen ylläpidon kustannusten jakautumisesta, viikkoharjoitusten kustannusten jakautumisesta sekä hälytystehtävien kustannusten jakautumisesta. (MicroMedia 2003).

Kustannuskartoitus oli vapaaehtoispalokuntatoiminnan kautta asiaankuuluva, mutta ei sinänsä liity läheisesti tähän tutkimukseen. Kustannuskartoituksessa lähtökohta on nimenomaan taloudellinen, jota puolta nyt tehtävässä tutkimuksessa ei käsitellä juuri ollenkaan. Lisäksi pelastustoimi muuttui hyvin erilaiseksi vuonna 2004, jolloin alettiin toimia pelastustoimen alueissa.

2.5.2. Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan taloudellinen merkitys

Jaatinen (2002) on tutkinut vapaaehtoispalokuntien toimintaa talouden näkökulmasta. Tutkimuksessa tuodaan esille vapaaehtoispalokunnan tärkeyttä koko Suomen alueella. Lisäksi tutkimuksessa esitellään tarkasti vapaaehtoispalokuntatoiminnan sisältöä ja tarkoitusta. Vapaaehtoispalokuntatoiminnan kustannusten jakaantuminen on myös tutkimukseen liittyvä oleellinen aihe. Lopuksi tutkimuksessa arvioidaan vapaaehtoispalokuntatoiminnan avulla valtion säästämiä menoja. (Jaatinen 2002)

Jaatisenkaan tutkimus ei ole nyt tehtävän tutkimuksen kanssa kovin yhtenäinen, sillä tässäkin asiaa tarkastellaan talouden näkökulmasta. Toisaalta Jaatisenkaan tutkimuksen tulokset eivät ole kaikin puolin sovellettavissa nykytilanteessa, sillä pelastustoimen alueet aloittivat toimintansa vuonna 2004, jolloin pelastustoimen toimintatavat muuttuivat hyvin paljon koko Suomessa.

2.5.3. Pelastuslaitoksen valistustyön suunnittelu

Sisäasiainministeriön, Pelastusopiston ja SPEKin yhdessä teettämä opas on myös tehty ennen pelastustoimen alueelliseen jakaantumiseen siirtymistä. Oppaan tarkoitus on antaa suuntaviivat pelastuslaitosten valistustyön suunnittelemisen avuksi. Pelastustoimen kehittämisen yksi keskeinen tavoite olikin onnettomuuksien ehkäisy. (Sisäasiainministeriö et al 2003)

Oppaan tarkoituksena on nimenomaan helpottaa pelastuslaitosten työtä valistustyön suunnittelussa. Tarkoituksena oli kehittää suunnitelmallista valistustyötä, jonka avulla parannettaisiin turvallisuuskulttuuria. Oppaassa kerrotaan valistustyön tavoitteista ja sisällöstä, kohderyhmistä, menetelmistä sekä käytännön kehittämismallista. Kehittämismallissa ideana on lähteä liikkeelle tilanteesta, jossa valistusta tehdään vain suunnittelemattomasti ja satunnaisesti. Valistustyö etenee kohti valistustyön vision määritte-

lemiä käytäntöjä. Oppaassa on myös tietoa valistustyön käytännön kehittämisestä monivuotisena suunnitelmana. Suunnitelman lähtökohtana on kehittämismalli, joka aiemmin oppaassa esiteltiin. Oppaassa on myös kehitysprosessin kuvailua vaiheissa, joissa on jo saavutettu pitkän aikavälin tavoitteita. (Sisäasiainministeriö et al 2003)

Valistustyön suunnittelua koskeva opas tarjoaa nyt tehtävälle tutkimukselle arvokasta taustatietoa ja vertailuaineistoa. Opas on tehty vuonna 2003 juuri ennen alueellisen pelastustoimen aloittamista. Koska tässä tutkimuksessa keskitytään jo toteutettuun onnettomuuksien ehkäisytyöhön, voidaan arvioida oppaan ohjeiden noudattamisen tuloksia tämän työn kautta. Tämän tutkimuksen tiedot ovat vuosilta 2008 ja 2009. Näin ollen oppaan kehittämismallia on voitu vapaaehtoispalokunnissa käyttää vähintään neljä vuotta ennen näiden tietojen keräämistä. Oppaan kehittämismalli ja monivuotinen suunnitelma ovatkin tutkimustyön kannalta mielenkiintoisia, sillä sen puitteissa on mahdollista tarkastella sitä, onko oppaan neuvoja ylipäänsä noudatettu, ja jos on, millä tavoin.

2.5.4. Building safety and human behaviour in fire

Kyseinen artikkeli ilmestyi Fire Safety Journal –lehdessä vuonna 2010. Artikkelissa kerrotaan tiivistetysti ihmisten yksilöllisestä käyttäytymisestä tulipalotilanteessa. Artikkelissa käsitellään evakuoinnin toteuttamista, liikkeellelähtöä tulipalosta, hätäpoistumisreitien löytämistä ja käyttämistä. Artikkeleihin on koottu kolme tulipalotilanteen kannalta kriittistä tekijää, jotka ovat tulipalon luonne, ihmisolemuksen ominaisuudet ja rakennuksen ominaisuudet. (Fire Safety Journal 2010)

Artikkeli tuo hyvin esille ihmisen yksilöllisten ominaisuuksien vaikutukset käyttäytymiseen tulipalotilanteessa. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan onnettomuuksien ehkäisytyötä, jossa voitaisiin myös huomioida ihmisten erilaisia ominaisuuksia, ja sitä kautta heidän erilaisia toimintatapoja erilaisissa tilanteissa. Näihin voitaisiin paremmin vaikuttaa henkilökohtaisen valistamisen kautta, jolloin henkilökohtainen tutustuminen on helppoa.

2.5.5. Survey of primary school educators regarding burn-risk behaviors and fire-safety education

Ala-asteen opettajille tehtiin vuonna 2006 Michiganissa 24 kysymystä sisältävä kysely koskien opettajien tietoja ja mielipiteitä tulipalotilanteessa käyttäytymisestä ja palovammojen ehkäisykoulutuksesta. Kyselyn tuloksena todettiin, että melkein jokainen kyselyyn osallistunut ala-asteen opettaja piti tulen kanssa leikkimistä merkittävänä yhteiskunnallisena ongelmana. Opettajat kokivatkin tarvitsevansa nykyistä enemmän aikaa onnettomuuksien ehkäisytyöhön nuorempien oppilaiden kanssa. (Original Research Article Burns 2007).

Kyseisen artikkelin anti tämän tutkimuksen kannalta on se, että sen kautta nousee esiin näkemys onnettomuuksien ehkäisytyön aloittamisen tärkeydestä jo mahdollisimman varhaisessa lapsen kehitysvaiheessa. Artikkelin raportoiman opettajille suunnatussa kyselyyn kautta tuli ilmi, että moni oppilas oli jo harrastanut tulen kanssa leikkimistä. Näin ollen onnettomuuksien ehkäisytyö tulisi aloittaa jo päiväkotikäisten lasten kans-

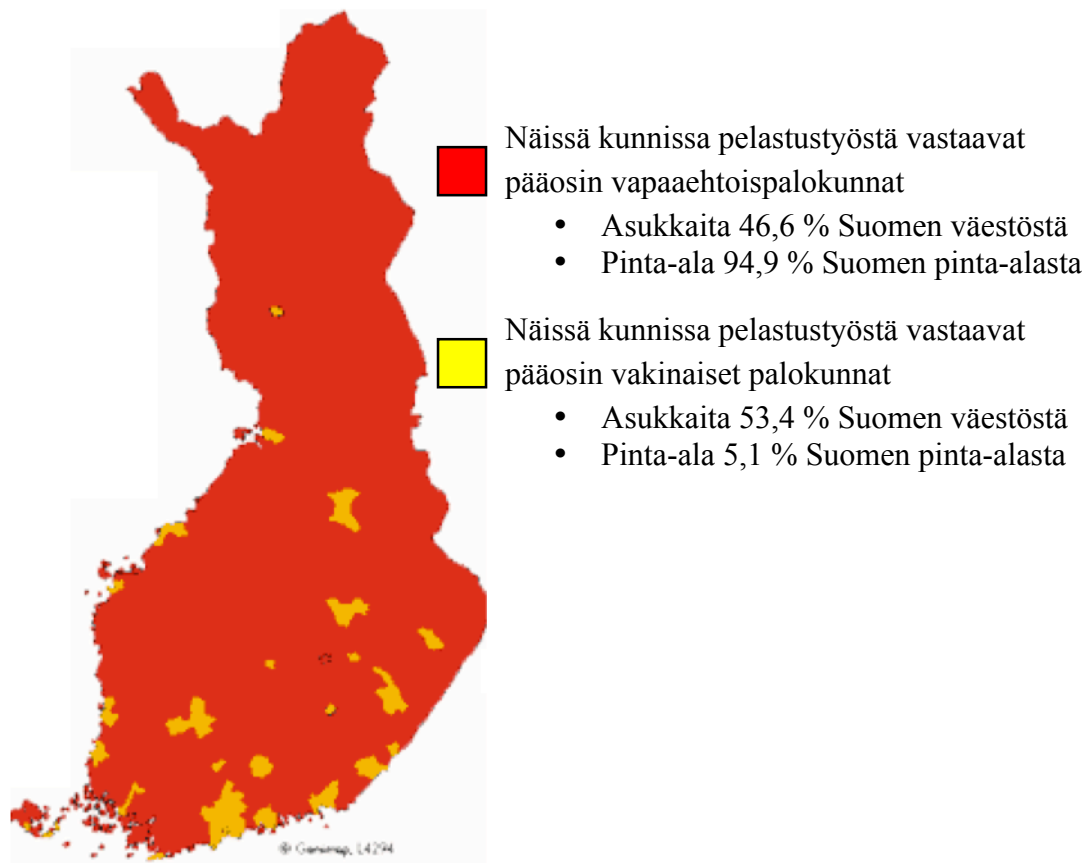
sa. Tällöin neuvoja otetaan helpommin vastaan kuin vanhemmalla iällä. Lasten kautta tietoa onnettomuuksien ehkäisystä menee myös vanhemmille kotiin.

2.6. Vapaaehtoiset palokunnat Suomessa

2.6.1. Yleistä

Vapaaehtoispalokuntatoiminta on saanut alkusysäyksensä 1730-luvulla Yhdysvalloissa. Vapaaehtoinen palokuntaidea tuli Suomeen Ruotsista, jossa silloisia vapaaehtoispalokuntia oli toiminut jo 1800-luvun alussa. Vuonna 1838 perustettiin Suomeen Turun Vapaaehtoinen Palokunta. Palokuntien myötä perustettiin Suomessa ensimmäiset kansalaisten kokoomat yhdistykset. Vapaaehtoispalokunnat ovat alusta asti järjestäneet erilaista oheistoimintaa kuten soittokuntia, kuoroja, näytelmäkerhoja, urheilua, lainakirjastoja ja lehtilukusaleja. (Palokuntalaiset 2009).

Vapaaehtoispalokuntatoiminnan merkitystä kuvaa hyvin kuva 2.12., jossa on kuvattu Suomen alueen jakautuminen vapaaehtoisten ja vakinaisten palokuntien vastuulle. (Palokuntalaiset 2009).

Kuva 2.12. Pelastustyön jakaantuminen vapaaehtoisten ja vakinaisten palokuntien välillä. (Palokuntalaiset 2009).

Kuvasta 2.12. huomataan, että vapaaehtoiset vastaavat pelastustyöstä maamme pinta-alasta 94,9 %. Kyseisellä alueella asukkaita asuu 46,6 % Suomen väestöstä. Vas-

taavasti vakinaiset palokunnat vastaavat pelastustyöstä maan pinta-alasta 5,1 %, mutta väestöstä sillä alueella asuu 53,4 %. (Palokuntalaiset 2009).

Vapaaehtoispalokuntien määrää koskevat tiedot vaihtelevat paljon tietolähteestä riippuen. Esimerkiksi Haka-rekisterin tietojen perusteella Suomessa on 1115 vapaaehtoispalokuntaa, kun taas Pelastusliittojen tietojen perusteella niitä on 1005 palokuntaa. Yhteneväistä tietoa eri lähteistä ei näin ollen löydy. (Mankkinen 2010).

2.6.2. Vapaapalokunnan toimintamuodot ja koulutus

Vapaaehtoispalokunnissa on normaalin pelastustoiminnan lisäksi järjestetty naisille, nuorisolle ja veteraaneille erikseen omaa toimintaansa. Lisäksi osassa vapaaehtoispalokunnista on soittokuntia. (Palokuntalaiset 2009).

Palokuntanaiset

Palokuntanaiset toimivat huoltotehtävissä, esimerkiksi varusteiden, tilojen ja hälytysmuonituksen järjestämisessä. Lisäksi naiset tekevät onnettomuuksien ehkäisytyötä kansalaisille suunnattujen koulutusten muodossa. Palokuntanaiset ovat mukana myös palokuntanuorten koulutuksessa sekä varainhankinnassa. (Palokuntalaiset 2009).

Turvallisuustiedon välittämiseen palokuntanaiset osallistuvat opastamalla ja neuvomalla kaiken ikäisiä kansalaisia erilaisissa tilaisuuksissa. Neuvonta koskee esimerkiksi kodinturvallisuutta, tulen turvallista käsittelyä, tapaturmien ehkäisyä, hätäilmoituksen tekemistä. Alkusammutuskoulutus on myös tärkeä palokuntanaisten koulutusten aihe. (Palokuntalaiset 2009).

Palokuntanuoret

Palokuntanuorisotoiminnan tarkoituksena on tarjota nuorille hyödyllinen harrastus sekä tutustuttaa nuoret palokuntatoimintaan. Palokuntanuorison toiminta on alkanut jo 1880-luvulla, joten se on vanhimpia nuorisotyömuotoja maassamme. Toiminnan tavoitteena on, että nuorilla on valmius toimia turvallisesti, oikein ja itsenäisesti joka tilanteessa. (Palokuntalaiset 2009).

Toiminta palokuntanuorissa aloitetaan yleensä noin 10-vuotiaana, jolloin on mahdollista osallistua erilaisiin vapaaehtoispalokuntien nuorisolle suuntaamiin harjoituksiin sekä kursseille ja leireille. Osa vapaaehtoispalokunnista on perustanut varhaisnuorisosastoja 7 – 9 –vuotiaille. Niiden toiminnan puitteissa oppiminen pyritään saavuttamaan leikinomaisesti. (Palokuntalaiset 2009).

Palokuntaveteraanit

Vanhemmat vapaaehtoispalokuntalaiset, jotka ovat ”jääneet eläkkeelle” aktiivisesta palokuntatyöstä, kuuluvat palokuntaveteraaneihin. Todellisuudessa palokunnasta ei siis jäädä eläkkeelle, vaan siirrytään vain veteraaneihin. Veteraanien tehtävänä on opastaa nuorempia, kunnostaa palokalustoa, järjestää erilaisia tapahtumia, koota muistiin perinnettä ja historiaa sekä vaalia palokuntaperinteitä. (Palokuntalaiset 2009).

Palokuntasoittokunnat

Vapaaehtoispalokuntien yhteydessä toimivia palokuntasoittokuntia on Suomessa 22. Soittokunnat toimivat harrastajamaisesti tai puoliammattilaisesti. Soittokunnat ovat erityisesti puhallinmusiikin ystävälle suotuisa toimintamuoto. (Palokuntalaiset 2009).

Koulutus

Vapaaapalokuntaan liityttäessä on mahdollisuus kehittää osaamistaan oman mielenkiinnon mukaan. Palokunnissa järjestettävän koulutuksen on tarkoitus olla mahdollisimman käytännönläheistä, sillä jokainen oppii parhaiten tekemällä. Nuorille suunnattuja kursseja ovat esimerkiksi perehtymiskurssit, peruskurssit, erikoiskurssit, ohjaajakoulutus sekä ensiapukoulutus. Erikoiskursseilla opitaan esimerkiksi hälytysajoa ja eläinten pelastamista. (Palokuntalaiset 2009).

Naisille suunnattua koulutusta edustavat esimerkiksi valistuskurssit, hälytysmuonituskurssit, lähimmäisapukurssit, kouluttajakoulutus sekä ensiapukoulutus. Hälytysosastokoulutukseen kuuluvat savusukellusta, pelastustaitoja, öljyvahingontorjuntaa, vaarallisia aineita, johtamistaitoja sekä ensiapua koskevat koulutukset. (Palokuntalaiset 2009).

2.7. Onnettomuuksien ehkäisytyö pelastustoimessa

2.7.1. Onnettomuuksien ehkäisytyöstä yleisesti

Onnettomuuksien ehkäisytyö kuuluu kiinteänä osana pelastustoimeen. Ennaltaehkäisyn vaikuttavuutta pyritään parantamaan koko yhteiskuntaa koskevalla turvallisuuskulttuurin kehittämällä. Pelastustoimen tehtävänä on toimia asiantuntijana. (Pelastusopisto 2010, Sisäasiainministeriö 2006).

Vaikka teknologinen kehitys on tuonut paljon helpotusta, se on tuonut mukanaan myös joitain uusia onnettomuusriskejä. Kehitys on tuonut parannusta esimerkiksi rakennusten paloturvallisuuteen sekä liikennevälineiden turvallisuuteen. Jatkovana haasteena on esimerkiksi inhimillisemmän teknologian kehittäminen, joka varmistaisi ihmisille sopivien ja käyttöturvallisten tuotteiden valmistamisen. Näin edistettäisiin ihmisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. (Pelastusopisto 2010).

Alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä tulee olla ilmaistuna onnettomuuksien ehkäisytyön tavoitteet kyseisellä alueella sekä keinot tavoitteiden saavuttamiseen. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisytyöhön ja vahinkojen rajoittamiseen pyritään seuraavin keinoin: yhteistyö viranomaisten kanssa, rakennusten turvallisen käytön edistäminen, valvonta, neuvonta ja valistus, tulen ja palovaarallisten aineiden ja laitteiden huolellisen käytön edistäminen, palotarkastukset, nuohous. Onnettomuuksien ehkäisytyö on jaettu kolmeen osaan, jotka ovat suuren yleisön ohjaaminen, ryhmien ohjaaminen sekä henkilökohtainen ohjaaminen onnettomuuksien ehkäisyyn. (Sisäasiainministeriö 2006).

2.7.2. Suuren yleisön ohjaaminen

Suuren yleisön valistamiseen liittyvät läheisesti valtakunnalliset valistus- ja neuvontakampanjat, joiden tarkoituksena on tukea alueellista tai paikallista ehkäisytyötä. Kampanjoissa on vuosittain vaihtuvia teemoja, jotka edustavat ajankohtaisia aiheita. (Sisäasiainministeriö et al 2003).

Kampanjoita varten on myös suunniteltu materiaalia sekä valistustyötä tekeville että kansalaisille suoraan jaettavaksi. Suuren yleisön valistustyötä edustavat valtakunnallisten kampanjoiden lisäksi myös esimerkiksi kirjalliset tiedotteet, erilaiset henkilöstön haastattelut, osallistuminen ajankohtaiseen turvallisuuteen liittyvään keskusteluun kirjoittamalla lehdessä, toimittajille tarjottavaa tietopalvelua, radio- ja tv-tiedotteet, onnettomuustiedotusten yhteydessä kerrottavat ohjeet siitä, miten onnettomuus olisi voitu välttää, Internet-tiedottaminen, avoimien ovien päivät, näyttelyt ja muut tapahtumat, julisteet ja esitteet, kansalaisjärjestöyhteistyö. Alla on esimerkkejä valtakunnallisista kampanjoista. (Sisäasiainministeriö et al 2003).

Piippaako sinulla?

Palovaroitinkampanjan, Piippaako sinulla?, tarkoituksena on kansalaisten kannustaminen huolehtimaan palovaroittimistaan. Syksyllä televisiossa näkyvän kampanjan tavoitteena on, että jokaisessa kodissa olisi riittävä määrä toimivia palovaroittimia. Toinen tavoite on, että asukkaat tarkastaisivat palovaroittimien toiminnan säännöllisesti. Piippaako sinulla? –kampanjan logo näkyy kuvasta 2.13. (SPEK).

Kuva 2.13. Piippaako sinulla? –logo (SPEK).

Lokakuusta itsenäisyyspäivään kestävä televisiomainonnan lisäksi nuohoojat ja pelastuslaitokset kampanjoivat koko Suomessa palovaroittimien toimintakunnon puolesta. (SPEK).

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön lisäksi kampanjan suunnitteluun on osallistunut Sisäasiainministeriö, Ympäristöministeriö, pelastuslaitokset, Nuohousalan Keskusliitto, Turvatekniikan keskus Tukes ja Suomen Palopäälystöliitto. (SPEK).

Nou Hätä!

Nou Hätä! –kampanjan tarkoituksena on opastaa 8.-luokkalaisia käytännön turvallisuustaidoissa. Kampanjan tietojen avulla he voivat oppia onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisyä sekä hätätilanteissa toimimista. Nou Hätä! –kampanjan logo on kuvassa 2.14. (SPEK).

Kuva 2.14. Nou Hätä! –logo (SPEK).

Kampanjaan kuuluu Nou Hätä! –joukkuekilpailu, joka alkaa kouluissa vuosittain tammikuussa pelastus- ja turvataitojen opiskelulla ja päättyy toukokuussa Nou Hätä! –loppukilpailuun pelastusopistolla. (SPEK).

Nou Hätä! –kampanja on valtakunnallinen ja se toteutetaan yhdessä peruskoulujen ja paikallisten pelastuslaitosten kanssa. Kampanjaan osallistuu noin 400 peruskoulua joka vuosi. Opetusta varten on olemassa erilaista materiaalia opettajia ja palokuntien kouluttajia sekä koululaisia varten. (SPEK).

112-päivä

Valtakunnallisen 112-päivän tavoitteena on ihmisten huomiota kiinnittäminen onnettomuuksien ja vahinkojen ennalta ehkäisemiseen. Kyseistä turvallisuustapahtumaa vietetään joka vuosi helmikuun 11. päivänä useilla eri paikkakunnilla. 112-päivän logo on kuvassa 2.15. (SPEK, 112-päivä).

Ennalta ehkäisemisen lisäksi 112-päivänä muistutetaan ihmisiä päivän nimen mukaisesti hätänumerosta 112. Päivän aikana kerrotaan myös, miten tulee toimia jos hätätilanne varoimista huolimatta yllättää. 112-päivässä on lisäksi joka vuosi vaihtuva teema. (SPEK, 112-päivä).

112-päivän järjestää yhteistyössä pelastustoimi, hätäkeskuslaitos, poliisi, sosiaali- ja terveystoimi sekä rajavartiolaitos meripelastuksineen. 112-päivää vietetty Suomessa vuodesta 1997. (SPEK).

Kuva 2.15. 112-päivän –logo. (SPEK).

Tapaturmapäivä perjantai 13. päivä

Tapaturmapäivä järjestetään vuosittain sellaisena perjantaina, joka on jonkin kuukauden 13. päivä. Tapaturmapäivässä suomalaisten huomio kiinnitetään johonkin yleiseen tapaturmariskiin ja riskistä mahdollisesti aiheutuviin onnettomuuksien ehkäisyyn. Tapaturmapäivän logo on kuvassa 2.16. (Tapaturmapäivä).

Joka vuosi tapaturmapäivänä on jokin tietty teema. Viime vuosina teemoina ovat olleet liikuntatapaturmat, vapaa-ajan rakentamisen sekä remontoinnin tapaturmat sekä alkoholiehtoiset tapaturmat. (Tapaturmapäivä).

Tapaturmapäivä järjestetään seuraavien tahojen yhteistyönä: Liikenne- ja viestintäministeriö, Sisäasiainministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Kuluttajavirasto, Liikenneturva, Puolustusvoimat, Suomen Kuntaliitto, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Finanssialan Keskusliitto, Tapaturmavakuutusten Liitto, Terveyden edistämisen keskus, Turvatekniikan keskus, Työterveyslaitos sekä Työturvallisuuskeskus. (Tapaturmapäivä).

Kotitapaturmien ehkäisykampanja

Kotiympäristössä kuolee vuodessa noin 2000 suomalaista. Verrattaessa lukua liikennekuolemiin, sen voidaan todeta olevan noin viisinkertainen. Kotitapaturmien ehkäisykampanjalla pyritään estämään nimenomaan vapaa-ajalla sattuvia onnettomuuksia.

Kuva 2.16. Tapaturmapäivän logo. (Tapaturmapäivä).

Kampanjaa on järjestetty Suomessa yli 10 vuotta. Kotitapaturmien ehkäisykampanjan logo näkyy kuvasta 2.17. (Kotitapaturmien ehkäisykampanja 2008).

Kotitapaturmien ehkäisykampanja toteutetaan yhteistyössä Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, Sisäasiainministeriön, Kansanterveyslaitoksen, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön, Finanssialan Keskusliiton, Maanpuolustuskoulutuksen, Suomen Punaisen Ristin ja Suomen Kuntaliiton kesken. (Kotitapaturmien ehkäisykampanja 2008).

Kuva 2.17. Kotitapaturmien ehkäisykampanjan logo. (Kotitapaturmien ehkäisykampanja 2008).

2.7.3. Ryhmien ohjaaminen

Ryhmien valistaminen on pelastustoimen perinteistä valistustyötä. Ryhmille järjestetään esimerkiksi luentoja, harjoituksia, esitelmää, videosityksiä. Ryhmien valistamiseen kuuluvat muun muassa seuraavat toimintamuodot: valistustilaisuudet kouluissa ja oppilaitoksissa, turvallisuuskoulutus riskikohteiden henkilöstöille, haja-asutusalueen asukkaiden ja kylätoimikuntien valistaminen, kuntien virkamiesten ja johdon turvallisuuskoulutus, vastuullisten valmentamista palotarkastusten järjestämiseen, turvallisuuskoulutus kuntien sosiaali- ja terveyshuollon henkilöstöille, koulutustilaisuuksia esimerkiksi pelastussuunnitelman suunnitteluvuorokaudille, valistustilaisuudet esimerkiksi taloyhtiön asukkaille, ryhmävierailut paloasemilla. Alla enemmän tietoa yhdestä ryhmienvalistuskampanjasta. (Sisäasiainministeriö et al 2003).

Päivä Paloasemalla

Päivä Paloasemalla on SPEKin ja vakuutusyhtiö Ifin yhteisesti järjestämä tapahtuma, jossa palokunnat kutsuvat ympärillä asuvia asukkaita paloasemalle. Päivä Paloasemalla -tapahtuma on kotiin liittyvä paloturvallisuusteemapäivä, joka on suunnattu erityisesti lapsiperheille. SPEK ja If suunnittelevat valmiiksi palokunnille toimintapaketin, johon kuuluu muun muassa ilmaisjakelutuotteita ja markkinointi- sekä toimintarastivälineitä. Kuvassa 2.18. on kampanjan logo. Päivä Palokunnassa tapahtumaan liittyy myös turvallisuusaiheinen lehdistö- ja radiokampanja. (SPEK).

Kuva 2.18. Päivä Paloasemalla -logo. (If 2008).

2.7.4. Henkilökohtainen ohjaaminen

Henkilökohtaisella valistamisella tarkoitetaan kaikille avointa asiakaspalvelujärjestelmää, josta saa neuvoa ja ohjausta pelastustoimeen liittyvistä asioista sekä puhelimitse että sähköpostitse. Henkilökohtaiseen valistukseen kuuluvat esimerkiksi pelastustoimen antamat asiantuntijalausunnat muille viranomaisille, neuvonta omatoimisesta varautumisesta ja pelastussuunnitelman laatimisesta, valistus palotarkastusten ja nuohouksien yhteydessä, turvallisuutta edistävän ohjelman laatiminen yhdessä eri laitosten ja virasto-

jen kanssa, ”Avoimeksi paloasemaksi” –kehitystyö, jonka tavoitteena on kehittää paloasema paikaksi, josta saa turvallisuuteen liittyvissä asioissa valistusta ja neuvontaa. (Sisäasiainministeriö et al 2003).

3. AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1. Tietolähteet

3.1.1. Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto (PRONTO)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastoon (PRONTO) on koottu kaikkien palokuntien suoritukset esimerkiksi onnettomuuksista, onnettomuuksien ehkäisytyöstä, henkilöstöstä, varusteista. PRONTO sisältää kaikki onnettomuusraportit, joten PRONTOa voidaan käyttää onnettomuustutkinnassa hyväksi.

Onnettomuuksien ehkäisytyötä selvittäessä pääasiallisena aluejakona pidettiin pelastustoimen alueita. Liitteessä (Liite 2) tosin on monia tietoja paloasema-tasolla, mutta tuloksiin kerättiin tietoja ainoastaan pelastustoimen alueittain tai verrokiryhmittäin, jotta tulokset ovat selkeämmin luettavissa alueittain. Tähän diplomityöhön selvitetiin onnettomuuksien ehkäisytyötä ainoastaan vuosilta 2008 ja 2009. Koska tiedot ovat niin lähivuosilta, niitä voidaan hyödyntää diplomityön valmistumisen jälkeen vertaamalla esimerkiksi vuoden 2010 tietoihin.

Suurin osa työssä tarvittavista tiedoista löytyi valitsemalla muista tilastoista vapaalla poiminnalla valistus-, neuvonta- ja koulutusselosteista kaikki tiedot. Seuraavaksi aukeaa valintaruutu, josta valittiin kaikki aihealueet, kaikki kohderyhmät ja kaikki kouluttajaorganisaatiot. Kouluttajaorganisaatioksi rajattiin myöhemmin joko vapaaehtoiset tai sekä vapaaehtoiset että sivutoimiset. Valintaruudussa tiedot valittiin otettavaksi merkkieroteltuna tiedostoon, sillä tietojen määrä oli niin runsas, ettei niiden tuominen Exceliin onnistunut suoraan.

Vapaaehtoisten lukumäärä saatiin selville aluetietojen tilastoista vapaalla poiminnalla sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön määrä, koulutus ja savusukelluskelpoisuus -osiosta, jossa lukumäärät on lueteltu pelastustoimen alueittain. Lukumäärät ovat PRONTOssa vapaaehtoisten ja sivutoimisten määrä yhteensä, joten se tuli huomioida tulosten kokoamisessa.

3.1.2. Webropol-kysely

Webropol on kysely- ja tiedonkeruusovellus, jota käytetään Internetin välityksellä. Sovelluksen avulla voidaan kerätä tietoa helposti useammalta vastaajalta. Webropolin avulla tehtyihin kyselyihin vastataan Internetin, sähköpostin tai matkapuhelimen välityksellä. Webropolia käytetään yli 2000 organisaatiossa ja käyttäjiä on noin 30 000 ympäri maailman. (Webropol 2010).

Webropolin kautta tehtävä tiedonkeruu pitää sisällään kolme vaihetta: lomakkeen luominen, kyselyn julkaiseminen sekä tulosten raportointi. Webropolia hyödynne-

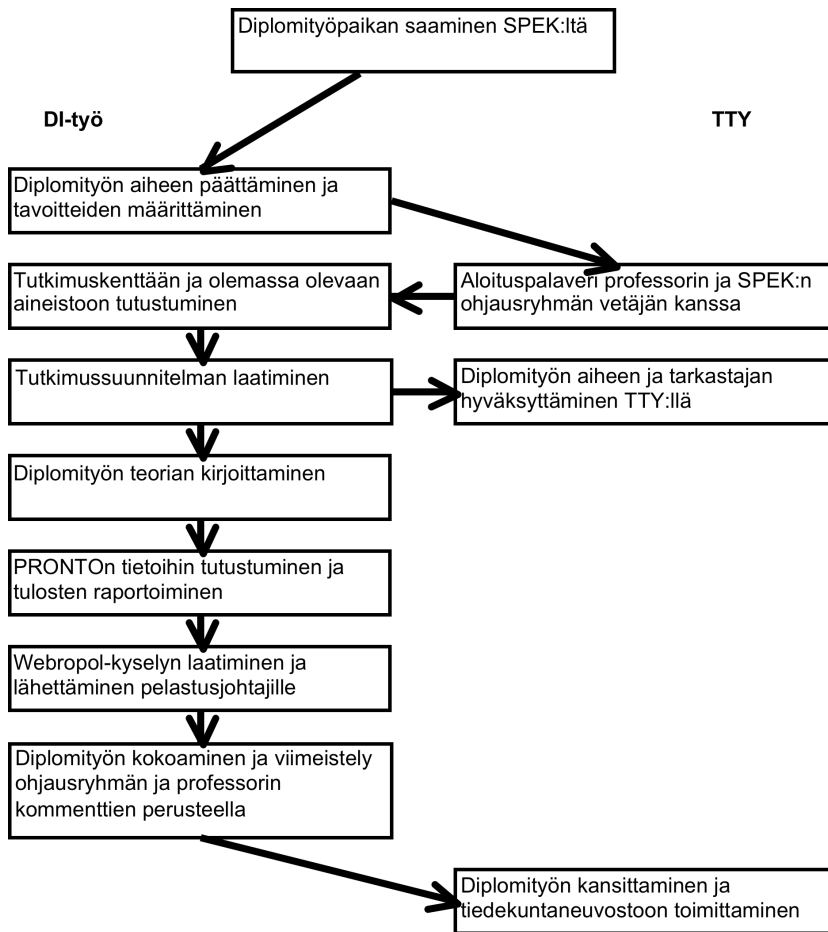
tään yleisimmin henkilöstöhallinnon, markkinoinnin ja myynnin, tutkimuksen ja kehityksen, koulutuksen sekä hallinnon tukena ja välineenä. Webropolin avulla voi esimerkiksi selvittää asiakkaiden ja henkilöstön tyytyväisyyttä, kerätä palautetta messuista, kartoittaa markkinatilannetta ja tehdä erilaisia tutkimuksia. (Webropol 2010)

Webropol-ohjelman avulla suunniteltiin kysely vapaaehtoispalokunnille. Liitteestä 1 löytyy toteutettu kysely suomeksi. Lisäksi kysely tehtiin myös ruotsinkielisenä. Kyselyssä käytettiin kahdessa kysymyksessä samaa aihealuejakoa kuin PRONTOsta saatavissa tuloksissa luvun 3.3.4 mukaisesti.

Kysely lähetettiin 6.9.2010 jokaisen pelastustoimen alueen pelastusjohtajalle, joita pyydettiin toimittamaan kysely eteenpäin alueensa vapaaehtoisille palokunnille. Järjestelyn tarkoituksena oli, että pelastusjohtajien auktoriteetin avulla mahdollisimman monet vastaisivat kyselyyn, jotta saataisiin mahdollisimman kattava joukko vastauksia. Kysely sulkeutui 1.10.2010. Ennen kyselyn sulkemista pelastusjohtajia muistutettiin kyselystä kaksi kertaa, jotta mahdollisimman monet vastaisit kyselyyn.

3.2. Työn eteneminen

Diplomityön tekeminen lähti liikkeelle diplomityöpaikan saamisesta. SPEK oli ilmoittanut avoinna olevasta diplomityöpaikasta Tampereen teknilliselle yliopistolle (TTY), josta tuli opiskelijoille tietoa sähköpostitse. SPEK tarjosi kahta diplomityöaihetta, joista toinen oli ”Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä”. Tammikuussa sain tiedon, että minut oli valittu tekemään tätä diplomityötä. Kuvassa 3.1. on diplomityön etenemistä kuvaava kaavio.

Kuva 3.1. Työn etenemistä kuvaava kaavio.

Diplomityöpaikan saamisen jälkeen tutustuttiin SPEKin ohjausryhmän vetäjän kanssa diplomityöhön liittyvään kenttään. Aiheen päättämisen ja tavoitteiden asettamisen haasteena oli työn rajaaminen. Diplomityötä olisi ollut mielenkiintoista laajentaa myös muita aiheita koskemaan, mutta ajan ja työn rajallisuuden vuoksi, jouduttiin työtä rajaamaan selkeästi koskemaan ainoastaan vapaaehtoisten tekemää onnettomuuksien ehkäisytyötä.

Tutkimuskenttään tutustumisen tavoitteena oli selvittää vapaaehtoispalokunnan käytäntöjä yleisesti sekä onnettomuuksien ehkäisytyön osalta, omaksua alan sanastoa sekä tutustua pelastustoimen tärkeisiin tietolähteisiin ja strategisiin tavoitteisiin. Vapaaehtoispalokuntatoimintaan tutustuttiin erilaisten kirjallisten materiaalien kautta, eri henkilöiden kertomien tietojen avulla sekä henkilökohtaisesti vapaaehtoispalokunnassa käymällä.

Tutkimussuunnitelma laadittiin, jotta työlle saatiin selkeät linjat helpottamaan työn eteenpäin viemistä. Tutkimussuunnitelmaa tarvittiin ja sitä kommentoitiin sekä SPEKin ohjausryhmän osalta että TTY:n professorin taholta. Tutkimussuunnitelman tavoitteena oli saada diplomityön laatimisen kannalta oleelliset asiat kirjattua, jotta työn tekeminen olisi ennalta selkeästi määritelty ja suunniteltu. Tutkimussuunnitelma saatiin laadittua ohjausryhmän jäsenten ja professorin kommenttien avulla kattavaksi diplomityön ohjenuoraksi.

Diplomityön teorian tarkoituksena on selvittää työlle pohjatiedot aihealueeseen liittyen. Tämän työn teoria-osuudessa tavoitteena oli painottaa sitä, miten onnettomuuksien ehkäisytyötä kannattaa tehdä ja, miten siihen vaikutetaan. Onnettomuusmallien avulla selvitettiin, miten onnettomuuksien ehkäisytyötä kannattaa tehdä. PRONTO:n arvioimisella selvennettiin pelastustoimen taustalla mahdollisesti olevaa onnettomuusmallia. Käyttäytymismallien esittelyllä pyrittiin tuomaan esille, miten yksilön käyttäytymistä voidaan ennustaa tai miten yksilön käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa.

PRONTO:n tutustumisen tavoitteena oli selvittää PRONTO:n toimintaa yleisesti sekä sen jälkeen saada diplomityöhön laitettavia tuloksia selkeästi esitettävään muotoon. Tavoitteena oli selvittää erilaisia tietoja PRONTOsta pelastustoimen alueittain sekä osittain myös verrokkiryhmittäin. Tuloksiin saatiin koottua perustietoja toteutuneista tapahtumista, sekä erilaisia suhteutettuja tietoja esimerkiksi väestömääriin.

Webropol-kyselyllä pyrittiin varmistamaan PRONTOsta saatujen tietojen paikkansapitävyyttä sekä selvittämään mielipiteitä PRONTO:n käyttämisestä ja onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Kyselyyn saatiin riittävästi vastauksia, jotta ne voitiin lajitella verrokkiryhmittäin ja tehdä päätelmiä verrokkiryhmän sisäisesti onnettomuuksien ehkäisytyöstä.

Diplomityön viimeistelyssä pyrittiin saamaan työ yhtenäiseksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi, jossa kaikki eri osat liittyvät toisiinsa. Onnettomuus- ja käyttäytymismalleja pyrittiin soveltamaan pelastustoimen tilanteeseen ja onnettomuuksien ehkäisytyön tekemiseen, jotta niitä voitaisiin hyödyntää paremmin vapaaehtoispalokuntien tekemässä onnettomuuksien ehkäisytyössä.

3.3. Muita määritelmiä ja menetelmiä

3.3.1. Koulutettavatunti

Koulutettavapäivällä tarkoitetaan yhden ihmisen tekemää yhtä koulutuspäivää (Poliisiammattikorkeakoulu 2008/2009). Koulutettavatunti on siten yhden ihmisen tekemä koulutustunti. Koulutettavatunnit on laskettu kertomalla PRONTOsta saatavat seuraavat tiedot keskenään: tapahtuman kesto tunteina ja osallistujamäärä.

3.3.2. Pivot

Tietojen lajittelu Excelissä tehtiin Pivot-taulukoinnin avulla. Pivot-ohjelmalla saatiin Excelissä olevista tiedoista lajiteltua koostettuja taulukoita halutuun jakoperusteeseen. Tuloksiin tarvittavat tiedot saatiin valitsemalla taulukon vasempaan reunaan esimerkiksi pelastuslaitokset, ylös aihealueet ja keskelle tarvittavat tiedot, esimerkiksi osallistujamäärä, tapahtuman kesto tai koulutettavatunnit. Pivot-taulukon yläosaan laitettiin vielä yksi oleellinen tieto: kouluttajaorganisaatio. Sen avulla tiedot voi lajitella vapaaehtoisten tekemäksi, sivutoimimisten tekemäksi, päätoimimisten tekemäksi tai vaikka kaikkien yhteisesti tekemiksi onnettomuuksien ehkäisytyöiksi.

3.3.3. StatFin-tietokanta

Tutkimuksessa on myös suhteutettu erilaisia tietoja kunkin alueen väestömäärään. Väestömäärä saatiin Tilastokeskuksen ylläpitämästä Stat-Fin-tietokannasta. Tietokannasta otettiin tiedot vuosille 2008 ja 2009 keskväkilukuna vuoden 2009 aluejaolla, jotta kuntaliitosten vuoksi ei tule epäselvyyttä vuosien keskväkilukujen keskiarvoa laskettaessa.

3.3.4. Aihealuejako

PRONTOsta selvitettiin tuloksia aihealueittain, sitten todettiin, että PRONTO:n antama aihealuejako on aika epäselvä kuvaajissa esitettynä, sillä aihealueita oli yhteensä 17. Sen vuoksi aihealueet jaettiin viiteen eri ryhmään taulukon 3.1 mukaisesti.

Taulukko 3.1. *Onnettomuuksien ehkäisytyn aihealuejako.*

Alkusammutus-koulutus, poistumisharjoitus tms.	Pelastustoimen esittely, muu yleisötapahtuma tms.	Kampanjapäivät (esim. 112-päivä)	Luennot ja koulutukset	Muu valistus, neuvonta tai koulutus
Alkusammutus-koulutus	Pelastustoimen esittely	112-päivä	Asiantuntija-koulutus	Muu valistus, neuvonta tai koulutus
Poistumisharjoitus	Avoimet ovet	Nou hätä!	Ensiapukoulutus	Hätäilmoitus
	Messut	Tapaturmapäivä	Tulityökoulutus	Omatoiminen varautuminen
			Varautumiskoulutus	Onnettomuuksien ehkäisy
				Toiminta onnettomuus-tilanteessa

Taulukon 3.1 aihealueiden jako viiteen eri osaan tehtiin ohjausryhmässä. Alkusammutuskoulutus ja poistumisharjoitus ovat luonteeltaan toiminnallisia harjoituksia. Ne sopivat siltä osin hyvin yhteen, sillä toiminnalliset harjoitukset opettavat osallistujalle käytännön tekoja. Pelastustoimen esittelyyn haluttiin mukaan myös messut, sillä avoimet ovet ja messut ovat hyvin samankaltaisia tapahtumia. Kampanjapäivistä PRONTOssa oli mainittu erikseen ainoastaan 112-päivä, Nou hätä! ja Tapaturmapäivä. Kampanjapäiviä on kuitenkin muitakin, ja ne saattavat olla PRONTOssa lajiteltuna osioon Muu valistus, koska muita päiviä ei ole mainittu nimiltä. Luennot ja koulutukset ovat vahvasti tiedollisia toimintoja, näin ollen ne laitettiin omaan ryhmäänsä. Muu valistus sisältää sitten loput tiedot, jotka eivät erottuneet toiminnaltaan omaksi ryhmäkseen.

3.3.5. Kuntaliitokset

Kuntien asukaslukuja ja niiden tekemää onnettomuuksien ehkäisyttyä tarkasteltaessa, todettiin, että vuoden 2009 alussa monilla paikkakunnilla on tapahtunut kuntaliitoksia. Jotta tiedot vuosien 2008 ja 2009 osalta saataisiin yhtenäiseksi, tutkimuksessa lähtökohdaksi on ollut vuoden 2009 aluejako. Taulukossa 3.2. on lueteltu kunnat vuonna 2009 sekä niihin vuoden 2009 alussa liittyneet kunnat.

Taulukko 3.2. Kuntaliitokset vuoden 2009 alussa. (Alajärven kaupunki 2007, Huittinen 2009, Hämeenlinnan kaupunki 2009, Joensuun seutu 2008, Jurva 2009, Jyväskylän kaupunki 2010, Jämsän kaupunki 2009, Kauhavan kaupunki 2009, Kimitoon 2007, Kiukainen 2007, Kokkola 2009, Kouvolan kaupunki 2009, Lappeenranta-Joutseno 2010, Lemun kunta 2009, Lohja 2008, Loimaa 2010, Länsi-Turunmaan kaupunki 2010, Mänttä-Vilppulan kaupunki 2010, Naantalien kaupunki 2010, Oulun kaupunki 2009, Piikkiö 2009, Pylkönmäen kunta 2005, Pöytyä 2009, Raaseporin kaupunki 2009, Ruskon kunta 2009, Salo 2009, Sastamalan kaupunki 2010, Savonranta 2009, Seinäjoki 2010. Siikalatva 2009)

Vuoden 2009 kunta	Liittyneet kunnat	Vuoden 2009 kunta	Liittyneet kunnat
Alajärvi	Alajärvi	Länsi-Turunmaa	Houtskari
	Lehtimäki		Iniö
Eura	Eura		Korppoo
	Kiukainen		Nauvo
Huittinen	Huittinen		Parainen
	Vampula	Masku	Askainen
Hämeenlinna	Hauho		Lemu
	Hämeenlinna		Masku
	Kalvola	Mänttä-Vilppula	Mänttä
	Lammi		Vilppula
	Renko	Naantali	Merimasku
	Tuulos		Naantali
Joensuu	Eno		Rymättylä
	Joensuu		Velkua
	Pyhäselkä	Pöytyä	Pöytyä
Jyväskylä	Jyväskylä		Yläne
	Jyväskylän mk	Raasepori	Karjaa
	Korpilahti		Pohja
Jämsä	Jämsä		Tammisaari
	Jämsänkoski	Rusko	Rusko
Kaarina	Kaarina		Vahto
	Piikkiö	Saarijärvi	Pylkönmäki
Kauhava	Alahärmä		Saarijärvi
	Kauhava	Salo	Halikko
	Kortesjärvi		Kiikala
	Ylihärmä		Kisko
Kemiönsaari	Dragsfjärd		Kuusjoki
	Kemiö		Muurla
	Västanfjärd		Perniö
Kokkola	Kokkola		Perteli
	Kälviä		Salo
	Lohtaja		Suomusjärvi
	Ullava		Särkisalo
Kouvola	Anjalankoski	Sastamala	Mouhijärvi
	Elimäki		Vammala
	Jaala		Äetsä
	Kouvola	Savonlinna	Savonlinna
	Kuusankoski		Savonranta
	Valkeala	Seinäjoki	Nurmo
Kurikka	Jurva		Seinäjoki
	Kurikka		Ylistaro
Lappeenranta	Joutseno	Siikalatva	Kestilä
	Lappeenranta		Piippola
Lohja	Lohja		Pulkkila
	Sammatti		Rantsila
Loimaa	Alastaro	Oulu	Oulu
	Loimaa		Ylikiiminki
	Mellilä		

3.3.6. Verrokkiryhmittely

Verrokkiryhmittelyssä pelastustoimen alueet on jaettu neljään ryhmään asukasluvun ja asukastiheyden perusteella. Verrokkiryhmässä I on alueet, joissa asukasluku on suuri ja väestömäärä kasvaa edelleen. Verrokkiryhmässä II asukastiheys on noin 30 asukasta neliökilometrillä, ryhmässä III taas asukastiheys on 10-20 asukasta neliökilometrillä. Verrokkiryhmään IV luetaan alueet, joissa asukastiheys on alle 10 asukasta neliökilometrillä ja väestömäärä on vähenemässä. Taulukkoon 3.3. on kerätty eri verrokkiryhmiin kuuluvat alueet.

Kyselyyn liittyviä vastauksia päätettiin lajitella verrokkiryhmittäin, sillä vastausmäärät olivat liian pieniä pelastustoimen alueittain lajiteltavaksi. Toisilta pelastustoimen alueilta tuli vastauksia ainoastaan yksi tai kaksi, joten niiden perusteella ei voida tehdä päätelmiä alueen toiminnasta. Verrokkiryhmittäin lajiteltuina vastauksia tuli jokaiseen ryhmään yli 20, joten tilanne saatiin tilastollisesti edustavammaksi.

Taulukko 3.3. Pelastustoimen alueiden verrokkiryhmittely. (Pelastuslaitokset 2009).

Pelastustoimen alue	asukasluku (1000 as.)	pinta-ala (km ²)	asukkaita/ km ²	väestökehitys
VERROKKIRYHMÄ I				
1. Helsinki	568,5	686	829	+
3. Keski-Uusimaa	401	1 986	202	+
2. Länsi-Uusimaa	408	4 199	97	+
5. Varsinais-Suomi	459,2	10 855	42	+
12. Pirkanmaa	476,6	14 469	33	+
VERROKKIRYHMÄ II				
8. Kymenlaakso	183,6	5 106	36	-
4. Itä-Uusimaa	94,7	2 761	34	+
7. Päijät-Häme	200,1	6 257	32	+
6. Kanta-Häme	171,4	5 706	30	+
13. Satakunta	228,4	8 269	28	-
VERROKKIRYHMÄ III				
15. Pohjanmaa	143	7 849	18	+
9. Etelä-Karjala	134,7	7 720	17	-
16. Keski-Pohjanmaa	101	6 225	16	+
11. Keski-Suomi	270,7	19 386	14	+
14. Etelä-Pohjanmaa	193,8	13 997	14	+
17. Pohjois-Savo	248,9	20 367	12	-
21. Oulu-Koillismaa	260	23 400	11	+
VERROKKIRYHMÄ IV				
19. Jokilaaksot	122	13 895	9	-
18. Pohjois-Karjala	166,7	21 585	8	-
10. Etelä-Savo	157,9	19 181	8	-
20. Kainuu	83,8	24 452	3	-
22. Lappi	184,4	98 946	2	-

Taulukosta 3.3. huomataan, että verrokkiryhmittely jakaa Suomen pelastustoimen alueet neljään tarkasteluryhmään karkeasti väestökehityksen ja asukastiheyden mukaan. Pääpiirteittäin verrokkiryhmiin jakautuminen menee niin, että ryhmässä I on eteläisimmässä Suomessa olevat pelastustoimen alueet, ryhmässä II seuraavaksi eteläisimmät ja niin edelleen. Toki jokaisessa ryhmässä on poikkeuksia mukana, mutta pääpiirteittäin ryhmäjako noudattelee edellä kuvattua maantieteellistä jakoa.

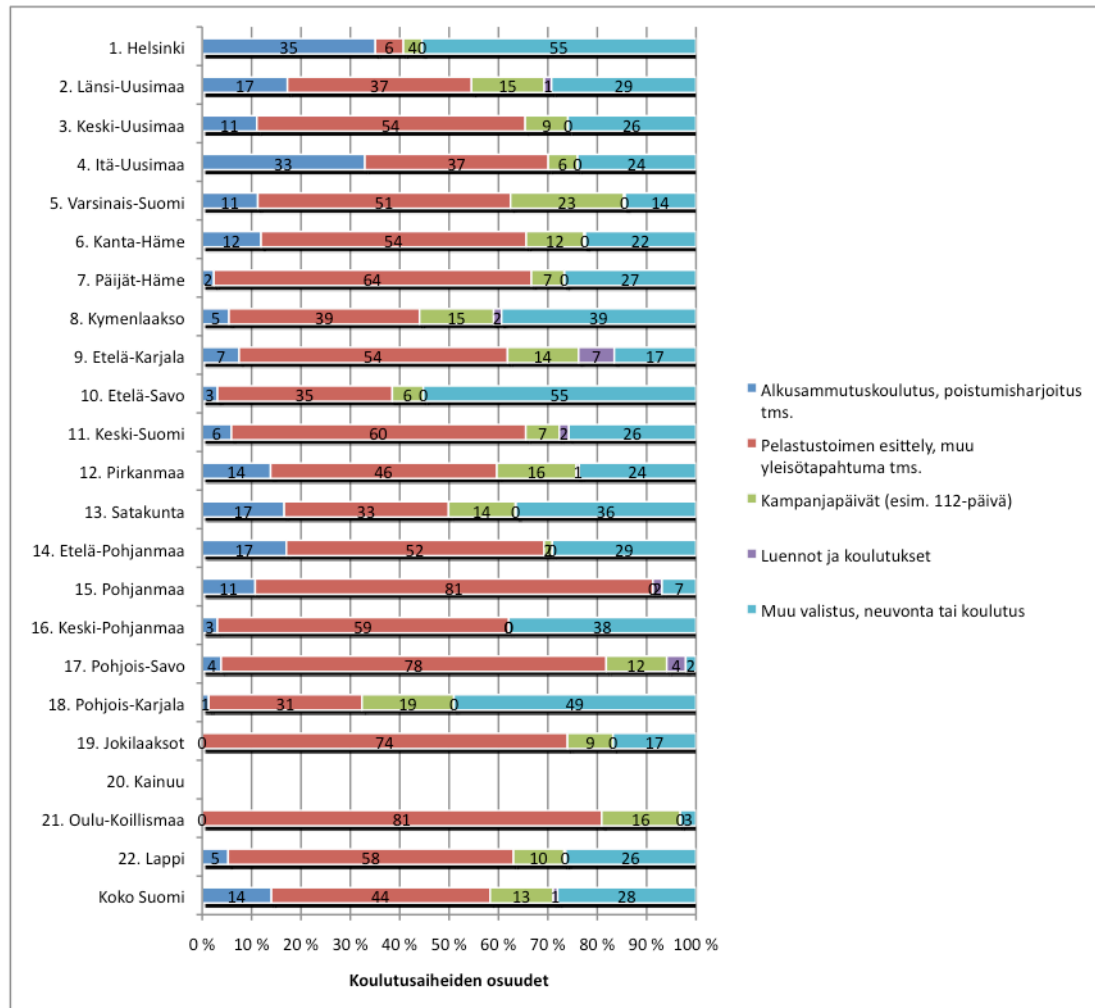

4. TULOKSET

4.1. Onnettomuuksien ehkäisytyö – toiminta

4.1.1. Aihealueet

Onnettomuuksien ehkäisytyön eri aihealueet ovat PRONTO-järjestelmän perusteella: 112-päivä; alkusammutuskoulutus; asiantuntijakoulutus; avoimet ovet (tutustuminen pelastuslaitokseen); ensiapukoulutus; hätäilmoitus; messut; muu valistus, neuvonta tai koulutus; Nou hätä!; omatoiminen varautuminen; onnettomuuksien ehkäisy; pelastustoimen esittely; poistumisharjoitus; tapaturmapäivä, perjantai 13. päivä; toiminta onnettomuustilanteessa; tulityökoulutus; varautumiskoulutus. Aihealueita on kuvaajan selkeyden kannalta liikaa, joten ne jaettiin tarkoituksenmukaisempiin ryhmiin. Ryhmäjako löytyy kappaleesta 3.3.4. aihealueet taulukosta 3.1. Kuvan 4.1. kuvaajaan on koottu tiedot pelastustoimen alueittain vuosina 2008 ja 2009 vapaaehtoispalokuntien pitämistä tilaisuuksista.

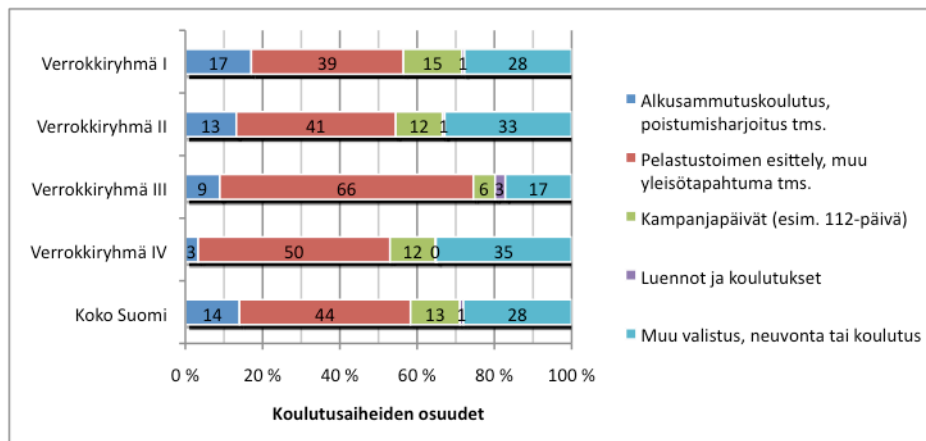
Kuva 4.1. Aihealueyhmät pelastustoimen alueittain.

Koko Suomen osalta aihealueiden jakaantumista tarkasteltaessa voidaan todeta, että alkusammutuskoulutusta ja poistumisharjoitusta edustaa tilaisuuksien määrästä 14 %, pelastustoimen esittelyä 44 %, kampanjapäiviä 13 %, luentoja ja koulutuksia 1 % sekä muita 28 %. Tiedot kuitenkin vaihtelevat paljon pelastustoimen alueesta riippuen, joten keskiarvo on vain hyvin suuntaa-antava.

Kuvasta (kuva 4.1.) huomataan, että Helsinki, Itä-Uusimaa, Etelä-Karjala, Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Keski-Pohjanmaa, Jokilaaksot, Oulu-Koillismaa ja Kainuu erottuvat joukosta verrattaessa niitä koskevia tietoja koko Suomea koskeviin. Helsingissä ja Itä-Uudellamaalla järjestetään suhteessa muihin tilaisuuksiin verrattuna alkusammutuskoulutuksia ja poistumisharjoituksia paljon enemmän kuin muualla Suomessa, prosentuaalisesti 35 % ja 33 %. Pelastustoimen esittelyä ja yleisötapahtumia suhteessa muihin tilaisuuksiin on tehty muita pelastuslaitoksia enemmän Pohjanmaalla (81 %), Pohjois-Savossa (78 %), Jokilaaksoissa (74 %) ja Oulu-Koillismaalla (81 %). Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla kampanjapäiviä pidetään erittäin vähän muihin tilaisuuksiin verrattuna. Luennot ja koulutukset ovat pääasiassa muiden kuin vapaaehtoisten vastuulla koko Suomessa. Etelä-Karjalassa kuitenkin luentojen ja koulutusten osuus kaikista tilaisuuksista on 7 %, mikä on kohtalaisen suuri osuus koko Suomen tiedot huomioiden.

Muun valistuksen osuus vaihtelee pelastustoimen alueittain aika paljon. Kainuu poikkeaa koko muusta joukosta siinä, että siellä vapaaehtoiset eivät tee ollenkaan onnettomuuksien ehkäisytyötä PRONTOn tietojen perusteella.

Osa Webropol-kyselyn perusteella saaduista tiedoista kootaan verrokkiryhmittäin (verrokkiryhmistä tietoa kappaleessa 3.3.6. Verrokkiryhmittely), sillä lajiteltaessa tiedot pelastustoimen alueittain, vastausmäärät ovat toisilla pelastustoimen alueilla liian pieniä, jotta tietoja voitaisiin yleistää koko pelastustoimen alueelle. Verrokkiryhmittäin lajiteltuina vastausmäärät saatiin hieman suuremmiksi. Kuvassa 4.2. on sama aihealuejako kuin kuvassa 4.1., mutta tiedot on lajiteltu verrokkiryhmittäin, jotta kyselystä saadut tiedot ovat selvemmin luettavissa. Verrokkiryhmäjako menee siis siten, että ryhmään I kuuluvat Helsinki, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa, ryhmään II Kymenlaakso, Itä-Uusimaa, Päijät-Häme, Kanta-Häme ja Satakunta, ryhmään III Pohjanmaa, Etelä-Karjala, Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Savo ja Oulu-Koillismaa, ja ryhmään IV Jokilaakso, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo, Kainuu ja Lappi.

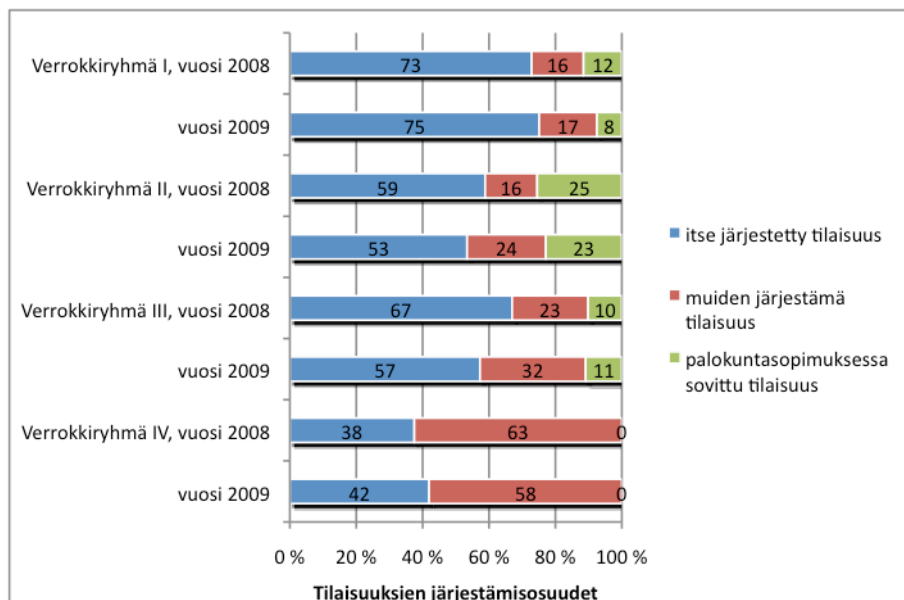
Kuva 4.2. Aihealuejako verrokkiryhmittäin.

Onnettomuuksien ehkäisytyö koulutusaiheittain jaoteltuna eri verrokkiryhmiin on esitetty kuvassa 4.2. Kuvan perusteella voidaan todeta, että vapaaehtoiset tekevät kaikissa verrokkiryhmissä eniten pelastustoimen esittelyä, osassa verrokkiryhmistä jopa puolet tai enemmän onnettomuuksien ehkäisytyöstä on pelastustoimen esittelyä. Pelastustoimen esittelyyn kuuluu siis yleisen pelastustoimen esittelyn lisäksi messuja ja avoimien ovien tapahtumia.

Kuvasta voidaan todeta, että verrokkiryhmän I tiedot muistuttavat hyvin läheisesti koko Suomen tietoja. Siellä tehdään kuitenkin hieman enemmän alkusammutuskoulutuksia ja poistumisharjoituksia (17 %) sekä kampanjapäiviä (15 %) kuin koko Suomessa ja vastaavasti pelastustoimen esittelyä (39 %) tehdään vähän vähemmän. Verrokkiryhmässä II painotus on enemmän muussa valistuksessa, neuvonnassa tai koulutuksessa (33 %) verrattaessa koko Suomen tietoihin. Muut osa-alueet ovat hieman pienempiä. Verrokkiryhmää II koskevat tiedot ovat näin ollen myöskin hyvin lähellä koko Suomea koskevia tietoja. Verrokkiryhmässä III erottuu selkeästi pelastustoimen esittelyn (66 %) suuri osuus, myös luentoja ja koulutuksia (3 %) pidetään enemmän kun verrataan ryh-

mää koskevia tietoja koko Suomea koskeviin. Muut osa-alueet jäävätkin siten vähemmälle. Verrokkiryhmän IV muu valistus, neuvonta tai koulutus (35 %) on osuudeltaan suurempi kuin muissa verrokkiryhmissä. Myös pelastustoimen esittelyä (50 %) tehdään ryhmää koskevien tietojen mukaan suhteellisesti enemmän kuin koko maassa yleensä. Alkusammutuskoulutus ja poistumisharjoitus (3 %) jäävätkin näin ollen paljon pienemmälle osuudelle kuin muilla alueilla tai koko maassa.

Kyselyn avulla saatiin selville, kuinka moni onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä tapahtumista oli vuosien 2008 ja 2009 aikana itse järjestettyjä tapahtuma, kuinka moni taas muiden järjestämä tapahtuma, johon kyseinen palokunta osallistui, ja kuinka moni oli palokuntasopimuksessa sovittu järjestettäväksi. Kuvassa 4.3. on verrokkiryhmittäin alkusammutusharjoitusten ja poistumisharjoitusten osalta edellä mainitut tiedot. Kuvassa sinisellä on itse järjestettyjen tapahtumien osuus, punaisella muiden järjestämät tilaisuudet, johon kyseinen palokunta on ottanut osaa ja vihreällä palokuntasopimuksessa sovittu tapahtumat.

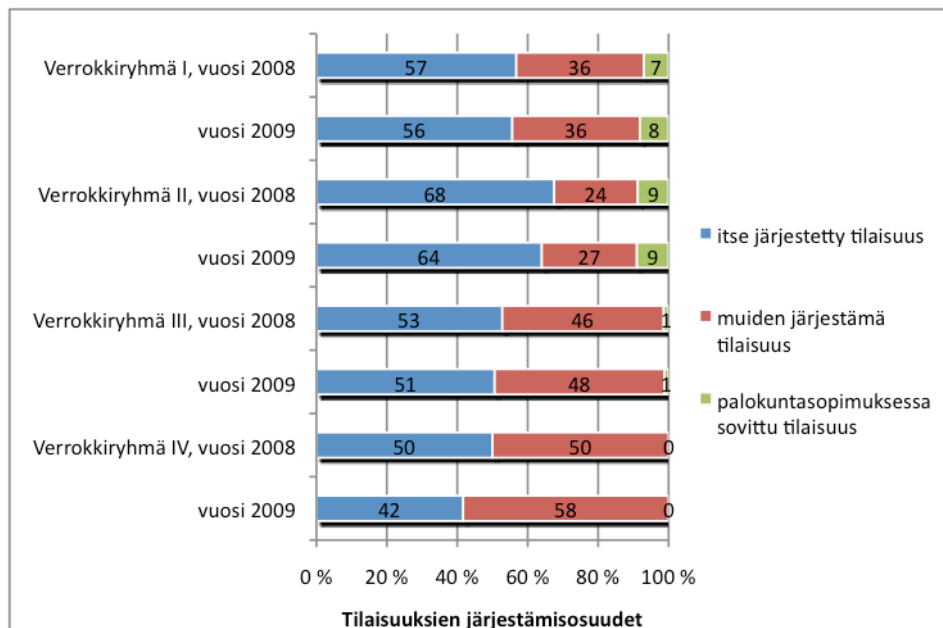

Kuva 4.3. Alkusammutuskoulutuksen, poistumisharjoituksen järjestämisosuudet verrokkiryhmittäin. (Ryhmä I: $n=79$, ryhmä II: $n=43$, ryhmä III: $n=63$, ryhmä IV: $n=24$).

Kuvassa 4.3. alkusammutuskoulutusten ja poistumisharjoitusten tiedot lajiteltuina verrokkiryhmittäin näyttää, että verrokkiryhmässä IV ei ole yhtään palokuntasopimuksessa sovittua tilaisuutta kumpanakaan vuonna. Vuosien 2008 ja 2009 tiedot eroteltuna auttaa huomaamaan vuosittaista vaihtelua verrokkiryhmän alueella. Esimerkiksi verrokkiryhmässä III itse järjestettyjen tilaisuuksien osuus laski 10 prosenttiyksikköä vuodesta 2008 vuoteen 2009, vastaavasti muiden järjestämien tilaisuuksien osuus kasvoi 9 prosenttiyksikköä samalla alueella. Verrokkiryhmä II:n alueella on selkeästi eniten palokuntasopimuksessa sovittuja tilaisuuksia.

Pelastustoimen esittelyyn kuuluu tehdyn lajittelun mukaan PRONTOssa olevan pelastustoimen esittelyksi määritellyn toiminnan lisäksi avoimien ovien päivät sekä

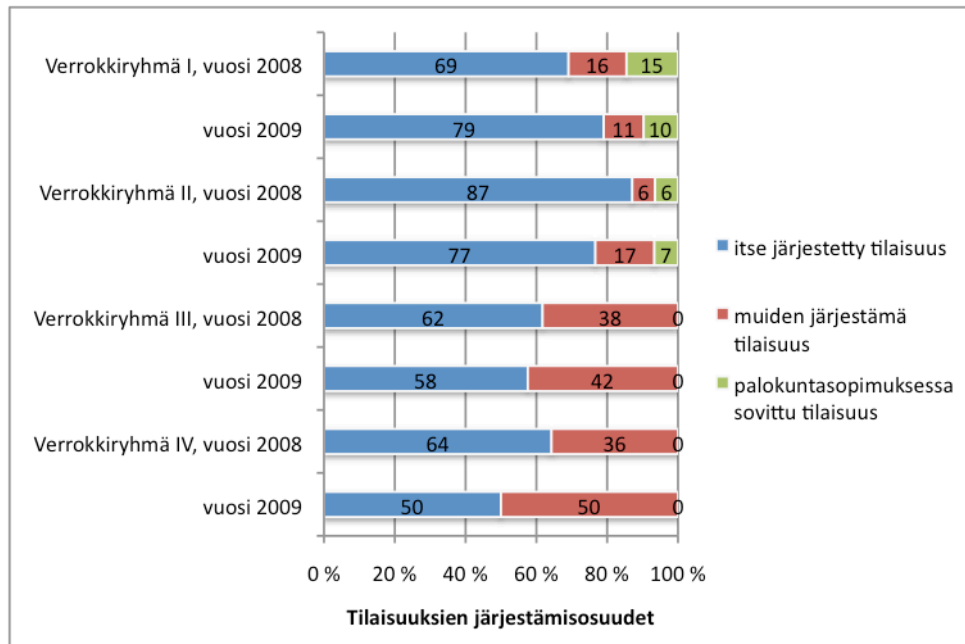
messut. Kuvaan 4.4. on koottu verrokkiryhmittäin ja vuosittain pelastustoimen esittelyyn liittyvät tapahtumamäärät.

Kuva 4.4. Pelastustoimen esittelyyn järjestämisosuudet verrokkiryhmittäin. (Ryhmä I: $n=79$, ryhmä II: $n=43$, ryhmä III: $n=63$, ryhmä IV: $n=24$).

Kuvasta 4.4. voidaan todeta, että pelastustoimen esittelyjenkään osalta verrokkiryhmässä IV ei ole yhtään palokuntasopimuksessa sovittua tilaisuutta. Vuositaita vaihtelua muiden osalta on kyllä huomattavissa. Verrokkiryhmässä III ei ole myöskään paljon palokuntasopimuksessa sovittuja tilaisuuksia, molempina vuosina ainoastaan 1 %. Sekä verrokkiryhmässä III että verrokkiryhmässä IV itse järjestettyjen tilaisuuksien ja muiden järjestämien tilaisuuksien osuudet ovat molemmat suuruudeltaan noin puolet kaikesta järjestetystä pelastustoimen esittelytoiminnasta. Verrokkiryhmässä II on itse järjestettyjä tilaisuuksia (vuonna 2008: 68 % ja 2009: 64 %) suhteellisesti huomattavasti enemmän kuin muissa verrokkiryhmissä.

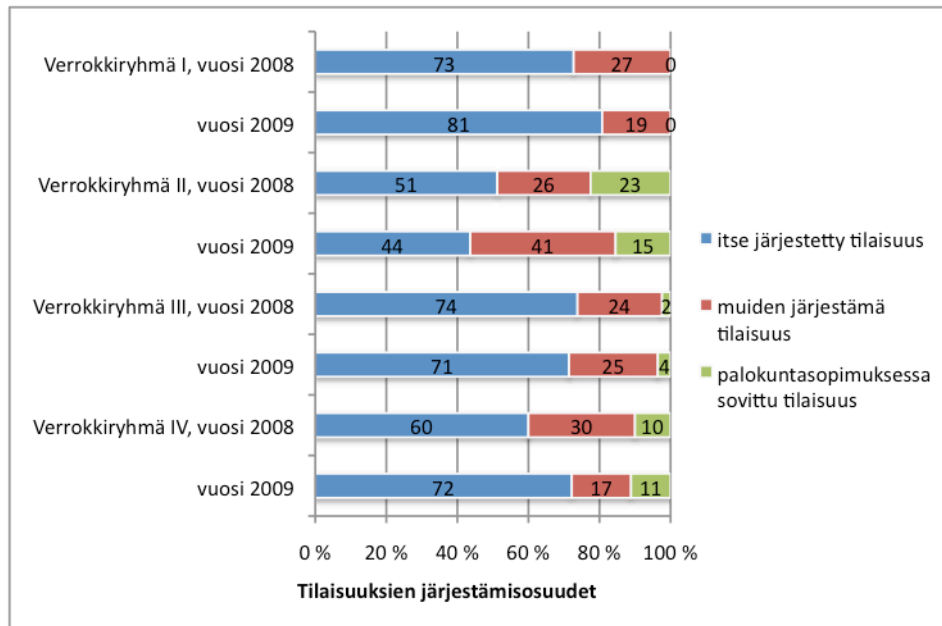
Kampanjapäivien järjestämisosuudet näkyvät kuvasta 4.5. Kampanjapäiviä ovat esimerkiksi 112-päivä, Nou Hätä! ja Tapaturmapäivä. Nämä kolme päivää mainitaan PRONTOssa. Aiemmin on kuitenkin tullut jo ilmi, että erilaisia muitakin kampanjapäiviä, kuten Piippaako sinulla?, järjestetään.

Kuva 4.5. Kampanjapäivien järjestämisosuudet verrokkiryhmittäin. (Ryhmä I: $n=79$, ryhmä II: $n=43$, ryhmä III: $n=63$, ryhmä IV: $n=24$).

Kampanjapäivien järjestämisosuuksista huomio kiinnittyy kuvassa 4.5. verrokkiryhmiin III ja IV, joissa ei tässäkään tapauksessa ole ollenkaan palokuntasopimuksessa sovittuja tilaisuuksia. Lisäksi vuosittainen vaihtelu itse järjestettyjen tilaisuuksien ja muiden järjestämien tilaisuuksien välillä useammalla ryhmällä on kohtalaisen suurta. Verrokkiryhmässä I itse järjestettyjen tilaisuuksien osuus kasvoi 10 prosenttiyksikköä vuosien 2008 ja 2009 aikana (69 % $\rightarrow$ 79 %). Vastaavasti muiden järjestämien tilaisuuksien ja palokuntasopimuksessa sovittujen tilaisuuksien osuudet vähenivät. Verrokkiryhmässä II taas itse järjestettyjen tilaisuuksien osuus pieneni 10 prosenttiyksikköä (87 % $\rightarrow$ 77 %) ja muiden järjestämien tilaisuuksien osuus nousi 9 prosenttiyksikköä.

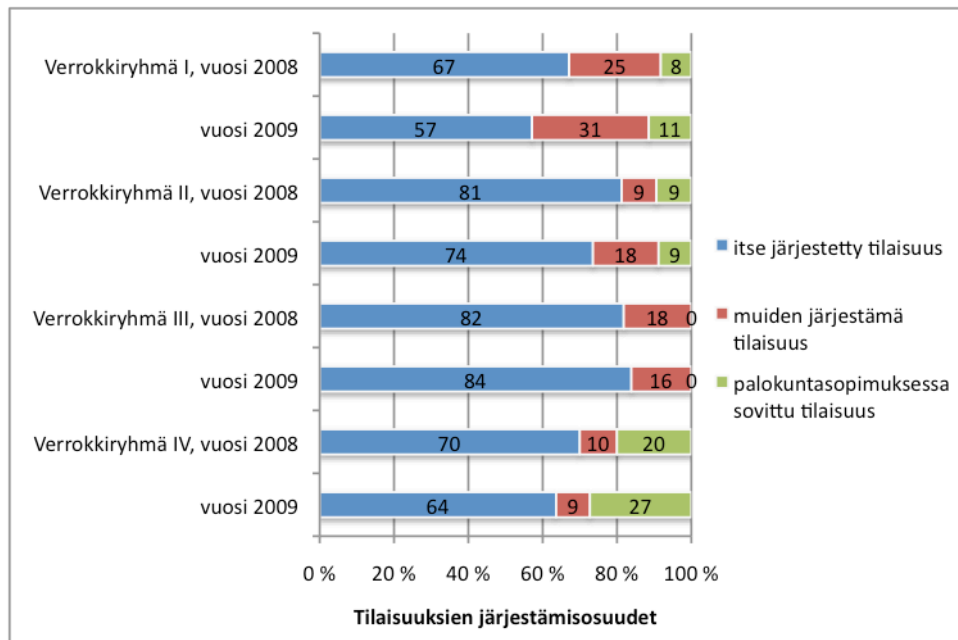
Aiemmin tuli jo ilmi, että luennot ja koulutukset ovat osuudeltaan vähäisiä vapaaehtoisten tekemässä onnettomuuksien ehkäisytyössä. Luentoja ja koulutusta kuitenkin järjestetään. Tiedot niiden järjestämisosuuksista löytyvätkin kuvasta 4.6. Luentoihin ja koulutuksiin kuuluu esimerkiksi asiantuntijakoulutukset, ensiapukoulutukset, tulityökoulutukset ja varautumiskoulutukset.

Kuva 4.6. Luento- ja koulutusten järjestämisosuudet verrokkiryhmittäin. (Ryhmä I: $n=79$, ryhmä II: $n=43$, ryhmä III: $n=63$, ryhmä IV: $n=24$).

Luento- ja koulutusten järjestämisosuudet vaihtelevat runsaasti verrokkiryhmittäin kuten kuvasta 4.6. voidaan huomata. Verrokkiryhmässä I ei ole ollenkaan luento- ja koulutusten osalta palokuntasopimuksessa sovittuja tilaisuuksia, kun taas muissa verrokkiryhmissä niitä on. Verrokkiryhmässä I selkeästi suurin osa luento- ja koulutustilaisuuksista on itse järjestettyjä. Verrokkiryhmässä II itse järjestettyjen tilaisuuksien osuus on vuosien vaihtuessa selkeästi laskenut (51 % → 44 %) ja muiden järjestämien tilaisuuksien osuus on noussut (26 % → 41 %). Verrokkiryhmässä III osuudet ovat pysyneet vuodesta riippumatta kohtalaisen samansuuruisina. Ryhmän alueella on myös, poikkeuksena aiempien kuvaajien tiedoista, järjestetty palokuntasopimuksessa sovittuja tilaisuuksia. Verrokkiryhmän IV järjestämisosuudet vaihtuvat reilusti vuoden 2008 ja 2009 aikana. Itse järjestettyjen tilaisuuksien osuus kasvoi 12 prosenttiyksikköä (60 % → 72 %), kun taas muiden järjestämien tilaisuuksien osuus laski 13 prosenttiyksikköä (30 % → 17 %).

Muu neuvonta, valistus ja koulutus pitää sisällään PRONTOn tiedoista muun valistuksen, neuvonnan ja koulutuksen lisäksi hätäilmoituksen, omatoimisen varautumisen, onnettomuuksien ehkäisyn ja toiminnan onnettomuustilanteessa. Muun neuvonnan, valistuksen ja koulutuksen järjestämisosuudet ovat kuvassa 4.7.

Kuva 4.7. Muun valistuksen, neuvonnan ja koulutuksen järjestämisosuudet verrokkiryhmittäin. (Ryhmä I: $n=79$, ryhmä II: $n=43$, ryhmä III: $n=63$, ryhmä IV: $n=24$).

Muun valistuksen, neuvonnan ja koulutuksen järjestämisosuuksien (kuva 4.7.) tarkastelussa nousee selvästi esiin verrokkiryhmä III, jossa ei ole ollenkaan palokuntasopimuksessa sovittuja tilaisuuksia. Muutoin kyseisessä ryhmässä ei ole kovinkaan suurta vaihtelua vuosien välillä. Verrokkiryhmässä I on 10 prosenttiyksikön muutos itse järjestettyjen tilaisuuksien kohdalla vuosien välillä (67 % → 57 %). Verrokkiryhmässä II itse järjestettyjen tilaisuuksien osuus laskee 7 prosenttiyksikköä vuodesta 2008 vuoteen 2009 (81 % → 74 %) muiden järjestämien tilaisuuksien noustessa 9 prosenttiyksikköä (9 % → 18 %). Verrokkiryhmässä IV huomio kiinnittyy itse järjestettyjen tilaisuuksien suhteellisen määrän laskuun (70 % → 64 %) ja palokuntasopimuksessa sovittujen tilaisuuksien suhteellisen määrän nousuun (20 % → 27 %).

PRONTOsta saadut tiedot lajiteltiin edellä käsiteltyihin viiteen ryhmään. Kyselyssä kuitenkin haluttiin selvittää vastaajien mahdollisia muita onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia, jotka eivät tässä jaottelussa tulleet ilmi. Kohta nimettiin otsikolla ”Muut”. Taulukkoon 4.1. on koottu vastaajilta saatuja mielipiteitä koskien muuta onnettomuuksien ehkäisytyötä ja asioita, joita he merkitsivät kohtaan ”Muut”. Tiedot on lajiteltu seuraavien otsikoiden alle: Pelastustoimen esittely, Koulupäiväkotityö, Koulutukset ja Muut.

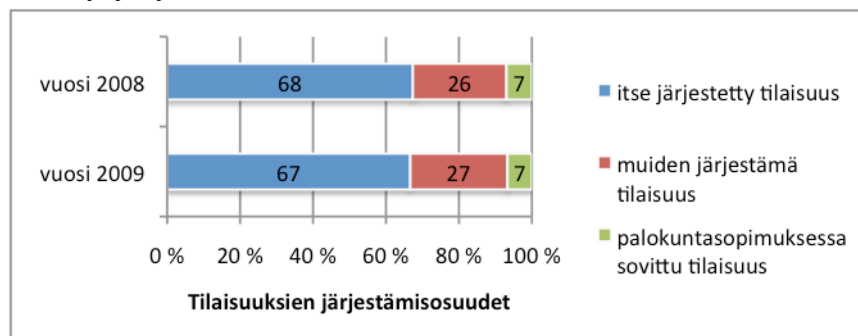

Taulukko 4.1. Vastaajien ajatuksia siitä, mitä kohta ”muut” voi käsittää.

Pelastustoimen esittely	Koulu-/päiväkotityö	Koulutukset	Muut
Vakinaisten auttamista kalustoesittelyssä	Kaluston esittelyä vanhempainyhdistyksen tempauksissa.	Palolentotoiminnan koulutuspäivä	Vapaaehtoisen Pelastuspalvelun tapahtumat
Oman toiminnan esittelyä	Kaluston esittelyä	Easy- to- join Education; inclusion for all!!! (SPEK)	Vuosittaiset palokunnan juhlat
Jäsenrekryointitilaisuus esim. haja-asutusalueen osoitteiston perusteella	Koululaisten ja opettajien kanssa käynti palokuntamuseossa	Ensiapukoulutusta	Palokunnan viikkoharjoitukset
Paloasemalla käyntejä ja valistuksia	Päiväkodin tutustumiskäynti paloasemalla	Tulityökurssit	Yhteistyö mm. Katsastusaseman ja paikallisten järjestöjen kanssa
Markkinat	Toiminnan esittely päiväkodissa ja koulussa	Autokilpailun turvallisuuskoulutus	Yrityksen pelastussuunnitelmaan perehdyttämistä
Messut		Naisosaston vuosittainen koulutusilta	"Asiakkaan" pyytämä räätälöity tapahtuma
Erilaisia pienimuotoisia tilaisuuksia			Yksittäisten kansalaisten neuvominen ja auttaminen puhelimitse
Alkusammutusharjoitus/-näytös, yleisöllä mahdollisuus itse kokeilla			Valistettu kodin paloturvallisuudesta ennakoivasta toiminnasta

Taulukosta 4.1. voidaan huomata, että se sisältää monia asioita, jotka olisivat kuuluneet kyselyssä aiemmin kysytyjen asioiden alle, esimerkiksi pelastustoimen esittelyyn. Edellä olevaan taulukkoon merkittiin niitäkin asioita, sillä vastaajat ovat kuitenkin laittaneet kyseisten tapahtumien tietoja otsikon ”muut” alle. Vastauksissa ilmeni myös monia vapaaehtoispalokuntalaisten itse räätälöimiä tilaisuuksia.

Kuvaan 4.8. on koottu kohdan ”Muut” järjestämisosuuksia koko Suomen laajuisesti. Vuosien 2008 ja 2009 tiedot on edelleen esitetty eroteltuina. Tässä kohdin ei ole käytetty verrokkiryhmiä. Dataa ei ollut tarpeeksi verrokkiryhmittäiseen tarkasteluun, sillä kysymykseen vastasi ainoastaan 18 henkilöä.

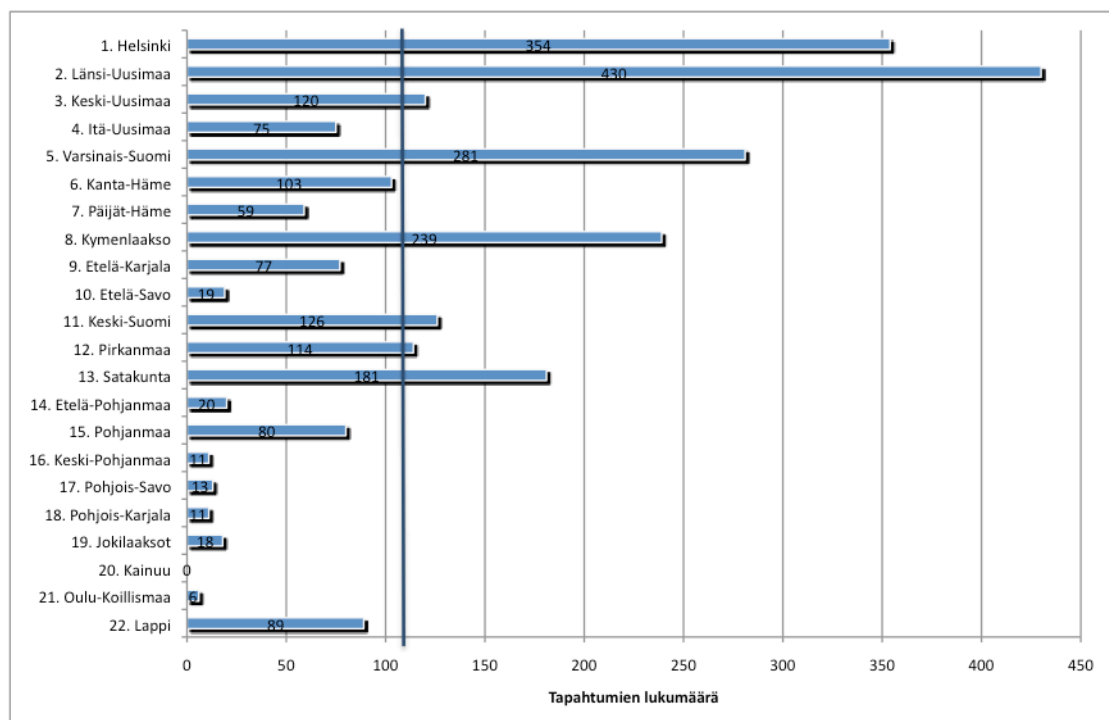

Kuva 4.8. Kohdan ”Muut” järjestämisosuudet koko Suomessa. (n=18).

Kohdan ”Muut” järjestämisosuudet eivät kovin paljon eroa vuosien 2008 ja 2009 välillä. Eroa on vain yhden prosenttiyksikön verran. Itse järjestetyt tilaisuudet ovat laskeneet 1 prosenttiyksikön verran ja vastaavasti muiden järjestämien tilaisuuksien osuus on noussut 1 prosenttiyksikön verran.

4.1.2. Tapahtumien lukumäärä

Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien tapahtumien lukumäärä pelastustoimen alueilla vaihtelee hyvin paljon, kun tarkastellaan ainoastaan vapaaehtoisten tekemää työtä. Kuvassa 4.9. on kuvaaja, jossa lukumäärät on lajiteltu PRONTOn tietojen perusteella pelastustoimen alueittain. Tiedot ovat vuosilta 2008 ja 2009. Kuvaajassa keskellä oleva tumman sininen viiva kuvaa koko Suomen keskiarvoa tapahtumien lukumäärässä.

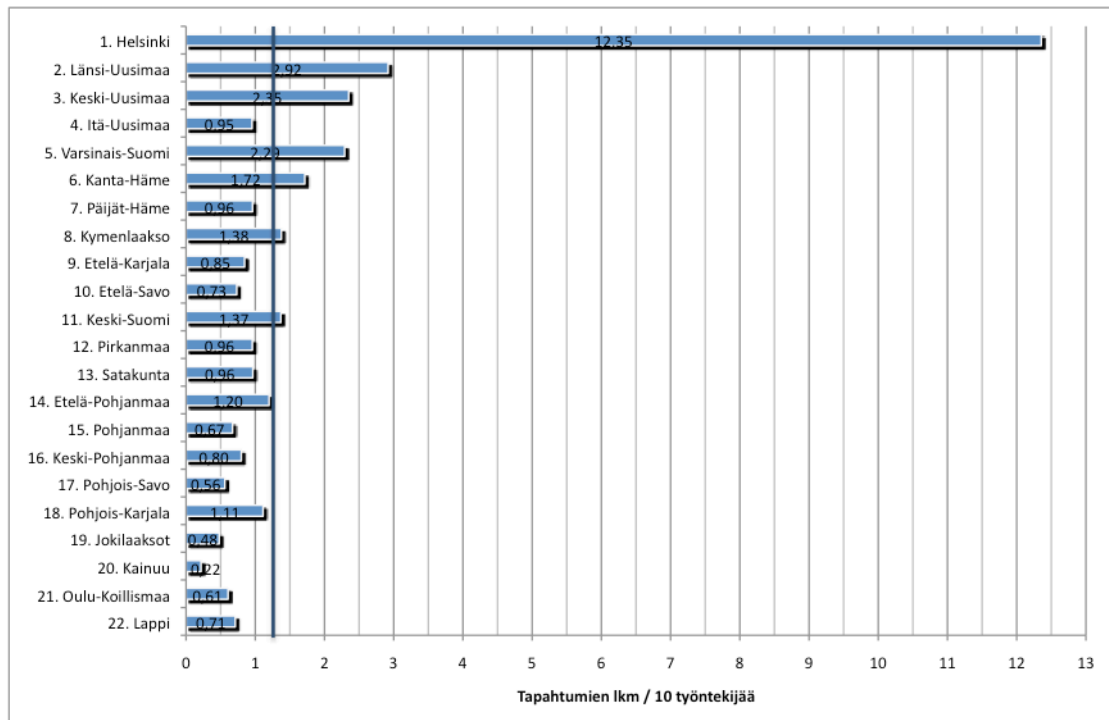

Kuva 4.9. Tapahtumien lukumäärä pelastustoimen alueittain.

Kaikkien onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvien tapahtumien lukumäärien keskiarvo koko Suomessa on 110. Kuvaajassa (kuva 4.9.) huomio kiinnittyy erityisesti Länsi-Uudenmaan ja Helsingin suuren tapahtumien lukumäärään. Lisäksi Kainuusta voidaan huomata kuten jo aiemminkin on todettu, että siellä vapaaehtoiset palokuntalaiset eivät hoida onnettomuuksien ehkäisytyötä. Länsi-Uudellamaalla tapahtumia on ollut yhteensä 430, kun taas Helsingissä on ollut kyseisinä vuosina yhteensä 354 tapahtumaa. Koko Suomessa oli yhteensä 2426 tapahtumaa tarkasteltavina vuosina. Tarkat tiedot onnettomuuksien ehkäisytyön tapahtumista löytyy asemapaikoittain liitteestä 2.

Tapahtumien lukumäärää voidaan suhteuttaa erilaisiin tilastotietoihin. Alla olevassa kuvaajassa (kuva 4.10.) tapahtumien määrää on suhteutettu 10 työntekijää kohti. PRONTOSTA saadaan selville ainoastaan vapaaehtoisten ja sivutoimisten palokuntalais-

ten määrä yhteensä, joten kuvaajaan on huomioitu PRONTOn kyseinen tieto ja suhteutettu se vapaaehtoisten ja sivutoimisten järjestämien tapahtumien lukumäärään pelastustoimen alueittain. Tumman sininen viiva kuvaajassa kertoo koko Suomea koskevien tietojen suhdeluvun.

Kuva 4.10. Tapahtumien lukumäärä suhteutettuna 10 vapaaehtoista ja sivutoimista palokuntalaista kohden.

Koko Suomen tiedot huomioon ottaen keskiarvo on 1,27 onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvää tapahtumaa 10 työntekijää kohden (kuva 4.10.). Kuvaajasta voidaan huomata, että Helsingissä kyseinen suhdeluku (12,35) on paljon suurempi kuin muilla pelastustoimen alueilla. Tässä kuvaajassa Kainuunkin kohdalla on lukema, sillä kuten edellä tuli ilmi tähän huomioitu myös sivutoimisten tekemä onnettomuuksien ehkäisytyö.

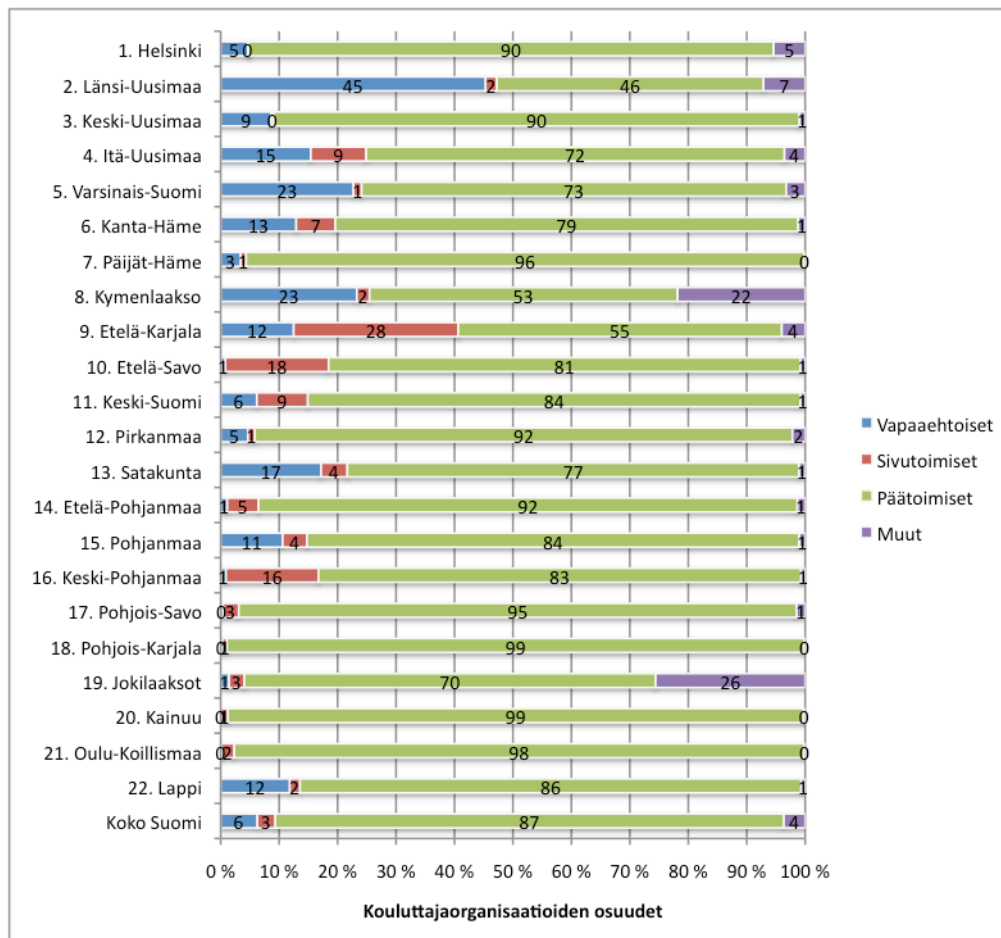
4.2. Onnettomuuksien ehkäisytyön toteutus

4.2.1. Kouluttajaorganisaatiot

Onnettomuuksien ehkäisytyötä tekevät monet eri tahot vapaaehtoisten, sivutoimisten ja päätoimisten palokuntalaisten lisäksi. PRONTOn tietojen perusteella ehkäisytyötä tekevien tahojen osuudet vaihtelevat eri pelastustoimen alueittain.

Kuvassa 4.11. on kuvaaja, jossa on vapaaehtoisten, sivutoimisten, päätoimisten ja muiden toimijoiden osuus onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisessä pelastustoimen alueittain. Tiedot kuvaajaan on saatu PRONTOSTA. Kuvaajassa oleva kohta ”muut” käsittää seuraavat: alueellisen pelastusliiton, kohteen turvallisuusvastaavan, laitos- tai tehdaspalokunnan, maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK), muun, muun järjestön, pa-

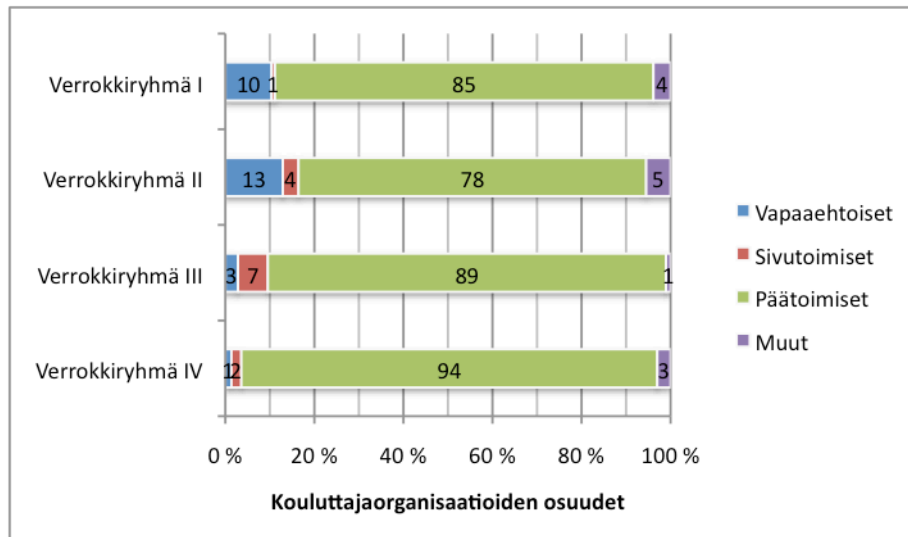
lopäällystöliiton, pelastuskoulun (Helsinki), pelastusopiston (Kuopio), SPEKin, sekä kohdan tyhjä. Tiedot kuvaajassa ovat vuosilta 2008 ja 2009. Kuvaajan luvut ovat prosenttiosuuksia tehdystä työstä.

Kuva 4.11. Kouluttajaorganisaatioiden osuudet toteutettujen tapahtumien lukumääristä eri pelastustoimen alueittain sekä koko Suomen osuudelta.

Koko Suomen osalta kaikkien kouluttajaorganisaatioiden tekemästä työstä vapaaehtoisten osuus on 6 %, sivutoimisten 3 %, päätoimisten 87 % ja muiden 4 %. Kuvasta (kuva 4.11.) huomataan, että kaikilla pelastustoimen alueilla, lukuun ottamatta Länsi-Uuttamaata, onnettomuuksien ehkäisytyöstä vastaavat pääasiassa päätoimiset. Länsi-Uudellamaalla päätoimiset vastaavat onnettomuuksien ehkäisytyöstä 46 prosentin osuudella ja vapaaehtoiset 45 prosentin. Vapaaehtoisten hoitama osuus on suurin koko maan pelastustoimen alueista. Sivutoimiset vastaavat onnettomuuksien ehkäisytyöstä kohtalaisen suurella osuudella Etelä-Karjalassa, jossa heidän tekemä osuus on 28 %. Päätoimisten osuus onnettomuuksien ehkäisytyöstä on suurinta Pohjois-Karjalassa, Kainuussa ja Oulu-Koillismaalla. Pohjois-Karjalassa päätoimisten osuus työstä on 99 %, Kainuussa 99 % ja Oulu-Koillismaalla 98 %.

Kuvaan 4.12. on koottu kouluttajaorganisaatioiden osuudet tapahtumien lukumääristä verrokkiryhmittäin. Verrokkiryhmittä lisää tietoa kappaleessa 3.3.6. Verrokkiryhmittely.

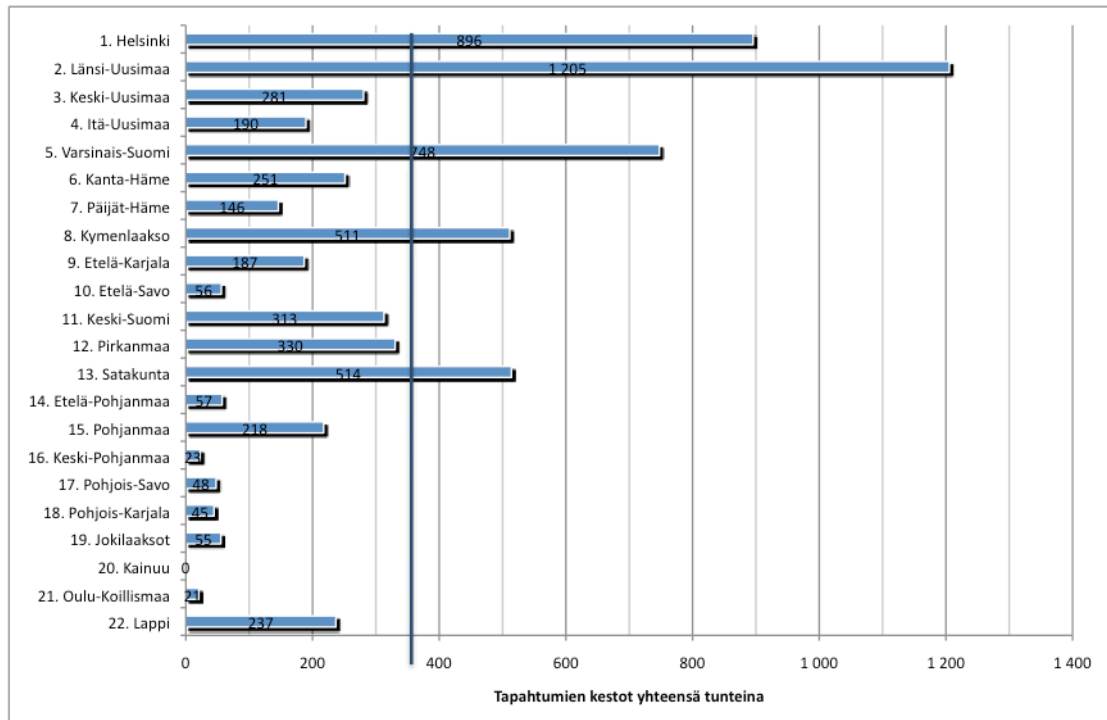

Kuva 4.12. Kouluttajaorganisaatioiden osuudet tapahtumien lukumääristä verrokkiryhmittäin.

Verrokkiryhmittäin jaoteltuna kouluttajaorganisaatioiden osuudet tapahtumien lukumääristä tuovat hyvin esille eri alueiden erot onnettomuuksien ehkäisytyön toteuttamisessa (kuva 4.12.). Verrokkiryhmä I, jossa on suuren asukasluvun alueita ja joissa väkiluku on kasvamassa, on painottanut onnettomuuksien ehkäisytyön selkeästi päätoimisille (85 %), mutta vapaaehtoisten osuus on myös erittäin merkittävä (10 %). Verrokkiryhmään II kuuluu alueet, joissa asukastiheys noin 30 asukasta neliökilometrillä. Siellä vapaaehtoiset (13 %) tekevät selkeästi enemmän onnettomuuksien ehkäisytyötä kuin muissa verrokkiryhmissä. Myöskin muiden osuus on tässä verrokkiryhmässä suurin (5 %). Verrokkiryhmän III alueella, jossa asukastiheys on 10-20 asukasta neliökilometrillä, erottuu selkeästi sivutoimisten tekemä onnettomuuksien ehkäisytyö. Sen osuus on 7 % kaikista tapahtumista. Verrokkiryhmän IV alueella on asukastiheys alle 10 asukasta neliökilometrillä ja väestö on vähenemässä. Siellä päätoimiset vastaavat suuremmalta osin onnettomuuksien ehkäisytyöstä (94 %) kuin missään muussa verrokkiryhmissä.

4.2.2. Tuntimäärät

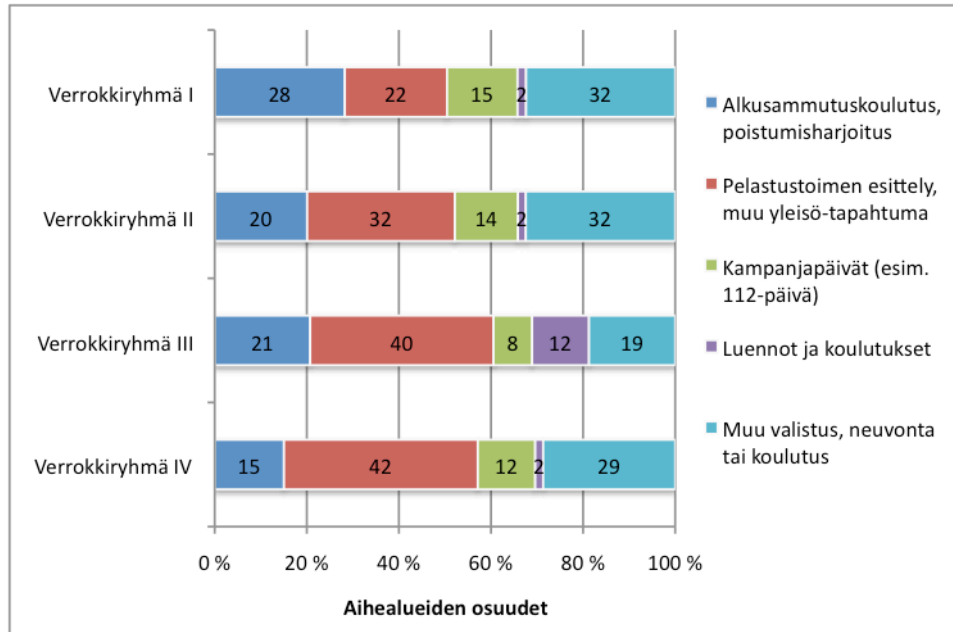
Onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytetään aikaa vaihtelevasti pelastustoimen alueesta riippuen. PRONTOsta saa selville ainoastaan tapahtuman keston käytetyn ajan, joten kuvaajassa ei ole huomioitu ollenkaan tapahtumien valmisteluihin käytettyä aikaa. Kuvaassa 4.13. olevassa kuvaajassa on esitetty siis ainoastaan itse tapahtumiin kulunut aika pelastustoimen alueittain vuosilta 2008 ja 2009. Tummansininen viiva kuvaajassa kertoo koko Suomen keskiarvon.

Kuva 4.13. Tapahtumien kesto yhteensä pelastustoimen alueittain.

Kuvan 4.13. kuvaajassa tapahtumien kesto yhteensä on Länsi-Uudellamaalla ja Helsingissä korkein. Tosin samoilla alueillahan oli myös eniten tapahtumia, joten pitkät tapahtuma-ajat saattavat luonnollisesti johtua tapahtumien suuresta määrästä. Länsi-Uudellamaalla tapahtumat ovat kestäneet yhteensä 1205 tuntia ja Helsingissä 896 tuntia. Koko Suomen keskiarvo on 288 tuntia. Yhteensä tunteja on kyseisinä vuosina tullut koko Suomessa 6330.

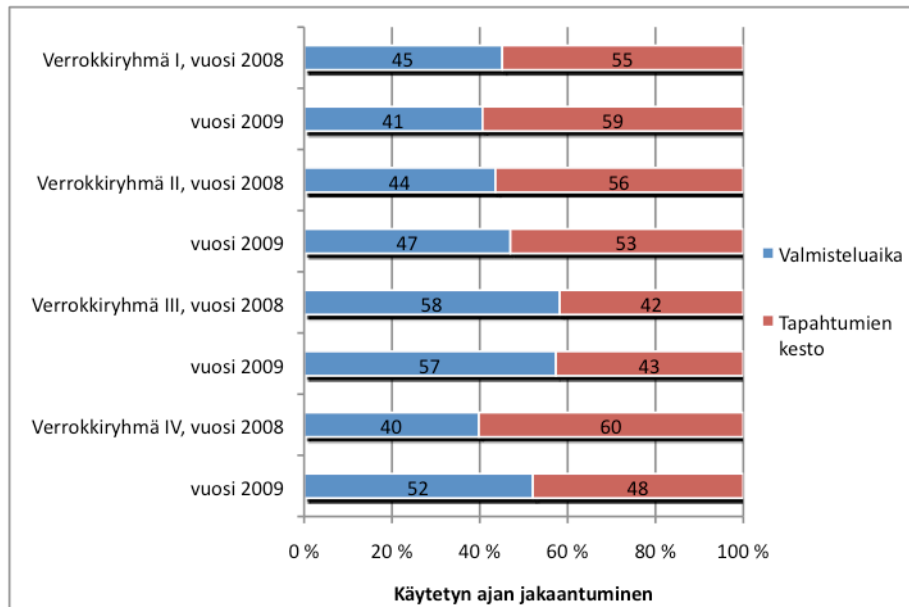
Kyselyn tulokset kootaan verrokkiryhmittäin, joten tapahtumien kestoista tehtiin myös verrokkiryhmittäin jaottelu. Kuvassa 4.14. on kuvaaja, jossa onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien tapahtumien kesto on esitetty verrokkiryhmittäin ja aihealueittain. Tiedot ovat PRONTOsta vuosilta 2008 ja 2009.

Kuva 4.14. Tapahtumien kestot aihealueittain ja verrokkiryhmittäin vuosilta 2008 ja 2009.

Kuvan 4.14. kuvaajasta voidaan huomata, että aihealueiden osuudet vaihtelevat kohtalaisen paljon verrokkiryhmästä riippuen. Verrokkiryhmä I ja II ovat hyvin samankaltaisia toistensa kanssa. Suurin ero niiden välillä liittyy alkusammutuskoulutuksiin ja poistumisharjoituksiin sekä pelastustoimen esittelyyn käytettyyn aikaan. Verrokkiryhmässä I käytetään alkusammutuskoulutuksiin ja poistumisharjoituksiin (28 %) enemmän aikaa suhteessa muihin aihealueisiin kuin verrokkiryhmässä II. Verrokkiryhmässä II taas käytetään pelastustoimen esittelyyn (32 %) enemmän aikaa suhteessa muihin aihealueisiin kuin ryhmässä I. Verrokkiryhmässä III ja IV käytetään selvästi enemmän suhteutettua aikaa pelastustoimen esittelyyn kuin ryhmissä I ja II. Verrokkiryhmässä III 40 % kaikesta onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytetystä ajasta menee pelastustoimen esittelyyn. Ryhmässä IV vastaava osuus on jopa 42 %. Vapaaehtoiset palokunnat eivät yleisesti käytä kovin paljon aikaa luentoihin ja koulutuksiin. Tässä suhteessa selkeä poikkeus muiden verrokkiryhmien kahden prosentin osuudesta on kuitenkin verrokkiryhmän III 12 %.

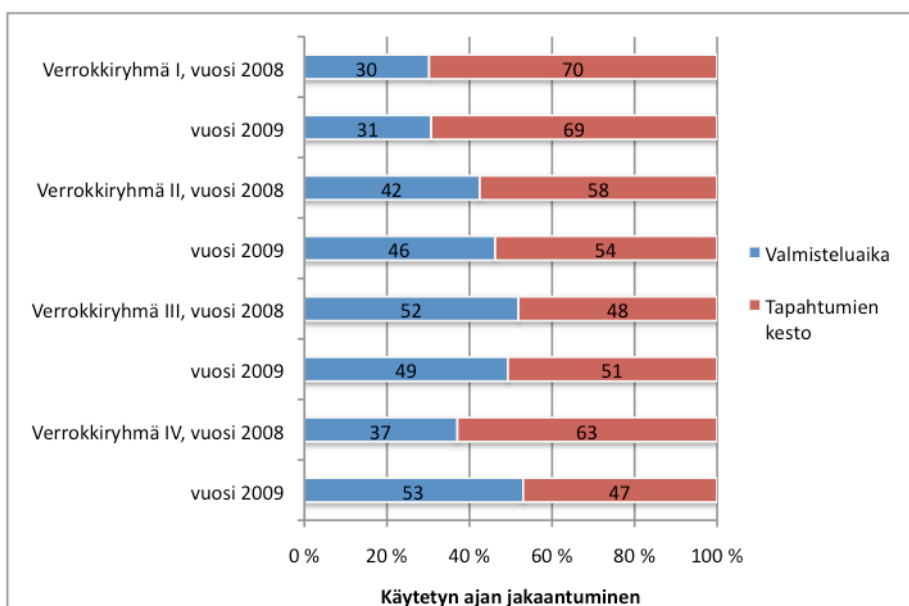
Kyselyn avulla saatiin arviota tapahtumien valmisteluun käytetystä ajasta. Kyselyssä kysyttiin, miten käytetty aika jakautuu valmistelun ja itse tapahtuman kesken. Kuvassa 4.15. on alkusammutuskoulutuksen ja poistumisharjoituksen osalta tuntien jakaantuminen verrokkiryhmittäin.

Kuva 4.15. Alkusammutuskoulutusten ja poistumisharjoitusten tapahtumien ajan jakautuminen verrokkiryhmittäin.

Kuvan 4.15. kuvaajasta voidaan todeta, että ajan jakaantuminen valmistelevaan työhön ja itse tapahtumaan vaihtelevat kohtalaisen paljon verrokkiryhmästä ja vuodesta riippuen. Verrokkiryhmässä III valmistellaan (57–58 %) ajallisesti selvästi eniten alkusammutuskoulutuksia ja poistumisharjoituksia muihin verrokkiryhmiin verrattuna. Siellä valmisteleva osuus on jopa suurempi kuin itse tapahtuman osuus. Muissa verrokkiryhmissä tapahtuma vie ajasta vähän yli puolet. Näin ollen valmisteluun kuluva aika on alle puolet kokonaisajasta.

Kuvassa 4.16. on tietoja pelastustoimen esittelyn ajan jakaantumisesta valmistelevan ajan ja varsinaisen tapahtuman keston välillä. Pelastustoimen esittelyyn kuuluu esittelyyn lisäksi avoimien ovien tapahtumat sekä messut.

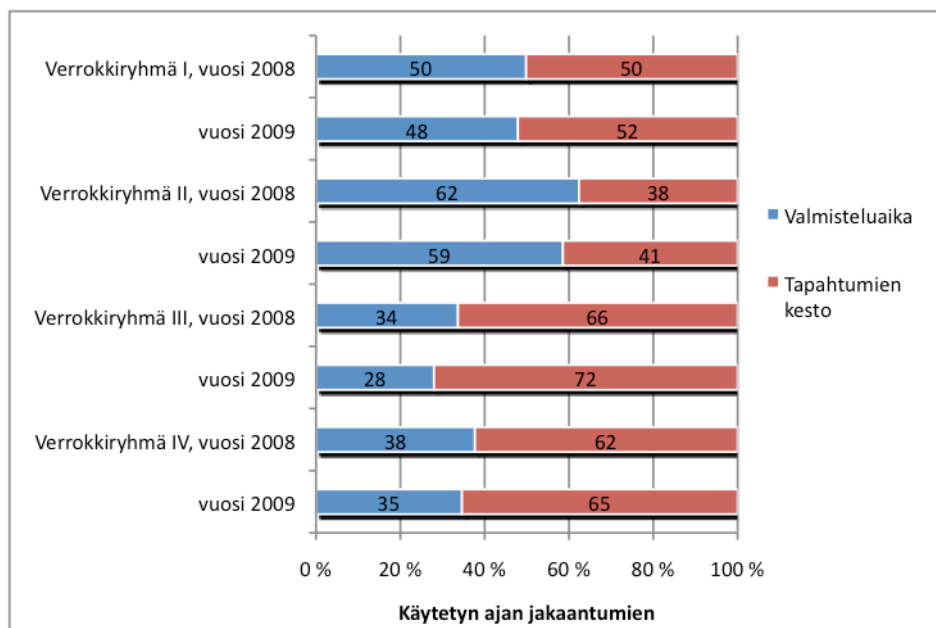

Kuva 4.16. Pelastustoimen esittelyn tapahtumiin käytetyn ajan jakaantuminen verrokkiryhmittäin.

Kuvaajasta (kuva 4.16.) voidaan havainnoida sekä verrokkiryhmien välisiä eroja että vuosittaista vaihtelua verrokkiryhmien sisällä. Verrokkiryhmässä I käytetään selvästi vähiten aikaa valmisteluun, sillä itse tapahtuman ajallinen osuus on 69-70 %. Verrokkiryhmässä II kokonaisaika jakautuu niin, että vähän yli puolet ajasta kuluu tapahtumaan ja vähän alle puolet valmistelevaan työhön. Verrokkiryhmässä III pelastustoimen esittelyyn kuluva aika jakaantuu valmistelun ja itse tapahtuman välillä melko tasaisesti. Verrokkiryhmässä IV on suurinta vaihtelua vuosien 2008 ja 2009 välillä. Vuonna 2008 pelastustoimen esittelyn kokonaisajasta 37 % käytettiin valmisteluun, kun taas vuonna 2009 valmistelun osuus nousi 53 %:iin. Näin suuri muutos saattaa johtua esimerkiksi jostakin tietystä yksittäisestä tapahtumasta, joka on nostanut valmistelun osuuden aiempaa selvästi suuremmaksi. Toisaalta on mahdollista, että alueilla on aloitettu jokin uusi työmuoto, joka vaatii alussa tavallista enemmän valmistelua.

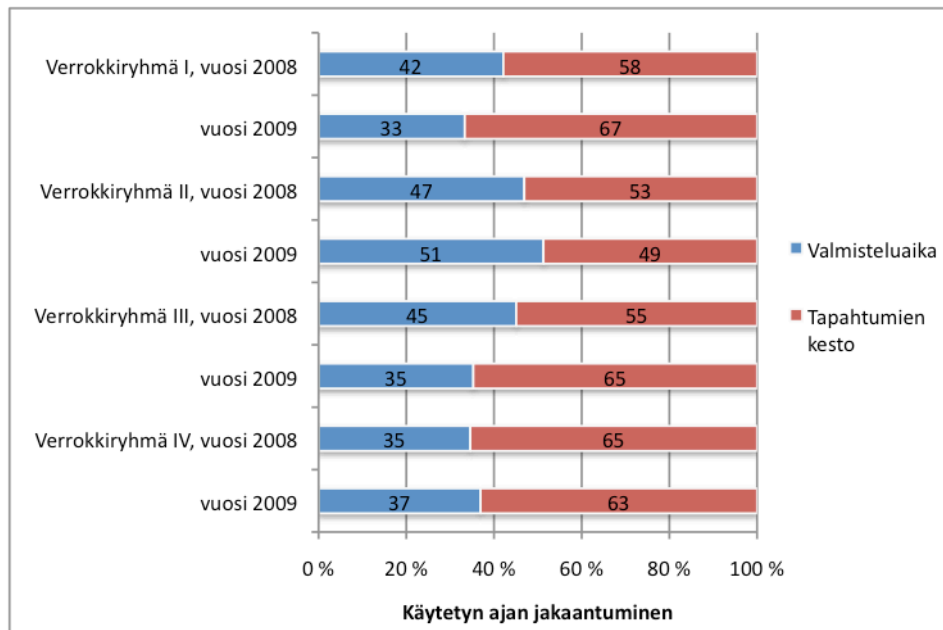
Kampanjapäivät sisältävät PRONTOsta esiin tulevien 112-päivän, Nou Hätä! –tapahtuman ja tapaturmapäivän lisäksi myös muita kampanjapäiviä, joita kyselyyn vastaajat ovat siihen laskeneet mukaan. Kampanjapäivien käytetyn kokonaisajan jakaantuminen valmistelevaan osuuteen ja itse tapahtumaan käytettyyn aikaan näkyy kuvasta 4.17.

Kuva 4.17. Kampanjapäivien ajan jakaantuminen verrokkiryhmittäin.

Kuvan 4.17. mukaan kampanjapäiviin käytetyn ajan jakaantuminen riippuu hyvin paljon verrokkiryhmästä. Vuosittaista vaihtelua verrokkiryhmien sisällä ei esiinny kovinkaan paljon. Verrokkiryhmässä I käytetään kokonaisajasta noin puolet valmisteluun ja puolet varsinaiseen tapahtumaan. Verrokkiryhmä II poikkeaa muista verrokkiryhmistä siten, että valmisteluun käytetään ajasta yli puolet, vuonna 2008 jopa 62 %. Verrokkiryhmät III ja IV ovat samankaltaisia. Niissä käytetään kokonaisajasta noin kolmasosa valmisteluun ja loput varsinaiseen tapahtumaan.

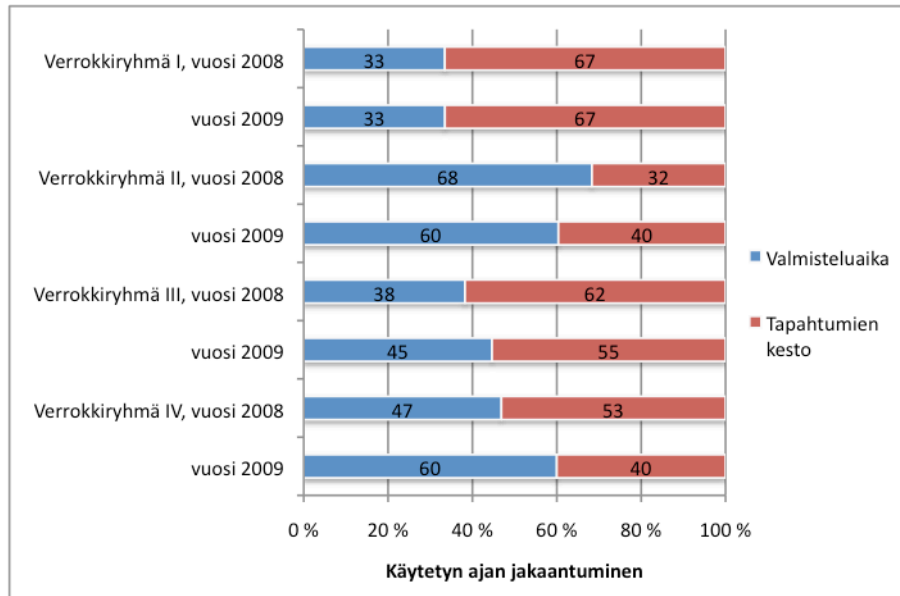
Aikaisemmissa tuloksissa on tullut jo ilmi (kuva 4.14.), että vapaaehtoiset eivät itse pidä erityisen paljon luentoja ja koulutuksia. Koska niitä kuitenkin jossain määrin järjestetään, myös niihin käytetyn kokonaisajan jakautumisesta valmisteluun ja varsinaiseen tapahtumaan on tehty kuvaaja, joka löytyy kuvasta 4.18.

Kuva 4.18. Luentojen ja koulutusten ajan jakaantuminen verrokkiryhmittäin.

Luentoihin ja koulutuksiin käytetyn ajan jakaantumista tarkasteltaessa nousee esiin huomio, että valmisteluun käytetään yleisesti ottaen selvästi vähemmän aikaa kuin varsinaiseen tapahtumaan. Verrokkiryhmä II muodostaa tässä suhteessa poikkeuksen, sillä siellä valmistelun ja tapahtumaan käytetyn ajan suhde on noin puolet ja puolet. Myöskin verrokkiryhmän III vuonna 2008 käyttämä aika valmisteluun (45 %) on selkeästi suurempi osuus kuin vuonna 2009 (35 %). Myöskin verrokkiryhmässä I on kohtalaisen suuri ero vuosien 2008 ja 2009 ajan jakaantumisen välillä. Vuonna 2008 valmisteluun on käytetty ajasta 42 %, kun taas vuonna 2009 vastaava osuus on pienentynyt 33 %:iin.

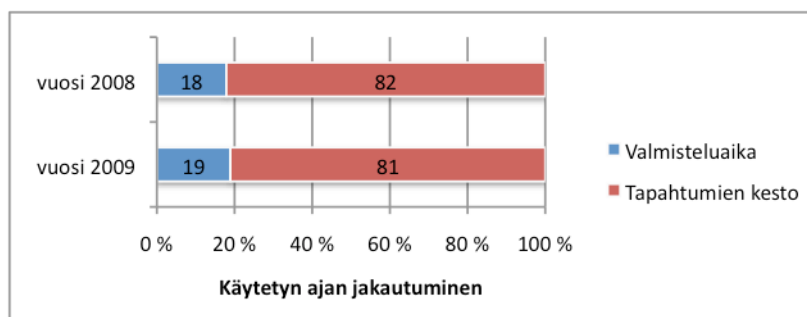
Muun neuvonnan, valistuksen ja koulutuksen sisältö vaihtelee varmasti kyselyn vastaajasta riippuen. PRONTOn tietojen perusteella se sisältää esimerkiksi hätäilmoituksen tekemistä, omatoimista varautumista ja toimintaa onnettomuustilanteessa. Muun neuvonnan, valistun ja koulutuksen ajan jakautumista koskeva kuvaaja on kuvassa 4.19.

Kuva 4.19. Muun neuvontaan, valistukseen ja koulutukseen käytetyn kokonaisajan jakaantuminen verrokkiryhmittäin.

Muuhun neuvontaan, valistukseen ja koulutukseen käytetyn kokonaisajan jakautuminen vaihtelee vuosittain verrokkiryhmien sisällä kohtalaisen paljon verrokkiryhmää I lukuun ottamatta. Siellä valmistelun osuus on molempina vuosina 33 %. Verrokkiryhmässä II on selkeästi painotus valmistelevassa työssä, sillä valmistelun osuus on vuodesta riippuen 60-68 %. Valmistelevan työn osuus ajan käytöstä on siis todella paljon suurempi kuin varsinaisen tapahtuman. Verrokkiryhmässä III valmistelevan työn osuus nousi seitsemän prosenttiyksikköä vuodesta 2008 vuoteen 2009. Samoin verrokkiryhmässä IV valmistelun osuus nousi 47 %:sta 60 %:iin. Luentoja ja koulutuksia pidetään kuitenkin vapaaehtoisten toimesta niin vähän, että prosenttilukujen muutokset ovat kuitenkin ajallisesti kohtalaisen pieniä muutoksia.

Taulukossa 4.1. on kuvattu kyselyyn vastanneiden näkemyksiä kohdan ”muu” sisällöstä. Kuvaan 4.20. on koottu kohdan ”muut” suhteen kokonaisajan jakautuminen valmistelevaan osuuteen ja varsinaiseen tapahtumaan. Kuvan 4.20. kuvaajassa on huomioitu koko Suomen tiedot, sillä vastausmäärät kohdassa ”muut” oli erittäin pieniä.

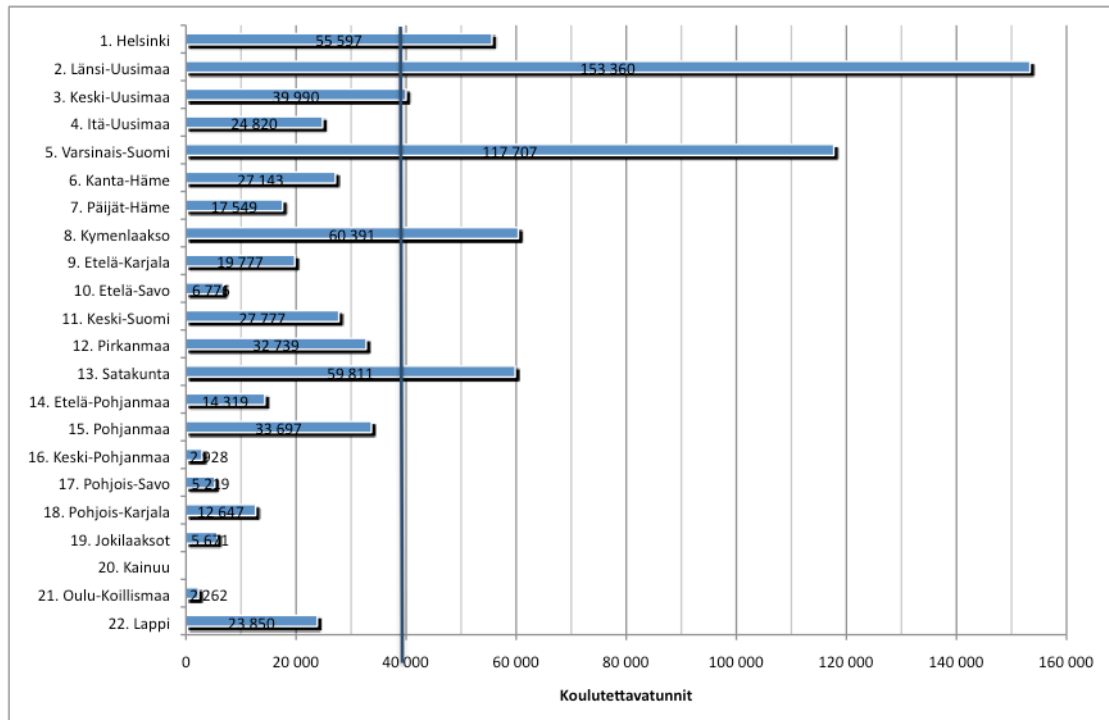

Kuva 4.20. Käytetyn ajan jakautuminen tapahtumissa muut.

Kuvaajassa (kuva 4.20.) on selkeästi havaittavissa, että valmistelevan työn osuus kohtaan ”muut” liittyvissä tapahtumissa on varsinaiseen tapahtumaan verrattuna paljon pienempi. Vuosittaista vaihteluakaan ei juurikaan valmistelun ja tapahtuman kes-

ton välisen ajallisen osuuden suhteen ole. Valmisteluun käytetään vuodesta riippuen 18-19 % ajasta. Jäljelle jäävä osuus kokonaisajasta käytetään itse tapahtumaan.

Tapahtuman keston lisäksi voidaan tutkia koulutettavatunteja. Alla olevaan kuvaajaan (kuva 4.21.) on koottu PRONTOn tiedoista pelastustoimen alueittain koulutettavatuntien määrät yhteensä vuosina 2008 ja 2009. Koulutettavatunnit lasketaan kertomalla yhteen osallistujamäärä ja tapahtuman kesto.

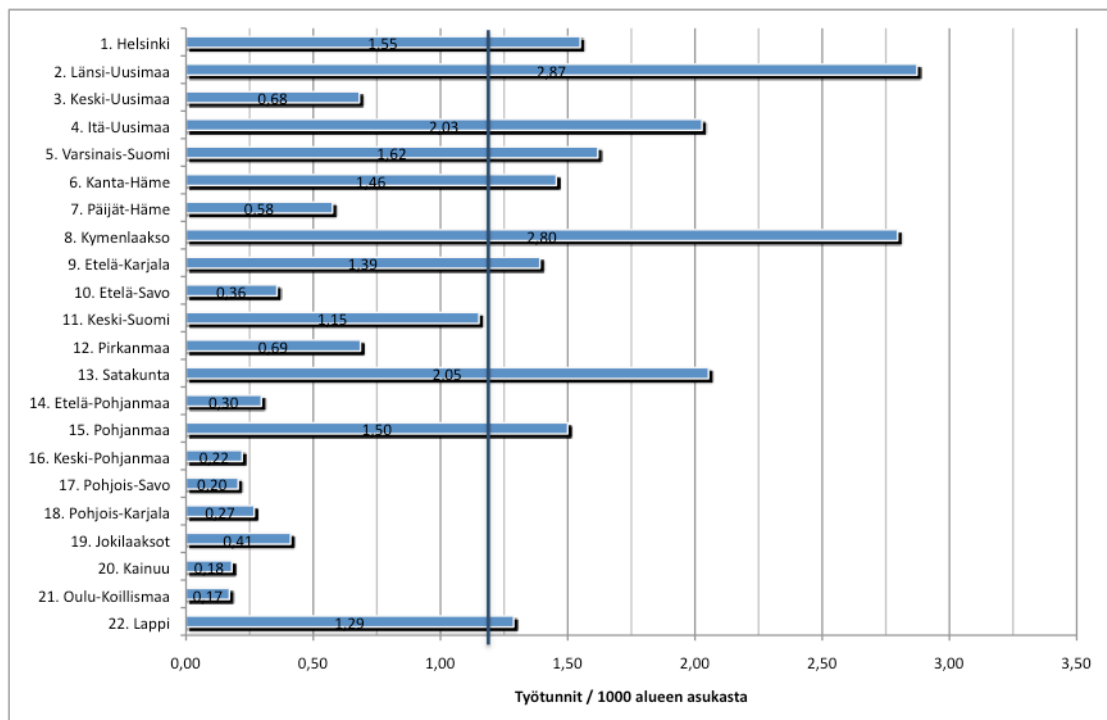

Kuva 4.21. Koulutettavatunnit pelastustoimen alueittain.

Kuvaajaa tarkasteltaessa huomataan, että koulutettavatunteja on kertynyt eniten Länsi-Uudellamaalla, kun huomioidaan kaikkien pelastustoimen alueiden vapaaehtoisten tekemät koulutettavatunnit (kuva 4.21.). Toiseksi suurin koulutettavatuntien määrä on Varsinais-Suomen alueella. Koulutettavatuntien määrään vaikuttaa hyvin oleellisesti tapahtuman luonne. Messut tai muut suuret yleisötilaisuudet keräävät paljon enemmän osallistujia kuin esim. alkusammutuskoulutus, ja näin ollen ne tuottavat myös suurempia koulutettavatuntien lukuja. Länsi-Uudellamaalla koulutettavatuntien määrä on yhteensä 153 360 tuntia ja Varsinais-Suomessa 117 707 tuntia. Koko Suomen keskiarvo on 35 430. Yhteensä koko maassa koulutettavatunteja on kertynyt vuosien 2008 ja 2009 aikana 744 029 tuntia.

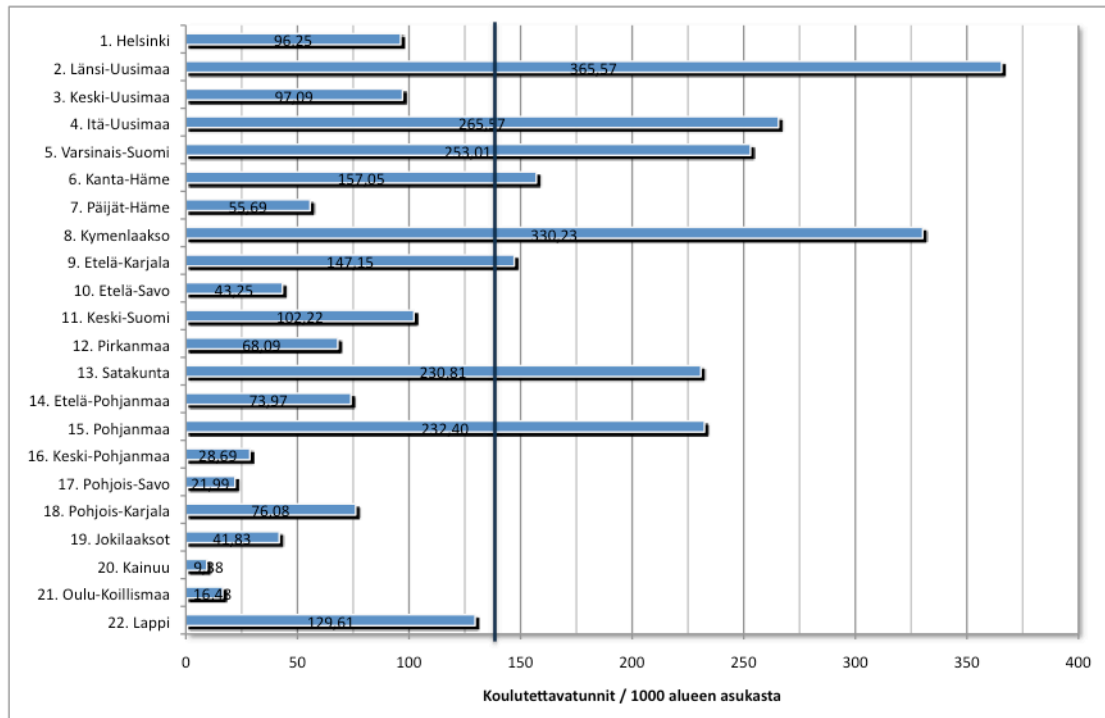
4.2.3. Väkiluvun vaikutus tunteihin

Työtunteja ja koulutettavatunteja voidaan laskea pelastustoimen alueittain kuten luvussa 4.2.2. on tehty. Kuvien 4.22. ja 4.23. kuvaajissa tunnint on laskettu 1000 alueen asukasta kohden. Kuvassa 4.22. on työtunnit 1000 alueen asukasta kohden ja kuvassa 4.23. on koulutettavatunnit 1000 alueen asukasta kohden. Asukasmäärä on otettu StatFin tietokannasta vuosien 2008 ja 2009 arvojen keskiarvona. Tummansininen viiva kuvaajissa ilmaisee koko Suomen keskiarvon.

Kuva 4.22. Tehdyt työtunnit pelastustoimen alueittain suhteutettuna alueen 1000 asukasta kohden.

Asukasmäärän huomioiminen työtunteihin vaikuttaa kuvan 4.22. perusteella tulokseen siten, että Länsi-Uudenmaan pelastustoimen alueen jälkeen toiseksi eniten työtunteja tuhatta asukasta kohden tehtiinkin Kymenlaakson alueella, eikä Helsingissä, vaikka tunteja kokonaismäärällisesti Helsingissä tehtiinkin toiseksi eniten, kuten kuvasta 4.13. voitiin todeta. Länsi-Uudellamaalla tehtiin 2,87 työtuntia 1000 asukasta kohden ja Kymenlaaksossa 2,80 työtuntia 1000 asukasta kohden. Koko Suomen keskiarvo on 1,18 tuntia 1000 alueen asukasta kohden.

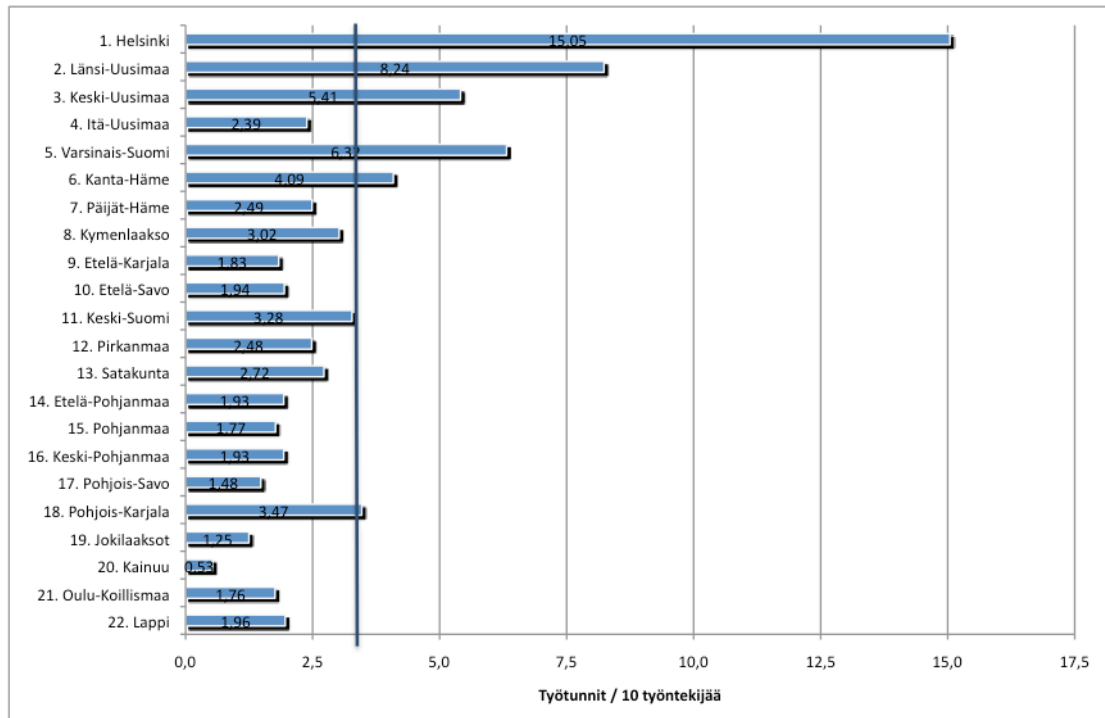

Kuva 4.23. Koulutettavatunnit pelastustoimen alueittain suhteutettuna alueen 1000 asukasta kohden.

Koulutettavatuntien määrästä suhteutettuna alueen asukasluukuun (kuva 4.23.) voidaan kuvaajan tietojen pohjasta todeta, että eri alueiden koulutettavatuntien määrän suurusjärjestys noudattelee pitkälti edellisessä kuvaajassa esitettyä työtuntien määrien järjestystä. Länsi-Uudellamaalla koulutettavatunteja kertyy 365,57 tuntia 1000 asukasta kohden ja Kymenlaaksossa 330,23 koulutettavatuntia 1000 alueen asukasta kohden. Koko Suomen keskiarvo on 137,93 koulutettavatuntia 1000 asukasta kohden.

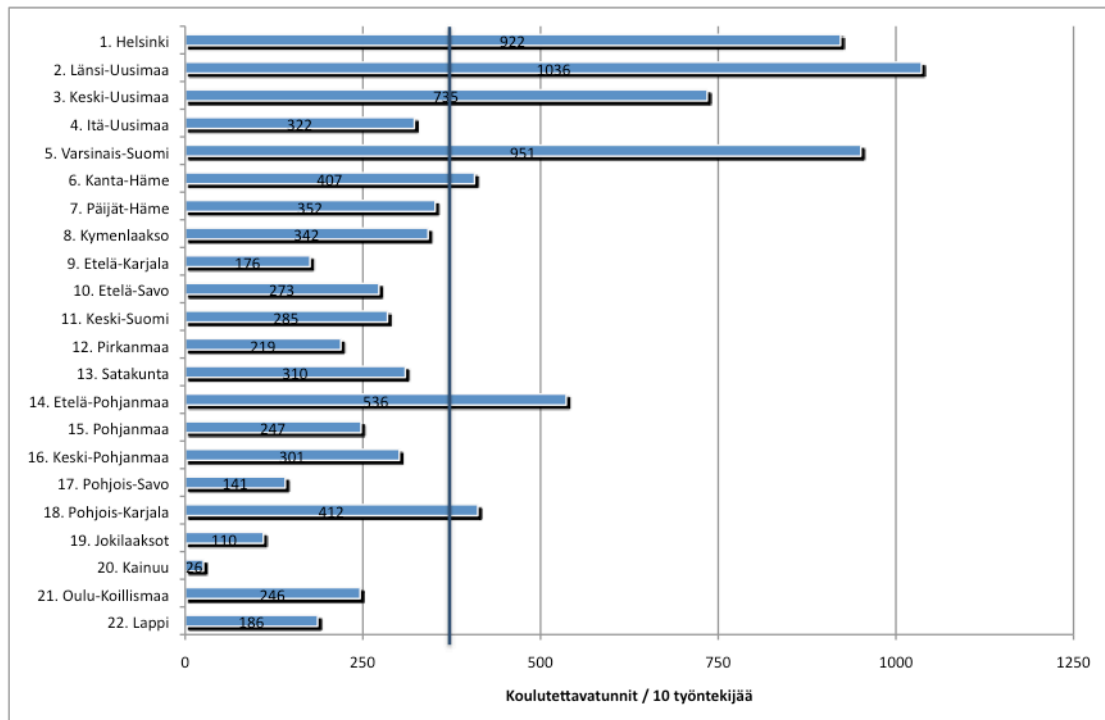
4.2.4. Työntekijöiden määrän vaikutus tunteihin

Työtunteja ja koulutettavatunteja kertyy pelastustoimen alueilla toisistaan selvästi eroavia määriä. Pelkät tuntiluvut eivät välttämättä kuitenkaan ole kovin kuvaavia onnettomuuksien ehkäisytyön laadun kannalta, tai ne eivät ainakaan anna kovin totuudenmukaista kuvaa joka alueesta. Tässä luvussa tuntien määrää on suhteutettu henkilöstön määrään. Kuten aiemmin jo tuli ilmi, niin PRONTOn tiedoista on löydettävissä ainoastaan vapaaehtoisesti ja sivutoimisesti toimivien henkilöiden määrät yhteenlaskettuna. Näihin tuloksiin on siis huomioitu myös sivutoimisten tekemä onnettomuuksien ehkäisytyö. Kuvien 4.24. ja 4.25. kuvaajiin on tunnit suhteutettu 10 työntekijää kohden. Tiedot on otettu vuosilta 2008 ja 2009. Kaikissa kuvaajissa on tummansininen viiva, joka kuvaa koko Suomen keskiarvoa.

Kuva 4.24. Työtunnit suhteutettuna vapaaehtoisten ja sivutoimisten palokuntalaisten määrään pelastustoimen alueittain.

Kuvan 4.24. kuvaajasta voi todeta, että Helsingissä kertyy ylivoimaisesti eniten työtunteja 10 työntekijää kohden. Helsingin työtuntien määrä 10 työntekijää kohden on 15,05. Länsi-Uudellamaalla (8,24) ja Varsinais-Suomessa (6,32) kertyi myös kohtalaisen paljon työtunteja työntekijöiden määrään suhteutettuna. Koko Suomen keskiarvo on 3,29 työtuntia 10 vapaaehtoista ja sivutoimista kohden. Kuvassa 4.25. on kerätty koulutettavatunnit 10 vapaaehtoista ja sivutoimista kohden pelastustoimen alueittain.

Kuva 4.25. Koulutettavatuntien määrä suhteutettuna vapaaehtoisten ja sivutoimisten määrään pelastustoimen alueittain.

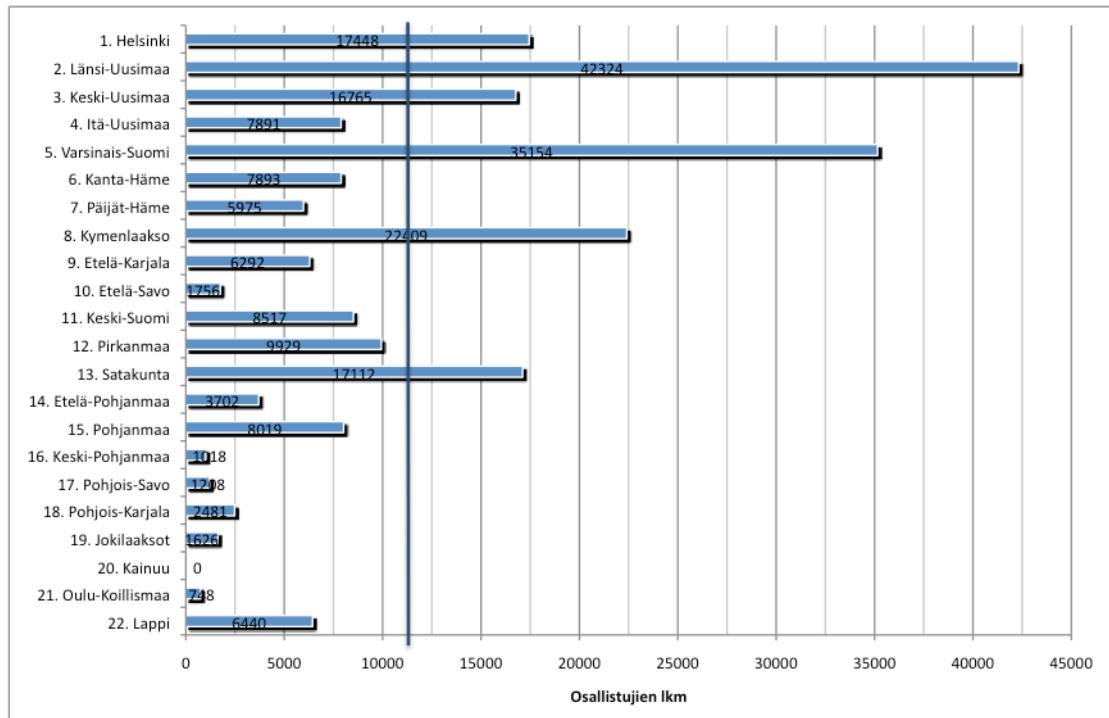
Kuvan 4.25. koulutettavatuntien osalta alueiden järjestys on hieman vaihtunut työtunteihin verrattuna. Helsingin (922 koulutettavatuntia 10 työntekijää kohden) koulutettavatuntien määrä 10 työntekijää kohden ei olekaan maan suurin, vaan Länsi-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen koulutettavatuntimäärät ylittävät Helsingin tässä suhteessa. Länsi-Uudellamaalla luku on 1036 ja Varsinais-Suomessa 951. Koulutettavatuntien määrään on hyvin riippuvainen järjestettyjen tapahtumien luonteesta. Messut ja muut suuret yleisötapahtumat vaikuttavat koulutettavatuntien määrään merkittävästi. Tässä tilanteessa PRONTOon ilmoitettu vapaaehtoisten ja sivutoimisten määrä pelastustoimen alueella on myös erittäin merkitsevä kuvaajan lukujen kannalta.

4.3. Onnettomuuksien ehkäisytyn vaikuttavuus

4.3.1. Tapahtumiin osallistuneiden lukumäärä

Tapahtumiin osallistuneiden lukumäärä riippuu hyvin paljon siitä, ovatko alueen tapahtumat olleet lähinnä pelastustoimen esittelyyn tai messuihin liittyviä, vai pienemmille ryhmille suunnattuja tapahtumia. Kuvan 4.26. kuvaajaan on koottu osallistujamääriä pelastustoimen alueittain. Tiedot on kerätty PRONTOsta vuosilta 2008 ja 2009. Kuvajassa oleva tummansininen viiva kuvaa onnettomuuksien ehkäisytyn liittyviin tapahtumiin osallistuneiden henkilöiden määrän keskiarvoa koko Suomessa.

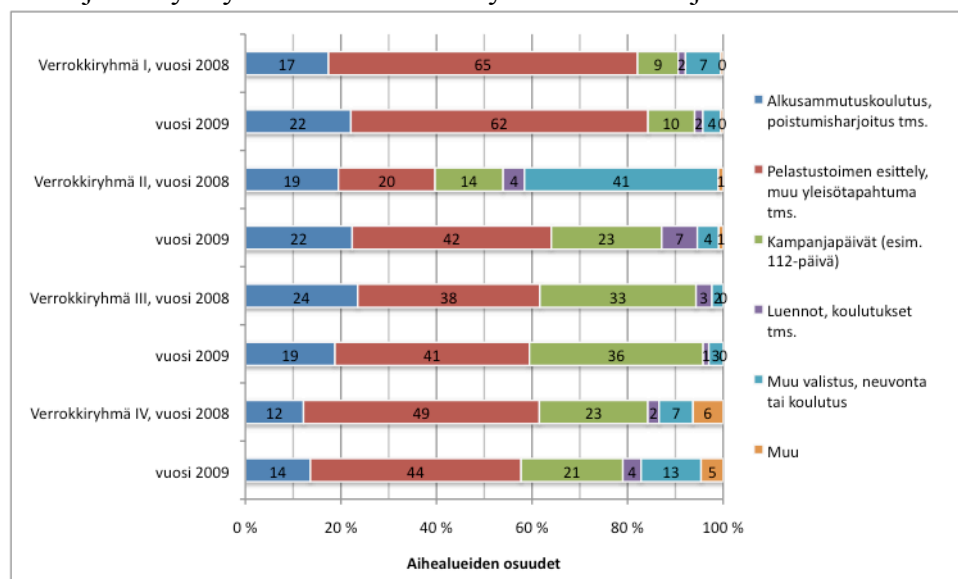

Kuva 4.26. Tapahtumiin osallistuneiden määrä vuosina 2008 ja 2009.

Kuvaajasta (kuva 4.26.) erottuvat selkeästi Länsi-Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Kainuu. Länsi-Uudellamaalla tapahtumiin osallistui vuosina 2008 ja 2009 yhteensä 42 324 henkilöä, kun taas Varsinais-Suomessa tapahtumiin osallistuneita henkilöitä oli kyseisinä vuosina 35 154. Kainuussa ei ollut tapahtumiin osallistuneita henkilöitä ollenkaan, kuten jo edellä on tullut ilmi. Yhteensä onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviin tapahtumiin osallistuneita oli koko Suomessa vuosina 2008 ja 2009 224 707. Liitteestä 2 löytyy tarkemmat tiedot osallistujamäärästä asemapaikoittain.

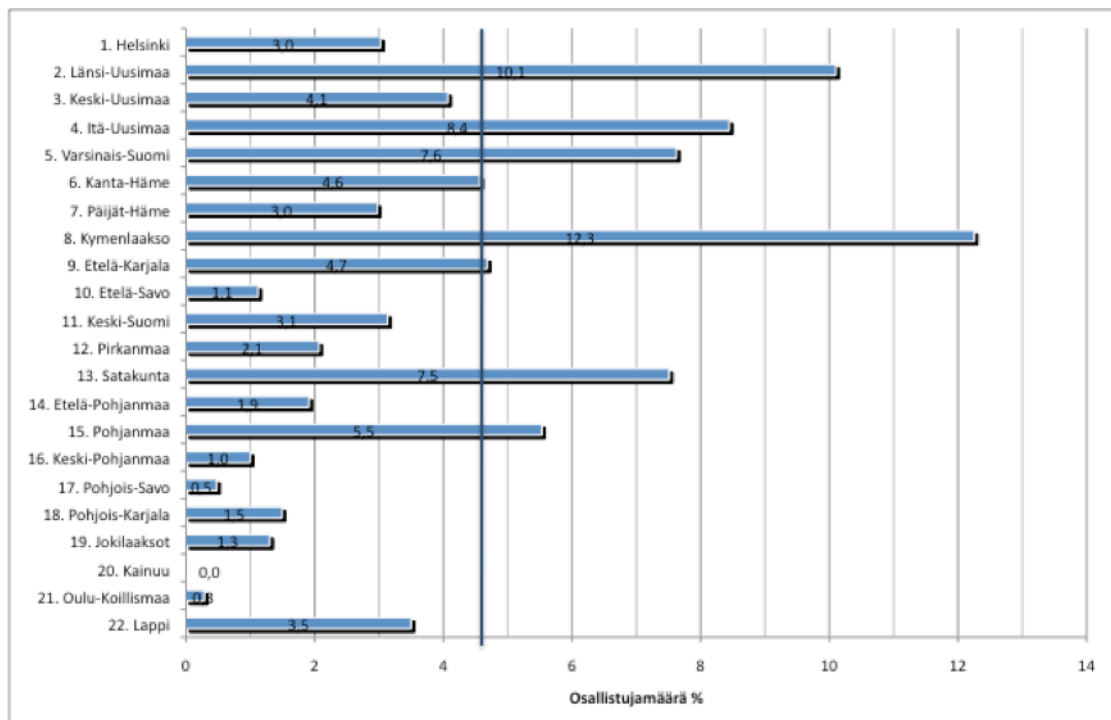
Vapaaehtoispalokunnille tehdyn kyselyn perusteella saatiin erikseen vuosien 2008 ja 2009 osalta selville osallistujamääriä aihealuejaon mukaan eriteltynä. Kuvan 4.27. kuvaajassa kyselyn tulokset on esitetty aihealueittain jaoteltuina.

Kuva 4.27. Osallistujamääräosuudet aihealueittain, verrokkiryhmittäin ja vuosittain. (Ryhmä I: n=79, ryhmä II: n=43, ryhmä III: n=63, ryhmä IV: n=24).

Edellä olevasta kuvaajasta (kuva 4.27.) huomataan, että verrokkiryhmän II vuoden 2008 muu valistus, neuvonta ja koulutus –osuus on todella paljon suurempi kuin muilla ryhmillä kumpanakaan vuonna. Lähempi tarkastelu taustatietoihin osoittaa, että erään Satakunnan alueella toimivan vapaaehtoispalokunnan kyseiseen aihealueeseen liittyvä lukema on todella suuri. Syytä tilanteeseen yritettiin selvittää, mutta asiaa koskeviin kysymyksiin ei saatu vastausta. Kyseessä saattaa olla myös merkintävirhe.

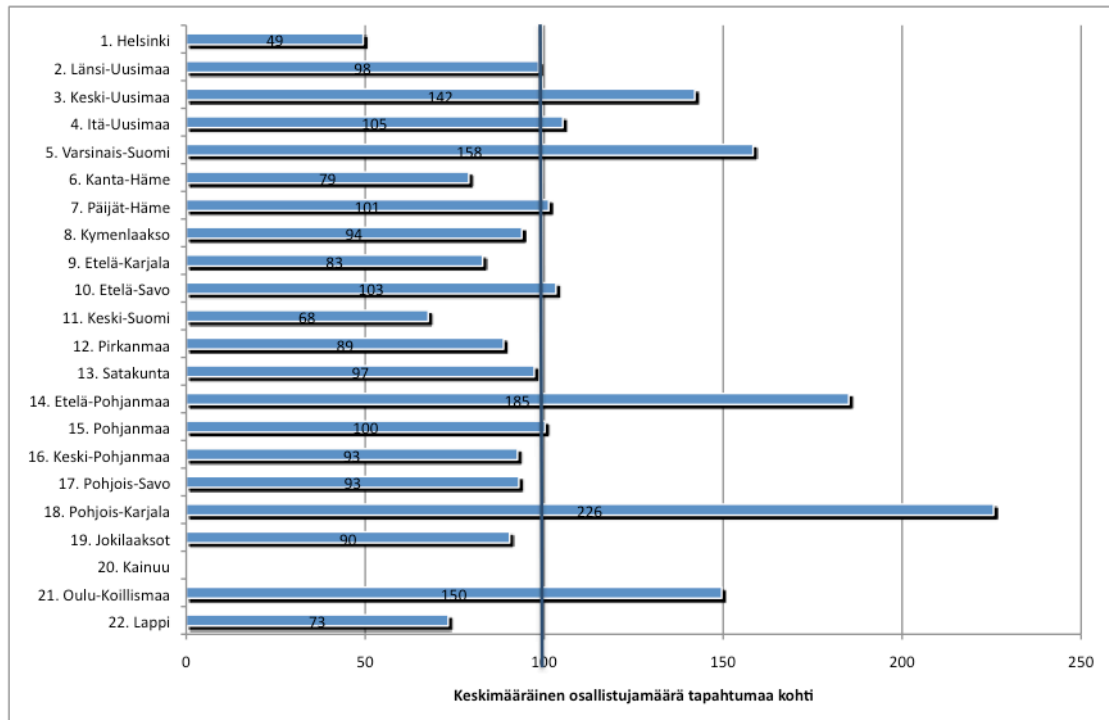
Tapahtumiin osallistuvien määrä muodostuu kuvaavammaksi, kun se suhteutetaan alueen asukaslukuun. Alla olevassa kuvaajassa (kuva 4.28.) osallistuneiden määrä onkin suhteutettu pelastustoimen alueittain asukasmäärään. Asukasmäärää koskevat tiedot on otettu StatFin tietokannasta vuosien 2008 ja 2009 arvojen keskiarvona.

Kuva 4.28. Osallistujamäärä prosentteina pelastustoimen alueella asuvasta väestöstä.

Kuvan 4.28. kuvaajasta voidaan todeta, että Kymenlaaksossa ja Länsi-Uudellamaalla vapaaehtoisten järjestämään onnettomuuksien ehkäisytyöhön osallistuu prosentuaalisesti eniten ihmisiä. Kymenlaaksossa osallistujien prosenttiosuus alueen asukasluvusta on 12,3 ja Länsi-Uudellamaalla 10,1. Koko Suomen tiedot huomioon ottaen luku on 4,2 %.

Kuvan 4.29. kuvaajassa on osallistujamäärä suhteutettu tapahtumien lukumäärään. Kuvaajassa on siis esitetty keskiarvoinen tapahtumien osallistujamäärä pelastustoimen alueittain. Kuvaajassa oleva tummansininen viiva kuvaa koko Suomen keskiarvoa.

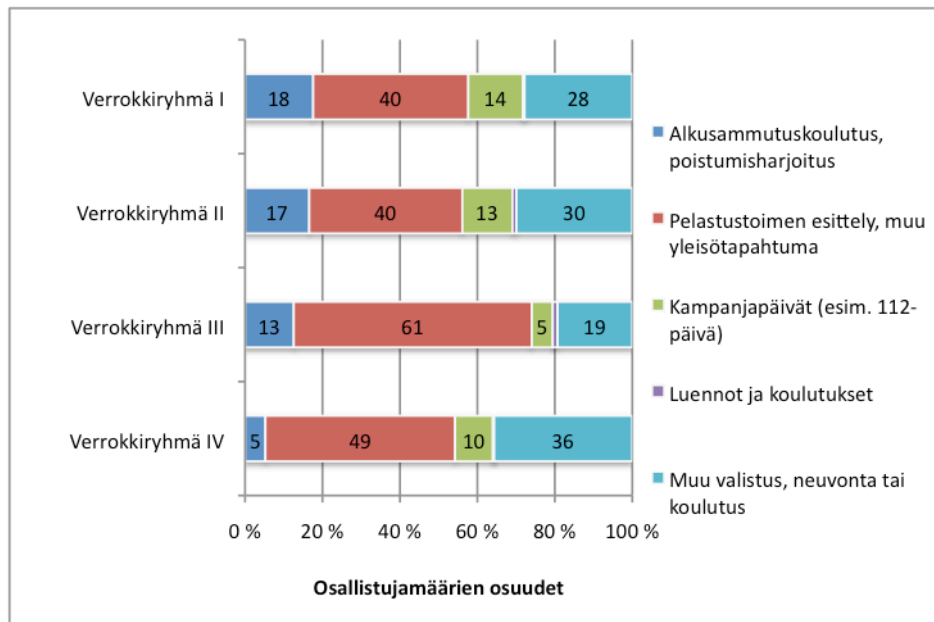

Kuva 4.29. Keskimääräinen osallistujamäärä tapahtumaa kohti pelastustoimen alueittain.

Kuvan 4.29. kuvaajan perusteella Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Pohjanmaalla keskimääräinen osallistujamäärä tapahtumaa kohti on suurin. Pohjois-Karjalassa on keskimääräisesti 226 osallistujaa tapahtumaa kohti, kun taas Etelä-Pohjanmaalla on vastaava luku 185. Koko Suomen tiedot huomioon ottaen osallistujia on keskimääräisesti 93 tapahtumaa kohti.

4.3.2. Onnettomuuksien ehkäisy -tapahtumiin osallistujat

Erilaisiin onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviin tapahtumiin osallistutaan toisistaan eroavalla aktiivisuudella. Kuvaan 4.30 on koottu verrokkiryhmittäin tiedot suhteellisista osallistujamääristä eri aihealueisiin jaoteltuna. Tiedot on ilmaistu prosentteina.

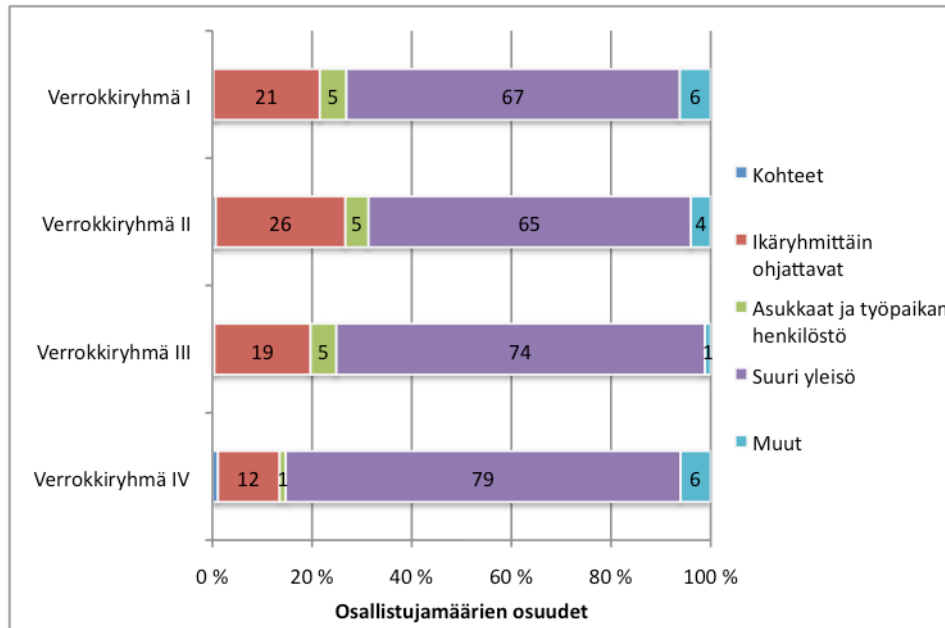

Kuva 4.30. Osallistujamäärät prosentteina verrokkiryhmittäin ja aihealueittain.

Kuvan 4.30. kuvaajasta voidaan huomata, että pelastustoimen esittely on erittäin merkittävää työtä vapaaehtoispalokunnille. Sitä tehdään eniten, kuten kuvasta 4.2. selviää, ja pelastustoimen esittelyyn liittyvissä tapahtumissa käy myös eniten osallistujia. Verrokkiryhmässä III pelastustoimen esittelyyn osallistuu jopa 61 % kaikkiin tapahtumiin osallistuvista henkilöistä. Muissakin verrokkiryhmissä kävijöiden osuus pelastustoimen esittelyihin liittyvissä tapahtumissa on 40 – 49 %.

PRONTOon voidaan syöttää tiedot siitä, mille kohderyhmälle mikäkin onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvä toiminta suunnataan. Eri kohderyhmiä PRONTOssa ovat seuraavat: 1. Asuinrakennukset, 2. Sairaalat, vanhainkodit, hoitolaitokset jne., 3. Hotellit, asuntolat, lomakylät, 4. Kokoonumis- ja liiketilat, 5. Tuotanto-, varasto- ja maataloustuotantotilat, 6. Palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käsittely, 7. Tilat, joissa autom. sammutuslaitteisto tai paloilmoin, 8. Yritykset ja laitokset, 9. Yritykset ja laitokset, alle kouluikäiset, ikäihmiset, johto- ja erityishenkilöstö (varatut henkilöt), lukio ja ammatilliset perustutkinnot, muu ryhmä, muut väestönsuojeluorganisaatioon kuuluvat, peruskoulun 1-6 –luokat, peruskoulun 7-9 (10) –luokat, päätoiminen henkilöstö, suuri yleisö, talon asukkaat, työpaikan/yrityksen/laitoksen työntekijät, vapaaehtoinen palokunta, varusmiehet, virkamiehet ja luottamusmiehet, (tyhjä). Vapaaehtoispalokunnan osalle ei ole PRONTOon merkitty yhtään päätoimisen henkilöstön, vapaaehtoisen henkilöstön tai kohdan (tyhjä) merkintää, joten nämä jätettiin käsittelyn ulkopuolelle. Yllämainitut tiedot jaoteltiin viiteen ryhmään, jotta kuvaajasta saataisiin selkeämpi. Ryhmät ovat kohteet (numeroidut kohteet), ikäryhmittäin ohjattavat (alle kouluikäiset, peruskoululaiset, perustutkintoa suorittavat sekä ikäihmiset), asukkaat ja työpaikan henkilöstö (johto- ja erityishenkilöstö, talon asukkaat, työpaikan/yrityksen/laitoksen työntekijät, virkamiehet ja luottamusmiehet), suuri yleisö sekä muut (muu ryhmä, muut väestönsuojeluorganisaatioon kuuluvat, varusmiehet). Kuvan 4.31. kuvaajaan on koottu

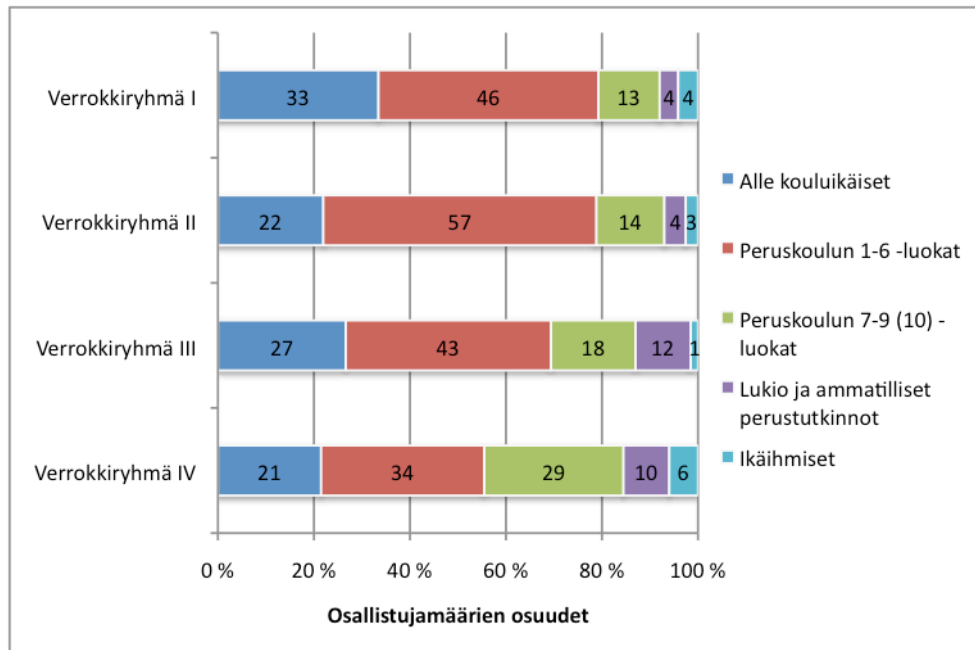
tiedot osallistujamääristä. Ne on ilmaistu prosenttiosuuksina verrokkiryhmän kaikista osallistujista kohderyhmän mukaan.

Kuva 4.31. Osallistujamäärät prosentteina kohderyhmittäin ja verrokkiryhmittäin.

Kuvaajasta (kuva 4.31.) huomataan selkeästi, että eniten osallistujia käy suurelle yleisölle suunnatuissa tapahtumissa. Verrokkiryhmästä riippuen osuus vaihtelee 65 %:n ja 79 %:n välillä. Suurelle yleisölle suunnattujen tapahtumien lisäksi ikäryhmittäin ohjattavia tapahtumia on merkittävästi vapaaehtoisten tekemässä onnettomuuksien ehkäisyssä. Ikäryhmittäin ohjattavista tapahtumista on oma kuvaaja kuvassa 4.32. Tarkoil- le kohteille, asukkaille ja työpaikoille sekä muille suunnattuja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä tapahtumia on selvästi vähemmän. Niitä on verrokkiryhmästä riippuen yhteensä 7-12 % kaikista tapahtumista.

Kuvaan 4.32. on eroteltu tapahtumien osallistujamäärätiedot liittyen ikäryhmittäin ohjattaviin henkilöihin. Tiedot on jaoteltu alle kouluikäisiä, peruskoulun 1-6 – luokkalaisia, peruskoulun 7-9 (10) –luokkalaisia, lukiolaisia ja ammatillista perustutkin- toa suorittavia sekä ikäihmisiä koskeviin.

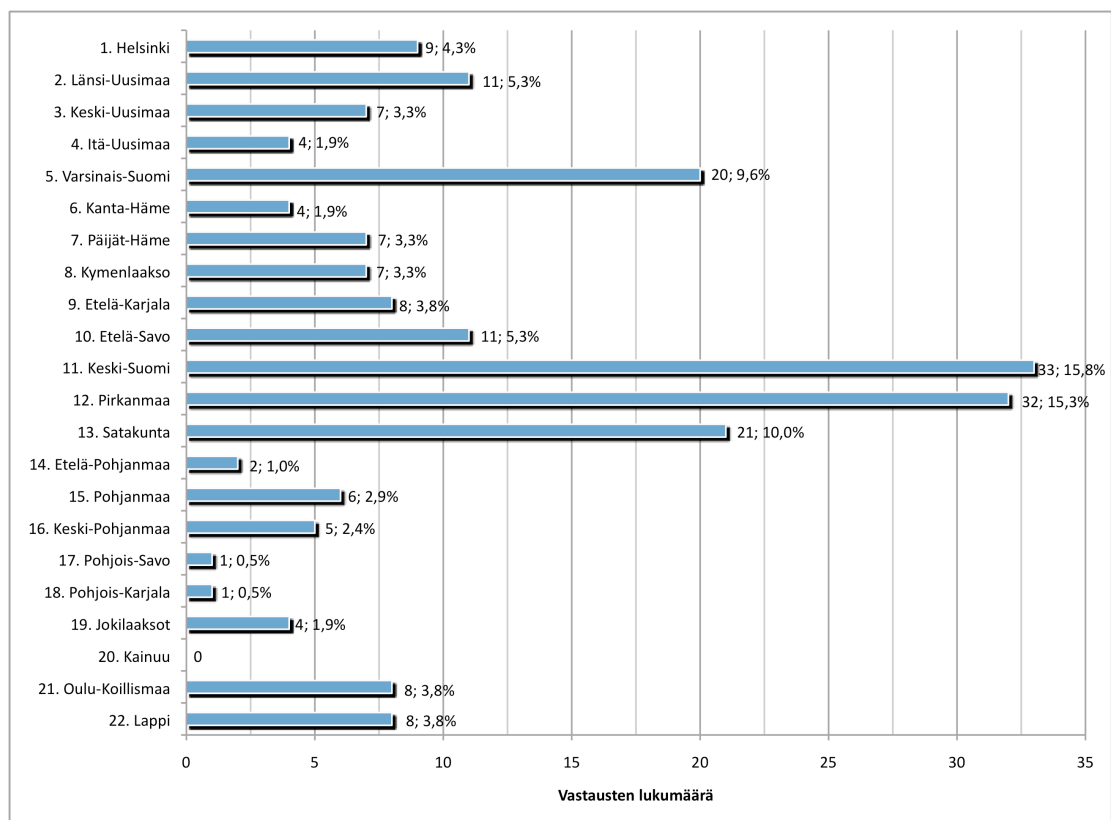
Kuva 4.32. Osallistujamäärät prosentteina ikäryhmittäin jaetuissa tapahtumissa verrokkiryhmittäin ja kohderyhmittäin.

Kuvaajasta (kuva 4.32.) huomataan, että osallistujamäärän suhteen suurin osuus jokaisessa verrokkiryhmässä on peruskoulun 1-6 –luokkalaisten pidettävillä onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvillä tapahtumilla. Etenkin verrokkiryhmän II alueella peruskoulun 1-6 –luokkalaisten osuus onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyviin tapahtumiin osallistuneista on erityisen suuri, jopa 57 %. Vapaaehtoisten tekemästä eri ikäryhmille suunnatusta onnettomuuksien ehkäisytyöstä selviää, että 84-93 % tehdystä onnettomuuksien ehkäisytyöstä on suunnattu peruskouluikäisille tai sitä nuoremmille. Tässä tapauksessa tulee panna merkille, että tähän kuvaajaan on huomioitu ainoastaan ikäryhmittäin tehtävä onnettomuuksien ehkäisytyö. Esimerkiksi työikäisille ja asukkaille suunnatut tapahtumat, sekä suuren yleisön tapahtumat, eivät ole mukana kuvaajan tiedoissa. Suuresta yleisöstä kohderyhmänä ei etenkään pysty sanomaan, kenelle sille suunnattu toiminta tarkalleen ottaen onkaan suunnattu, tai minkä ikäisiä kyseiseen toimintaan osallistuu. Monet suuren yleisön tapahtumat on niin sanottuja koko perheen tapahtumia, eli tapahtumassa on kaiken ikäisille jotakin.

4.4. Onnettomuuksien ehkäisytyn ja PRONTO:n kartoittaminen

4.4.1. Kyselyyn vastanneet

Kyselyn tuloksissa on huomioitu sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen kyselyn vastaukset. Suomenkieliseen kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 202 ja ruotsinkieliseen 14. Näistä molemmista jätettiin muutamia vastauksia huomioimatta, sillä niissä ei ollut olleenkaan mielipiteitä tai kysytyjä lukuja. Suomenkielisestä kyselystä tutkimuksen ulkopuolelle jäi neljä vastausta ja ruotsinkielisestä kyselystä kolme vastausta. Tuloksiin saatiin siis yhteensä 209 vastausta Kuvassa 4.33. on kooste kyselyyn vastanneista pelastustoimen alueittain.

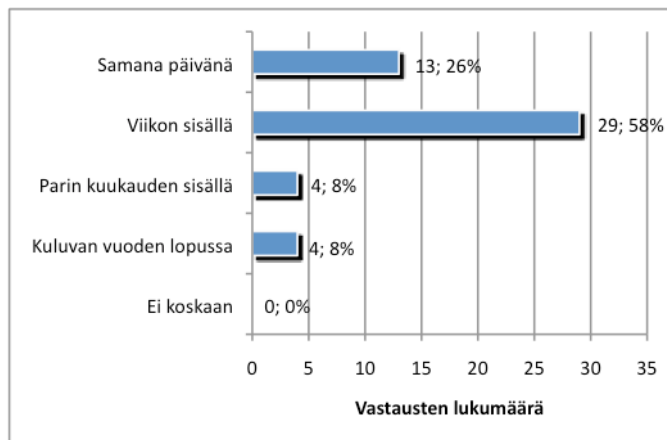
Kuva 4.33. Kyselyyn vastanneiden määrä ja osuus pelastustoimen alueittain.

Kuvan 4.33. perusteella voidaan todeta, että vastauksia tuli eniten Keski-Suomen alueelta (33 vastausta). Tarkempi vastausten tarkastelu kuitenkin osoitti, että vastaukset tulivat yhteensä 20 eri paloasemalta, joten vastauksia on tullut samalta asemalta useampia. Muilla pelastustoimen alueilla ei ole havaittavissa samanlaista päällekkäisyyttä.

4.4.2. Mielipide PRONTO:n käyttämisestä

Kyselyssä kysyttiin myös näkemyksiä PRONTO:n käyttämisestä. Näiden kysymysten luonne oli sellainen, että niihin saattoivat vastata ainoastaan ne, jotka olivat käyttäneet PRONTOa onnettomuuksien ehkäisytyn raportoimiseen. Kaikista vastaajista yhteensä

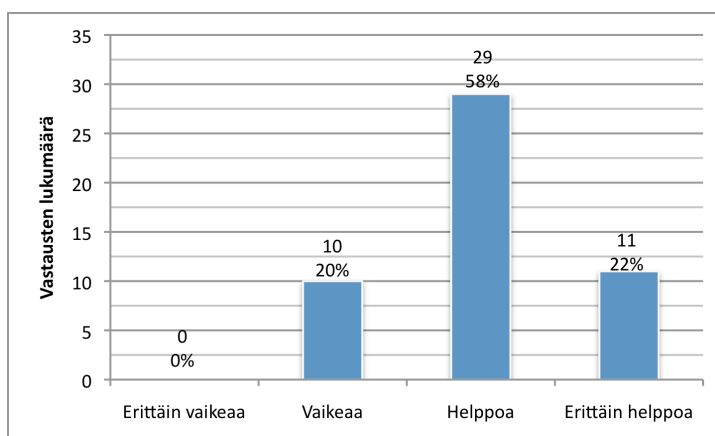
50 vastasi käyttävänsä PRONTOa raportoinnissa. Kuvan 4.34. kuvaajassa on esitetty vastaajien antamia tietoja siitä, missä vaiheessa tapahtuman jälkeen tiedot syötetään PRONTOon.

Kuva 4.34. Tietojen syöttäminen PRONTOon tapahtuman jälkeen.

Kuvasta 4.34. voidaan huomata, että tiedot syötetään PRONTOon pääsääntöisesti (84%) viikon sisällä tapahtumasta. Ainoastaan 16 %:ssa vastauksista ilmoitettiin, että tiedot syötetään myöhemmin kuin viikon kuluessa. Vastauksissa ei ilmennyt yhtään tapausta jossa tiedot olisi jätetty kokonaan syöttämättä PRONTOon.

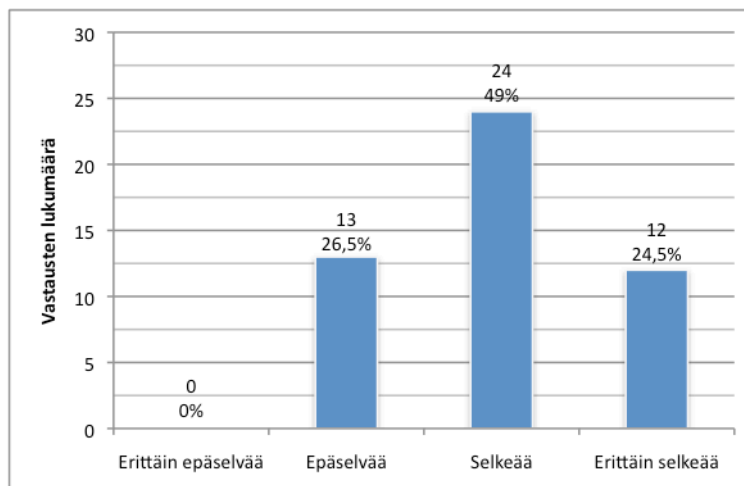
PRONTO:n käyttämisestä onnettomuuksien ehkäisytyön raportoinnissa oltiin eri mieltä vastaajasta riippuen. Kyselyyn osallistuneesta 209 vastaajasta vain 50 käytti PRONTOa onnettomuuksien ehkäisytyön raportoinnissa. Osassa pelastustoimen alueista on tapana, että vapaaehtoispalokuntalaiset ilmoittavat tekemästään työstä sovitulle vakitukselle henkilölle, joka merkitsee tiedot PRONTOon. Noin neljäsosa vastaajista kuitenkin pystyi itse käyttämään PRONTOa. Kuvassa 4.35. on kooste vastauksista, joita tuli kysymykseen koskien sitä, onko PRONTO:n käyttäminen erittäin vaikeaa, vaikeaa, helppoa vai erittäin helppoa.

Kuva 4.35. Kyselyn vastaajien mielipide PRONTO:n käyttämisen vaikeudesta. (n=50).

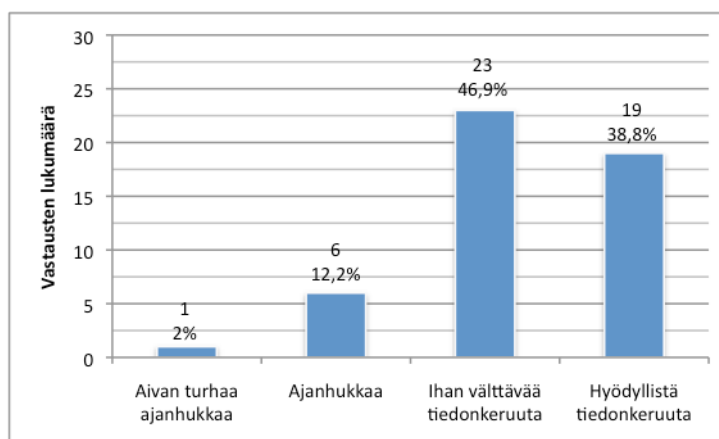

Suurin osa PRONTOa käyttävistä oli sitä mieltä, että käyttäminen on helppoa (58%), kuten kuvasta 4.35. voidaan todeta. Vastaaajista 22 % oli sitä mieltä, että käyttäminen on erittäin helppoa ja 20 % ajatteli PRONTO:n käyttämisen olevan vaikeaa. Kenenkään vastaajan mielestä PRONTO:n käyttäminen ei ole erittäin vaikeaa. Kuvassa 4.36. on kyselyyn vastanneiden mielipide PRONTO:n käyttämisestä selkeyden kannalta tarkasteltuna. Kyselyn kysymyksessä siis tiedusteltiin, onko PRONTO:n käyttäminen erittäin epäselvää, epäselvää, selkeää vai erittäin selkeää.

Kuva 4.36. Kyselyn vastaajien mielipide PRONTO:n selkeydestä. (n=49).

Kuvan 4.36. kuvaajassa esitetyt tulokset PRONTO:n selkeydestä jakautuvat pitkälti samalla tavoin kuin kuvan 4.35. jakauma PRONTO:n käytön vaikeudesta. Melkein puolet (49 %) vastaajista ajatteli PRONTO:n käyttämisen olevan selkeää. 24,5 % oli sitä mieltä, että käyttäminen on erittäin selkeää ja melkein yhtä suuri osa (26,5 %) vastaajista ajatteli käyttämisen olevan epäselvää. Yksikään vastaajista ei vastannut PRONTO:n käyttämisen olevan erittäin epäselvää. Seuraavassa kuvaajassa (kuva 4.37.) on esitetty vastaajien käsityksiä PRONTO:n käyttämisen hyödyllisyydestä. Kyselyssä kysyttiin, onko PRONTO:n käyttäminen aivan turhaa ajanhukkaa, ajanhukkaa, ihan välttävää tiedonkeruuta vai hyödyllistä tiedonkeruuta.

Kuva 4.37. Vastaajien mielipide PRONTO:n hyödyllisyydestä.

Kuvan 4.37. kuvaajan esittämät tiedot hajaantuvat hieman enemmän kuin aiemmissa kuvaajissa. Suurin osa tässäkin suhteessa oli positiivisella kannalla PRONTOn käyttämistä koskien. Vajaa puolet (46,9 %) vastaajista ajatteli, että PRONTOn käyttäminen on ihan välttävää tiedonkeruuta. Hyödyllisen tiedonkeruun kannalla oli 38,8 % ja 12,2 % vastaajista taas ajatteli sen olevan ajanhukkaa. Yksi (2 %) vastaajista oli sitä mieltä, että PRONTOn käyttäminen on aivan turhaa ajanhukkaa.

4.4.3. Onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytetyt resurssit

Webropolilla tehdyssä kyselyssä kysyttiin vastaajien edustamilla paloasemilla onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytettyjen resurssien määrää sekä rahallisesti että henkilötyötunteina ilmoitettuina. Kysymyksen tavoitteena oli saada selville käytettyjen resurssien suuruusluokkaa. Etenkään rahallisesta määrästä ei ollut kovin paljon tietoa etukäteen. Taulukkoon 4.2. on koottu saadut tiedot rahallisesta panostuksesta verrokkiryhmittäin.

Taulukko 4.2. Onnettomuuksien ehkäisyyn käytetyt resurssit rahana (€).

	Rahana (€)
Verrokkiryhmä I (n=55)	61110
Verrokkiryhmä II (n=30)	20090
Verrokkiryhmä III (n=11)	4850
Verrokkiryhmä IV (n=13)	3901

Taulukon 4.2. tiedoista voi todeta että verrokkiryhmän I alueella on käytetty eniten rahaa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Taulukoissa olevista tiedoista kannattaa myös huomioida kysymykseen vastaajien määrän. Verrokkiryhmän numeron perässä on suluissa tieto siitä, kuinka moni vastaajista on vastannut tähän kysymykseen. Kaikkiin kysymyksiin ei ollut pakko vastata, joten monet jättivät vastaamatta rahallisia resursseja koskevaan kysymykseen, mikäli eivät osanneet arvioida resurssien suuruutta.

Taulukossa 4.3. on onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytetty panostus henkilötyötunteina. Tätäkin taulukkoa tarkasteltaessa tulee huomioida vastaajien määrä, sillä tuntimäärien suuruus riippuu siitä hyvin pitkälti.

Taulukko 4.3. Onnettomuuksien ehkäisytyöhön käytetyt resurssit henkilötyötunteina.

	Henkilötyötunteina (h)
Verrokkiryhmä I (n=65)	15351
Verrokkiryhmä II (n=27)	5346
Verrokkiryhmä III (n=31)	3235
Verrokkiryhmä IV (n=20)	2188

Taulukon 4.3. tiedoissa verrokkiryhmän I henkilötyötuntimäärä on aivan eri suuruusluokkaa kuin muissa verrokkiryhmissä. Tässäkin tapauksessa myös vastaajien määrä ryhmän I kohdalla on yli kaksinkertainen muihin ryhmiin verrattuna. Joten nämä tulokset eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

4.4.4. Onnettomuuksien ehkäisytyön tavoitteet vuodelle 2011

Webropol-kyselyssä kysyttiin, onko vastaajan edustamalla paloasemalla asetettu onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyviä tavoitteita vuodelle 2011. Kyselyyn vastanneista 195 vastasi kyseiseen kysymykseen. Näistä 23 vastasi myöntävästi. Heidän edustamillaan paloasemilla oli siis tehty tavoitteita vuoden 2011 varalle. Näistä 23 myöntävästi vastanneesta 10 kertoi asettaneensa tavoitteet yhdessä pelastuslaitoksen kanssa.

Kyselyssä kysyttiin myös, minkälaisia tavoitteita paloasemat olivat asettaneet. Taulukkoon 4.4. on koottu paloasemien tavoitteita vuodelle 2011 onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyen. Tiedot on lajiteltu koulu-/päiväkotityöhön, pelastustoiminnan esittelyyn, yrityksiin ja kuntalaisiin liittyviin asioihin sekä muunkaltaisiin tavoitteisiin. Jako tehtiin tällä tavoin, koska edellä mainittuihin alueisiin liittyen oli vastauksiin kirjattu eniten tavoitteita. Näin jaoteltuna myös tavoitteiden lukeminen on hieman selkeämpää.

Taulukko 4.4. Paloasemien tavoitteita onnettomuuksien ehkäisytyössä vuodelle 2011.

Koulu-/päiväkotityö	Pelastustoimen esittely	Yritykset ja kuntalaiset	Muuta
Koululuokille alkusammutuspäivän järjestäminen (etenkin 7-8 luokkalaiset)	Yleisötilaisuuksissa esillä oleminen	Alkusammutuskoulutusten ja pelastautumisharjoitusten pitäminen yrityksille ja yhteisöille	Vähintään palokuntasopimuksessa määritelty taso + 1
Päiväkotivierailuja	Avoimien ovien päivät paloasemalla	Tavoite saavuttaa vähintään 5000 kuntalaista ja mökkiläistä.	Oman palotarkastustoiminnan aloittaminen
Tyhjennysharjoituksia kouluissa	Kylän markkinatapahtumiin osallistuminen	Yleinen paloturvallisuuden parantaminen ja onnettomuuksien vähentäminen	Palokunnan KTS - suunnitelmassa on määritelty vähintään 5 valistus - ja neuvontatilaisuutta pelastuslaitoksen määrittämien painopisteiden mukaan.
Nou Hätä! -tilaisuuksien pitäminen	Osallistutaan 112-päivään, ja sitä kautta mahdollisimman monen henkilön tavoittaminen	Ihmisten turvallisuuteen liittyviin asenteisiin, tietoihin ja taitoihin vaikuttaminen, ja sitä kautta turvallisuuskulttuurin parantaminen	Valistuskurssille osallistuminen
Vierailuja kouluille	Päivä Paloasemalla - tapahtumaan osallistuminen	10% kunnan asukkaista saa jonkinlaista turvallisuusvalistusta/ koulutusta	Valistusryhmä jatkaa aktiivista toimintaa
Päiväkotilasten ja eskarilaisten vierailut paloasemalla	Tapaturmapäivän järjestäminen		
	Harrastusmessuille ja toritapahtumiin osallistuminen		
	Rusko-päiville (= oman kunnan tapahtumaviikonloppu) osallistuminen		
	Sammutinhuolto ja alkusammutuspäivän järjestäminen yhteistyössä Lähivakuutuksen kanssa		

Pelastustoiminnan esittelyyn liittyviä tavoitteita löytyi vastauksista eniten, kuten taulukosta 4.4. voi todeta. Paloaseman näkyvyyden parantaminen koettiin erittäin tärkeänä tavoitteena. Koulu- ja päiväkotityön tehostaminen ja kehittäminen oli myöskin monen vastaajan edustaman paloaseman tavoitteena. Koululaisten keskuudessa voikin hyvin tehdä myös rekrytointia. Useamman paloaseman tavoitteista nousi esiin myös

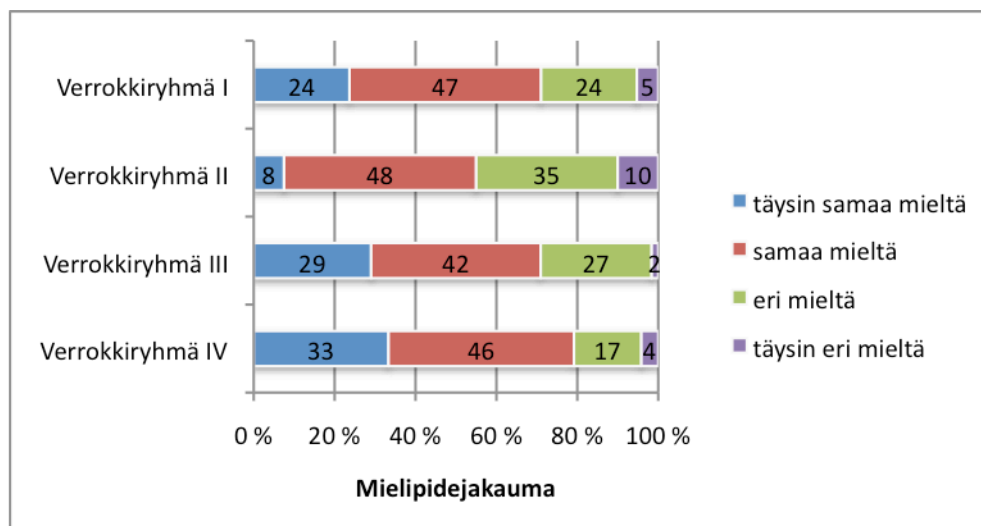
”kesäpaikkakuntana” toimiminen. Monilla alueilla on paljon mökkiläisiä kesäisin, ja sen vuoksi tapahtumia pidetäänkin paljon nimenomaan kesällä.

4.4.5. Mielenpitoja onnettomuuksien ehkäisyyttä

Webropol-kyselyssä esitettiin vastaajille väittämiä onnettomuuksien ehkäisyyttä. Vastaajien tuli kertoa väittämästä mielenpitonsa seuraavalla asteikolla: täysin samaa mieltä, samaa mieltä, eri mieltä tai täysin eri mieltä. Alla on koosteet kaikkien väittämien osalta.

Kuuluu päätoimiselle henkilöstölle

Väittämällä, että onnettomuuksien ehkäisy kuuluu päätoimiselle henkilöstölle, haettiin vastaajien mielenpidettä asiaan. Näin toivottiin saatavan tietoa nimenomaan vapaaehtoispalokuntalaisten ajatuksista asiaa koskien. Kuvassa 4.38. on esitetty vastaajien mielenpitoja väitteestä.

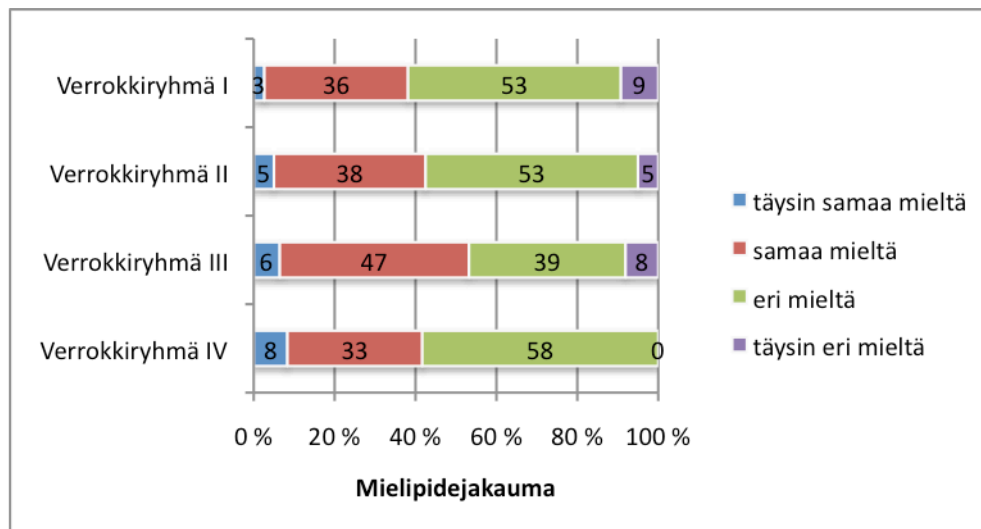

Kuva 4.38. Vastaajien mielenpito väittämään, että onnettomuuksien ehkäisy kuuluu päätoimiselle henkilöstölle.

Väittämään, että onnettomuuksien ehkäisy kuuluu päätoimiselle henkilöstölle, vastaajat reagoivat pääasiassa ilmaisemalla olevansa samaa mieltä tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa (kuva 4.38.). Laskettaessa yhteen täysin samaa mieltä ja samaa mieltä vastausosuudet, voidaankin todeta että 56 - 79 % oli väittämän kanssa samaa mieltä verrokkiryhmästä riippuen.

Vapaaehtoispalokuntien tärkeintä työtä

Kyselyssä annettiin väittäjä, että onnettomuuksien ehkäisy on vapaaehtoisten palokuntien tärkeintä työtä. Tarkoituksena oli saada kuvaa siitä, mitä mieltä asiasta ollaan vapaaehtoispalokuntien parissa. Kuvassa 4.39. on vastaajien mielenpito väitteestä.

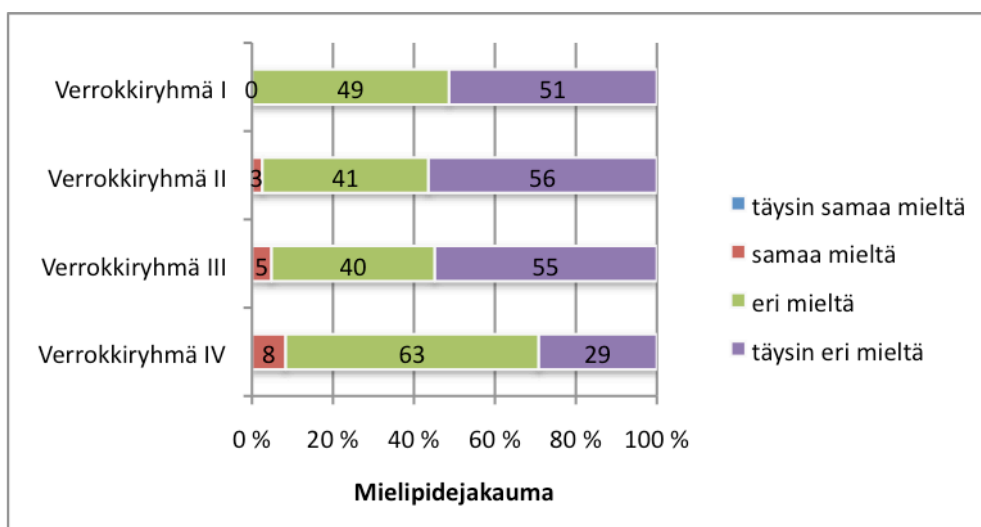

Kuva 4.39. Vastaajien mielipide väittämään, että onnettomuuksien ehkäisytyö on vapaaehtoispalokuntien tärkeintä työtä.

Kuvaajan (kuva 4.39.) perusteella voidaan todeta, että verrokkiryhmää III lukuun ottamatta alle puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä väitteen kanssa. Verrokkiryhmässä III 53 % vastaajista oli sitä mieltä, että onnettomuuksien ehkäisytyö on vapaaehtoispalokuntien tärkeintä työtä. Muissa verrokkiryhmissä 58-62 % oli eri mieltä tai jopa täysin eri mieltä väitteen kanssa. He eivät siis ajatelleet onnettomuuksien ehkäisytyön olevan heille vapaaehtoispalokuntalaisina tärkeintä työtä.

Turhaa rahan ja ajan haaskausta

Kyselyssä annetulla väitteellä, että onnettomuuksien ehkäisytyö on turhaa rahan ja ajan haaskausta haettiin vastaajien asennetta työtä kohtaan. Kuvaan 4.40. on koottu vastaajien mielipide väitteestä verrokkiryhmittäin.

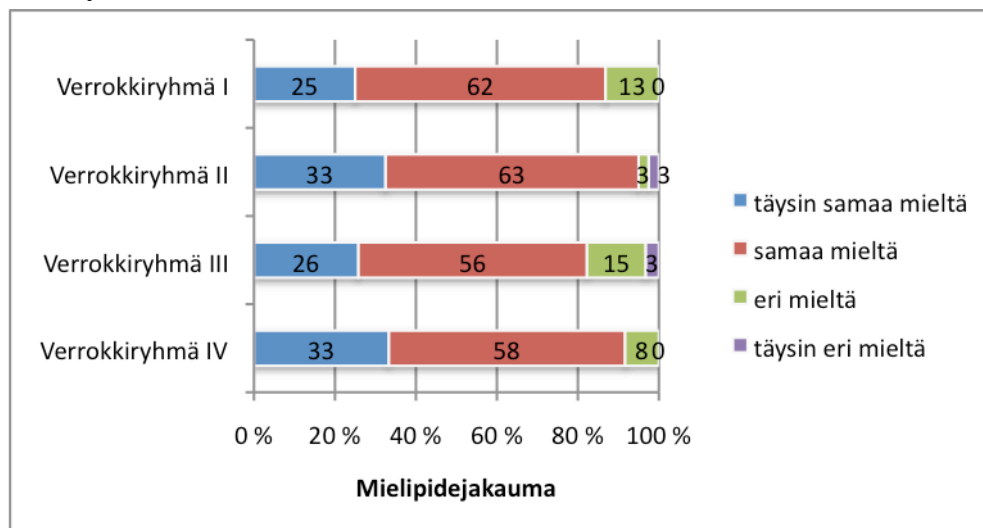

Kuva 4.40. Vastaajien mielipide väittämään, että onnettomuuksien ehkäisytyö on turhaa rahan ja ajan haaskausta.

Väittämään, että onnettomuuksien ehkäisytyö on turhaa rahan ja ajan haaskausta, saatiin vastaukseksi kuvan 4.40. verrokkiryhmittäin esittämiä mielipiteitä. Tuloksissa positiivista oli, että verrokkiryhmästä riippuen enimmillään 8 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä tai samaa mieltä. Vastausten jakaantuminen verrokkiryhmien välille on sinänsä mielenkiintoinen, sillä verrokkiryhmän numeron kasvaessa, väitettä puolletaan lisääntyvästi. Täysin eri mieltä väitteen kanssa on verrokkiryhmää IV lukuun ottamatta yli puolet vastaajista.

Haluan mielelläni tavata minulle vieraita ihmisiä ja jutella heidän kanssaan onnettomuuksien ehkäisytyöstä

Väitteellä, että vastaaja haluaa tavata vieraita ihmisiä ja keskustella heidän kanssaan onnettomuuksien ehkäisytyöstä, pyrittiin selvittämään vastaajan kokema onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisen mielekkyyttä. Kuvaan 4.41. on koottu mielipide asiasta verrokkiryhmittäin.

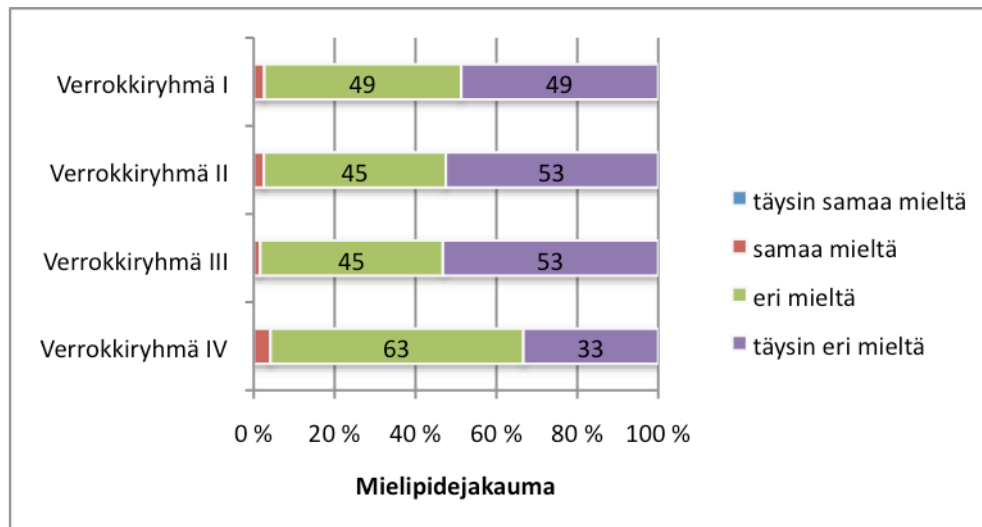
Kuva 4.41. Vastaajien mielipide väittämään heidän halustaan tavata vieraita ihmisiä ja keskustella onnettomuuksien ehkäisytyöstä.

Kuvan 4.41. kuvaajasta voidaan huomata, että vastaajat ovat innokkaita tapamaan vieraita ihmisiä ja keskustelemaan heidän kanssaan onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Verrokkiryhmästä riippuen 82-96 % on väitteen kanssa täysin samaa mieltä tai samaa mieltä. Yhteensä vain muutama prosentti oli sitä mieltä, että ei todellakaan halua tavata vieraita ihmisiä ja keskustella heidän kanssaan onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Tämän väitteen avulla saatiin selville, että vapaaehtoispalokuntalaiset tekevät onnettomuuksien ehkäisytyötä mielellään, eikä sitä koeta mitenkään pakollisena työnä vapaaehtoispalokunnassa.

Vastenmielistä työtä

Kuvassa 4.42. kuvataan mielipidettä väitteestä, että onnettomuuksien ehkäisytyö on vastenmielistä työtä. Tämä väite on hyvin samantapainen edellisen väitteen kanssa. Väitteen kautta saadaan kuitenkin mahdollisesti selville eroavaisuuksia arempien ihmisten kohdalla. He eivät välttämättä halua keskustella vieraiden ihmisten kanssa, mutta

eivät silti pidä onnettomuuksien ehkäisytyötä vastenmielisenä, sillä sitä voi tehdä muullakin tavoin kuin tapaamalla henkilökohtaisesti tuntemattomia.

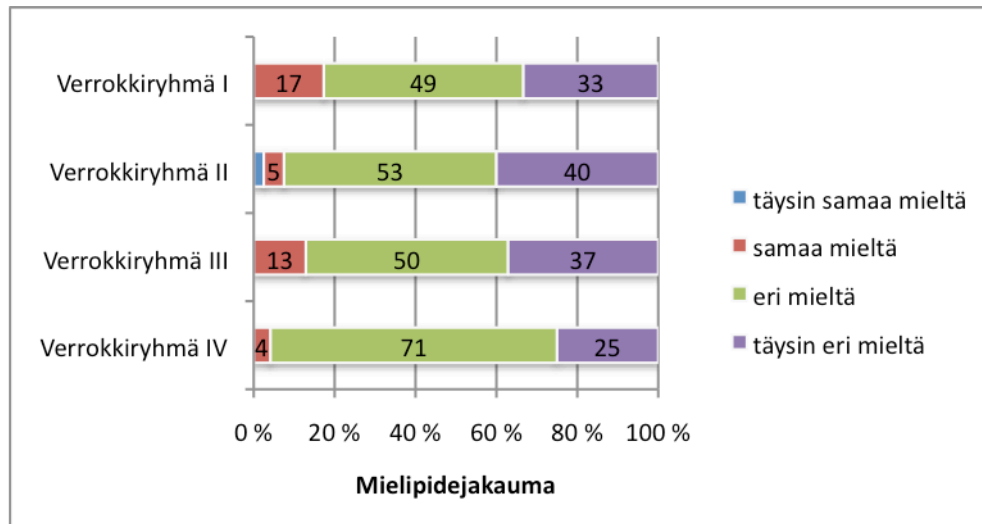

Kuva 4.42. Vastaajien mielipide väittämään, että onnettomuuksien ehkäisytyö on vastenmielistä työtä.

Kuvan 4.42. esitetyt vastaajien mielipiteet verrokkiryhmittäin antavat vielä aiempaa positiivisemmän kuvan vapaaehtoispalokuntalaisen suhtautumisesta onnettomuuksien ehkäisytyön tekemiseen. Verrokkiryhmästä riippuen vain 2-4 % vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä tai samaa mieltä, eli he ajattelivat että onnettomuuksien ehkäisytyö on erittäin vastenmielistä tai vastenmielistä työtä. Verrokkiryhmissä II ja III yli puolet oli täysin eri mieltä väitteen kanssa ja verrokkiryhmässä I samoin ajatteli 49 %. Verrokkiryhmässä IV jakauma oli hieman erilainen, vaikka sielläkin jopa 33 % oli täysin eri mieltä ja 63 % eri mieltä väitteen kanssa.

Hyvää työtä, kunhan minä en joudu sitä tekemään

Väitteellä, että onnettomuuksien ehkäisytyö on hyvää työtä, kunhan vastaaja ei joudu sitä tekemään, haettiin vastaajilta mielipidettä onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisen aktiivisuuteen. Tämä on myöskin hyvin saman tyylinen väite aiemmin esiintyneen väitteen kanssa, joka koski halukkuutta keskustella vieraiden ihmisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Tällä väitteellä kuitenkin haettiin vastaajilta mielipidettä muuhunkin kuin keskusteluun onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Lisäksi väitteellä haluttiin varmistaa lukeeko vastaajat väitteitä huolellisesti. Kuvassa 4.43. on esitetty vastaajien väitettä koskeneet mielipiteet.

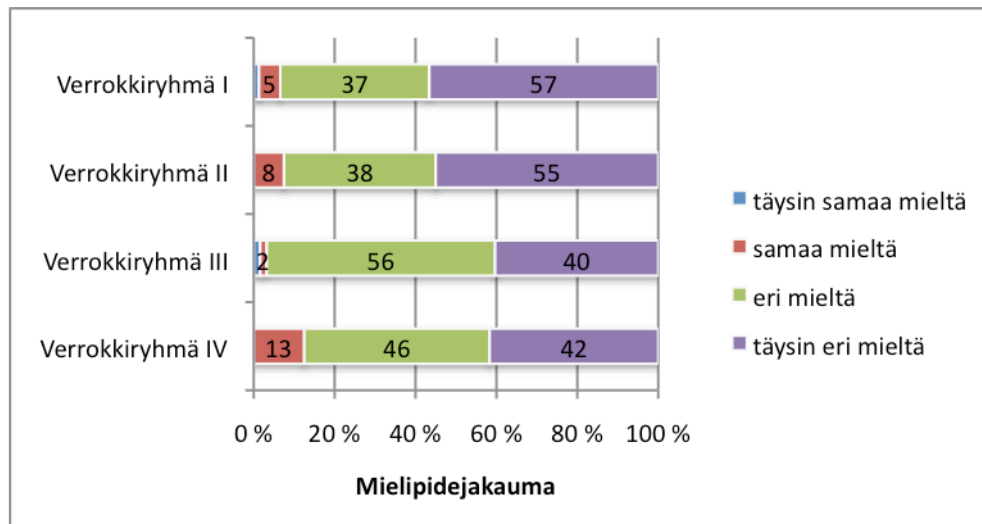
Kuva 4.43. Vastaajien mielipide väitteeseen, että onnettomuuksien ehkäisytyö on hyvää työtä kunhan vastaaja itse ei joudu sitä tekemään.

Väitteeseen, että onnettomuuksien ehkäisytyö on hyvää työtä, kunhan vastaaja ei joudu sitä tekemään saatiin kuvaajan (kuva 4.43.) perusteella onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisen kannalta positiivisia vastauksia. Osa vastaajista ei ehkäisytyön tekemisestä kovastikaan pidä. Verrokkiryhmästä riippuen 4-17 % onkin väitteen kanssa täysin samaa mieltä tai samaa mieltä. On mielenkiintoista verrata väitteen tuloksia keskusteluhalukkuutta vieraiden ihmisten kanssa koskeneen väitteen tuloksiin. Tuon väitteen suhteen verrokkiryhmät I ja III erottuivat selkeimmin haluttomuudellaan keskustella vieraiden ihmisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Verrokkiryhmän I vastaajista 13 % ja verrokkiryhmän III vastaajista 18 % ei halunnut tavata vieraita ihmisiä ja keskustella heidän kanssaan onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Tässä käsiteltävänä olevan väitteen vastaustuloksia esittävästä kuvaajasta (kuva 4.43.) huomataan myöskin verrokkiryhmien I ja III erottuvat joukosta vähäisemmällä innokkuudella tehdä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Tässä kuvaajassa samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olevien osuudet ovat ryhmässä I: 17 % ja ryhmässä III: 13 %. Näin ollen hyvin samanlaisia ajatuksia verrokkiryhmissä I ja III on ollut sekä tämän väitteen suhteen että aiemmin esitetynkin.

Ei vaikuta oikeasti turvallisuuteen ja turvallisuuskulttuuriin

Väitteellä, joka koski onnettomuuksien ehkäisytyön hyödyllisyyttä, pyrittiin selvittämään vastaajien mielipidettä siitä, kuinka tärkeänä he näkevät kyseisen työn tekemisen. Työn tärkeänä pitäminen vaikuttaa myös varmasti innokkuuteen asiaa koskien sekä halukkuuteen tehdä ennaltaehkäisytyötä. Kuvaan 4.44. on koottu vastaajien kyseistä väitettä koskevat mielipiteet verrokkiryhmittäin.

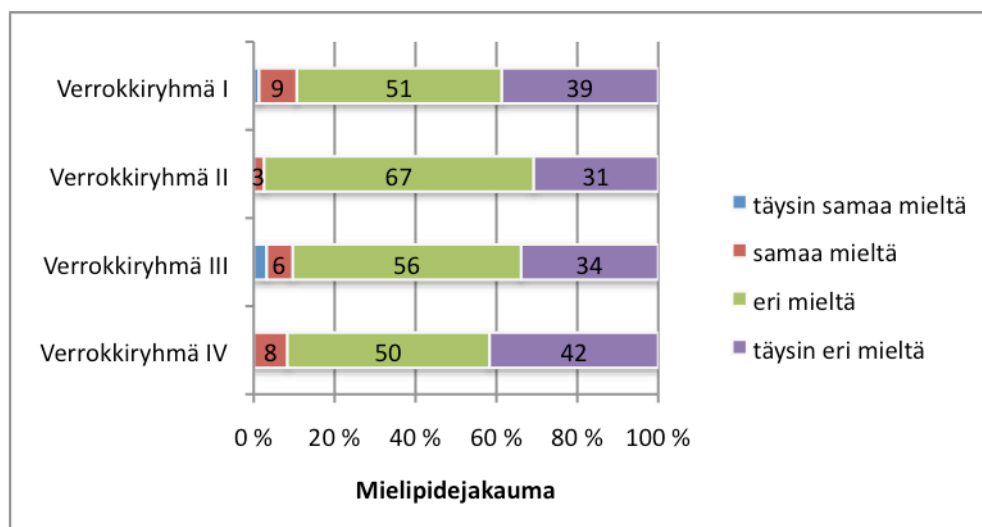

Kuva 4.44. Vastaajien mielipide väitteeseen, että onnettomuuksien ehkäisytyö ei vaikuta oikeasti turvallisuuteen ja turvallisuuskulttuuriin.

Vastaajien mielipide väitteeseen, että onnettomuuksien ehkäisytyö ei oikeasti vaikuta turvallisuuteen ja turvallisuuskulttuuriin, vaihteli jonkin verran riippuen verrokkiryhmästä. Kuvaajan (kuva 4.44.) perusteella verrokkiryhmässä IV ollaan epäilevimpiä asian suhteen. Kyseisessä ryhmässä 13 % vastaajista oli väitteen kanssa samaa mieltä. Verrokkiryhmässä III taas luotettiin eniten onnettomuuksien ehkäisytyön vaikutuksiin turvallisuuskulttuurissa. Vain 4 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä tai samaa mieltä. Tulos on positiivinen siinä mielessä, että vapaaehtoispalokuntalaiset todella uskovat tekemänsä työn tärkeyteen ja merkityksellisyyteen.

Tämän hetken muoti-ilmio, kohta se unohtuu

Vastaus väitteeseen, että onnettomuuksien ehkäisytyö on tämän hetken muoti-ilmio, joka kohta unohtuu, kertoo vastaajan näkemyksestä ja kokemuksesta koskien onnettomuuksien ehkäisytyön hyödyllisyyttä. Kuvan 4.45. kuvaajaan on koottu vastaajien mielipiteet koskien kyseistä väitettä.

Kuva 4.45. Vastaajien mielipide väitteeseen, että onnettomuuksien ehkäisytyö on tämän hetken muoti-ilmio, joka pian unohtuu.

Kuvan 4.45. kuvaajan tulosten perusteella suurin osa vastaajista on selkeästi sitä mieltä, että onnettomuuksien ehkäisytyö ei ole ainoastaan tämän hetken muoti-ilmiö, vaan se tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa. Verrokkiryhmästä riippuen ainoastaan 2-10 % vastaajista on väitteen kanssa täysin samaa mieltä tai samaa mieltä. Positiivista onkin, että vapaaehtoispalokuntien parissa uskotaan siihen työhön, jota niissä onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehdään.

4.4.6. Vastaajien hyväksi havaitsemia käytäntöjä onnettomuuksien ehkäisytyössä

Kyselyssä pyrittiin myös kartoittamaan hyväksi havaittuja käytäntöjä onnettomuuksien ehkäisytyössä. Taulukkoon 4.5. on koottu vastaajien kuvaamia käytäntöjä. Vastaukset on jaoteltu koulu-/päiväkotityötä, vapaaehtoispalokuntalaisia, kampanjapäiviä, pelastustoiminnan esittelyä sekä muunlaista toimintaa koskeviin. Jaottelu tehtiin näihin osaluokkiin, koska vastaukset jakautuivat selkeästi niihin liittyvien teemojen ympärille. Ajatuksia hyvistä käytännöistä tuli vastauksissa esiin oikein paljon. Taulukkoon onkin pyritty kokoamaan pääajatuksia esiin nousseita käytäntöjä koskien. Vastauksissa tuli esiin hyvin monenlaisia ajatuksia. Monet ajatuksista kuitenkin viittasivat myös samaan asiaan, tosin eri sanoin ilmaistuna. Taulukossa on pyritty ottamaan esille lyhyesti ja selkeästi eri ilmaisujen taustalla olevia käytäntöjä.

Taulukko 4.5. Vastaajien hyväksi havaitsemia käytäntöjä onnettomuuksien ehkäisytyössä.

Koulutyö/päiväkoti	Vapaaehtois-palokuntalaiset	Kampanjapäivät	Pelastustoiminnan esittely	Muut
Tiiviit koulutuspaketit yläasteen luokille	Henkilöstön ammatilliset vahvuudet käytetään hyödyksi	Päivä Paloasemalla - tapahtuma	Tapahtumien toteuttaminen palokunnan tiloissa	Alkusammutusharjoitukset eri yritysten ja yhteisöjen kanssa
Päiväkotilapset ovat oppivaisia	Henkilöstö motivoitunut työhön	112-päivä, jossa jaettiin 9V paristoja osanottajille	Paikkakunnan ihmisten ja eri sidosryhmien tapaaminen	Koulutusta tehdaspalokunnan toimesta yritykselle
Kummiluokka lähialueen alakoulussa	Palokunnan päivystys (varallaolo)	Kampanjapäivinä kilpailuja lapsille ja aikuisille	Palokunnan toiminnan monipuolisuuden esittely	Toimivat osastot, joissa kyläläisiä hyvin mukana
Lähikoulujen poistumisharjoitukset	Henkilöstöä ei pakoteta, toimitaan kiinnostuksen mukaan.	Kampanjoiden valtakunnallinen tuki tekee onnistuneen päivän.	Kylä- ja yhteisötapahtumiin osallistuminen	SPEKin oheismateriaalit, pelastuslaitoksen kalusto koettu hyväksi
Alkusammutusharjoitukset kouluilla	Lähellä kansalaisia, matalampi kynnyksellä tulla kyselemään	Avoimien ovien päivä	Yleisötapahtumissa tulee olla myös sisältöä ja toimintaa, esim. sammutuspeite	Tehtäviimme ei kuulu onnettomuuksien ehkäisy
Päiväkotilapset haetaan paloasemalle tutustumaan	Henkilöstö pystyy neuvomaan ihmisiä turvallisuusasioissa	Koulun 112-päivään osallistuminen	2011 Kulttuuripääkaupunkitapahtumassa mukana	Hyvä tiedottaminen etukäteen tulevista tapahtumista
Koulun joulumyyjäisissä mukana	Yhteistyössä kaikkien osastojen välillä saadaan luotua mielekäs tapahtuma kaikenikäisille kävijöille.	Tempaukset mm. vanhusten asuntojen varottimien tarkastus ja neuvonta.	Christian Dreamfull - elokuvassa tulipalokohtauksessa	Vuosittain valistettavat vakiintuneet yhteistyökumppanit
Ala-asteen opettajien tuurausta. Samalla mainostamista	Eri järjestöille lainattu kokoustilaa pientä valistushetkeä vastaan.	Valtakunnallisissa tapahtumissa mukana	Kesätapahtumia (näytökset, hätätilanteessa toimiminen)	Turvallisuussuunnitelmat omalle kylälle ja kesäasukkaille
Koulun kanssa ollut hyvä yhteishenki	Lähempänä tavallista kansalaista kuin vakituinen henkilöstö		Valistustyötä kunnan muiden yhdistysten ja järjestöjen järjestämissä tilaisuuksissa	Ei käytännössä resursseja onnettomuuksien ehkäisytyöhön
Nuorisosasto esittelee toimintaa lähialueen kouluissa	Jäsenhankinta yleisötapahtumissa		Myyjäisten yhteydessä näytös ja valistustoimea	Meille sama korvaus onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisestä kuin vakinaiselle henkilöstölle
Säännölliset päiväkerholaisten ja koululaisten valistus- ja neuvontatilaisuudet	Olemme perustaneet tähän työhön oman Valistusryhmän, joka koostuu halukkaista vpk:n jäsenistä		Huoneistosimulaattori koettu hyväksi	Pelastuslaitosten käytettävä yhä enemmän hyödyksi vapaaehtoispalokuntia turvallisuusviestinnässä hyödyksi
Yhteistyö erityisoppilaitoksen, sisäoppilaitoksen ja peruskoulun kanssa	Palotarkastusten yhteydessä annettu valistus		Yhteistyö esim. vakuutusyhtiöiden kanssa näyttösten yhteydessä	Pelastuslaitos järjestää edellytykset ja vapaaehtoinen henkilöstö yhteistyössä päätoimisten kanssa järjestää tilaisuudet.
Päiväkodeissa koulutusta ja kaluston esittelyä	Harjoituksiin sisältyy tutustumiskäyntejä tuotantolaitoksiin		Lastentapahtumissa kalustoesittelyä ja käytännönharjoitteita	Itse tehtyä räätälöityä materiaalia ja laitteita, sekä teoria, että käytännön harjoituksiin.
Myös päiväkotihenkilökunnan kouluttamista	Olemme muistuttaneet jäsenistöllemme, että jokapäiväinen valistus ja asioiden huomioiminen on erittäin tärkeää arjenkin keskellä.		Paloaseman sijainti keskellä kylää helpottaa tapahtumien järjestämistä	Meillä on vuosittaiset pari koulutusta ja pelastuspalveluseminääri, joissa olemme mukana. Resurssit ei tahdo riittää muuhun työhön.
Lapsille tulee antaa heille suunnattua materiaalia	Puskaradion toimiminen on koettu hyväksi		Mahdollisuus kokeilla ja harjoitella kodin alkusammutusvälineiden käyttöä valvotuissa olosuhteissa.	
	Porukalla hyvä henki			

Vastauksista löytyi hyväksi havaittuja käytäntöjä erittäin paljon. Edellä olevaan taulukkoon (taulukko 4.5.) koottiin tiedot lyhennettyinä, osittain yhdisteltyinä usean vastauksen kesken sekä jaoteltuina aihepiireittäin. Koulu-/päiväkotityö koettiin erittäin hyödylliseksi ja kannattavaksi toiminnaksi, johon löytyi monia mielipiteitä ja ajatuksia. Pelastustoimen esittely erilaisissa tapahtumissa nousi myös erittäin vahvasti esiin. Monet olivat myös sitä mieltä, että vapaaehtoispalokuntalaiset itse ovat avainasemassa viemällä onnettomuuksien ehkäisytyötä tavalla tai toisella eteenpäin omassa arjessaan. Vastaajat eivät kertoneet siitä, missä mielessä juuri heidän kuvaamansa menetelmät ovat hyviä tai toimivia. Syynä voi olla, että ne ovat helposti suoritettavissa, mukavia toteuttaa, tai että juuri nämä menetelmät saavuttavat ihmisiä parhaiten tai ehkäisevät onnettomuuksia tehokkaimmin.

Teoreettisessa taustassa tutustuttiin KAP-malliin, jossa K tarkoittaa tietoa, A asennetta ja P käytäntöä. Vastaajien kuvaamista hyvistä menetelmistä voidaan taulukon 4.5. pohjalta huomata, että osallistujien tietoa kartuttaviin tapahtumiin panostetaan eniten. Toisaalta tieto ja asenne ovat hyvin lähellä toisiaan, joten tietopohjainen tapahtuma on samalla myös asennetta muokkaavaa koulutusta. Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvään käytäntöön ei vastaajien kokemuksissa hyvissä menetelmissä panostettu niin paljon kuin muihin osa-alueisiin, vaikka siihenkin liittyviä ajatuksia on toki mukana.

Monien vastaajien mielipiteet olivat suoria ja kantaottavia, kuten: ”Valitettavasti on todettava, että onnettomuuksien ehkäisytyölle ei ole asetettu millään hallinnon tasalla selkeitä tavoitteita. Onnettomuuksien ehkäisytyö ei ulotu todellisiin kohderyhmiin, vaikka ne ovatkin tiedossa. Palokunnassa on kiva näyttää paloautoa ja saada kiksejä, kun ihmiset katsovat ihailien kovakuntoisia ’sankareita’, mutta kun pitäisi mennä puhumaan sosiaalipummille, jolla on moninkertainen riski menehtyä tulipalossa, niin se ei kyllä ihan heti luonnistu, eikä ole edes välttämättä palokunnan tehtävä. Herää myös kysymys onko se sosiaalisista syistä johtuvat syrjäytymisongelmat ja niistä syntyvät onnettomuusriskit sitä mitä palokuntien onnettomuuksien ehkäisytyöllä tarkoitetaan????” sekä: ”Itse tehtyä materiaalia ja laitteita, sekä teoria, että käytännön harjoituksiin. Teoria ja käytännön harjoitukset räätälöidään yrityksen, yhteisön tai koulun tarpeet huomioon ottaen. Ps. Pelastuslaitos ei hyväksy palokunnan valistusta ”oikeanlaiseksi” koska sitä ei ole hyväksytetty jonkun pyrökraatin toimesta. Silti kirjallinen asiakaspalaute on ollut erittäin positiivista. Edellä mainitusta syistä emme ole korvausta pelastuslaitokselta saaneet, mutta pääasiahan on, että valistettavat ovat tyytyväisiä.”

Useat vastaajat kertoivat hyväksi kokemiensa menetelmien lisäksi mielipiteitään tehdystä kyselystä yleisesti. Vastauksissa oli kommentteja esimerkiksi vastaajien tiedonpuutteesta vastausten täsmälliseen kirjoittamiseen, resurssienpuutteesta onnettomuuksien ehkäisytyön esteenä ja palokuntien ylityöllistyneisyydestä, joka johtaa siihen, ettei jää aikaa valistukselle. Yhden vastaajan mielipide oli, että kyselystä olisi pitänyt ilmoittaa jo vuotta etukäteen tietyille paloasemille, joissa olisi näin ollen voitu laittaa tietoja ylös ja sen ansiosta kyetty vastaamaan kysymyksiin paremmin.

5. TULOSTEN TARKASTELU

5.1. Virhelähteiden arviointi

5.1.1. PRONTO

PRONTOa on käytetty tutkimustyössä tilastoitujen onnettomuuksien ehkäisytoiden lähteenä. PRONTOon liittyviä virheitä on mahdotonta selvittää täydellisesti, mutta alla on lueteltu muutamia mahdollisia virheitä PRONTOon käyttöön liittyen. Asiat eivät ole mitenkään virheiden vaikuttavuuden mukaisessa järjestyksessä.

- PRONTOon raportoidaan tiedot todennäköisesti kirjaamishetken tilanteen mukaan. Osa tiedoista saattaa puuttua tai ne on esitetty epämääräisesti. Esimerkiksi kouluttajaorganisaatio saattaa puuttua kokonaan. Tässä tutkimuksessa selvitetään etenkin vapaaehtoisten tekemää onnettomuuksien ehkäisytyötä, joten tutkimuksen kannalta olisi oleellista tietää varmuudella kouluttajaorganisaatio. Vuosien 2008 ja 2009 tiedoissa noin 0,1%:ssa tapauksista kouluttajaorganisaatiota. Nämä kohteet jätettiin työssä kokonaan käsittelemättä, sillä luvun katsottiin olevan niin mitätön tutkimusmateriaalin kokoon nähden.
- Onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvää tarkastelua voidaan tehdä vain vuositasolla, sillä monet vapaaehtoispalokunnat ilmoittavat tekemänsä työt vasta joulukuussa. Tämä johtunee vuositasolla annettujen tavoitteiden pakollisesta kirjaamisvelvollisuudesta. Tiedot olisivat todennäköisesti luotettavampia, mikäli ne kirjattaisiin heti tehdyn työn jälkeen. Tilanteessa piilee myös vaara, että osa tehdystä työstä jätetään kirjaamatta, mikäli kiireessä merkitään vain ennalta määrätyt tehtävät.
- PRONTOssa olevat tiedot sisältävät eri henkilöiden kirjaamia tietoja. Siten ne saattavat sisältää tietojen kirjaajasta riippuvaisia virhemahdollisuuksia toisiinsa nähden. Esimerkiksi joku saattaa kirjata koulun valistustilaisuudessa olleiden henkilöiden määrän kokonaisuudessaan, jolloin siihen sisältyvät myös esimerkiksi paikalla olleet opettajat. Toinen taas merkitsee ylös ainoastaan oppilaat, joille valistustilaisuus on suunnattu. Ajan merkitseminen on myös kirjaajasta riippuvaista. Osa merkitsee kokonaisajaksi paloasemalta lähtemisen ja paloasemalle palaamisen välisen ajan. Toiset taas ajattelevat tapahtuman kestävän niin pitkään kuin tapahtuma virallisesti kestää.

- Kiire ja väsymys voivat myös altistaa kirjaajan epätarkkuuksille tietojen kirjaamisen suhteen. Kiireessä tai väsyneenä ei välttämättä olla niin tarkkoja lukujen kanssa, vaan kirjoitetaan vain tietoja ylös, jotta pakollinen täyttämismallisuus menee mahdollisimman nopeasti ohi.
- PRONTOon tiedoissa tuli välillä vastaan yllättävän suuria lukuja. Osa näistä saattaa selittyä merkintävirheellä. Kirjaaja on voinut esimerkiksi lyödä yhden merkin liikaa kirjatessaan lukuja PRONTOon tilastoihin. Näitä virheitä ei pystytty eliminoimaan tuloksista ajan rajallisuuden vuoksi.
- Monella pelastustoimen alueella kirjaukset PRONTOon ovat päätoimisen henkilöstön vastuulla. Tapahtumaa kirjattaessa saattaa unohtua, että tapahtuman järjestäjänä ovatkin olleet vapaaehtoiset. Tätä kautta voi aiheutua suuriaakin puutteita merkintöihin vapaaehtoisten tekemästä työstä.
- PRONTOon ei voida kirjata kahta eri tahoa tapahtuman järjestäjäksi. Näin ollen päätoimisten järjestämä tapahtuma, jossa vapaaehtoiset ovat mukana, kirjautuu useimmiten kokonaan päätoimisten tekemäksi. Vapaaehtoisten tekemä työ ei siten välttämättä näy missään. PRONTOon voi laittaa huomautuksen, että työstä esimerkiksi 70 prosenttia tekivät päätoimiset ja 30 prosenttia vapaaehtoiset. Esimerkiksi tässä työssä ei kuitenkaan käydä läpi kuin ne tapahtumat, joissa vapaaehtoiset oli merkitty onnettomuuksien ehkäisytyön kouluttajaorganisaatioksi.

5.1.2. Webropol-kysely

Kyselylomakkeeseen saatuihin vastauksiin liittyviä virhemahdollisuuksia on koottu yhteen alle. Luetellut asiat eivät ole virheen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

- Kyselyyn saadut vastaukset ovat paljolti riippuvaisia vastaajan asiaan paneutumisesta. Mikäli vastaajalla on kova kiire tai hän on kyselylomakkeen täyttämisaikana väsynyt, vastaukset saattavat olla erilaisia kuin tilanteessa, jossa lomake täytetään kaikessa rauhassa ja virkeässä olotilassa.
- Kyselylomake pyrittiin laatimaan mahdollisimman selkeäksi ja yksinkertaiseksi. Eräs virhelähde kyselylomakkeen täyttämässä voi kuitenkin olla ymmärrettävyys. Mikäli vastaaja ymmärtää kysytyn asian eri tavoin kuin kyselyn laatija on tarkoittanut, vastaukset saattavat olla aivan muuta, kuin mitä kyselyltä odotetaan.
- Kyselylomake suunnataan henkilöille, jotka tietävät paloasemansa onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Toisilla asemilla lomakkeen saattaa kuitenkin täyttää

joku muu henkilö, joka ei välttämättä tiedä pelastusasemansa toiminnasta ja vastaa kysymyksiin vain jotenkin sinne päin.

- Kyselyyn saaduissa vastauksissa saattoi olla merkitsemisvirheitä. Vastaaja on esimerkiksi saattanut laittaa vahingossa yhden merkin liikaa kyselyn vastaukseen. Näin ollen saatu tulos on merkittävästi eri suuruinen kuin oikea vastaus. Kyselyn tuloksissa oli yksi selkeä poikkeama, mutta vastauksen todenperäisyyttä ei saatu tarkistettua yrityksestä huolimatta.
- Kyselylomake lähetettiin sähköpostitse linkkinä kaikille pelastuslaitosten pelastusjohtajille. Pelastusjohtajat laittoivat kyselyn linkin eteenpäin vapaaehtoispalokunnista vastaaville henkilöille. Kyselylomakkeen linkki ei ole välttämättä tavoittanut kaikkia vapaaehtoispalokuntia riittävän aikaisin. Näin ollen kyselyn tulosten kannalta tärkeitä vastauksia on jäänyt käsittelemättä tutkimuksessa.
- Kaikilta pelastustoimen alueilta ei tullut kovin monia vastauksia kyselyyn. Yhtenä syynä saattaa olla edellä mainittu näkökohta. Vastausten pieni määrä vähentää kuitenkin myös tietojen luotettavuutta. Mitä pienempi vastausprosentti alueella on, sitä epäluotettavammaksi tulokset muodostuvat koko pelastustoimen alueen yleistävän arvioinnin kannalta.
- Monet vastaajat mainitsivat palautteena kyselystä, että heidän kyselyyn kirjaamansa luvut perustuivat täysin arvioihin, koska lukuja ei ole kysymysten vaatimalla tarkkuudella merkitty ylös mihinkään, mistä ne olisi voitu tarkistaa. Näin ollen saatuihin vastauksiin ja tuloksiin liittyy vastaajan epätietoisuudesta johtuvaa epävarmuutta.

5.2. PRONTO:n pätevyys onnettomuuksien ehkäisytyöhön

PRONTO-aineisto sopii onnettomuuksien ehkäisytyöhön siltä osin, että se sisältää hyviä perustietoja onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisestä. Kouluttajaorganisaatio tosin on poistettu vuoden 2009 jälkeen, mutta kohderyhmä- ja aihealuejako ovat edelleen PRONTOssa. Näiden tietojen avulla onnettomuuksien ehkäisytyötä voidaan kehittää seuraamalla edellisvuoden tietoja ja vertaamalla uusien tietojen kanssa. Kohderyhmä on erittäin tärkeä osa onnettomuuksien ehkäisytyötä. Suurin osa onnettomuuksien ehkäisytyöstä tavoittaa lapsia ja nuoria päiväkotien ja koulujen kautta, joten onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvän tapahtuman tavoiteyleisö on työn kehittämisen kannalta oleellista. Etenkin siinä tapauksessa, mikäli tehtäisiin tutkimusta onnettomuuksien ehkäisytyön vaikuttavuudesta tapahtuman yleisöön. Aihealuejako on vuoden 2010 alusta asti ollut erilainen kuin mitä se tässä työssä on esitelty. Tämän työn mukainen aihealuejako on hyvin tarkka ja näin ollen oikein hyvä onnettomuuksien ehkäisytyön kehittämisen kan-

nalta, sillä tämän jaon avulla nähdään selkeästi erilaisiin tapahtumiin osallistuvien määrä ja monia muita tietoja. Toisaalta tästä jaosta puuttuu osa yhtä tärkeitä aihealueita, kuin mitä seurannassa on mukana. Tarkka lajittelu kuitenkin auttaa työn kehittämässä. Sitä kautta pystyy myös seuraamaan erilaisten tapahtumien poisjäämistä vuosien mitaan, ja uusien erilaisten tapahtumien esiintuloa.

PRONTO toimii hyvänä onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien tapahtumien seuraamisen menetelmänä, mikäli tietoja raportoidaan sinne jatkuvasti. Siten niitä pystytään seuraamaan PRONTOsta lähes reaaliaikaisina tapahtumina. Näin ollen tieto kulkee nopeasti vapaaehtoispalokunnilta ylöspäin, jossa voidaan seurata alueen onnettomuuksien ehkäisytyötä, muutenkin kuin vain vuoden lopussa koko vuoden tapahtumista.

5.3. Tulosten yleistettävyyys

Tutkimusta varten on kerätty PRONTOsta tietoja pelastustoimen alueittain, osa verrokkiryhmittäin, sekä myös koko Suomen osalta keskiarvoinen tieto. Kerättyjä tietoja ei voi verrata keskenään, sillä pelastustoimen alueet ovat sekä maantieteellisesti että asukasmäärällisesti eri kokoisia, ja niissä on eri määrä vapaaehtoispalokuntia. Tulokset on esitetty kuvaajina, jotka helposti ohjaavat vertaamaan alueita toisiinsa. Näin ei kuitenkaan pelastustoimen alueitten luonteen vuoksi voida tehdä. Eri alueilla vapaaehtoispalokunnat ovat myös panostaneet eri toimintoihin riippuen siitä sijaitseeko vapaaehtoispalokunta kaupungin keskustassa, kaupungin lähellä vai kaukana kaupungista, jonkin pienen kunnan alueella.

Webropol-kyselystä saadut vastaukset lajiteltiin verrokkiryhmittäin, sillä vastauksia saatiin liian vähän jotta niitä voitaisiin käsitellä pelastustoimen alueittain. Verrokkiryhmittäin lajiteltuina tiedot saattavat yleistää liian suuren alueen tietoja. Yhden vapaaehtoispalokunnan poikkeava tieto saattaa vaikuttaa ratkaisevasti koko verrokkiryhmän tulokseen, sillä verrokkiryhmittäinkään vastausten määrä ei kaikilla verrokkiryhmillä ollut kovin suuri. Näin ollen verrokkiryhmittäin lajitelluista tuloksista nähdään hyvin vastaajien mielikuvaa heidän tekemästään onnettomuuksien ehkäisytyöstä ja mielipidetä sen tekemisestä. Tuloksia ei kuitenkaan voida yleistää tietyn verrokkiryhmän piirteisiin, sillä tiedot voivat muuttua lyhyenkin ajan sisällä.

Tuloksiin kerätyt tiedot ovat vuosilta 2008 ja 2009, joten ne ovat kohtalaisen tuoreita. Vuonna 2010 kerättyjä tietoja voidaan verrata tuloksissa oleviin tietoihin, ja näin ollen arvioida suuntaa, johon ollaan menossa. On kuitenkin tärkeää huomata, että tutkimuksessa käytetyt tiedot on laskettu yhteen kahden vuoden ajalta. Uusia tietoja tämän tutkimuksen tuloksiin verrattaessa tuleekin tulosten arvo puolittaa, tai tuloksia tulee verrata kahden vuoden yhteenlaskettuihin tietoihin.

Tuloksia voidaan hyödyntää valtakunnallisesti, alueellisesti tai paikallisestikin. Diplomityön tuloksia voidaan hyödyntää vapaaehtoispalokunnissa ja alueellisissa pelastuslaitoksissa. Tuloksien avulla onnettomuuksien ehkäisytyön kehittämistä voi tehdä alueellisen pelastuslaitoksen lisäksi myös SPEK. Vapaaehtoispalokuntien osuus onnet-

tomuuksien ehkäisytyön tekemisessä kiinnostaa varmasti myös Sisäasiainministeriötä Sisäisen turvallisuuden ohjelman antamien tavoitteiden kautta.

5.4. Käyttäytymismallit onnettomuuksien ehkäisytyössä

Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teoriassa kolme keskeistä tekijää tavoitteen ja käyttäytymisen muodostamisessa ovat asenne käyttäytymistä kohtaan, yksilöllinen normi ja havaittu käyttäytymisen hallinta, kuten jo työn teoriaosassa esiteltiin. Nykyinen onnettomuuksien ehkäisytyö ei sinällään sisällä juuri näitä elementtejä. Asennetta pyritään kuitenkin muokkaamaan ja yksilöllistä normia kehittämään erilaisten tapahtumien avulla, mutta tapahtumien sisällöstä ei sinänsä Ajzenin suunnitellun käyttäytymisen teorian eri tekijöitä löydy.

KAP-ajattelu sisältää tekijät: tieto (K), asenne (A) ja käytäntö (P). Onnettomuuksien ehkäisytyössä korostuu tiedon osuus. Vapaaehtoispalokuntalaisten voi olla vaikeaa vaikuttaa asenteisiin ja käytäntöön, vaikka tiedon kautta niihin ollaan epäsuorasti yhteydessä. Käytäntöön vaikuttamista tulee esille lähinnä alkusammutuskoulutuksissa ja poistumisharjoituksissa. Asenteeseen liittyviä onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyviä keinoja tulee esille tiedon välityksellä. Päätoimisilla palokuntalaisilla voi olla parempia mahdollisuuksia vaikuttaa asenteisiin ja käytäntöön johtuen heidän ajastaan ja mahdollisuuksistaan kehittää onnettomuuksien ehkäisytyötä ja yrittää löytää reittejä myöskin näiden osa-alueiden tavoittamiseen. Alkusammutuskoulutukset ja poistumisharjoitukset voidaan lukea käytännön osa-alueeseen. Tietoon liittyviä asioita ovat pelastustoimen esittelyt, kampanjapäivät sekä luennot ja koulutukset. Muu valistus voi kuulua moneen eri aihealueeseen, joten niitä ei lueta tähän mukaan. Edellä mainituilla jakoperusteilla verrokkiryhmässä I käytäntöä on ollut 17 % ja tietoon liittyvää 55 % onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyvistä tapahtumista. Verrokkiryhmässä II vastaavat luvut ovat 13 % ja 54 %, verrokkiryhmässä III 9 % ja 73 % ja verrokkiryhmässä IV 3 % ja 62%. Näistä luvuista voidaan huomata, että verrokkiryhmien välistä eroavaisuutta on toisissa paikoin kohtalaisen paljon. Suurimmat erot löytyvät verrokkiryhmän I käytännön osuudessa 17 % ja verrokkiryhmässä IV vain 3%. Tiedon osalta suurin ero löytyy verrokkiryhmän II 54 %:n ja verrokkiryhmän III 73 % välillä.

Teoreettisissa malleissa esiin tulleiden osa-alueiden sekä tuloksissa esiintyvien toteutettujen toimenpiteiden perusteella voidaan huomata tietynlaisia puutteita vapaaehtoisten tekemässä onnettomuuksien ehkäisytyössä. Yksilöllinen halu tehdä onnettomuuksia ehkäiseviä tekoja normaalissa arjessa ja kaikenikäisten ja kaikkiin sosiaaliluokkiin kuuluvien tavoittaminen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviin tapahtumiin vaatii pelastustoimelta vielä kehittämistä, mutta suunta on ollut hyvä tulosten perusteella. Valtakunnallisten kampanjapäivien järjestäminen on toiminut kyselyn perusteella vapaaehtoispalokunnissa hyvin. Kampanjapäivien valtakunnallisuus helpottaa vapaaehtoispalokuntalaisia tapahtumien järjestämisessä ja valmiin materiaalin saamisessa. Kyselyssä selvisi monien vapaaehtoispalokuntalaisten tyytyväisyys näiden päivien järjestämistä kohtaan, ja niitä myös pidetään paljon.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1. Onnettomuuksien ehkäisy vapaaehtoispalokunnissa

Diplomityön tavoitteena oli selvittää PRONTO:n tietojen perusteella vuonna 2008 ja 2009 järjestettyjen onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien tapahtumien oleellisimpia tietoja. Lisäksi vapaaehtoispalokunnille tehtiin kysely onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyen, jotta saataisiin selville tarkempia tietoja sekä mielipiteitä onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Tutkimuksesta selviää, että keskimäärin Suomessa vapaaehtoispalokuntalaiset järjestävät 6 % onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä tapahtumista, sivutoimiset 3 %, päätoimiset palokuntalaiset 87 % ja muut tahot yhteensä 4 %. Vapaaehtoispalokuntalaisten järjestämistä tapahtumista koko Suomen osalta 14 % oli alkusammutuskoulutuksia ja poistumisharjoituksia, 44 % pelastustoimen esittelyä ja messuja, 13 % kampanjapäiviä, 1 % luentoja ja koulutuksia ja 28 % muita tilaisuuksia. Kaikissa edellä mainituissa prosenttiluvuissa oli kohtalaisen suuria eroja pelastustoimen eri alueiden välillä. Tuloksista voidaan huomata, että vapaaehtoispalokuntalaiset tekevät päätoimisten palokuntalaisten jälkeen eniten onnettomuuksien ehkäisytyötä. Heidän tekemänsä ehkäisytyön painopisteenä on tapahtumien luku- ja osallistujamäärien perusteella on pelastustoimen esittely, joka sisältää avoimien ovien päiviä ja messuja. PRONTOsta saatuja tietoja verrattiin erilaisiin vertailulukuihin, jolloin voitiin laskea erilaisia suhdelukuja pelastustoimen alueittain. Esimerkiksi tapahtumiin osallistuneiden määrä prosentteina koko Suomessa asuvasta väestöstä oli keskimäärin 4,2 %.

Vapaaehtoispalokunnille tehtiin kysely, jonka perusteella saatiin selville kuinka monet vapaaehtoispalokuntalaisten onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvistä tapahtumista ovat itse järjestettyjä, kuinka monet taas muiden järjestämiä ja kuinka monet palokuntasopimuksessa sovittuja. Verrokkiryhmittäin, vuosittain ja aihealueittain oli monessa kohdin reippaitakin eroja, mutta yhteenvetona voisi sanoa, että tapahtumista 64 % oli itse järjestettyjä, 28 % muiden järjestämiä ja 8 % palokuntasopimuksessa sovittuja tapahtumia. Kyselyssä selvitettiin myös vapaaehtoispalokuntalaisten käyttämää aikaa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Tulokseksi saatiin, että 45 % ajasta käytetään tapahtuman valmisteluun ja suunnitteluun ja 55 % ajasta kuluu itse tapahtumaan. Myös ajan jakautumisessa oli suuria eroja verrokkiryhmittäin, vuosittain ja aihealueittain.

Kyselyn avulla saatiin selville myös vastaajien mielipidettä koskien onnettomuuksien ehkäisytyötä. Pääasiassa vastaukset olivat positiivisia onnettomuuksien ehkäisytyön kannalta. Vastaajista kuitenkin selvästi yli puolet oli sitä mieltä, että onnettomuuksien ehkäisytyön tekeminen kuuluu päätoimiselle henkilöstölle. Se ei kuitenkaan tarkoi-

ta, että vastaajat olisivat sitä mieltä ettei se kuulu myös vapaaehtoispalokuntalaisille. Syyt voivat olla monenlaisia, mutta monessa vastauksessa tuli lisätietona, että tällaiselle työlle ei ole aikaa, kun töitä riittää operatiivisessa toiminnassa ihan riittävästi. Ajanpuute saattaakin olla tärkeimpiä syitä vastaukseen, sillä muuten onnettomuuksien ehkäisytyö koettiin tärkeänä ja hyödyllisenä työnä, vaikkakin suurin osa oli sitä mieltä ettei se ole vapaaehtoispalokunnan tärkeintä työtä.

6.2. PRONTOon kehittäminen

Vuoden 2009 loppuun asti PRONTOon on kirjattu selkeästi eri aihealueet onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Vuodesta 2010 lähtien kerätään ainoastaan työn toteutustapaa koskeva tieto sekä lisätiedot aiheesta. Niistä ei kuitenkaan välttämättä saa selville, että mikä tapahtuma on ollut kyseessä. Toteutustapaa koskeviin tietoihin asiat lajitellaan seuraavasti: 1.1. Valistuskampanja, 1.2. Messu tai muu yleisötilaisuus, 2. Turvallisuus-koulutus. Aikaisempina vuosina käytetyt aihealueet voidaan varmasti lajitella näihin, mutta aiempien aihealueiden tulisi kuitenkin olla myös näkyvillä. Tällä hetkellä vuoden 2010 tietoja ei voida kovin hyvin verrata aiempiin tietoihin.

Vuoden 2010 alussa on PRONTOssa lakattu keräämästä tietoa myös koskien kouluttajaorganisaatiota. Tämän, ja luultavasti monen muunkin tutkimuksen, kannalta tieto kouluttajaorganisaatiosta on kuitenkin erittäin oleellinen, jotta tietoja saadaan lajiteltua helposti eri kouluttajaorganisaatioiden alle.

Kyselyn kautta saadut tulokset olivat melko positiivisia PRONTOon suhteen. PRONTOon käyttämisen vaikeudesta kysyttäessä, vastaajat pääasiassa ilmoittivat vastaamisen olevan helppoa tai erittäin helppoa. 20 % vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että PRONTOon käyttäminen on vaikeaa. PRONTOon käyttämiseen on varmasti tarjottu opastusta ja neuvontaa, mutta siihen voitaisiin tarjota lisäksi henkilökohtaista apua niille, jotka kokevat sen vaikeaksi. Tietojen syöttäminen saattaa tuntua melko vastenmieliseltä, jos kokee toimenpiteen olevan vaikeaa. Tätä kautta saattaa tulla myös helpommin syötettyä virheellisiä tietoja PRONTOon. Vastaajista 26,5 % koki PRONTOon olevan myös epäselvä. Tähän liittyen voisi tehdä uutta tutkimusta pelkästään PRONTOa koskien. Tässä tutkimuksessa ei selvinnyt, miksi PRONTOon käyttäminen koettiin epäselväksi. Sitä olisi kuitenkin luonnollisesti hyvä kehittää niiltä osin kuin se koetaan epäselväksi. Toisaalta epäselvyyttä koskeva tulos saattaa viitata myös samaan ongelmaan kuin edellinen tulos. Jos PRONTOon käyttäminen koetaan vaikeaksi, PRONTO voi myös tuntua epäselvältä. PRONTOon hyödyllisyyttä olisi hyvä myös korostaa enemmän, sillä 14,2 % vastaajista koki sen käyttämisen olevan ajanhukkaa tai aivan turhaa ajanhukkaa. PRONTOsta kuitenkin kerätään moniin tilastoihin ja tutkimuksiin tietoja, joten PRONTOa tulisi täyttää huolella ja raportointi tulisi kokea tärkeänä tehtävänä palokunnassa.

6.3. Jatkotutkimustarpeet

Tutkimuksen tuloksissa ilmeni eroja eri pelastustoimen alueiden välillä onnettomuuksien ehkäisytyön tekemisessä. Tutkimusta olisi mahdollista jatkaa haastattelemalla eri alueiden pelastusjohtajia heidän alueidensa toimintatapoihin liittyen. Haastatteluissa esiin nousevia hyviä menetelmiä voisi mahdollisesti hyödyntää myös muilla pelastustoimen alueilla. Jatkotutkimuksessa olisi hyvä kiinnittää huomiota pelastustoimenalueiden erilaisuuteen. Verrokkiryhmien sisäinen vertailu voisi esimerkiksi toimia hyvin. Mikäli resurssit riittävät, voitaisiin tutkimusta tehdä yksittäisten paloasemien kohdalla. Tutkimus voisi koskea esimerkiksi ihmisten tavoitettavuutta erityyppisillä paikkakunnilla ja isoissa kaupungeissa.

Tähän tutkimukseen oli alun perin tarkoitus ottaa mukaan myös kansainvälistä arviointia onnettomuuksien ehkäisytyöstä. Tutkimusta olisikin mahdollista jatkaa myös tekemällä kansainvälistä seurantaa eri maissa käytössä olevista onnettomuuksien ehkäisytyön menetelmistä. Tässä kohdin on kuitenkin hyvä huomata, että mikäli kuvaillun kaltaista tutkimusta tehdään vain vapaaehtoispalokuntia koskien, on eri maissa hyvin erilaiset vapaaehtoispalokuntajärjestelmät. Monissa maissa ei ole ollenkaan vapaaehtoispalokuntatoimintaa, vaan pelastustyö hoidetaan vakituisten palomiesten voimin.

LÄHTEET

Accident Analysis & Prevention, Volume 42, Issue 5, September 2010. Safety climate and the Theory of Planned Behavior: Towards the prediction of unsafe behavior. Original Research Article. Pages 1455-1459. Gerard J. Fogarty, Andrew Shaw.

Ajzen Icek. 2005. Attitudes, personality and behavior. Open University Press. New York. 146 s.

Alajärven kaupunki 2007. Alajärven kaupungin pöytäkirja-arkisto. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://81.209.67.101/poytakirjat/section.php?id=2539>

Anthropology Matters, Vol 11, No 1, 2009. How much can a KAP survey tell us about people's knowledge, attitudes and practices? Some observations from medical anthropology research on malaria in pregnancy in Malawi. Annika Launiala.

Austin John 2006. An Introduction to Behavior-Based Safety. Stone, Sand & Gravel Review. January 2006. Pages 38-39. Saatavissa: http://www.behaviorbasedsafety.it/pubblicazioni/2006_Austin_Introduzione_BBS.pdf

Fire Safety Journal, Volume 45, Issue 1, January 2010. Building safety and human behaviour in fire: A literature review. Pages 1-11. Margrethe Kobes, Ira Helsloot, Bauke de Vries, Jos G. Post

Green Jackie & Tones Keith 2004. Health promotion planning and strategies. SAGE Publications Ltd. London. 576 s.

Heinrich H. et al. 1980. Industrial accident prevention. USA. 468 s.

Hollnagel, E., 2008. Safety Management—Looking back or looking forward. In Resilience Engineering Perspectives: Remaining sensitive to the possibility of failure. Ashgate Studies in Resilience Engineering. Ashgate, pp. 63-77.

Hollnagel, E. & Woods, D.D., 2006. Epilogue: Resilience engineering precepts. In Resilience engineering: Concepts and precepts. Ashgate, pp. 347-358.

Huittinen 2009. Huittinen-Vampula kuntaliitosselvitys. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.huittinen.fi/Default.aspx?id=972>

Hämeenlinnan kaupunki 2009. Kuntaliitos. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.hameenlinna.fi/Hameenlinna-tietoa/Kuntaliitos/>

If 2008. Yksinkertaisia ohjeita moninkertaiseen paloturvallisuuteen. [WWW]. [viitattu: 1.6.2010]. Saatavissa: http://www.paivapaloasemalla.fi/media/SUO-20091908_paloturvallisuus.pdf.

Jaatinen Petri 2002. Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan taloudellinen merkitys.

Joensuun seutu 2008. Joensuun, Enon ja Pyhäselän kuntaliitos. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.jns.fi/Resource.phx/sivut/sivut-jyty/viisikuntaa/index.htx>

Journal of Vocational Behavior, Volume 69, Issue 3, December 2006. How well can the theory of planned behavior account for occupational intentions? Original Research Article. Pages 374-390. John Arnold, John Loan-Clarke, Crispin Coombs, Adrian Wilkinson, Jennifer Park, Diane Preston

Jurva 2009. Jurva. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.jurva.fi/>

Jyväskylän kaupunki 2010. Uusi Jyväskylä 2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.jyvaskyla.fi/uusijyvaskyla2009>

Jämsän kaupunki 2009. Jämsä 2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.jamsa.fi/tietoa_jamsasta/jamsa_tanaan/jamsa_2009.html

Knowledge, Attitudes and Practices (KAP) 2008. [viitattu 29.11.2010]. Saatavissa: http://files.dnr.state.mn.us/assistance/grants/community/6kap_summary.pdf

Kauhavan kaupunki 2009. Uusi Kauhava käynnistyy Pihlajapuistonkin parhaaksi. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.kauhava.fi/palvelut/opetus_ja_koulutus/koulujen_kotisivut/pihlajapuisto/kaupunginjohtajan_tervehdys

Kimitoon 2007. Dragsfjärdin, Kemiön ja Västanfjärdin kuntien yhdistymissopimus. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://media.kimitoon.fi/uploads/pdf/koncern/avtal/Yhdistymissopimus.pdf>

Kiukainen 2007. Euran ja Kiukaisten kuntaliitos. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.kiukainen.fi/Default.aspx?id=988>

Kjellen U. 2000. Prevention of Accidents Through Experience Feedback. Taylor & Francis. Lontoo. 424 s.

Kokkola 2009. Kokkolan, Kälviän, Lohtajan ja Ullavan kuntaliitos 2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.kuntaliitos2009.kokkola.fi/index.html>

Kotitapaturmien ehkäisykampanja 2008. Luovinet. [WWW]. [viitattu: 1.6.2010]. Saatavissa: <http://www.kotitapaturma.fi/>

Kouvolan kaupunki 2009. Kouvola 2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.kouvola2009.fi/index.html>

Laki pelastustoimen alueiden muodostamisesta (1214/2001). [viitattu: 22.10.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2001/20011214>

Lappeenranta-Joutseno 2010. Lappeenranta-Joutseno-kuntaliitoksella vahvistetaan koko Etelä-Karjalan elinvoimaa. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.lappeenranta-joutseno.fi/?deptid=15711>

Lemun kunta 2009. Lemun kunta. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.lemu.fi/>

Lohja 2008. Sammatin kunta liittyy Lohjan kaupunkiin 1.1.2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.lohja.fi/default.asp?sivu=444&alasisivu=1810&kieli=246>

Loimaa 2010. Loimaan kaupunki. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.loimaa.fi/loimaan_kaupunki

Länsi-Turunmaan kaupunki 2010. Länsi-Turunmaa – Saaristomeren kaupunki. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.lansi-turunmaa.fi/web/kommuninfo/fi_FI/om_vastaboland/

Mankkinen, Teija. 2010. Pelastustoimen tilinpäätöshankkeen tilastoja. Julkaisematon käsikirjoitus. SPEK. Helsinki.

MicroMedia 2003. Sopimuspalokuntien kustannuskartoituksen yhteenveto. Saatavissa: http://vanha.spek.fi/k/Kustannuskartoituksen_yhteenveto.pdf

Mänttä-Vilppulan kaupunki 2010. Mänttä-Vilppulan historia. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.manttavilppula.fi/kuntainfo/mantta-vilppulan_historia/

Naantalin kaupunki 2010. Uusi kaupunki on tuhannen saaren kaupunki. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.naantali.fi/fi_FI/

Original Research Article Burns, Volume 33, Issue 4, June 2007. Survey of primary school educators regarding burn-risk behaviors and fire-safety education. Pages 472-476. Joseph Dougherty, Pamela Pucci, Mark R. Hemmila, Wendy L. Wahl, Stewart C. Wang, Saman Arbabi

Oulun kaupunki 2009. Kuntaliitoshanke. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.ouka.fi/kuntaliitos/ylikiiminki/>

Palokuntalaiset 2009. Vapaaehtoiset valmiina! [WWW]. [viitattu: 11.5.2010]. Saatavissa: <http://www.palokuntalaiset.fi/>

Pelastuslaitokset 2009. [WWW]. [viitattu: 12.11.2010]. Saatavissa: <http://www.pelastuslaitokset.fi/index.php?p=Mittaristo>

Pelastuslaki (468/2003). [viitattu: 21.10.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030468>

Pelastusopisto 2010. Pelastustoimen tutkimusohjelma (PETU) 2010-2014.

Pelastusopisto 2010. Tilastot (PRONTO). [WWW]. [viitattu: 6.5.2010]. Saatavissa: <http://www.intermin.fi/pelastus/home.nsf/pages/D1EFF253B661ABC5C22571B8003A8487?opendocument>

Pelastustoimi 2000. Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan järjestäminen alueellisessa pelastustoiminnassa.

Piikkiö 2009. Kaarina. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.piikkio.fi/>

Poliisiammattikorkeakoulu 2008. Vuosikirja 2008/2009. [viitattu: 30.11.2010]. Saatavissa: [http://www.intermin.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/files/Polamk_vuosikirja_0809_nettiin/\\$file/Polamk_vuosikirja_0809_nettiin.pdf](http://www.intermin.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/files/Polamk_vuosikirja_0809_nettiin/$file/Polamk_vuosikirja_0809_nettiin.pdf)

Pylkönmäen kunta 2005. Pylkönmäki. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.pylkonmaki.fi/>

Pöytyä 2009. Pöytyän kunta. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.poytya.fi/Default.aspx?id=595783>

Raaseporin kaupunki 2009. Raasepori. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.raasepori.fi/>

Reason James 2008. The human contribution: unsafe acts, accidents, and heroic recoveries. Ashgate Publishing Limited. England. 288 s.

Ruskon kunta 2009. Vahdon historiaa. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.rusko.fi/Suomeksi/Kunta-info/Vahdon_historiaa

Salo 2009. Salo2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.salo2009.fi/>

Sastamalan kaupunki 2010. Sastamalasta Sastamalaksi – ympyrä sulkeutui. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.sastamalankaupunki.fi/>

Savonranta 2009. Savonranta. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.savonranta.fi/>

Seinäjoki 2010. Uusi Seinäjoki syntyy 1.1.2009. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: <http://www.seinajoki.fi/kuntaliitos2009/>

Siikalatva 2009. Siikalatva tänään. [WWW]. [viitattu: 2.8.2010]. Saatavissa: http://www.siikalatva.fi/alltypes.asp?menu_id=56

Sisäasiainministeriö, Pelastustoimi 2010. Pelastuslaitokset. [WWW]. [viitattu: 24.9.2010]. Saatavissa: <http://www.pelastustoimi.fi/41299//>

Sisäasiainministeriö 2003. Pelastuslaitoksen valistustyön suunnittelu. Saatavissa: <http://www.pelastustoimi.fi/media/raportit/valistus.pdf>

Sisäasiainministeriö 2006. Suomen pelastustoimi.

Sisäasiainministeriö 2010. Hallituksen esitys Eduskunnalle pelastuslaiksi. [WWW]. [viitattu: 1.6.2010]. Saatavissa: [http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/d610b3ac80d0ec01c2257662001e291f/\\$file/he_pelastuslaiksi_luonnos02112009_%28lausuntoversio%29.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/d610b3ac80d0ec01c2257662001e291f/$file/he_pelastuslaiksi_luonnos02112009_%28lausuntoversio%29.pdf)

Sisäasiainministeriö 2010. Pelastuslain uudistamishanke. [WWW]. [viitattu: 1.6.2010]. Saatavissa:

<http://www.intermin.fi/intermin/home.nsf/pages/1C4C786FAB8980B2C225746C00404714>

SPEK 2008. [WWW]. [viitattu: 5.5.2010]. Saatavissa: <http://www.spek.fi>

SPEK & SPPL 2006. Palo- ja pelastussanasto. Savion Kirjapaino, Kerava. 350 s.

StatFIN 2010. Tilastotietokanta. [viitattu: 15.7.2010]. Saatavissa: http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp

Tapaturmapäivä perjantai 13. päivä. [WWW]. [viitattu: 1.6.2010]. Saatavissa: <http://www.health.fi/tapaturmapaiva/suomi/index.html>

Turvallinen elämä jokaiselle - Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2008. Sisäasiainministeriö. [viitattu: 27.10.2010]. Saatavissa: [http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/files/162008/\\$file/162008.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/files/162008/$file/162008.pdf)

Työturvallisuuslaki (738/2002). [viitattu: 22.10.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

USMRA 2010. Behavior-based Safety. [viitattu: 29.11.2010]. Saatavissa: www.usmra.com/repository/category/behavior_based_safety/Behavior-Based_Safety.ppt

Uusitalo, Heikkilä, Rantanen, Lappalainen, Liuhamo, Palukka, Hämäläinen 2009. Ennakoiva ja joustava turvallisuuden johtaminen. Resilienssi Suomessa. [viitattu: 10.11.2010]. Saatavissa: www.vtt.fi/inf/julkaisut/muut/2009/VTT-R-09394-09.pdf

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (787/2003). [viitattu: 21.10.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030787>

Valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueista (174/2002). [viitattu: 22.10.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2002/20020174>

Webropol 2010. The intelligent way. [WWW]. [viitattu: 20.7.2010]. Saatavissa: <http://w3.webropol.com/finland>

112-päivän valtakunnallinen työryhmä. 112-päivä. [WWW]. [viitattu: 1.6.2010]. Saatavissa: <http://www.112-paiva.fi>

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisyssä

Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa vapaaehtoisten palokuntien tekemää onnettomuuksien ehkäisytyötä. Osittain onnettomuuksien ehkäisytyöhön liittyviä tietoja on jo kerätty PRONTOon ja HAKAan, mutta kaikki tapahtumat eivät ole kirjautuneet järjestelmiin. Tällä kyselyllä pyritäänkin tarkistamaan ja saattamaan tiedot ajan tasalle. Tuloksia käytetään jatkossa myös vapaaehtoisten palokuntien tekemän onnettomuuksien ehkäisytyön kehittämistyössä.

Kyselyn tilaaja on SPEK ja työ tehdään diplomityönä Tampereen teknillisen yliopiston Teollisuustalouden laitokselle. Tutkimustyön ohjausryhmään kuuluvat: Kimmo Kohvakka (SPEK), Petri Jaatinen (SPEK), Teija Mankkinen (SPEK), Sami Häkkinen (Suomen Palopääallystöliitto) sekä Juha Virto (Varsinais-Suomen Pelastuslaitos).

Vastauksesi on erittäin tärkeä, jotta vapaaehtoisten palokuntien tekemästä onnettomuuksien ehkäisytyöstä saadaan ajantasainen ja totuudenmukainen kuva. Kyselyn tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja yksittäisiä vastauksia käsittelee ainoastaan tutkimustyön tekijä eli Tytti Oksanen.

Vastaathan kyselyyn viimeistään 1.10.2010, jotta Sinunkin mielipiteesi on mukana tutkimuksessa!

1) Mihin pelastuslaitokseen paloasemanne kuuluu?

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisyssä

2) Mikä on palokuntanne nimi?

<< Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä**3) Oletko käyttänyt PRONTOa onnettomuuksien ehkäisytyön raportoinnissa?**

- Ei (siirtyy automaattisesti kysymykseen 6)
- Kyllä

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä**4) Merkitkää alla olevaan mitä mieltä olette PRONTO:n käyttämisestä onnettomuuksien ehkäisytyön kirjaamisessa (rastittakaa joka riviltä yksi vaihtoehto)**

	1	2	3	4	
Erittäin vaikeaa	☐	☐	☐	☐	Erittäin helppoa
Erittäin epäselvää	☐	☐	☐	☐	Erittäin selkeää
Aivan turhaa ajanhukkaa	☐	☐	☐	☐	Hyödyllistä tiedonkeruuta

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisyssä**5) Milloin tiedot tehdystä onnettomuuksien ehkäisytyöstä laitetaan PRONTOon?**

- Samana päivänä
- Viikon sisällä
- Parin kuukauden sisällä
- Kuluvan vuoden lopussa
- Ei koskaan

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

6) Kuinka monessa onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvässä tapahtumassa paloasemanne on ollut mukana vuosien 2008 ja 2009 aikana?

Merkitse ensimmäiseen ruutuun vuosiluvun alle tapahtumien yhteenlaskettu lukumäärä kyseisenä vuotena. Arvioi sen jälkeen montako merkistemistäsi tilaisuuksista oli itse järjestettyjä, muiden järjestämiä ja palokuntasopimuksessa sovittuja.

Alkusammutuskoulutus, poistumisharjoitus tms.

vuosi 2008

itse järjestetty
tilaisuus

muiden järjestämä
tilaisuus

palokuntasopimuksessa
sovittu tilaisuus

vuosi 2009

Pelastustoimen esittely, muu yleisötapahtuma tms.

vuosi 2008

vuosi 2009

Kampanjapäivät (esim. 112-päivä)

vuosi 2008

vuosi 2009

Luennot, koulutukset tms.

vuosi 2008

vuosi 2009

Muu valistus, neuvonta tai koulutus

vuosi 2008

vuosi 2009

Muu

vuosi 2008

vuosi 2009

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

7) Kuinka paljon onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviin tapahtumiin on kulunut aikaa ja mikä on ollut osallistujamäärä tapahtumissa vuosina 2008 ja 2009?

Merkitse vuosiluvun alle kuinka paljon aikaa on käytetty kaiken kaikkiaan tapahtumien vuoksi.

Arvioi sen jälkeen:

- tapahtumien **valmisteluun** kulunut aika
- **tapahtumien kesto** yhteensä
- **osallistujamäärä**

Alkusammutuskoulutus, poistumisharjoitus tms.

vuosi 2008

	Valmistelu-aika	Tapahtumien kesto	Osallistujamäärä
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

vuosi 2009

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Pelastustoimen esittely, muu yleisötapahtuma tms.

vuosi 2008

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

vuosi 2009

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Kampanjapäivät (esim. 112-päivä)

vuosi 2008

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

vuosi 2009

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Luennot, koulutukset tms.

vuosi 2008

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

vuosi 2009

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Muu valistus, neuvonta tai koulutus

vuosi 2008

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

vuosi 2009

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Muu

vuosi 2008

vuosi 2009

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisyssä

8) Mikäli vastasit edellisten kysymysten (6 ja 7) kohtaan muu, mitä kaikkea tämä sisältää? Mitä tarkoittit sillä?

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä**9) Kuinka paljon olette käyttäneet resursseja onnettomuuksien ehkäisytyöhön vuosina 2008 ja 2009?**

Rahana (€)

Henkilötyötunteina (h)

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä**10) Oletteko määritelleet onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvälle toiminnalle tavoitteet vuodelle 2011?** Ei (siirtyy automaattisesti kysymykseen 13) Kyllä

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

11) Minkälaisia tavoitteita olette määritelleet vuodelle 2011 liittyen onnettomuuksien ehkäisytyöhön?

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

12) Onko tavoitteiden määrittelyt tehty pelastuslaitoksen kanssa?

- Ei
 Kyllä

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

13) Alla on muutamia väitteitä koskien ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISYTYÖTÄ. Rastita mitä mieltä Sinä olet väitetyistä asioista.

	täysin samaa mieltä	samaa mieltä	eri mieltä	täysin eri mieltä
Vapaaehtoisten palokuntien tärkeintä työtä	☐	☐	☐	☐
Kuuluu päätoimiselle henkilöstölle	☐	☐	☐	☐
Ei vaikuta oikeasti turvallisuuteen ja turvallisuuskulttuuriin	☐	☐	☐	☐
Haluan mielelläni tavata minulle vieraita ihmisiä ja jutella heidän kanssaan onnettomuuksien ehkäisystä	☐	☐	☐	☐
Vastenmielistä työtä	☐	☐	☐	☐
Tämän hetken muoti-ilmiö, kohta se unohtuu	☐	☐	☐	☐
Turhaa rahan ja ajan haaskausta	☐	☐	☐	☐
Hyvää työtä, kunhan minä en joudu sitä tekemään	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

Vapaaehtoiset palokunnat onnettomuuksien ehkäisytyössä

14) Mitä hyviä käytäntöjä teidän paloasemallanne on käytössä onnettomuuksien ehkäisytyössä?

Mikäli sinulla on kysyttävää tai kommentoitavaa tutkimukseen liittyen, otathan yhteyttä: tytti.oksanen@tut.fi

<-- Edellinen

Lähetä

Kohdenumero	1	2	3	4	5
Aihealue	Alkusammutus-koulutus, poistumis-harjoitus tms.	Pelastustoimen esittely, muu yleisö-tapahtuma tms.	Kampanjapäivät (esim. 112-päivä)	Luennot ja koulutukset	Muu valistus, neuvonta tai koulutus
Aihealueen sisältämät tiedot	Alkusammutus-koulutus	Pelastustoimen esittely	112-päivä	Asiantuntija-koulutus	Muu valistus, neuvonta tai koulutus
	Poistumisharjoitus	Avoimet ovet	Nou hätä!	Ensiapukoulutus	Hätäilmoitus
		Messut	Tapaturmapäivä	Tulityökoulutus	Omatoiminen varautuminen
				Varautumis-koulutus	Onnettomuuksien ehkäisy
					Toiminta onnettomuus-tilanteessa

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/ h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. Helsinki																				
Haagan paloasema	1	0	0	0	1	12	0	0	0	12	1	0	0	0	1	12	0	0	0	12
Haagan VPK	28	2	2	0	13	1336	550	332	0	1297	95	8	8	0	51	7066	2100	1328	0	3924
Helsingin VPK	27	0	0	0	36	1143	0	0	0	1279	42	0	0	0	62	2749	0	0	0	2949
Laajasalon VPK	6	0	0	0	18	65	0	0	0	553	12	0	0	0	56	132	0	0	0	1903
Malmin VPK	7	0	0	0	9	416	0	0	0	506	16	0	0	0	22	1134	0	0	0	1404
Marjanien VPK	22	0	0	0	15	523	0	0	0	341	40	0	0	0	20	988	0	0	0	452
Oulunkylän VPK	14	0	0	0	13	339	0	0	0	507	43	0	0	0	31	1081	0	0	0	1423
Pakinkylän VPK	19	1	1	0	24	930	100	40	0	2489	64	4	2	0	66	3725	400	80	0	8497
Pitäjänmäen VPK	4	0	0	0	5	380	0	0	0	422	7	0	0	0	8	660	0	0	0	713
Puistolän VPK	6	1	1	0	19	237	218	45	0	1145	14	3	3	0	60	663	654	135	0	5151
Pukimäen VPK	2	0	0	0	14	75	0	0	0	630	6	0	0	0	34	205	0	0	0	1603
Tammisalon VPK	5	0	0	0	7	157	0	0	0	179	6	0	0	0	10	190	0	0	0	236
Vuosaaren VPK	12	0	2	0	16	255	0	150	0	745	43	0	7	0	50	895	0	550	0	2505
(tyhjä)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	40	0	0	0	0	2	0	0	0	0	80
Helsingin pelastustoimen alue yhteensä	153	4	6	0	191	5868	868	567	0	10145	388	15	20	0	473	19499	3154	2093	0	30851
2. Länsi-Uusimaa																				
Backgränd FBK	1	2	0	0	1	31	123	0	0	36	3	2	0	0	2	93	146	0	0	72
Billnäs FBK	1	0	3	0	0	70	0	123	0	0	2	0	10	0	0	140	0	378	0	0
Bobäck VPK	3	1	2	0	5	555	200	18	0	292	8	2	6	0	26	915	400	54	0	1212
Bromarv FBK	0	0	1	0	1	0	0	19	0	70	0	0	2	0	0	0	0	38	0	0
Ekenäs FBK	1	0	2	0	3	75	0	100	0	750	5	0	9	0	15	375	0	450	0	3800
Espoon VPK	6	1	2	0	11	450	600	235	0	3500	20	6	4	0	33	4366	3600	809	0	17765
Evitskog VPK	6	2	2	0	2	568	750	80	0	90	18	5	2	0	7	2114	1600	80	0	240
Ingå FBK	9	7	3	0	0	489	745	275	0	0	14	16	10	0	0	907	2320	1100	0	0
K835	0	2	0	0	0	0	31	0	0	0	0	2	0	0	0	0	31	0	0	0
Karis FBK	1	1	1	0	0	40	34	20	0	0	4	4	4	0	0	160	136	80	0	0
Karjalohjan VPK	7	2	1	0	8	248	270	25	0	151	17	9	4	0	10	660	1280	100	0	202
Kauklahden VPK	11	20	2	2	17	284	2772	165	62	483	29	37	4	3	29	691	4363	605	87	633
Kauniaisten VPK	2	2	4	1	5	90	425	903	135	312	0	6	28	14	9	0	2400	4636	1890	690
Kylmäla VPK	6	1	2	0	0	163	250	350	0	0	20	5	7	0	0	441	1250	1250	0	0
Kyrkslätt VPK	2	0	1	0	1	113	0	468	0	50	7	0	3	0	2	433	0	1404	0	100
Leppävaaran VPK	28	18	6	2	15	1367	2827	292	12	1173	84	67	33	6	52	4248	13075	1414	36	6956
Lohjan Palokunta ry	0	1	1	0	0	0	80	150	0	0	0	2	3	0	0	0	160	450	0	0
Långvik VPK	5	0	0	0	6	84	0	0	0	156	6	0	0	0	6	139	0	0	0	128
Navala VPK	1	2	2	0	2	180	400	230	0	108	2	6	4	0	3	360	1167	460	0	204
Nummen VPK	2	2	3	0	3	82	170	75	0	580	11	8	11	0	11	356	820	275	0	2340
Oitbacka VPK	0	2	2	1	4	0	550	350	50	659	0	9	7	5	14	0	2700	1250	250	3027
Paloniemen VPK	2	0	1	0	3	85	0	30	0	112	0	0	0	0	3	0	0	0	0	96
Pitkäjärven VPK	4	1	1	0	0	322	35	180	0	0	2	0	0	0	0	160	0	0	0	0
Pohjan VPK	0	0	2	0	1	0	0	80	0	70	0	0	7	0	3	0	0	290	0	210
Pusulan VPK	2	2	2	0	2	46	170	159	0	160	3	2	0	0	7	63	200	0	0	490
Sammatin VPK	0	3	1	0	1	0	400	300	0	88	0	12	4	0	6	0	1600	1200	0	528
Siuntion VPK	0	0	2	0	2	0	0	210	0	60	0	0	5	0	8	0	0	600	0	280
Skogby FBK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	110	0	0	0	0	2	0	0	0	0	220
Skärgårdens FBK	1	0	0	0	5	30	0	0	0	538	3	0	0	0	18	90	0	0	0	1902
Snappertuna FBK	3	0	2	0	2	217	0	170	0	120	9	0	5	0	7	843	0	490	0	510
Svartå FBK	1	1	1	0	2	52	40	50	0	72	3	0	4	0	7	156	0	200	0	259
Sökö-sommarön VPK	2	3	2	0	3	150	900	240	0	411	11	10	12	0	10	850	3400	1760	0	1711
Tuorilan VPK	0	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	4	0	0	0	0	200	0	0
Tvärminne FBK	1	0	4	0	3	75	0	365	0	32	3	0	11	0	6	188	0	1070	0	64
Vanhankylän seudun VPK	0	1	1	0	0	0	50	50	0	0	0	2	4	0	0	0	100	200	0	0
Veikkolan VPK	15	4	1	0	0	855	900	15	0	0	31	12	2	0	0	2500	2650	30	0	0
Ventelän VPK	7	7	3	0	3	1165	500	250	0	170	23	18	8	0	8	3355	1325	700	0	470
Vihdin VPK	2	5	1	0	1	450	2270	60	0	80	6	21	4	0	3	1350	9100	240	0	240
Vihtjärven VPK	1	1	0	0	3	50	145	0	0	79	4	0	0	0	3	200	0	0	0	93
Virkkalan VPK	1	4	0	0	3	100	850	0	0	130	2	15	0	0	7	200	3350	0	0	310
Österby FBK	3	0	3	0	2	63	0	240	0	60	6	0	10	0	4	126	0	770	0	117
Länsi-Uudenmaan pelastustoimen alue yhteensä	137	98	68	6		8549	16487	6327	259	10702	351	276	231	28	320	26475	57173	22582	2263	44867

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
3. Keski-Uusimaa																				
ASEMA1	1	0	0	0	0	20	0	0	0	0	2	0	0	0	0	40	0	0	0	0
ASEMA2	1	0	0	0	0	120	0	0	0	0	3	0	0	0	0	360	0	0	0	0
Asolan VPK	3	2	0	0	4	293	600	0	0	440	1	1	0	0	4	98	333	0	0	364
Halkian paloasema	0	0	0	0	2	0	0	0	0	190	0	0	0	0	8	0	0	0	0	760
Hyvinkään konepajan paloasema	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0
Hyvinkään VPK:n paloasema	0	8	2	0	4	0	2449	500	0	622	0	6	4	0	1	0	528	1200	0	68
Jokelan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	500	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1500
K106	1	0	0	0	1	500	0	0	0	20	4	0	0	0	2	2000	0	0	0	30
Kellokosken pelastusasema	1	0	0	0	1	60	0	0	0	60	2	0	0	0	2	120	0	0	0	120
Keskus VPK	3	1	0	0	7	152	400	0	0	184	13	6	0	0	22	704	2200	0	0	736
Laukkoski paloasema	0	0	1	0	1	0	0	100	0	48	0	0	4	0	3	0	0	400	0	144
Levannon VPK	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	5	0	0	0	0	750	0	0	0
Metsäkylän VPK	0	7	0	0	2	0	1220	0	0	80	0	15	0	0	2	0	2160	0	0	100
Mäntsälän paloasema	1	0	0	1	4	30	0	0	15	724	1	0	0	0	7	30	0	0	0	2410
Mäntsälän VPK	0	1	1	0	0	0	50	200	0	0	0	3	3	0	0	0	150	600	0	0
Nurmijärven paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	13	0	0	0	0	1	0	0	0	0	13
Ohkolan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	18	0	0	0	0	2	0	0	0	0	36
Perttulan VPK	2	10	0	0	5	80	835	0	0	580	5	26	0	0	14	220	2360	0	0	1930
Pornainen paloasema	0	1	2	0	1	0	10	210	0	320	0	2	12	0	4	0	20	1260	0	1280
Sotungin VPK	1	0	0	0	2	3	0	0	0	44	3	0	0	0	3	9	0	0	0	51
Sälinkään VPK:n paloasema	1	0	0	0	3	150	0	0	0	178	4	0	0	0	7	525	0	0	0	400
Tuusulan paloasema	0	1	0	0	0	0	600	0	0	0	0	5	0	0	0	0	3000	0	0	0
Tuusulan VPK	0	9	0	0	1	0	2100	0	0	100	0	16	0	0	3	0	3750	0	0	300
Vaaralan VPK	1	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	0	0	0	0
Vantaan VPK	3	4	0	0	0	71	730	0	0	0	5	25	0	0	0	153	4590	0	0	0
Wärtsilän paloasema	1	3	0	0	1	20	345	0	0	65	3	6	0	0	2	60	688	0	0	130
(tyhjä)	1	1	0	0	0	16	200	0	0	0	2	6	0	0	0	32	1200	0	0	0
Keski-Uudenmaan pelastustoimen alue yhteensä	21	50	6	1	42	1815	9739	1010	15	4186	48	122	23	0	88	4426	21733	3460	0	10372
4. Itä-Uusimaa																				
5855	0	0	2	0	0	0	0	148	0	0	0	0	3	0	0	0	0	222	0	0
753SS10	0	2	0	0	0	0	140	0	0	0	0	7	0	0	0	0	460	0	0	0
Epoon VPK	2	0	0	0	1	1553	0	0	0	200	6	0	0	0	4	6106	0	0	0	800
Gumbon VPK	2	2	0	0	0	16	230	0	0	0	4	6	0	0	0	32	690	0	0	0
Hamarin VPK	0	2	0	0	2	0	40	0	0	37	0	3	0	0	3	0	50	0	0	56
Hardomin VPK	0	2	0	0	0	0	280	0	0	0	0	6	0	0	0	0	840	0	0	0
Hinthaaran VPK	1	0	0	0	3	23	0	0	0	143	2	0	0	0	6	46	0	0	0	286
Isnäsin VPK	0	0	1	0	0	0	0	66	0	0	0	0	2	0	0	0	0	132	0	0
IU Asema 1 Porvoo	2	0	0	0	1	63	0	0	0	30	4	0	0	0	2	126	0	0	0	60
IU Asema 2 Sipoo	1	0	0	0	0	15	0	0	0	0	2	0	0	0	0	30	0	0	0	0
Kerkkoon VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	3	0	0	0	0	180
Kullon VPK	0	0	1	0	0	0	0	80	0	0	0	0	2	0	0	0	0	160	0	0
Loviisan VPK	1	0	0	0	1	26	0	0	0	32	2	0	0	0	2	52	0	0	0	64
Nikkilän VPK	2	0	1	0	0	42	0	60	0	0	4	0	4	0	0	84	0	210	0	0
Pernajan Kirkonkylän VPK	0	2	2	0	0	0	85	102	0	0	0	6	2	0	0	0	255	102	0	0
Porlamin VPK	0	4	1	0	2	0	388	70	0	136	0	13	3	0	6	0	1269	210	0	528
Porvoon VPK	7	3	0	0	5	512	575	0	0	874	18	10	0	0	15	1554	2150	0	0	3116
Sävträsk VPK	0	2	1	0	0	0	285	150	0	0	0	6	2	0	0	0	855	300	0	0
Talman VPK	2	0	0	0	0	73	0	0	0	0	4	0	0	0	0	146	0	0	0	0
Tolkisten VPK	0	2	0	0	4	0	493	0	0	209	0	4	0	0	9	0	986	0	0	457
Valkon VPK	0	2	1	0	1	0	400	68	0	102	0	7	2	0	4	0	1450	136	0	408
Vanhankylän VPK	0	1	0	0	0	0	85	0	0	0	0	3	0	0	0	0	213	0	0	0
Itä-Uudenmaan pelastustoimen alue yhteensä	20	24	10	0	21	2323	3001	744	0	1823	46	70	20	0	54	8176	9218	1472	0	5955

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
5. Varsinais-Suomi																				
Alastaron paloasema	0	0	1	0	0	0	0	300	0	0	0	0	6	0	0	0	0	1800	0	0
Askaisten paloasema	1	1	1	0	0	6	60	100	0	0	2	0	3	0	0	12	0	300	0	0
Auran paloasema	0	0	1	0	1	0	0	60	0	170	0	0	5	0	2	0	0	300	0	340
Hiittisten VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	10	0	0	0	0	2	0	0	0	0	20
Jakkula	0	1	0	0	0	0	30	0	0	0	0	3	0	0	0	0	90	0	0	
K017	0	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	3	0	0	0	0	250	0	0
K419	0	0	1	0	0	0	0	30	0	0	0	0	3	0	0	0	0	90	0	0
K503	0	1	0	0	0	0	120	0	0	0	0	4	0	0	0	0	480	0	0	
K636	1	0	0	0	0	35	0	0	0	0	1	0	0	0	0	35	0	0	0	
K738	0	0	1	0	0	0	0	29	0	0	0	0	2	0	0	0	0	44	0	0
Kaarinan VPK	0	1	0	0	0	0	18	0	0	0	0	2	0	0	0	0	36	0	0	
Kaksikerran VPK	2	9	2	0	2	176	2920	208	0	170	10	24	6	0	3	1348	10050	672	0	320
Kalannin paloasema	1	2	2	0	0	40	425	105	0	0	2	8	6	0	0	80	2450	315	0	0
Karinaisten VPK	2	0	0	0	4	120	0	0	0	700	4	0	0	0	9	240	0	0	0	1658
Karjalan paloasema	0	0	3	0	2	0	0	120	0	140	0	0	7	0	5	0	0	280	0	360
Keskuspaloasema	0	1	0	0	0	0	30	0	0	0	0	2	0	0	0	0	60	0	0	0
Kiikalan VPK	1	0	2	0	0	200	0	280	0	0	3	0	5	0	0	600	0	760	0	0
Kiskon VPK	0	0	1	0	0	0	0	130	0	0	0	0	3	0	0	0	0	390	0	0
Kosken TL VPK	0	1	0	0	1	0	100	0	0	100	0	4	0	0	4	0	400	0	0	400
Kustavin paloasema	0	0	2	0	2	0	0	245	0	94	0	0	5	0	6	0	0	535	0	328
Lemun paloasema	1	1	0	0	0	6	100	0	0	0	2	5	0	0	0	12	500	0	0	0
Liedon VPK	2	0	2	0	1	104	0	350	0	90	8	0	5	0	2	416	0	900	0	180
Lokalahden paloasema	0	1	1	0	0	0	150	150	0	0	0	5	3	0	0	0	750	450	0	0
Maarian VPK	0	4	0	0	8	0	702	0	0	1354	0	9	0	0	21	0	2352	0	0	3929
Marttilan VPK	0	3	1	0	1	0	215	150	0	15	0	8	4	0	2	0	530	600	0	30
Maskun paloasema	0	3	1	0	0	0	390	200	0	0	0	10	3	0	0	0	1670	600	0	0
Metsämaan VPK	1	1	0	0	1	10	200	0	0	150	1	8	0	0	4	10	1600	0	0	600
Muurilan VPK	0	0	1	0	2	0	0	55	0	125	0	0	3	0	7	0	0	165	0	475
Mynämäen paloasema	2	0	2	0	2	24	0	490	0	155	4	0	11	0	6	48	0	3170	0	610
Märynummen paloasema	2	0	0	0	0	180	0	0	0	0	4	0	0	0	0	325	0	0	0	0
Nousiaisten paloasema	0	0	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	1	0	0	0	0	45	0	0
Oripään VPK	1	2	1	0	1	95	1700	35	0	600	2	7	2	0	0	190	5300	73	0	0
Paattisten VPK	0	1	0	0	0	0	70	0	0	0	0	2	0	0	0	0	140	0	0	0
Paimion paloasema	0	4	1	0	0	0	680	200	0	0	0	11	3	0	0	0	2080	600	0	0
Paloasema, Kurkela	0	1	0	0	2	0	15	0	0	25	0	2	0	0	2	0	23	0	0	25
Paraisten paloasema	0	0	1	0	0	0	0	85	0	0	0	0	2	0	0	0	0	170	0	0
Perniön paloasema	1	0	3	0	0	13	0	590	0	0	2	0	9	0	0	26	0	1930	0	0
Perttelin VPK Kaivola	0	2	2	0	0	0	400	450	0	0	0	6	6	0	0	0	1325	1350	0	0
Piikkiön VPK	2	5	1	0	1	105	560	80	0	60	6	15	2	0	2	370	2368	160	0	120
Pyhämaan paloasema	0	1	2	0	1	0	140	78	0	50	0	3	5	0	2	0	420	192	0	75
Pöytyän paloasema	4	2	2	0	2	305	1535	220	0	150	8	5	6	0	3	548	4570	660	0	200
Rautilan VPK	0	2	2	0	0	0	1540	115	0	0	0	10	6	0	0	0	10620	345	0	0
Ruskon paloasema	0	4	0	0	0	0	235	0	0	0	0	10	0	0	0	0	710	0	0	0
Salon VPK	0	5	1	0	1	0	640	600	0	12	0	15	6	0	2	0	1920	3600	0	18
Sauvon palolaitos	2	1	4	0	0	18	30	102	0	0	2	1	7	0	0	18	30	172	0	0
Suomusjärven paloasema	0	1	2	0	1	0	15	140	0	40	0	1	6	0	1	0	15	440	0	40
Taivassalon paloasema	1	2	2	0	4	110	35	83	0	340	5	5	5	0	14	550	88	211	0	1220
Tarvasjoen VPK	0	1	2	0	1	0	20	120	0	280	0	2	8	0	0	0	30	480	0	0
Turun VPK	6	3	0	1	2	750	1450	0	19	163	17	4	0	1	4	3918	1650	0	14	329
Uusikartanon VPK	0	0	0	0	2	0	0	0	0	300	0	0	0	0	16	0	0	0	0	2400
Uudenkaupungin paloasema	0	7	2	0	1	0	565	250	0	37	0	13	5	0	2	0	1185	525	0	74
Vehmaan VPK	0	2	0	0	1	0	66	0	0	40	0	2	0	0	3	0	110	0	0	100
Yläneen VPK	1	1	1	0	6	15	100	80	0	394	2	3	6	0	15	30	300	480	0	1172
(tyhjä)	12	13	19	5	10	1173	2051	1360	172	657	30	42	46	9	26	4482	6386	3965	261	1899
Varsinais-Suomen pelastustoimen alue yhteensä	46	90	75	6	64	3485	17307	7750	191	6421	114	248	212	10	164	13257	60237	27018	275	16921

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6. Kanta-Häme																				
Hattulan paloasema	0	2	0	0	4	0	200	0	0	94	0	3	0	0	0	0	300	0	0	0
Heinäjoen VPK	2	1	2	0	1	167	130	90	0	110	5	3	5	0	3	454	390	210	0	330
Humppilan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	24	0	0	0	0	3	0	0	0	0	60
Hämeenlinnan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	25	0	0	0	0	2	0	0	0	0	50
Idänpään & Ympäristön VPK	0	2	0	0	1	0	66	0	0	27	0	5	0	0	2	0	162	0	0	54
Jokioisten paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	85	0	0	0	0	2	0	0	0	0	170
Kalvolan paloasema	0	0	0	0	2	0	0	0	0	25	0	0	0	0	4	0	0	0	0	50
Kalvolan VPK	1	2	1	0	3	35	33	312	0	22	2	4	2	0	6	70	66	624	0	41
Koljalan VPK	0	0	1	0	2	0	0	20	0	26	0	0	2	0	3	0	0	40	0	33
Kuuman paloasema	0	0	2	0	0	0	0	145	0	0	0	0	4	0	0	0	290	0	0	
Lammin paloasema	0	2	1	0	3	0	400	53	0	580	0	16	2	0	12	0	3200	97	0	2660
Lammin VPK	1	0	0	0	1	50	0	0	0	40	3	0	0	0	3	125	0	0	0	120
Lopen paloasema	1	3	0	0	0	25	228	0	0	0	3	10	0	0	0	75	856	0	0	0
Läyliäisten paloasema	0	1	0	0	0	0	35	0	0	0	0	2	0	0	0	0	70	0	0	0
Matkun paloasema	1	1	0	1	0	122	30	0	31	0	4	3	0	2	0	488	90	0	62	0
Matkun VPK	0	0	1	0	0	0	0	70	0	0	0	0	1	0	0	0	0	70	0	0
Rengon VPK	2	3	2	0	2	212	262	160	0	60	4	8	7	0	3	424	724	540	0	90
Riihimäen VPK	3	0	0	0	1	94	0	0	0	50	8	0	0	0	2	288	0	0	0	100
Ryttylän paloasema	1	1	0	0	2	18	271	0	0	350	3	7	0	0	7	45	1897	0	0	1350
Ryttylän VPK	2	0	0	0	0	265	0	0	0	0	2	0	0	0	0	440	0	0	0	0
Tammelan paloasema	5	2	0	0	0	137	150	0	0	0	7	6	0	0	0	202	390	0	0	0
Turengin VPK	0	0	0	0	2	0	0	0	0	79	0	0	0	0	2	0	0	0	0	79
Tuuloksen Kirkonseudun VPK	1	5	0	0	6	110	1005	0	0	359	1	27	0	0	14	110	6385	0	0	819
Tuuloksen paloasema	3	1	1	0	1	138	45	230	0	30	5	1	4	0	1	253	45	920	0	30
Vähikkälän VPK	2	0	2	0	0	40	0	130	0	0	3	0	6	0	0	60	0	390	0	0
Ypäjän paloasema	1	0	0	0	0	6	0	0	0	0	2	0	0	0	0	12	0	0	0	0
(tyhjä)	2	0	0	0	1	365	0	0	0	27	2	0	0	0	2	190	0	0	0	54
Kanta-Hämeen pelastustoimen alue yhteensä	28	26	13	1	35	1784	2855	1210	31	2013	54	95	33	2	71	3236	14575	3181	62	6090
7. Päijät-Häme																				
Ahtialan VPK	5	5	0	0	0	87	728	0	0	0	5	14	0	0	0	87	2166	0	0	0
Artjärven VPK	1	1	1	0	2	15	120	28	0	40	2	3	2	0	4	30	360	56	0	80
Hakosilta-Nostavan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	18	0	0	0	0	2	0	0	0	0	36
Hartolan palokunta	0	0	0	0	2	0	0	0	0	561	0	0	0	0	8	0	0	0	0	2244
Herralan VPK	0	0	1	1	0	0	0	60	8	0	0	0	1	1	0	0	0	60	8	0
Hämeenkosken VPK	0	2	1	0	2	0	250	147	0	148	0	6	2	0	6	0	920	294	0	552
Järvelän VPK	1	0	2	0	0	6	0	155	0	0	3	0	5	0	0	18	0	350	0	0
KO15	1	0	1	0	0	7	0	30	0	0	2	0	3	0	0	14	0	90	0	0
Keski-Hollolan VPK	0	5	1	0	3	0	1820	200	0	74	0	17	0	0	5	0	5880	0	0	118
Lahden VPK	0	1	0	0	4	0	50	0	0	302	0	2	0	0	15	0	100	0	0	1480
Lahti	0	1	0	0	0	0	183	0	0	0	0	2	0	0	0	0	366	0	0	0
Pennalan VPK	0	0	1	0	0	0	0	98	0	0	0	0	1	0	0	0	0	98	0	0
Renkomäen VPK	0	3	0	0	1	0	150	0	0	10	0	14	0	0	2	0	670	0	0	15
Sysmän VPK	0	2	3	0	0	0	340	120	0	0	0	5	5	0	0	0	820	220	0	0
Vesikansan VPK	3	0	0	0	0	195	0	0	0	0	5	0	0	0	0	268	0	0	0	0
Villikkalan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	25	0	0	0	0	6	0	0	0	0	150
Päijät-Hämeen pelastustoimen alue yhteensä	11	20	11	1	16	310	3641	838	8	1178	17	63	19	1	48	417	11282	1168	8	4675

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
8. Kymenlaakso																				
306 KU	0	2	0	0	1	0	31	0	0	20	0	3	0	0	2	0	51	0	0	40
Anjalan paloasema	2	2	0	1	3	71	353	0	94	184	2	4	0	4	9	71	567	0	376	703
Elimäen paloasema	2	3	1	0	0	35	230	40	0	0	4	15	4	0	0	70	1160	160	0	0
Haminan VPK asema	1	0	0	0	1	15	0	0	0	24	2	0	0	0	1	23	0	0	0	20
Husulan asema	8	5	0	0	17	178	630	0	0	609	8	15	0	0	53	180	2359	0	0	2235
Iitin VPK	1	13	0	0	1	75	1520	0	0	120	1	14	0	0	0	38	1616	0	0	0
Inkeröisten paloasema	0	0	0	0	3	0	0	0	0	150	0	0	0	0	8	0	0	0	0	572
Jaala paloasema	2	2	0	0	0	10	310	0	0	0	3	15	0	0	0	12	2420	0	0	0
Jokela	0	4	0	0	2	0	590	0	0	290	0	8	0	0	7	0	1690	0	0	1180
Jokelan VPK paloasema	5	0	0	0	2	395	0	0	0	440	4	0	0	0	4	391	0	0	0	520
K909	0	0	0	0	1	0	0	0	0	800	0	0	0	0	8	0	0	0	0	6400
Kaipiaisten paloasema	0	0	1	1	0	0	0	162	70	0	0	0	2	2	0	0	0	324	140	0
Karhulan VPK	2	8	0	0	0	200	905	0	0	0	5	18	0	0	0	425	3335	0	0	0
Klamilan VPK	0	1	1	0	0	0	35	35	0	0	0	0	2	0	0	0	0	70	0	0
Korian paloasema	1	2	0	0	2	14	500	0	0	72	2	7	0	0	3	21	1800	0	0	132
Kotkan VPK	0	5	0	0	6	0	514	0	0	1024	0	17	0	0	16	0	2621	0	0	3061
Kouvolan VPK,	0	1	0	0	0	0	20	0	0	0	0	2	0	0	0	0	40	0	0	0
Kouvulankylän VPK	7	14	0	1	11	481	1840	0	21	1720	4	4	0	2	31	115	512	0	42	4473
Kuusankosken VPK	5	5	0	0	1	867	198	0	0	264	7	11	0	0	5	1149	504	0	0	1320
Kymin läntinen VPK	2	1	1	0	0	136	110	160	0	0	4	4	5	0	0	272	440	800	0	0
Liikkalan paloasema	1	0	0	0	1	70	0	0	0	12	3	0	0	0	3	210	0	0	0	36
Metsäkylän asema	1	1	0	0	1	5	16	0	0	19	2	0	0	0	2	8	0	0	0	29
Paloasema Kauppalankatu 45	0	1	0	0	0	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pyhtään VPK	0	0	5	0	1	0	0	462	0	8	0	0	13	0	1	0	0	1296	0	8
Ravijoen VPK	0	1	0	0	2	0	15	0	0	267	0	2	0	0	4	0	23	0	0	434
Selänpää	1	0	0	1	3	18	0	0	21	174	3	0	0	8	12	54	0	0	168	704
Selänpään VPK	2	3	0	3	0	16	219	0	140	0	3	4	0	3	0	23	163	0	90	0
Siltakylän VPK	3	3	15	1	0	15	204	974	39	0	4	7	26	3	0	18	678	2995	117	0
Tiutisen VPK	2	0	2	0	2	30	0	205	0	337	4	0	8	0	3	60	0	820	0	637
Tuohikottin VPK	0	2	0	0	0	0	510	0	0	0	0	11	0	0	0	0	2710	0	0	0
Virojoen VPK	1	1	2	0	2	35	230	420	0	232	3	2	12	0	8	105	345	2520	0	1096
Virolahden VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	10	0	0	0	0	3	0	0	0	0	30
Vuolenkosken VPK	2	4	1	1	2	180	147	41	200	76	0	4	2	0	4	30	147	82	33	150
Kymenlaakso pelastustoimen alue yhteensä	51	84	29	9	66	2846	9627	2499	585	6852	68	167	74	22	187	3275	23181	9067	966	23780
9. Etelä-Karjala																				
Imatran VPK	0	4	0	0	1	0	160	0	0	50	0	7	0	0	3	0	295	0	0	150
K416	1	0	0	0	2	150	0	0	0	34	3	0	0	0	5	450	0	0	0	81
Kuivasensaaren VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lauritsalan VPK	2	3	4	0	3	22	570	280	0	450	13	3	15	0	13	148	832	2110	0	1950
Lemin paloasema	1	2	2	1	1	20	612	141	110	16	1	5	7	13	2	20	1824	507	1430	32
Nuijamaan VPK	1	3	0	0	0	60	730	0	0	0	4	11	0	0	0	240	2370	0	0	0
Parikkalan paloasema	0	1	0	0	1	0	80	0	0	50	0	4	0	0	3	0	320	0	0	150
Rautjärven paloasema	0	1	0	0	2	0	200	0	0	206	0	4	0	0	4	0	800	0	0	409
Ruokolahden paloasema	0	2	0	0	0	0	225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rutolan VPK	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	3	0	0	0	0	180	0	0	0	0
Saaren paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	40	0	0	0	0	1	0	0	0	0	30
Tainionkosken VPK	5	3	0	0	0	60	257	0	0	0	10	15	0	0	0	120	1335	0	0	0
Taipalsaaren paloasema	1	4	0	0	2	12	250	0	0	169	2	2	0	0	3	24	123	0	0	270
Uukuniemen paloasema	1	3	0	0	1	40	570	0	0	40	3	8	0	0	1	120	2610	0	0	30
Vainikkalan VPK	7	0	0	0	3	214	0	0	0	19	8	0	0	0	3	155	0	0	0	18
Ylämaan paloasema	1	0	2	0	2	10	0	165	0	90	2	0	3	0	3	20	0	226	0	146
(tyhjä)	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	2	0	0	0	0	200	0	0	0
Etelä-Karjalan pelastustoimen alue yhteensä	21	27	8	1	20	648	3754	586	110	1194	49	61	25	13	41	1477	10709	2843	1430	3266

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
10. Etelä-Savo																				
8501	0	1	0	0	0	0	5	0	0	0	0	2	0	0	0	0	10	0	0	0
Heinäveden VPK	0	1	0	0	1	0	253	0	0	500	0	6	0	0	5	0	1518	0	0	2500
Joroisten PVPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	200	0	0	0	0	2	0	0	0	0	400
K090	0	0	0	0	1	0	0	0	0	16	0	0	0	0	2	0	0	0	0	32
K184	1	0	0	0	0	40	0	0	0	0	3	0	0	0	0	120	0	0	0	0
K768	1	0	0	0	0	30	0	0	0	0	3	0	0	0	0	90	0	0	0	0
Karvion VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	40	0	0	0	0	2	0	0	0	0	80
Mikkelin EVPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	15	0	0	0	0	4	0	0	0	0	60
Ristiinan VPK	0	1	1	0	1	0	20	82	0	150	0	1	3	0	3	0	20	246	0	450
Savonlinnan VPK	0	3	0	0	1	0	250	0	0	40	0	10	0	0	2	0	850	0	80	
Vihtarin VPK	0	0	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	3	0	0	0	0	180	0	0
(tyhjä)	0	0	0	0	2	0	0	0	0	55	0	0	0	0	5	0	0	0	0	140
Etelä-Savon pelastustoimen alue yhteensä	2	6	2	0	9	70	528	142	0	1016	6	19	6	0	25	210	2398	426	0	3742
11. Keski-Suomi																				
Hallin VPK	0	1	2	0	0	0	60	158	0	0	0	4	6	0	0	0	240	474	0	0
Jämsän VPK	3	3	0	4	2	199	800	0	40	60	3	10	0	8	4	199	3000	0	80	108
Jämsänkosken VPK	6	5	1	0	9	110	820	15	0	268	13	16	2	0	15	207	2190	30	0	887
K277	0	0	0	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	16	0	0	0	0	2400
K633	0	0	0	1	0	0	0	0	14	0	0	0	0	5	0	0	0	0	70	0
K729	0	0	0	1	0	0	0	0	17	0	0	0	0	6	0	0	0	0	102	0
Keuruun VPK	0	2	0	0	0	0	260	0	0	0	0	8	0	0	0	0	1040	0	0	0
Konginkankaan VPK	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	5	0	0	0	0	250	0	0	0	0
Korpilahden VPK	0	4	1	0	0	0	515	123	0	0	0	13	5	0	0	0	1870	615	0	0
Koskenpään VPK	0	1	1	0	0	0	30	35	0	0	0	2	3	0	0	0	60	105	0	0
Kuhmoisten VPK	0	2	2	0	0	0	121	58	0	0	0	10	5	0	0	0	624	156	0	0
Kuohun VPK	5	1	1	0	2	258	60	60	0	246	1	0	5	0	3	54	0	300	0	240
Leivonmäen VPK	0	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	4	0	0	0	0	240	0	0	0
Leppälahden VPK	0	1	0	0	0	0	500	0	0	0	0	4	0	0	0	0	2000	0	0	0
Länkipohjan VPK	0	1	1	0	0	0	58	68	0	0	0	4	3	0	0	0	232	204	0	0
Palokan VPK	7	5	0	0	7	84	830	0	0	941	10	15	0	0	15	117	3006	0	0	2524
Saarijärven PVPK	0	0	0	4	0	0	0	0	60	0	0	0	0	21	0	0	0	0	292	0
Säynätsalon PVPK	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	6	0	0	0	0	600	0	0	0
Tikkakosken PVPK	2	0	0	0	0	25	0	0	0	0	4	0	0	0	0	50	0	0	0	0
Uuraisten VPK	1	3	0	0	1	70	100	0	0	8	3	11	0	0	0	210	355	0	0	0
Vaajakosken VPK	24	1	0	0	3	396	150	0	0	340	34	2	0	0	8	557	300	0	0	990
Äänekosken VPK	0	1	0	0	0	0	200	0	0	0	0	4	0	0	0	0	800	0	0	0
Keski-Suomen pelastustoimen alue yhteensä	49	33	9	10	25	1192	4664	517	131	2013	72	112	29	40	60	1644	16557	1884	544	7148

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
12. Tampere																				
Aitoon VPK	0	1	0	0	1	0	90	0	0	49	0	4	0	0	4	0	315	0	0	196
Halkivahan VPK	1	0	1	0	0	10	0	100	0	0	4	0	3	0	0	40	0	300	0	0
Itä-Ikaalisten VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	17	0	0	0	0	1	0	0	0	0	17
Kangasalan VPK	0	0	2	0	0	0	0	110	0	0	0	0	3	0	0	0	0	140	0	0
Keikyän VPK	0	1	0	0	2	0	150	0	0	360	0	4	0	0	5	0	600	0	0	800
Kiikan VPK	0	1	0	0	0	0	70	0	0	0	0	3	0	0	0	0	210	0	0	0
Kolhon VPK	0	2	0	4	1	0	110	0	27	26	0	6	0	27	2	0	330	0	181	52
Korkeakosken VPK	4	4	1	0	1	191	526	120	0	11	13	21	4	0	4	614	2806	480	0	44
Kuhmalahden VPK	0	0	2	0	3	0	0	362	0	30	0	0	6	0	6	0	0	1086	0	60
Kurisjärven VPK	1	0	0	0	1	13	0	0	0	70	2	0	0	0	4	26	0	0	0	280
Kylmäkosken VPK	1	1	3	0	4	20	114	113	0	221	2	5	6	0	9	40	570	350	0	787
Kyröskosken VPK	0	6	0	0	0	0	325	0	0	0	0	12	0	0	0	0	850	0	0	0
Lempäälän VPK	1	5	0	0	2	19	685	0	0	420	1	18	0	0	6	19	2360	0	0	1260
Länsi-Vesilahden VPK	1	1	0	0	4	186	600	0	0	176	4	3	0	0	11	744	1800	0	0	600
Mouhijärven VPK	0	2	0	0	0	0	181	0	0	0	0	6	0	0	0	0	562	0	0	0
Mäntän aluepaloasema	1	0	1	0	0	17	0	195	0	0	1	0	6	0	0	17	0	1170	0	0
Mäntän VPK	2	0	0	0	0	40	0	0	0	0	4	0	0	0	0	66	0	0	0	0
Nokian VPK	1	1	0	0	0	150	30	0	0	0	2	2	0	0	0	300	60	0	0	0
Onkkaalan VPK	1	1	2	0	0	63	300	79	0	0	4	4	1	0	0	252	1200	49	0	0
Pirkkalan VPK	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruoveden VPK	2	0	0	0	0	60	0	0	0	0	2	0	0	0	0	40	0	0	0	0
Sahalahden VPK	1	0	0	0	0	7	0	0	0	0	2	0	0	0	0	14	0	0	0	0
Salmentaan VPK	2	0	0	0	0	150	0	0	0	0	7	0	0	0	0	550	0	0	0	0
Suodenniemen VPK	0	1	0	0	1	0	110	0	0	80	0	4	0	0	5	0	385	0	0	400
Sääksjärven-Kuljun VPK	0	1	0	0	0	0	300	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1200	0	0	0
Teiskon VPK	1	0	0	0	0	15	0	0	0	0	2	0	0	0	0	30	0	0	0	0
Toijalan aluepaloasema	0	0	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	3	0	0	0	0	180	0	0
Tyrvään VPK, Sammaljoki	0	1	0	0	0	0	40	0	0	0	0	2	0	0	0	0	80	0	0	0
Urjalan VPK	3	0	1	0	0	335	0	120	0	0	4	0	4	0	0	336	0	480	0	0
Vesilahden VPK	1	1	1	0	1	150	10	170	0	50	4	3	4	0	2	600	25	680	0	100
Viialan VPK	2	1	1	0	1	105	250	120	0	60	7	4	3	0	3	375	1000	360	0	180
Vijakkalan aluepaloasema	1	0	0	0	0	28	0	0	0	0	4	0	0	0	0	112	0	0	0	0
Vijakkalan VPK	0	1	0	0	2	0	22	0	0	140	0	2	0	0	6	0	44	0	0	520
Virtain VPK	0	0	0	0	2	0	0	0	0	22	0	0	0	0	3	0	0	0	0	37
Ylöjärven aluepaloasema	0	1	0	0	0	0	300	0	0	0	0	2	0	0	0	0	600	0	0	0
Ylöjärven VPK	3	0	0	0	1	120	0	0	0	600	8	0	0	0	4	350	0	0	0	2400
(tyhjä)	1	0	0	0	1	12	0	0	0	17	1	0	0	0	1	12	0	0	0	17
Tampereen pelastustoimen alue yhteensä	31	34	16	4	29	1691	4313	1549	27	2349	77	108	43	27	76	4537	14997	5275	181	7750

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
13. Satakunta																				
Ahlaisten paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	90	0	0	0	0	4	0	0	0	0	360
Eurajoen paloasema	0	0	1	0	0	0	0	80	0	0	0	0	3	0	0	0	0	240	0	0
Euran paloasema	0	1	0	0	1	0	120	0	0	35	0	2	0	0	1	0	240	0	0	35
Harjavalan paloasema	0	1	0	0	3	0	80	0	0	199	0	4	0	0	9	0	320	0	0	873
Hinnerjoen paloasema	0	0	0	0	2	0	0	0	0	87	0	0	0	0	5	0	0	0	0	221
Honkilahten paloasema	0	0	0	0	2	0	0	0	0	39	0	0	0	0	3	0	0	0	0	64
Huittisten paloasema	0	1	0	0	0	0	250	0	0	0	0	2	0	0	0	0	500	0	0	0
Jämijärven paloasema	1	1	0	0	1	53	95	0	0	145	0	4	0	0	3	9	380	0	0	435
Kaasmarkun paloasema	1	1	1	0	1	18	50	38	0	14	3	4	1	0	1	45	200	38	0	14
Kankaanpään aluepaloasema	0	5	0	0	3	0	771	0	0	432	0	16	0	0	10	0	2662	0	0	1366
Karvian paloasema	1	0	0	0	2	52	0	0	0	121	3	0	0	0	7	156	0	0	0	471
Kiikoisten paloasema	3	5	0	0	4	163	166	0	0	636	10	10	0	0	13	660	271	0	0	3367
Kiukaisten paloasema	0	1	2	0	0	0	120	93	0	0	0	2	7	0	0	0	240	309	0	0
Kokemäen paloasema	1	0	0	0	1	200	0	0	0	100	15	0	0	0	5	3000	0	0	0	500
Kuivalahden paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	5	0	0	0	0	750
Kukkonharjan paloasema	0	0	1	0	0	0	0	55	0	0	0	0	3	0	0	0	0	165	0	0
Kullaan paloasema	1	0	0	0	0	45	0	0	0	0	4	0	0	0	0	180	0	0	0	0
Köyliön Läntinen VPK, Kepola	0	2	1	0	2	0	475	48	0	62	0	12	3	0	4	0	2850	144	0	101
Köyliön VPK, Yttilä	0	0	2	0	0	0	0	95	0	0	0	0	5	0	0	0	0	225	0	0
Lapin paloasema	2	1	0	0	1	42	100	0	0	50	8	2	0	0	4	177	200	0	0	200
Lassilan paloasema	0	0	1	0	0	0	0	23	0	0	0	0	2	0	0	0	0	46	0	0
Lavian paloasema	0	2	0	0	2	0	174	0	0	51	0	6	0	0	3	0	608	0	0	88
Luvian paloasema	3	0	1	0	1	74	0	200	0	50	13	0	4	0	4	331	0	800	0	200
Merikarvian paloasema	0	2	1	0	1	0	300	186	0	47	0	5	3	0	1	0	800	558	0	47
Nakkilan paloasema	7	1	2	0	4	168	20	310	0	356	11	1	5	0	9	291	20	685	0	792
Noormarkun paloasema	12	1	3	0	3	442	135	370	0	119	29	4	9	0	9	1267	540	1195	0	543
Oma asemapaikka	0	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	2	0	0	0	0	100	0	0
Panelian paloasema	0	1	0	0	2	0	300	0	0	326	0	3	0	0	5	0	900	0	0	952
Pihlavan paloasema	3	0	2	0	3	300	0	214	0	420	8	0	8	0	9	730	0	1104	0	1230
Pihlavan tehtaiden TPK	0	1	0	0	0	0	200	0	0	0	0	4	0	0	0	0	800	0	0	0
Pomarkun paloasema	3	0	1	0	2	77	0	130	0	39	8	0	5	0	2	226	0	650	0	39
Porin VPK	0	0	1	0	0	0	0	200	0	0	0	0	4	0	0	0	0	800	0	0
Rauman paloasema	2	1	0	0	5	350	400	0	0	1100	5	2	0	0	14	950	800	0	0	3100
Reposaaren paloasema	1	0	0	0	1	8	0	0	0	55	2	0	0	0	3	16	0	0	0	165
Siikaisten paloasema	1	0	2	0	0	170	0	71	0	0	2	0	6	0	0	340	0	213	0	0
Säkylän paloasema	0	1	1	0	10	0	400	180	0	1446	0	3	4	0	27	0	1200	720	0	5117
Tuiskulan VPK, Tuiskula	1	0	1	0	0	24	0	25	0	0	3	0	0	0	0	72	0	0	0	0
Ulvilan paloasema	6	3	0	0	2	379	235	0	0	214	16	11	0	0	3	1070	1287	0	0	585
Vuorenmaan VPK, Vuorenmaa	1	2	3	1	2	38	38	263	21	63	3	6	3	3	5	114	114	105	63	174
(tyhjä)	1	3	0	0	1	300	672	0	0	10	1	22	0	0	2	300	4976	0	0	20
Satakunnan pelastustoimen alue yhteensä	51	37	28	1	64	2903	5101	2631	21	6456	143	124	76	3	168	9934	19908	8097	63	21809
14. Etelä-Pohjanmaa																				
Alavuden paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	46	0	0	0	0	2	0	0	0	0	92
Kauhajärven VPK	0	1	0	0	0	0	900	0	0	0	0	4	0	0	0	0	3600	0	0	0
Koskenkorvan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	4	0	0	0	0	600
Lehtimäen paloasema	0	2	0	0	2	0	90	0	0	100	0	2	0	0	3	0	75	0	0	120
Nurmon paloasema	1	6	0	0	1	610	971	0	0	15	4	17	0	0	1	2440	3797	0	0	15
Peräseinäjoen paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	200	0	0	0	0	4	0	0	0	0	800
Soinin paloasema	0	0	1	0	1	0	0	60	0	50	0	0	4	0	4	0	0	240	0	200
Teuvan paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	300	0	0	0	0	5	0	0	0	0	1500
Ylihärman paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	210	0	0	0	0	4	0	0	0	0	840
Etelä-Pohjanmaan pelastustoimen alue yhteensä	1	9	1	0	9	610	1961	60	0	1071	4	22	4	0	27	2440	7472	240	0	4167

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
15. Pohjanmaa																				
Iskmon paloasema	0	1	0	0	0	0	103	0	0	0	0	3	0	0	0	0	309	0	0	0
Koivulahden paloasema	1	1	0	0	0	8	100	0	0	0	3	4	0	0	0	24	400	0	0	0
Laihian paloasema	0	0	0	0	1	0	0	0	0	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maxmo paloasema	0	3	0	0	0	0	215	0	0	0	0	6	0	0	0	0	593	0	0	0
Närpiön paloasema	1	1	0	0	0	680	130	0	0	0	4	6	0	0	0	2720	780	0	0	0
Oravaisten paloasema	1	0	0	0	0	70	0	0	0	0	4	0	0	0	0	280	0	0	0	0
Petolahden paloasema	1	0	0	0	0	30	0	0	0	0	2	0	0	0	0	60	0	0	0	0
Pirttikylän paloasema	0	1	0	0	0	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Purmon paloasema	0	3	0	0	1	0	106	0	0	60	0	8	0	0	2	0	342	0	0	90
Pännäisten paloasema	1	5	0	0	0	40	2075	0	0	0	3	19	0	0	0	120	10925	0	0	0
Raippaluodon paloasema	2	2	0	0	0	38	257	0	0	0	4	6	0	0	0	76	914	0	0	0
Sepänkylän paloasema	0	2	0	0	0	0	228	0	0	0	0	6	0	0	0	0	856	0	0	0
Sulvan paloasema	0	1	0	0	0	0	35	0	0	0	0	2	0	0	0	0	70	0	0	0
Tuovila	0	2	0	0	0	0	280	0	0	0	0	8	0	0	0	0	1360	0	0	0
Vaasan VPK	23	1	0	8	2	293	1200	0	94	115	25	6	0	49	6	317	7200	0	622	370
Vetokannas VPK	0	3	0	0	3	0	265	0	0	210	0	7	0	0	8	0	765	0	0	720
Vörä-Maxmo paloasema	0	1	0	0	0	0	75	0	0	0	0	3	0	0	0	0	225	0	0	0
Vöyrin paloasema	1	0	0	0	0	10	0	0	0	0	2	0	0	0	0	20	0	0	0	0
Ylimarkun paloasema	0	1	0	0	0	0	85	0	0	0	0	6	0	0	0	0	510	0	0	0
Ähtävän paloasema	0	4	0	0	2	0	562	0	0	270	0	10	0	0	7	0	1890	0	0	1140
Pohjanmaan pelastustoimen alue yhteensä	31	32	0	8	9	1169	5801	0	94	955	47	100	0	49	23	3617	27139	0	622	2320
16. Keski-Pohjanmaa ja Pietarsaari																				
4291	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	4	0	0	0	0	600	0	0	0
Alavetelin VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	250	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1000
Bosund FBK	1	0	0	0	0	40	0	0	0	0	2	0	0	0	0	60	0	0	0	0
Kaarlelan VPK	1	2	0	0	0	15	265	0	0	0	2	4	0	0	0	30	765	0	0	0
Kannuksen paloasema	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	3	0	0	0	0	300	0	0	0
Kruunupyyn paloasema	0	0	1	0	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lohtajan VPK	0	1	0	0	1	0	13	0	0	55	0	1	0	0	2	0	13	0	0	110
Ullavan paloasema	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0
Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren pelastustoimen alue yhteensä	2	6	1	0	2	55	578	80	0	305	4	13	0	0	6	90	1728	0	0	1110
17. Pohjois-Savo																				
K239	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	2	0	0	0	0	200	0	0	0
K916	1	0	0	1	2	40	0	0	40	25	5	0	0	5	4	200	0	0	200	53
Leppävirran PVPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	75	0	0	0	0	1	0	0	0	0	56
Varpaisjärven VPK	0	4	3	0	0	0	760	168	0	0	0	18	13	0	0	0	3870	640	0	0
Pohjois-Savon pelastustoimen alue yhteensä	1	5	3	1	3	40	860	168	40	100	5	20	13	5	5	200	4070	640	200	109
18. Pohjois-Karjala																				
Hammaslahden PVPK	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1200	0	0	0	0	10	0	0	0	0	6000
Joensuu	0	0	1	0	0	0	0	270	0	0	0	0	8	0	0	0	0	2160	0	0
Joensuun VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	2	0	0	0	0	200
K422	0	0	1	0	0	0	0	65	0	0	0	0	3	0	0	0	0	195	0	0
Kiteen VPK	0	1	0	0	0	0	450	0	0	0	0	6	0	0	0	0	2700	0	0	0
Lehmon VPK	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	3	0	0	0	0	150	0	0	0
Reijolan VPK	0	1	0	0	0	0	200	0	0	0	0	4	0	0	0	0	800	0	0	0
Viekin VPK	2	1	0	0	0	78	68	0	0	0	5	4	0	0	0	170	272	0	0	0
Pohjois-Karjalan pelastustoimen alue yhteensä	2	4	2	0	3	78	768	335	0	1300	5	17	11	0	12	170	3922	2355	0	6200

Asemapaikka	Tapahtumien lukumäärä					Osallistujamäärä					Tapahtumien kesto/h					Koulutettavatunnit/ h				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
19. Jokilaaksot																				
Alavieskan VPK	0	2	0	0	1	0	240	0	0	100	0	5	0	0	4	0	680	0	0	400
Haapajärven VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	120	0	0	0	0	3	0	0	0	0	360
Haapaveden VPK	0	1	0	0	0	0	230	0	0	0	0	4	0	0	0	0	920	0	0	0
Kestilän VPK	0	1	1	0	0	0	150	65	0	0	0	3	3	0	0	0	450	163	0	0
Kärsämäen VPK	0	2	0	0	0	0	190	0	0	0	0	8	0	0	0	0	760	0	0	0
Nivalan VPK	0	0	0	0	3	0	0	0	0	118	0	0	0	0	5	0	0	0	0	178
Oulaisten VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	10	0	0	0	0	2	0	0	0	0	15
Pulkkilan VPK	0	0	1	0	0	0	0	60	0	0	0	0	6	0	0	0	0	360	0	0
Pyhäjärven VPK	0	1	0	0	0	0	112	0	0	0	0	4	0	0	0	0	448	0	0	0
Raahen VPK	0	2	0	0	0	0	206	0	0	0	0	9	0	0	0	0	918	0	0	0
Raahen VPK	0	1	0	0	0	0	25	0	0	0	0	1	0	0	0	0	19	0	0	0
Jokilaaksojen pelastustoimen alue yhteensä	0	10	2	0	6	0	1153	125	0	348	0	34	9	0	13	0	4195	523	0	953
20. Kainuu																				
Kainuun pelastustoimen alue yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Oulu-Koillismaa																				
K832	0	0	1	0	0	0	0	180	0	0	0	0	2	0	0	0	0	360	0	0
Taivalkosken paloasema	0	1	0	0	0	0	350	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1050	0	0	0
Yli-Iin paloasema	0	2	0	0	1	0	120	0	0	48	0	9	0	0	2	0	530	0	0	72
(tyhjä)	0	1	0	0	0	0	50	0	0	0	0	5	0	0	0	0	250	0	0	0
Oulu-Koillismaan pelastustoimen alue yhteensä	0	4	1	0	1	0	520	180	0	48	0	17	2	0	2	0	1830	360	0	72
22. Lappi																				
Alakemijoen VPK	2	1	0	0	0	12	30	0	0	0	4	1	0	0	0	24	30	0	0	0
Enontekiön VPK	0	1	0	0	0	0	350	0	0	0	0	6	0	0	0	0	2100	0	0	0
Ivalon VPK	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0	2	0	0	0	0	200	0	0	0
Kemijärven VPK	0	3	0	0	0	0	750	0	0	0	0	8	0	0	0	0	2050	0	0	0
Keminmaan VPK	0	0	1	0	1	0	0	180	0	25	0	0	7	0	3	0	0	1260	0	75
Kittilän VPK	0	4	0	0	0	0	1000	0	0	0	0	24	0	0	0	0	4500	0	0	0
Muonion VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	180	0	0	0	0	5	0	0	0	0	900
Muurolan VPK	3	1	0	0	3	78	150	0	0	222	12	3	0	0	10	312	450	0	0	946
Nuorgam	1	0	1	0	0	11	0	50	0	0	2	0	2	0	0	17	0	100	0	0
Ounasjoen VPK	1	1	1	0	4	10	30	24	0	340	1	4	2	0	9	10	120	48	0	1090
Pellon VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	160	0	0	0	0	4	0	0	0	0	640
Ranuan VPK	1	1	0	0	2	45	220	0	0	56	2	6	0	0	4	90	1320	0	0	112
Roi VPK	7	0	0	0	0	206	0	0	0	0	15	0	0	0	0	519	0	0	0	0
Rovaniemen VPK	1	0	0	0	1	22	0	0	0	300	2	0	0	0	4	44	0	0	0	1200
Räisälä	0	2	0	0	0	0	300	0	0	0	0	4	0	0	0	0	600	0	0	0
Saarenkylän paloasema	0	1	0	0	1	0	150	0	0	18	0	5	0	0	3	0	750	0	0	54
Saarenkylän VPK	2	1	1	0	0	60	50	100	0	0	4	3	4	0	0	120	150	400	0	0
Sallan VPK	0	1	0	0	0	0	75	0	0	0	0	4	0	0	0	0	300	0	0	0
Savukosken VPK	0	0	2	0	2	0	0	175	0	80	0	0	6	0	6	0	0	525	0	240
Simon VPK	0	2	0	0	0	0	125	0	0	0	0	10	0	0	0	0	625	0	0	0
Sodankylän VPK	2	9	0	4	3	21	98	0	43	62	2	13	0	7	5	22	136	0	74	74
Syväjärvi	1	0	0	0	0	20	0	0	0	0	4	0	0	0	0	80	0	0	0	0
Tervolan VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	85	0	0	0	0	4	0	0	0	0	340
Utsjoen VPK	2	0	2	0	3	15	0	67	0	45	2	0	3	0	2	15	0	116	0	23
Ylitornion VPK	0	0	0	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	4	0	0	0	0	600
(tyhjä)	0	1	0	0	0	0	150	0	0	0	0	3	0	0	0	0	450	0	0	0
Lapin pelastustoimen alue yhteensä	23	30	8	4	24	500	3578	596	43	1723	49	96	24	7	63	1253	13781	2449	74	6293